

18
Trib. Suprem

Col. Militar

Dos. 215/954 Vol. 18.

40005

~~Vol. 21~~

DOSAR

Ancheta

Marlorii

privind pe

Jacob

Alexandru

Data



1532035

P 000148, Vol. 21

Urm

P 148/21

P 148/21

1

XII

O F I S

=====

Vol. III, R.

1. Tabel alfabetic de martori	pag. ...	2-3
2. p.v. de interogatoriu ale mar- torilor	pag. ...	4-392

2

MARTORI PRIVIND PE ARSTATUL IACOB ALEXANDRU

volum III R.

1.- ANTONIU SAMOIL.....	pag.	4
2.- ARDELEANU ION.....	pag.	5-6
3.- ALBERT IULIANA.....	pag.	7-13
363. ALBERT IULIANA BALAUER ANTON (2).....	pag.	14-18 19-33
5.- BOBAS STEFAN (2).....	pag.	34-41
6.- BALAZS HGON (2).....	pag.	42-54
7.- BALAZS EDITH.....	pag.	55-63
8.- BALOGH EDGAR (2).....	pag.	64-87
9.- BLAGA ILEIȘII (2).....	pag.	88-98
10.- BRUDER FRANCISCO (2).....	pag.	99-107
11.- BERGNER ZOLTAN.....	pag.	108-112
12.- BALAZS IOSIF.....	pag.	113-118
13.- BALAS MARIA.....	pag.	119-121
14.- CSOGOR LUDOVIC (6).....	pag.	122-139
15.- GURUC ANA.....	pag.	140-147
16.- CRAIU IOAN.....	pag.	148-156
17.- CONSTANTINESCU ELISABETA.....	pag.	148-157
18.- DUDAS IOSIF (6).....	pag.	157-180
19.- DEMETER IOAN(9).....	pag.	181-247
20.- DAN STEFAN (2).....	pag.	248-256
21.- DANCIU GH. IOSIF.....	pag.	257-258
22.- DORRE MARIA.....	pag.	259-261
23.- DORA IULIU.....	pag.	262-265
24.- FAZABOS BELA.....	pag.	266-268
25.- FILIP AMBROZIA(2).....	pag.	269-275
26.- FARKAS EUGEN.....	pag.	276-280
27.- FAGARAS IOSIF.....	pag.	281-288
28.- FEKETI CAROL (2).....	pag.	289-301
29.- FULOP ACATIU (3).....	pag.	302-314
30.- FRID KATO.....	pag.	315-320
31.- GROSSMANN FRIMA.....	pag.	321-325
32.- GRUNBERG ADALBERT.....	pag.	326
33.- HOMONAY HUGO.....	pag.	327-334
34.- HKIM TIBERIU.....	pag.	338-339
35.- IORDACHI LUDOVIC (3).....	pag.	340-369

36.- ION ASZODY.....	pag.	370-379
37.- IANOSO FLIMMER.....	pag.	380-382
38.- IACOB ANDREI.....	pag.	383-399
39.- KELETI ALEXANDRU.....	pag.	? - 15
40.- KOLI IOAN.....	pag.	16 - 18
41.- KLEIN IOSOPOVICI REGHINA.....	pag.	19 - 29
42.- KARDAS VASILE (2).....	pag.	30 - 36
43.- KALMAN ILIANA (3).....	pag.	37 - 62
44.- KOHN HILLER (2).....	pag.	63 - 71
45.- KLEIN ERNEST.....	pag.	72 - 73
46.- KUPAS ANTON.....	pag.	74 - 76
47.- KERESZTESI EUGEN.....	pag.	77 - 80
48.- KADAR IANCU.....	pag.	81 - 86
49.- LAZAR VICTOR.....	pag.	87 - 90
50.- LASZLO IULIU.....	pag.	91 - 95
51.- LEB ALEXANDRU.....	pag.	96-100
52.- LEB OLGA.....	pag.	101-104
53.- MUNTIANU SIMION (2).....	pag.	105 - III
54.- MANDRUT IULIU (17).....	pag.	112-181
55.- MARCOVICI OLGA.....	pag.	182-185
56.- NEMES VASILE.....	pag.	186-198
57.- POPESCU GH. STEFAN.....	pag.	197 -
58.- POP LEONTIE.....	pag.	198-204
59.- RASVAN SERGIU.....	pag.	205-216
60.- RAPIU LUDOVIC (3).....	pag.	217-228
61.- SZABODOS LUDOVIC (2).....	pag.	229-244
62.- SILAGHI ALICE.....	pag.	245-248
63.- SMIOC MAURICIU.....	pag.	249-254
64.- SISMAN AFANASE.....	pag.	255-257
65.- SARY STEFAN.....	pag.	258-262
66.- SYLAGYI LUDOVIC.....	pag.	263-267
66 ^{en} ^{secun} ^{David} - - - - -	pag.	268-280
67.- TALVAY MARTA.....	pag.	281-287
68.- TELEKI ADAM.....	pag.	288-289
69.- TURCU NICOLAE.....	pag.	290-293
70.- VILCEA V. VASILE.....	pag.	294-295
71.- VERES PAUL.....	pag.	296-301
72.- WIEDER PAMIULA.....	pag.	302
73.- WEISZBRUN ZOLTAN.....	pag.	303
74.- ZADOR ELISABETA.....	pag.	304-308
75.- ZETLEG ILIANA.....	pag.	

4

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Antoniu Samuel, născut în 1910 în
Apriție ziua 13, în Piatra Neamt, fiul lui Mathias
și Bely, fost marș de Securitate, cu sediul domiciliu în
Bulevardul Mărăcești Nr. 147. (De la stare civilă, ultimul domiciliu)

în data de 19 Ianuarie 1954

Orașul Mucureștii

Interogatoriul a început la ora 18 și min.

s'a terminat la ora 19

Intrebare: Arată d-ta când a fost arestat
numitul demeter Bela.

Răspuns: Nu mi-amintesc de vreme
relativ cu numele de Demeter Bela.

După vreme însă pare a fi maghiar
și s-ar putea să fi fost arestat în serviciul
lui Petrică unde tu mi-ai spus că a arestat
o proleacă maghiară.

În serviciul 1 pe care l-am condus
eu în 1950 nu mi-amintesc și pot să
afirm categoric că nu am avut vreun
arestat cu acest nume.

După ce am citit cele declarate de mine
și am constatat că sunt corect scrise, sustin
la semn proprie.

Archețator

Archețator
Judecătoresc



Localitatea,

5

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul ARDELEANU ION, născut la 6 Martie 1886 în Baia Mare, fiul lui VASILE și ANA, cu ultimul domiciliu în Baia Mare, Str. Plugarilor Nr. 4.-

26 Februarie 1953, Făgăraș

Interogatoriul a început la ora 12,10

" s'a terminat la " 14,05.-

Intrebare:

Din fosta Siguranță Satu Mare cunoști o persoană cu numele de BURA MIRON. Dacă îl cunoști ce știi despre el?

Răspuns:

Il cunosc pe BURA MIRON, dar nu din Siguranța Baia Mare și nici poliția Baia Sprie unde era comisar ajutor din anii 1926-1940.-

Intrebare:

In ce probleme a lucrat BURA MIRON, ce informatori a avut, ce știi d-ta, unde se află în prezent?

Răspuns:

Nu știu unde se află în prezent și la fel nu știu cu ce probleme și informator a lucrat deoarece eu am fost tot timpul la Baia Mare, gardian, iar BURA MIRON nu a lucrat în această localitate ca polițist.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat căci corespunde cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

ss/Ardelleanu Ion.-

Lt. de Securitate

6

Proces-Verbal de interogator

Arestat Aroldleanu Ioan, născut la 6 noiembrie 1886
în Băia Mare fiul lui Vasile și Ana, în ultimul
moment în Băia Mare st. Buzănițelor Nr. 4. (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

26 Februarie 1953

Orașul Făgăraș

Interogatoriul a început la ora 12 și 10 min.

„ s'a terminat la „ 14 și 5 „

Intrebare: Știu fostă siguranță Băia Mare în
noști a persoanei cu numele de Bruna Miron
și că îl cunoști ce ști despre el?

Răspuns: Îl cunosc pe Bruna Miron doar
cu ocazia siguranței Băia Mare și ocazia poliției
Băia Așrie unde era comisul ajutorului
anilor 1926-1940.

Intrebare: În ce probleme a lucrat Bruna
Miron, ce informații a avut, ce ști de
unde se află în prezent?

Răspuns: Nu știu unde se află în prezent
și de fel nu știu în ce probleme și informa-
ții a lucrat deoarece eu am fost tot tim-
pul la Băia Mare, garoniam iar Bruna Mi-
ron nu a lucrat în această localitate ca
politist.

De pe ce am citit prezentul proces
verbal de interogatoriu eu vînt eu eu-

Semnătura,

Aroldleanu Ioan

Urmare: vădit și am constatat căi carșim-
ole cu 111 declonate de mine îl sustin și
semnez.

Amplasator:
Lt. de bl. 111itate


semnatura:
Andobean Ioan

Semnatura,

W

Z

PROCES VERBA DE INTEROGATORIU
=====

Martora ALBERT IULIANA, născută la 3 Septembrie 1903 în Rugănești Regiunea Autonomă Maghiară, fiica lui FRANCISC și IULIANA, de profesie casnică, cu ultimul domiciliul în Cluj Str. Apaczei Cs.1, Nr.1-3.-

7 Octombrie 1953 Cluj.-

Interogatoriul a început la ora 17.00
" s'a terminat la " 21.00

Intrebare:

În ce limbă vrei să fi anchetată ?

Răspuns:

Vreau să fiu anchetată în limba maghiară, deoarece nu cunosc absolut nimic limba română.-

Intrebare:

Cunoști d-ta o persoană cu numele de IACOB ALEX. ?

Răspuns:

Da, l-am cunoscut, o persoană cu numele de IACOB ALEXANDRU, care în timpul ocupației hortiste a fost de multe ori la FARCAS MAGDA, și pentru faptul că a lucrat în mișcarea ilegală a folosit numele RITZER OTTO. Eu și bărbatul meu am fost intendenții casei FARCAS din Str. Republicii Nr.10(12) unde au locuit și ei.-

Intrebare:

Unde și în ce împrejurări l-ai cunoscut d-ta pe IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Personal numai după eliberare l-am cunoscut, [REDACTED]

Intrebare:

Ce legături a existat între FARCAS MAGDA și IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Nu știu ce legături a existat între ei, însă știu că [redacted] au fost prieteni apropiați în timpul când Dr. KLEIN BANDI a fost în detașamentul de muncă KLAİN era atunci soțul lui FARCAS MAGDA.-

Răspuns:

În casa acea - Str-Republicii Nr.10, au mai locuit următorii ; VERES BELA sublocotenent la comandamentul corpului de armată, Colonelul SOMKE REKI (Artilerist) IANOS comerciant, IUDOR ALEXANDRU director în Industria Lemnului, BIRO farmacist SZABADOS BELA Locotenent Colonel, GLANC-MIKSA comerciant (rudă cu MAGDA FARCAS) BOKOR comerciant și KORVATH FRANCISC general la comandamentul corpului de armată, MALAN MIHAI profesor universitar, KNEFFER profesor universitar, STEINER comerciant.-

Dintre aceștia GLANC și STEINER au cunoscut legăturile lui MAGDA FARCAS și IACOB.-

Intrebare:

Împreună cu cine umbla IACOB la casa FARCAS ?

Răspuns:

Eu întotdeauna singur l-am văzut, și nici nu am auzit că ar fi umblat cu cineva la MAGDA FARCAS.-

Intrebare:

În acest timp a fost căutat de cineva IACOB ALEX. RITTER) la FARCAS MAGDA ?

Răspuns:

Da, a fost căutat IACOB ALEXANDRU (RITTER) de contra-

spionajul maghiar (DEF K.H.O.).-

Intrebare:

Arată d-ta în mod amănunțit că în ce împrejurări, de câte ori și cine a căutat pe RITTER dela contraspionajul maghiar.

Răspuns:

După cunoștințele mele în timpul ocupației maghiare de la noi sau 15 ori a fost căutat dela K.H.O. RITTER (IACOB ALEX) la casa FARCAS. Patru persoane s'a interesat despre el, todeauna reporta, trei înbrăcați în haine militare, și unu în haine civile.

Prima dată e fost căutat în anul 1941 de un locotenent dela Contraspionaj. A intrat în locuința noastră și s'a interesat despre un anume RITTER, dacă l-am văzut în casă și unde locuiește. Eu până atunci nici nu am auzit despre numele RITTER și pentru aceasta nu am putut să-i dau răspuns locotenentului. Acest ofițer și mai târziu s'a interesat despre IACOB, dar nici-o dată nu am putut să-i dau nici-o lămurire.-

Eu, deasemeni în anul 1942 am aflat dela bucătăreasă că umblă la familia FARCAS un om roșu de origină evreiască sub numele RITTER. Niciodată nu au informat pe cei dela contraspionajul maghiar despre RITTER.-

În afară de un singur caz niciodată nu s'au purtat brutal cu mine. În primăvara anului 1944 într'o seară la ora 10 când mergeam să închis poarta, din întâmplare a eșit un om civil și tindând privea spre mine m'a întrebat unde este RITTER și ce știu despre el. A menționat că în caz contrariu o să mă înpuște. Când la terminarea discuției a văzut că nu-i spun nimic a plecat.-

Intrebare:

Ce ți-a promis d-tale K.H.O. ?

Răspuns:

Numai o singură dată mi-a spus numai că în cazul dacă o să află unde este RITTER, am să primesc o legătură sută de pengo, dar eu nici atunci am susținut că nu știu nimic.-

Intrebare:

Cine mai a cunoscut faptul că IACOB era căutat de autoritățile maghiare ?

Răspuns:

Despre acest lucru a mai avut cunoștință numitul GLANC și bucătăreasa MESTER ROZALIA.- Odată am auzit dela MESTER ROZALIA, că a fost chemată la contraspionaj, unde a fost interogată, dar nu știe despre ce.-

Intrebare:

Ce viață a trăit familia după eliberare ?

Răspuns:

După eliberare a trăit o viață luxoasă (IACOB și soția FARCAS MAGDA) și nu mai am stat de vorbă cu oameni mai săraci.-

Intrebare:

Mai ai de declarat despre IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Nu mai am nimic de declarat.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că el corespunde în totul cu cele declarate de mine suțin și semnez nesilit de nimine.-

ANCHEȚATOR PRIM
SIT DE SECURITATE,

ss. ALBERT IULIANA

HAGY IOSIF

11

Proces-Verbal de interogatoriu

Arrestat ALBERT-ILIANA născută la 3 Septembrie 1903
în Rugonosh, Rai. Odulha, R.A.M. fiica lui Françoise și Iuliana
(Data de stare civilă, ultimul domiciliu)
de prof. casnică, cu ultimul domiciliu Str. Hoceai G. T. nr. 1

7. Octombrie 1953

Orașul Cluj

Interogatoriul a început la ora 17 și min. 00

s'a terminat " " 21 " " 00

Intrebare: Cui ce limbă vrei să fi anchetată?

Răspuns: Vreau să fi anchetată în limba
maghiară, deoarece nu cunosc absolut nimic
limba română.

Întrebare: Știți că un om numit FARKAS-SANDOR are
ceva?

Țelete: Igen, știu că un om numit Farkas Sandor
nume și numele, care a fost un maghiar
la vremea aceea Farkas Sandor a fost
pe lângă și cu el a fost un maghiar
nume RIITER-OTTO nume și numele. Eu și
fosteam guvernatorii Republicii în
17. alături de Farkas Sandor și el a fost

Întrebare: Care este numele și numele
și numele în maghiară?

Țelete: Numele meu este a fost
nume și numele meu, de a maghiar
la vremea aceea Farkas Sandor și el a fost

Încălitura. Albert Poche.

Urmare: masom szerint Farbas lagdával élt és
többesértékű napokig ottan.

Kérdés: Milyen kapcsolat lehetett Farbas
lagda és Fákab Sándor / Ritter / között?

Felelet: Nem tudom, hogy milyen kapcsol-
latot tartottak fenn, viszont tudom, hogy



Felelet: Ismeretlen a Magyar - Republika
10. sz. laktól meg a következők: Veres Béla
százados a hadtest parancsnokjánál, SOMKE-
REKI - ezredes (tüzér) FOMAS keresztelő, ZUDOR
SÁNDOR - igazgató az erdőgazdálkodásnál, BIRÓ
györgy ezredes, SZABADOS-BÉLA alezredes,
GLANC-MIKSA keresztelő - a Farbas lagda
területén; BOKOR keresztelő és HORVÁTH

12

Urmare: FERENCZ - tábornok a hadtestparanc-
nokságnál, MALAN-MIHAI - egyetemi tanár,
KNEFFERR - egyetemi tanár, STEINER kes-
kedő.

Ezek közül a következők ismerték
a Szabó és Farkas házba köztük levő
kapcsolatot: GANC, STEINER.

Kérdés: Kereste valaki ez alatt az idő alatt
Szabó Sándort - Farkas házában? (Rittert?)

Felelet: Igen. Keresték Szabó Sándort - Ritter
néven a Kemencsárta szőlőből (K.H.O.)

(Szf.)

Kérdés: Mondja el részletesen, hogy kik, hi-
nyan és milyen körülmények között ko-
páltak Rittert a magyar Kemencsárta-
hoz?

Felelet: Tudomásom szerint a magyar elfogla-
lás alatt 10-15 ezer keresztet a K.H.O.-sok
(Szabó/Rittert a Farkas háznál).

Nagy mennyiség értékesítés utánna - mindip-
külön - külön, karosan hatóna rubla /
/ egy közzüllő civilben is / is egy civilben.

Először 1941-ben kereste egy főhad-
nagy a K.H.O.-tól. Bejött a mi lakásunk-
ba is értékesítette egy Ritter nevű ember
felől, ha láttam a háznál is hogy hol
látott. Albert Soimé.

Urmare: În addig cum is ballatam a Ritterul meset
is cum is ballatam adui a fâhad magy nar cum
felvilágosítást.

Ez a közl. részük is eiderlődött
Ritter után de soha sem adottam neki semmi
felvilágosítást.

En a szakasznál csak 1942 ben
ballatam meg, hogy Ritter néven jár oda
egy vörös ember, egy zöldt szar mezaia. Ha
nem informáltam a Heniel hári tőrt Ritter-
rel kapcsolatlan.

Egy esetet kivéve soha sem ballat
velem durván. 1944 tavaszán este 10 órák
mikor mentem bejárni a kaput a sítelből
elém állt egy civil ember, pisztolyt tar-
tott kezébe és kért, hogy mondjam meg neki
hol van Ritter. Hiangszolyta, hogy ellenke-
ző esetben lélek. Miután a végén látta, hogy
nem tudtunk semmi semmit elment.

Kérdés: Mit igértél önmagadnak a K.H.O. szar?

Válasz: Egyetlen egy szar az amit igértél,
hogyha felderítem, hogy hol van Ritter
akkor arán kapok egy köteget szar pengőt,
mi arán is azt mondottam neki, hogy
nem tudtunk semmit.

Kérdés: Mivel vált meg tudomásra arról, hogy
Fakaból került a magyar hatóságok?

Válasz: Erről meg vált tudomásra BLANC
nar is a szakasznál - MESTER-ROZALIA-
nar. Egy szar ballatam lester Rozalia tőrt, hogy
vált kiírta ő a Heniel hári tőrt hogy ahol
pi vált halgatva, de nem tudtam, hogy

Semnatúra, Albert Foch

Urmare: ⁴mirol.

Kezdes: Miigen ellet elter Fakabok a felozabados utai?

Felelet: A felozabados utai nagyra buvas ellet elter (Farlas megda) (Fakabok - es Fakabok) es nem is igent alltak szobe a szegenyekkel lenybol elot.

Kezdes: Van meg valami mondani valoj Fakabok kapcsalatban?

Felelet: Nincs semmi mondani valom. Mitan elvartam jeter Fegyver-rosyvel es tapasztaltam, hogy szabol-szara meg felol annal amit mi elklaraltam - fennben tom is alairom.

Albert Galne,

Alt. De Securitate
Juchetaty prin



✓ 14

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Martorul ALBERT PAUL, născut la 12 Septembrie 1901 în comuna Maia Regiunea Autonomă Maghiară, fiul lui PAUL și ROZALIA, de profesie mecanic în prezent mecanic la I.C.C. (salubritate) cu ultimul domiciliul în Cluj Str. Apacza Cs.I.1-31

8 Octombrie 1953 Cluj

Interogatoriul a început la ora ..

" s'a terminat la " ..

Intrebare:

Cunoști dta o persoană cu numele de IACOB ALEX.?

Răspuns:

Da, îl cunosc pe numitul IACOB ALEXANDRU care între anii 1940-1944 în timpul ocupației maghiare, de mai multe ori a vizitat pe FARCAS MAGDA-LENA la locuința ei din Str. Republicii Nr.10(12). În acel timp eu am fost intendentul clădirii respective.-

Intrebare:

Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut dta pe IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Personal numai după eliberare l-am cunoscut pe IACOB ALEXANDRU, însă între anii 1940-1944 de mai multe ori l-am văzut în casa lui FARCAS MAGDALENA, -atunci era cunoscut sub numele RITTER OTTO.-

Intrebare:

Ce legături a întreținut FARCAS MAGDALENA cu IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Nu cunosc natura legăturilor între MAGDALENA FARCAS și IACOB ALEXANDRU, însă știu că erau foarte buni prieteni, și că în timpul ocupației maghiare, IACOB (RITTER) de

///.

Întrebare:

Dece a folosit IACOB numele RITTER în acel timp ?

Răspuns:

Mi se pare pentru faptul că a activat în mișcarea ilegală.-

Intrebare:

Împreună cu cine vizita IACOB pe FARCAS MAGDALENA

Răspuns:

După cunoștințele mele el totdeauna venea singur și avea și cheile la poartă.-

Intrebare:

S'a interesat vreodată cineva despre IACOB ALEXANDRU la d-ta ?

Răspuns:

La mine personal nu s'a interesat nimeni despre IACOB ALEXANDRU însă soția mea de mai multe ori a fost întrebată de oameni (ofițerii) contraspionajului maghiar, despre RITTER OTTO.-

Intrebare:

Cine a fost aceste persoane și ce știi despre ei?

Răspuns:

Eu nu știu cine sunt acești ofițerii dela contraspionajul maghiar, însă știu dela soția mea că de mai multe ori a fost întrebată că, dacă știe cine este acest RITTER OTTO, și unde locuiește în care cameră.- Într'o seară a fost oprită soția la poartă de unul dintre ei, care i-a spus că în cazul dacă nu spune unde este și ce știe despre RITTER OTTO atunci o să împuște. Soția mea n'a spus nimic deoarece nu cunoștea pe RITTER OTTO.

Intrebare:

Ce mai cunoști d-ta despre IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

După cunoștințele mele IACOB ALEXANDRU împreună cu FARCAS MAGDALENA au trăit o viață foarte luxoasă, burgheză și nicidecum o viață mai simplă, cum era și așteptată. Tiu să declar că IACOB ALEXANDRU umbla foarte deschis în casa lui FARCAS MAGDALENA, fără să ascundă și după părerea mea putea să fie arestat foarte ușor de organele contra-spionajului maghiar, dar acest lucru nu s'a întâmplat niciodată.-

Intrebare:

Cine au mai cunoscut cele arătate de d-ta mai sus?

Răspuns:

În afară de soția mea, eu mai cunoscute cele arătate mai sus și Bucătăreasa MĂȘTER ROZALIA (BALAG ANPADUC) care se domiciliază în Cluj fosta Str. Mărășești și TURI BANDOR și soția în prezent în Cluj și se domiciliază în casa uzinei "Ianoș Herbac" din Str. Dozsa Gheorghe (pe colți).-

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și după ce am constatat că întru totul corespunde cu cele declarate de mine susțin și semneu propria.-

ANCHEATOR PRIM
SIT DE SECURITATE

ANCHEATAT
ALBERT PAUL

NAGY IOSIB

NC.3.ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

^{Interogator}
Arestat ALBERT-PAUL născut la 12 septembrie 1901 în
 com. Lăsa, R. A. M. fiul lui Paul & Rozalia, de prof. mecanic în
 prezent mecanic la S.C.C. (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
 Cluj Str. Apocxai C. 3. 1-3

S. Decembrie 1953

Orașul Cluj

Interogatoriul a început la ora _____ și min. _____
 " s'a terminat " " " " " _____

Intrebare: Cum știți că a peromană cu numele IACOB
ALEXANDRU?

Răspuns: Da, îl cunosc pe numitul IACOB-ALEXANDRU
 care între anii 1940-44 - în timpul ocupației maghiare
 pe mai multe ori a vizitat pe FARKAS-MASSDA-
 LENA la locuința ei din Str. Republicii nr. 10. 112)
 În acel timp eu am fostintendentul clădirii respec-
 tive.

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-ați cu-
 noscut și pe Jacob Alexandru?

Răspuns: Personal numai după eliberare l-am cu-
 noscut pe Jacob Alexandru, încă între anii
 1940-44 pe mai multe ori am vizitat în casa
 lui Farkas Margdalena. Altfel spus cunoscut
 sub numele BITTER-OTTO.

Intrebare: Ce legătură a întreținut Farkas
 Margdalena cu Jacob Alex?

Răspuns: Nu cunosc natura legăturii între

Iscălitura,

Albert Poil

Urmas: Magdalena Farkas si Jacob Alexandru, rusa
stia ca erau foarte buni prieteni si ca in
timpul ocupatiei maghiare, Jacob (Ritter)

Intrebare: Doce a folosit Jacob numele Ritter
in acel timp?

Raspuns: Mi se pare pentru faptul ca a activat
in miscarea ilegala.

Intrebare: Impreuna cu cine mergea Jacob pe
Farkas Magdalena?

Raspuns: Dupa circumstantele mele el trebuia
venea omizur si avea si cheie la parti.

Intrebare: Sa interesez predata cineva despre
Jacob Alexandru la stia?

Raspuns: La omize personal nu sa intere-
sat nimeni despre Jacob Alexandru rusa
stia mea de mai multe ori a fost intre-
vata de tarumeni (sp. ten) contraspionajului
maghiar, despre Ritter etc.

Intrebare: Cine au fost aceste persoane si
ce stia despre ei?

Raspuns: Eu nu stia cine sunt acesti ofi-
teri de la contraspionajul maghiar rusa stia
de la stia mea ca de mai multe ori a fost
intrebat ca, daca stia cine este acest Ritter
etc si unde locuete in care camera. Inti o
vesa a fost oprita stia mea la poarta
de unul dintre ei, care sa spus ca in ca-
zul daca nu spune unde este si ce stia
despre Ritter etc atunci o sa impusca.
Stia mea nu a spus nimic de aceea nu

Urmare: curiozitatea pe Hitler.

78

Intrebare: Ce mai curiozitate este despre Tacsh Alexandru?

Răspuns: După circumstanțele mele Tacsh Alexandru împreună cu Farkas Magdolena au trăit o viață foarte lăudată, burgheză și mistică și viață mai omniplă cum este și astăzi.

În ce declar că Tacsh Alexandru umbla foarte des în casa lui Farkas Magdolena, fără să ascunde și după părerea mea putea să fie arestat foarte ușor de organele contraespionajului maghiar. Dar acest lucru nu s-a întâmplat niciodată.

Intrebare: Cine au mai ascuns cele arătate de ste mai sus?

Răspuns: În afara de orga mea, au mai ascuns cele arătate mai sus și bucatări MESTER-ROZALIA (Balazs Arpadue) care se domiciliază în Cluj fost Str. Cișinăvski și TURISANDOR și orga în prezent în Cluj și se domiciliază în casa uzinei „Faur Herbală” din Str. Doxa Sălăgie (pe colți).

Acord P.V. de V. a fost cel de mine curant cu curant și după ce am constatat că întru totul corect în cele declarate de mine și dintr-o sermoez proprie.

Alt. de securitate
Incluzând prima



Allet 10/11

77

✓

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul BALAUER ANTON de profesie tâmplar născut în Timișoara la 28 Ianuarie 1901, fiul lui IOAN și MARIA, cu ultimul domiciliu în Cluj Calea Rakokzy Nr.69.-

14 Noembrie 1952, București

Interogatoriul a început la ora 8,05

" " s'a terminat " 11,30

Intrebare :

Dacă ai cunoscut o persoană cu numele de NEMES VASILE ?

Răspuns :

Da am cunoscut pe NEMES VASILE la Turda în anul 1932, când eu eram secretar regional al sindicatelor regionale și am mers la Sindicatul Mixt Social Democrat dela Cluj acolo, ca să dau instrucțiuni pe linia Sindicatului, astfel l-am cunoscut pe NEMES VASILE care era și el membru în Comitetul local Sindical din Turda.-

După aceia l-am văzut de mai multe ori când venea la Cluj și-l vedeam întâmplător.-

Intrebare :

Ce știi d-ta despre activitatea lui NEMES VASILE între anii 1939 și 1940 ?

Răspuns :

În anul 1933 a fost arestat cu ocazia unei demonstrații la Turda și a fost condamnat cu un an închisoare.-

În anul 1935 l-am întâlnit odată pe stradă unde aveam eu atelier și l-am sesizat că strada este supravegheată de un agent de Siguranță.-

L-am mai văzut pe NEMES VASILE în anul 1938 la Turda, când am fost trimis pe linia Ajutorului Roșu și am mers

ss/. BALAUER ANTON

././.

la locuința lui și i-am cerut să intre și el în munca de reorganizare a Ajutorului Roșu și i-am dat ca legătură pe SOLKAI.-

Atunci am mers acolo la Turdă cu LANTMAN RENKA în prezent funcționară la Librăria Noastră din Cluj.- Munca a mers slab acolo.- După aceasta l-am văzut la Cluj prin anul 1941 primăvara.-

Intrebare :

Cum l-ai întâlnit d-ta pe NEMES VASILE în anul 1935 la Cluj ?

Răspuns :

Eu eram în atelierul de tâmplărie unde lucram din Str. Memorandului fostă Unio, iar NEMES VASILE a trecut pe stradă, cum atelierul avea vitrină din striclă, l-am văzut umblând pe stradă și din purtarea lui am văzut că el are acolo în apropiere o întâlnire, avea cred în mână un obiect ziar sau creion.

Inainte de sosirea lui NEMES VASILE, am văzut plimbându-se pe acolo pe agentul de Siguranță MARCU, care a umblat pe acolo așteptând pe cineva.-

Când am văzut aceasta m'am îmbrăcat imediat și m'am dus după NEMES și din mers i-am spus să vină după mine.- NEMES a mers după mine și tot din mers i-am spus ca să fie atent că locul de acolo este supravegheat de un agent de Siguranță.-

Fără să mai discut altceva cu el, atunci l-am lăsat, de atunci l-am văzut în anul 1938, dar n'am vorbit de acel caz deoarece n'am putut, eu fiind însoțit de LANTMAN RENKA.-

În anul 1941 primăvara întâlnind pe NEMES VASILE la Cluj, apoi l-am întâlnit de mai multe ori și după arestările dela Someșeni, discutând despre arestări, el mi-a reamintit despre acest caz și mi-a spus că atunci eu - în 1935 - l-am salvat dela arestare fără a-mi da amănunte.-

În anul 1950, după ce m'am întors la Cluj dela Hunedoara unde avusesem domiciliu forțat, am vorbit cu NEMES VASILE și mi-a spus că mai mult poate fi bănuit IACOB ALEXANDRU ca trădător decât mine, deoarece chiar în cazul lui din 1935, i se pare dubios IACOB ALEXANDRU, dar nu mi-a dat amănunte și m'a rugat să nu vorbesc despre acest fapt la nimeni.-

Intrebare :

Când te-ai plimbat cu NEMES VASILE pe stradă și l-ai anunțat despre prezența agentului de Siguranță MARCU, l-ați

ss/. BALAUER ANTON

mai văzut pe acesta ?

Răspuns :

Agentul MARCU sta ascuns sub o poartă dela casa cu numărul 24 sau 26 din Str. Memorandului.- Când eu am vorbit din mers lui NEMES VASILE, agentul nu se vedea, el era scuns sub poartă.-

Intrebare :

Agentul MARCU avea ceva în mână ?

Răspuns :

Nu-mi amintesc.-

Intrebare :

In ce anotimp al anului era și în care timp al zilei când l-ai anunțat pe NEMES despre prezența agentului ?

Răspuns :

Anotimpul nu mi-l mai amintesc, dar știu că era dimineața între orele 8-9 dimineața.-

Intrebare :

NEMES VASILE mai era însoțit de cineva ?

Răspuns :

Nu, era singur, eu așa l-am văzut, dealtfel nici n'am stat prea mult în jurul lui și ne-am despărțit.-

Intrebare :

Când ai vorbit cu NEMES VASILE din mers el ți-a spus unde merge?

Răspuns :

Nu mi-a spus nimic, eu am văzut din partea lui că merge la o întâlnire.-

Intrebare :

Ce a făcut NEMES VASILE după ce l-ai anunțat de prezența agentului de Siguranță ?

Răspuns :

Eu nu știu, ulterior în anul 1942, după dictatul dela Viena, mi-a spus că a ascuns obiectul de recunoaștere pe care-l avea asupra sa și a mers să vadă dacă este cineva cu semnul de recunoaștere ce i se spusese lui, l-a văzut însă nu a stat de vorbă cu acea persoană și a plecat la Turda, fără să ia legătură.-

ss/. BALAUER ANTON

22

Intrebare :

De cine fusese chemat NEMES VASILE la întâlnire ?

Răspuns :

Nu știu, el nu mi-a spus niciodată, însă atunci când mi-a vorbit că și IACOB îi pare dubios în legătură cu acea întâlnire am presupus că ar fi fost vorba de o întâlnire cu IACOB ALEXANDRU, sau ar fi fost chemat de IACOB la o întâlnire cu altcineva.-

După ce am citit prezentul Proces-Verbal de Interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine verbal, susțin și semnez propriu, nesilit de nimeni.-

ss/. BALAUER ANTON

IT.DE SECURITATE,

Enoiu Gh.

SE/3 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestat ml. Balauer Anton de profesie tamplar născut
 în Timisoara la 28 Ianuarie 1901, fiul lui Ioan și Marin
 în ultimul domiciliu în Cluj Salcia Rakoczy N 569
(Dat de stare civilă, ultimul domiciliu)

Vineri 14 noiembrie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 8 și 05 min.
 „ s'a terminat la „ 11 și 30 „

Intrebare: Dacă ai cunoscut o persoană cu numele de
Nemes Vasile ?

Răspuns: Da am cunoscut pe Nemes Vasile la
Turda în anul 1930 când eu eram secretar regi-
^{sindicalului} onal al Industrialei și Trăitor democratic
mesaj de la Cluj reali, ca să dau instrucțiuni pe lângă
sindicalului, astfel l-am cunoscut și pe Nemes
Vasile care era și el membru în Comitetul local
sindical de la Turda.

Supra a ceea l-am văzut de mai multe ori când
venea la Cluj și l-am văzut întâmplător.

Intrebare: Te ști de după activitatea lui Nemes
Vasile între anii 1930 și 1940 ?

Răspuns: În anul 1933 a fost arestat cu ocazia
unei demonstrații la Turda și a fost condamnat
pe o închisoare.

În anul 1935 l-am întâlnit odată pe Strada
unde aveam eu atelier și l-am sesizat că
în numărul 13 și 14 conținea
niște,

Semnătura,

Balauer
Anton

Balauer
Anton

Urmare: Studia este supravegheata de un agent de
siguranta.

L-am vizitat pe nemis Vasile in anul 1938
la Timba sau am fost trimis pe linia Ajutoare
Roua si am murit la locuinta lui si apoi cum
si mine si el in nume de mergem la Ajuto-
rului Roua si i-am dat ca legatura pe Tolpaci.
Stimam am murit odata la Timba cu laurman
Kerka in prezent functionari la laborator
nostra din Cluj. Munca a murit odata
supras. Munte l-am vizitat la Cluj prin
anul 1941 printr-o.

Interbar: Cum l-ai intalnit ste pe Nemis
Vasile in anul 1935 la Cluj?

Raspuns: Eu eram in atelierul de tamplarie
unde lucram din Sr. Memorandului foste Unit in
Nemis Vasile de trecut pe strada, cum atelierul
avea vetra din sticlă l-am vizitat umbland
pe strada si din puterea lui am vizitat la el in
ovolo in apropiere o intalnire, avea un si
muncă un obiect si or sau unu.

Inainte de sosirea lui Nemis Vasile am vizitat
plumbandu-se pe ovolo pe agentul de siguranta
harcu care a umblat pe ovolo este plumb
pe unu.

Cand am vizitat aceasta m'am imbracat
mediat si m'am dus dupa Nemis si din neces
i-am spus si vasa dupa mine. Nemis a
muncă dupa mine si tot din neces i-am spus
sa si fie atent si locul de ovolo este supra-
vegheat de un agent de siguranta.

Semnatura,

Bailianu

Urmare: Fara sa mai discut altora cu el atunci
l-am lovit, de atunci l-am vazut in anul
1938 dar nu l-am vorbit de acel caz deoarece nu am
putut sa fiu insurat de Lautman Reuter

In anul 1941 pentru prima data am intalnit pe nemis
Vasile la Cluj apoi l-am intalnit de mai multe
ori si dupa arestarea de la Lonssevi discutand
despre restori el mi-a recunoscut de acest caz
si mi-a spus ca atunci era - in 1935 - l-am
salvat de la arestare fara sa mi recunosc

In anul 1956 dupa ce mi-am intors la Cluj
de la Timisoara unde erau ocazional domiciliu
fortat am vorbit cu nemis Voile si mi-a spus
ca mai mult poate fi banuit decat Alexandru
ca tradator decat mine, deoarece chiar in anul
in cazul lui din 1935 isi pare dubios pe
Alexandru dar mi-a dat recunoscere si
mi-a negat sa nu vorbesc despre acest fapt
la nimeni.

Intrebare: Cand te-ai plimbat cu nemis Voile
Strada si l-ai recunoscut, dupa prezenta agentului
de siguranta harnu, l-ati mai vazut pe strada?
Raspuns Agentul harnu sta ascuns sub o
poarta de la casa cu numarul 26
din Strada nemisului. Cand eu am vorbit din
mers lui nemis Voile agentul nu se vede
el era ascuns sub poarta.

Intrebare Agentul harnu ocazional
vizitatie?

Raspuns Nu mi-am amintit.

Intrebare Sa se amintesc al nimeni era si in casa

Semnatura,

Balcan

Urmare: care timp al zilei cand l-ai acuzat pe
Nemes despre prezenta agentului?

Răspuns: În timpul lui mi-l am
amintesc dar știu că era dimineața între
orele 8-9 dimineața.

Întrebare: Nemes, voile mei era in-
stătit de cineva?

Răspuns: Nu, era singur, el așa
l-am văzut, de altfel nici n'au stat
pe a unu în jurul lui și n'au răspuns.

Întrebare: Când ai vorbit cu Nemes, voile
său mișcă el și-a spus unde merge?

Răspuns: Un mi-a spus nimic, eu
am văzut din postura lui că merge la
o întâlnire.

Întrebare: Ce a făcut Nemes voile după
ce l-ai acuzat de prezenta agentului
și siguranței?

Răspuns: Eu nu știu, ulterior în anul
1942 după ~~înțeles~~ dela Wre me mi-a
spus că a scris obiectul de memorie re-
pe sose - l'avea asupra sa și a mes să
vada din câte amare în sensul de re-
noastre pe și se spusese lui, l-a văzut
înși n'a stat de vorbă cu oare pe cineva
și a plecat la Turda prin oraș la legătură.

Întrebare: De cine fusese chemat Nemes,
voile la întâlnire?

Răspuns: Eu știu, el un mi-a spus
niciodată, însă atunci când mi-a vorbit
ca și locaș în pore dubios în legătură cu

Semnătura,

Balan

Urmare: ²⁵ avea intalnire, am propus ca
sa fi fost vorba de o intalnire cu locos Alexandru
sose si fi fost chemat de locos la o intalnire
cu altcineva.

Dupa ce am citit prezenta proces verbal de inter-
rogatoriu moart, cu survant si am consultat
sa corectam in cele declarate de mine verbal
fusha si scuzez pagin, rezultat de unu.

Anchetator,

Locotenent de securitate,

Chimic



Ballaure

Semnatura,

*La
dosul lui de martor
a lui Jacob Ale.*

26

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul BALAUER ANTON, născut la 28 Ianuarie 1904 în Timișoara, de profesie maistru tâmplar, cu ultimul domiciliu în Cluj Calea Racotz Nr.69.-

15 Octombrie 1953 București.-

Interogatoriul a început la ora 22.30

" s'a terminat la " ..,00

Intrebare:

Unde te aflai dta în perioada 1930-1940 ?

Răspuns:

În anul 1930 m'a aflam în Cluj unde am stat până în 1931 Ianuarie când am fost trimis de Comitetul Central al Partidului Comunist Român și de Consiliul General al Sindicatelor Unitare (C.G.S.U.) la Timișoara. În luna Martie 1931 am fost arestat de siguranță și am fost închis în Penitenciarul Civil Timișoara până în Februarie 1932, când am fost pus în libertate nejudecat. Apoi m'am întors înapoi la Cluj unde sta familia mea.

În Martie 1932 am fost chemat de C.G.S.U. la București unde am fost însărcinat cu postul de secretar regional Cluj, apoi m'am întors la Cluj unde am stat până în 1933 Februarie când cu ocazia grevei dela Grivița am fost arestat și internat la Penitenciarul Dej unde am stat cinci săptămâni, apoi m'am întors la Cluj unde am stat neîntrerupt până în anul 1940.-

Intrebare:

Cu ce te-ai ocupat dta în perioada de mai sus ?

Răspuns:

Din 1930 până în 1931 Ianuarie m'am ocupat cu tâmplăria la Cluj. Din Ianuarie până în Martie când am fost arestat am fost activist. Din Martie 1931 până în Februarie 1932 am fost deținut în Penitenciarul Timișoara, din Martie 1932 până în Aug. 1932 am fost activist și din 1932 Aug. până în 1940 m'am ocupat cu tâmplăria la Cluj.-

Intrebare:

Care a fost activitatea dtale politică ?

Răspuns:

In anul 1930 eram membru în Comitetul Local P.C.R. Cluj până în Ianuarie 1931. Din Ianuarie 1931 până în Martie am fost trimis delegat special de C.C.P.C.R. la Comitetul Local P.C.R. din Timișoara, când am fost arestat unde am fost șeful colectivului de comuniști arestați, din 1932 până în 1940 am activat în P.C.R. pe linia legală sindicală și am avut însărcinări ca: Am fost delegat la PETRE GROZA la Frontul Plugarilor pentru a colabora cu Partidul Comunist. Deasemeni am fost de trei ori la IULIU MANIU pentru a crea frontul popular, deasemeni am contribuit la formarea frontului Unic cu aripa stângă a PSD.-

Deasemeni am avut sarcini speciale pentru combaterea organizațiilor troțkiste conduse de SZABO și de MOLNAR.-

Am activat și pe linia Ajutorului Roșu fiind membru în secretariatul teritorial al Ardealului și Banatului.- Din 1938 până în 1940 am fost secretarul unei celule de Partid la Cluj.-

Intrebare:

Cu cine ai activat ?

Răspuns:

Din 1930 cu KIRAI IOSIF, SZOIS BELA, POP TRAIAN, FRIDER ANDREI și BAIES GRIBORE. La Timișoara cu ZINGHER EMBRIC, WOLF ESTERA, STOFEL FERDINAND, GRUIA DUMITRU și alții. Din 1932 cu LUCA VASILE, STOICA GHEORGHE, SENCOVICI ALEXANDRU, prim ministru al R.P.R. CHIRAI IOSIF, POPA ELENA, BOJAN PAVEL, MATIAS PETRE, ENCEL MOARICE. Din 1933 până în 1940 cu METIU IOAN, HOVADI IOSIF IOSZA BELA, Dr. RAHN HILLER, KIRAI BELA, TMOFI GHEORGHE, IACOB ALEXANDRU, Dr. KERTES RUDOLF, WAISMAN REGHINA, LOUTMAN RENNER, MOMENEUC AUGUSTIN, WOLF ALEXANDRU, SOLOMON SABIN, SZILAGHI ALIS, SEMIEN SUZANA și alții.-

Intrebare:

Vorbești că ai activat cu IACOB ALEXANDRU, care a fost activitatea politică a acestuia până în 1940 ?

Răspuns:

Cu IACOB ALEXANDRU m'am întâlnit prima dată în anul 1934 el fiind membru în Comitetul Local P.C.R. Cluj și eu conducătorul opoziției Roșie în cadrul sindicatului tâmplarilor S.D. din Cluj. Stiu că din 1934 până în 1940 a fost și membru în comitetul Local și membru în comitetul regional P.C.R.- Deasemeni în 1938 l-am întâlnit ca delegat al comitetului local al partid

in Comitetul Regional "Ajutorului Roșu".-Dar la o ședință a Comitetului Teritorial unde a luat parte și dr. KERTES RUDOLF membru in C.G. "Ajutorul Roșu" dr. KERTES a protestat contra participării lui IACOB ALEXANDRU ca reprezentant al partidului pentru că noi am străduit legalizarea Ajutorului Roșu. Astfel IACOB ALEXANDRU nu a vrut să ia la cunoștință asta dar restul membrilor din secretariat au luat atitudine față de poziția lui IACOB, fapt pentru care IACOB ALEXANDRU a plecat supărat.-

După câteva zile m'am întâlnit cu dânsul și m'a sesizat dar nu i-am răspuns că dr. KERTES avea dreptate și de aceea am avut acea atitudine.-Deasemeni știu că în acest timp IACOB ALEXANDRU deși era în ilegalitate totuși avea o atitudine neconspirativă deoarece stătea întotdeauna în salonul de lingerie al lui WAISMAN REGINA din acel salon, era în centrul orașului și venea diferiți clienți.-

Deasemeni acest local era întrebuințat de "Ajutorul Roșu" atât timp cât el venea la ședințele de comitet m'am protestat că de stă mereu în acel local dar când n'a mai venit la ședințe și el tot sta în local ore întregi, atunci am protestat.-

Deasemeni arăt că cu cinci ani de zile n'am știut decât numele ilegal a lui IACOB ALEXANDRU anume OTO, dar acolo, în salonul de lingerie era cunoscut de toți cu numele lui bun până și de ucenici și cu această ocazie am aflat după cinci ani că-l cheamă IACOB ALEXANDRU. În legătură cu aceasta arăt că în 1951 când eram în Penitenciarul Cluj unde era și MANDRUȚ fost agent al siguranței și l-am întrebat dacă el cunoaște de existența acestui local, la care el a răspuns afirmativ și a spus că a făcut și o vizită de control prin anii 1938-1940 tocmai în perioada când IACOB ALEXANDRU stătea ore întregi în acel local. Deasemeni era un om îngâmfat și foarte respingător fapt pentru care nu era de loc iubit de muncitori.-

Intrebare:

De câte ori a fost arestat IACOB ALEXANDRU în această perioadă ?

Răspuns:

Știu precis că din 1934 și până în 1940 n'a fost arestat niciodată că toate că datorită atitudinii lui neconspirative, a fost cunoscut de toți.-

Intrebare:

Unde locuia IACOB ALEXANDRU în acea perioadă ?

Răspuns:

Stiu că locuia în Cluj dar pe ce stradă nu știu.-

Intrebare:

Ce mai ai de declarat în legătură cu IACOB ALEXANDRU până în anul 1940 ?

Răspuns:

În afară de cele arătate de mine în prezentul proces verbal până în anul 1940 nu mai am nimic de declarat.-

Intrebare:

Ce relații au existat între dta și IACOB ALEXANDRU

Răspuns:

Între noi au fost relații tovarășești cu el, pentru că era foarte vanitos și nu suferea critica.-

Intrebare:

Te-ai dușmănit cu IACOB ALEXANDRU în această perioadă ?

Răspuns:

Nu m'am dușmănit cu IACOB niciodată în această perioadă ?-

Intrebare:

Cu cine era IACOB ALEXANDRU mai apropiat ?

Răspuns:

Stiu că era mai apropiat tovarășește de WAISMAN REGHINA, pentru că întotdeauna stătea acolo și REGHINA era proprietarul salonului de lingerie.-

Intrebare:

De unde cunoști dta relațiile care au fost între IACOB ALEXANDRU și WAISMAN REGHINA ?

Răspuns:

Stiu aceasta de la WAISMAN REGHINA care era membră în comitetul central al Ajutprului Roșu și dânsa a spus cine este IACOB ALEXANDRU .-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că el corespunde întotdeauna cu cele declarate de mine susțin și semnez.-

ANCHETATOR,
LT DE SECURITATE,

BALAUER ANTON,

Ușurelu Nicolae.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Baltanor Anton născut la 25
Ianuarie 1904 în Timișoara ce măsoară înălțimea
Tămplor cu ultimul domiciliu în Cluj (Calea Károlyi) 69.

(Data de stare civilă, ultimul domiciliu)

15. Octombrie 1955

Orașul Becurești

Interogatoriul a început la ora 7.30 și min. 20

s'a terminat " " " "

Intrebare: Unde te aflați din noiembrie
1930-1940?

Răspuns: În anul 1930 m-am aflat
în Cluj unde am stat până în 1931
Ianuarie când am fost trimis de
Comitetul Central al Frontului Național
Român și de Consiliul General al
Sindicatelor Unitare (C.S.U.) la
Timișoara.

În luna Martie 1931 am fost
arestat de securitate și am fost închis
în penitenciarul din Timișoara până la
Februarie 1932 când am fost pus în
libertate necondiționată. Apoi am rămas
acasă la Cluj unde sta familia mea.

În Martie 1932 am fost chemat la
C.S.U. la Măureni unde am stat
un timp cu postul de secretar general.

Iscălitura,

Baltanor

Umare:

Cluj apoi nu am intrat la Cluj
unde am stat până în 1933. Februarie
când m-a scris grăbi de la Grăbi
am fost reținut în internat la
penitenciar. Deși unde am stat
într-o singură zi. După aceea intram
la Cluj unde am stat reintegrat
până în anul 1940.

Intrebare: Cu ce s-a ocupat în
în perioada de aici sus?

Răspuns: Din 1930 până în 1931
am fost în am ocupat cu timp liber
la Cluj și am fost până în Noie
când am fost reținut am fost activat.
Din Noie 1931 până în Februarie 1932
am fost reținut în penitenciar Timisoara
din Noie 1932 până în August 1932
am fost activat și în anul 1932 Aug.
până în 1940 am m ocupat cu timp liber
la Cluj.

Intrebare: Ce a fost activitatea
ta, politica?

Răspuns: În anul 1930 eram membru
în Comitetul local P. C. R. Cluj până în
Iunie 1931. Din Iunie 1931 până în
Noie am fost dinis secretar special
de C. C. P. C. R. în Comitetul local P. C. R.
în Timisoara. Când am fost reținut, unde
am fost reținut colaboram cu comunisti
reținuți, din 1932 până în 1940 am activat
în P. C. R. pe linia lucrării sindicaliste și am
fost membru special C. C. am fost delegat

Iscăltura.

[Billaury]

Urmare: la Satu Giza & Fructul plugarilor
 pentru colaborarea in partidele Comunist
 De atunci au fost de mai ori la
 Tula Noua pentru a avea fructul
 popular, sursum: au contribuit la
 promovarea partidei. (In corpore singula a
 P.S.D.)

De atunci au avut activitate speciala
 pentru combaterea organizatorilor inactivi
 candu-se de Sabon & Sursum.

Am activat in pe buna stiinta: lucru
 siud membru in secretariatul teritorial al
 Avocatului in Banatului.

De 1938 pana la 1940 au fost membri
 al unei celule de partid la Cluj.

Intrebare: Cu cine ai activat?

Raspuns: In 1938 la Kirai Iosif,
 Szabo Bela, Pop. Traian, Todor Andrei,
 si Dancs Armand. In Timisoara la Fingher
 Emric, Naps Emeric, si alii. In
 Cluj, Gruia Dumitru si alti.

De 1932 la Lucia Vasile, Tancu Andrei,
 si alii. In Cluj: Alexandru, primul
 initiator al R.M. Clujului Iosif, Popa
 Emil, Bogdan Pavel, ~~si alii~~ Naps
 Peter, Encei Moarice.

De 1933 pana la 1940 la Naps Iosif
 Kovacs Iosif, Szabo Bela, Dr. Robu
 Kitter, Kirai Bela, Tancu George
 Vasco Alexandru, Dr. Kertes Rudolf,
 Vasnes Regina, Cantinas Rene

Semnatura,
 Ballanant

Urmare: Monica Augustina, Wolf Alexandra,
Solomon Sobis, Sytaqui Ples, Semien
Sozopani etc.

Antebare: Verbert e ai activitatii
cu Jacob Alexandru care a fost
activitate politica a aceluia sau in
1940?

Coopere: Cu Jacob Alexandru a. au
intalnit prima data in anul 1934
el fiind membru in Comitetul local
P.C.R. Cluj in cu conducatorul spiritului
si in cadrul activitatii "Impulsul"
P.C.R. in Cluj. In ea din 1934 pana in
1940 a fost si membru in Comitetul
local in numele in Comitetul regional
P.C.R. Deceanului in 1937 sau intalnit
ca delegat al Comitetului local al
partidului in Comitetul regional "Frontul
Roșu". Por la o reactie a Comitetului
Regional unde a "fost" parte si dr.

Kertes Rudolf membru in C.C. "Frontul
Roșu" dr. Kertes a protestat contra
participarii lui Jacob Alexandru ca
representant al partidului, pentru ca
nu au intrat la organizarea "Frontului
Roșu". Dupa Jacob au o unitate
in emigratie - unde era membru
si in numele sau fost activitate
politice de rezistenta lui Jacob, fapt pt.
care Jacob Alexandru a plecat
suporat.

Semnatura,

Balanca

Urmare: După ce s-a jucat în sala de sporturi
 din oraș și au rămas doar eu și un
 băiețel de 10. Koles are dreptul
 să joace și eu sunt aici să-l ajut.

Deoarece nu e în vârstă pentru a
 fi înscris în școală, dar în legătură cu
 o vătămare accidentală deosebit
 de gravă în urma unei căderi
 dintr-un scutur de beton în timpul
 lucrării la construcția școlii
 din oraș, eu în calitate de
 medic și medic școlii am intervenit
 de îndată după ce s-a întâmplat
 și am intervenit în mod
 adecvat în ceea ce privește
 tratamentul medical și
 psihologic al copilului și
 al părinților săi. În acest
 scop am intervenit în
 calitate de medic școlii și
 am intervenit în calitate
 de medic școlii și am
 intervenit în calitate de
 medic școlii și am intervenit
 în calitate de medic școlii.

Deoarece copilul nu e în vârstă să
 fie înscris în școală, dar în
 legătură cu o vătămare
 accidentală deosebit de
 gravă în urma unei căderi
 dintr-un scutur de beton
 în timpul lucrării la
 construcția școlii din
 oraș, eu în calitate de
 medic și medic școlii
 am intervenit de îndată
 după ce s-a întâmplat
 și am intervenit în mod
 adecvat în ceea ce
 privește tratamentul
 medical și psihologic
 al copilului și al
 părinților săi. În acest
 scop am intervenit în
 calitate de medic școlii
 și am intervenit în
 calitate de medic școlii
 și am intervenit în
 calitate de medic școlii.

Semnatura,
 Bălănuș

Urmas: si e pita de control pe ani 1934.
1940 Toamna in perioada cand Jacob
Alexandru era in intregi in acest scop.

Deoarece era un om inteligent si
foarte rapida facut fapt pt. care un
era degeaba unii de manuscrite.

Intrebare: De unde ori a fost
scris Jacob Alexandru in aceasta
perioada?

Raspuns: Sti pe cine era in 1934
si pe cine a fost in 1940? A fost scris in scola
in tot ca de tota situatiunii lui
recomandare a - si amarat de tot.

Intrebare: Jude pe cine Jacob
Alexandru in aceea perioada?

Raspuns: Sti ca scria in Cluj
dar pe ce scria in tot.

Intrebare: Ce mai ai de declarat
in legatura cu Jacob Alexandru
pana in anul 1940?

Raspuns: Nu a fost de cetate
de mine in momentul primii verbal pana
anul 1940 nu mai am nimic de decla-
rat.

Intrebare: Ce relatie au existat intre
tu si Jacob Alexandru intre anii 1934-40?

Raspuns: După noi a fost relatie
revizorului aspiet deosebit un an erau
metru cu el pentru ca era foarte viziune
si nu puterea critica.

Intrebare: Te-ai dus la Jacob

Semnatura,
[Signature]

Urmas: Alexandru in aceasta perioada?

Raspuns: La m. au inceput sa
facă vizite în această perioadă
dumbră. Cu cine era Jacob
Alexandru mai apropiat?

Raspuns: Să fie era mai apropiat
teritoriul de Universitatea Regală, pentru
ca în timpul stăruirii acolo a fost
era propozitiei de organizare.

Urmas: De unde vine el
relativ core cu fostii
Alexandru in Universitatea Regală?

Raspuns: În vremea celui de-al doilea
regim erau membri ai Comitetului
Centrului al Universității Regale
cu care erau foarte apropiați.

Dupa ce am citit prezent
p.o. de intrare au avut cu
am reșit ea el corect și
totul este declarat de mine

Arhivă

Salutari

J. de ...



Arhivă

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Batos Stefan de prof. ref. adm. la Aproșan Cluj, fost Comisar șef de politică, stăruit în anul 1900 la 20 August, fiul lui Petru și Iuliana, cu ultimul domiciliu în Cluj. Str. Coruț Săzăr N° 3.

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

30 Mai 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 10 și — min.

" s'a terminat la " 14 și — "

Intrebare: Când, unde, și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe Sarab Alexandru?

Răspuns: Pe Sarab Alexandru l-am cunoscut din vedere prin 1926 la Sătu Mare, pe de mi-a fost chiar prezentat dar mi-am mai amintesc precis, prin casele din Sătu Mare sau pe stradă.

Știu că el era originar de prin Sătu Mare Jud. Sătu Mare.

Intrebare: Ce relații ai avut cu el?

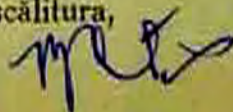
Răspuns: Nu am avut nici un fel de relații cu el.

Intrebare: Unde l-ai mai revăzut ulterior?

Răspuns: În anul 1933 eu funcționam ca șef comisar în Chestura Politică Sătu Mare.

În acest an cred pe Sarab am primit misiunea de la Șeful Siguranței Munteanu.

Iscălitura,



Urmare: Simion ca imprenuă cu un agent de siguranță Filip Traian și doi gardieni (cu un amintere marelor) să mă deplasez pentru a face o perchezitie domiciliară numitului Iacob Alexandru și al acesta pe acesta și imprenuă cu materialul compromițător să-l predau serviciului de siguranță. Deplasându-mă la adresa indicată nu l-am găsit pe cel vizat și mi s'a dat altă adresă unde seasemenea nu l-am găsit. Raportând acest lucru șefului de siguranță Munteanu Simion, mi s'a dat o a treia adresă unde l-am găsit l-am arestat și predat tot lui Munteanu Simion. La perchezitia făcută la el nu am găsit și nu am ridicat nici un fel de material.

Întrebare: Ce alte misiuni de această natură ai mai primit d-ta?

Răspuns: Nu mi reamintesc să fi avut și alte misiuni de felul acestuia.

Întrebare: Care a fost motivul pentru care d-ta ai primit misiunea de a l perchezitiana și aresta pe Iacob Alexandru?

Răspuns: Aceste descinderi se făceau de obicei la bănușii comuniști, ce figurau în evidența siguranței legate fiind de frământările în oraș ca; răspândiri de manifeste, mișcări în rândul muncitorilor etc.

Întrebare: Cine se ocupa cu problema comunistă?

Urmare: Răspuns: Cu problema comunistă
se ocupau: Șeful serviciului de siguranță
Munteanu Simion, Comisar ajutor "Berli"
Cornel, agent Filip Traian și agentul Chisau
nu-mi reamintesc numele de băteș.

Întrebare: Unde sunt aceștia în pre-
zent, de când nu i-ai mai văzut?

Răspuns: Știu că tot sunt arestați în-
afară de Filip Traian care a murit în 1943.
călecat de autoturabil.

Întrebare: De unde ști' cele de mai
sus?

Răspuns: Știu de la soția lui "Berli"
Cornel care e la Cluj. Chisau a fost jude-
cat la Cluj în sedință publică iar despre
Munteanu Simion am aflat în închisoare.

Întrebare: De către cine a fost au-
chetat Jacob Alexandru după ce l-ai
arestat d. la?

Răspuns: Nu pot preciza cine l-a au-
chetat deoarece misiunea mea a fost
îndeplinită după ce eu l-am predat
lui Munteanu Simion care trebuie să
știe cine l-a auchetat.

Întrebare: Prată în mod sincer
tot ce cunoști în legătură cu
recrutarea lui Jacob ca informator?

Răspuns: Nu cunosc nimic în legă-
tură cu recrutarea lui Jacob ca in-
formator. Cred că tot Munteanu Simion
trebuie să aibă cunoștința despre
acest lucru.

Urmare: Intrebare: Când l-ai mai văzut
d-la pe Iacob Alexandru, în ce împre-
jurări amuse?

Răspuns: L-am mai văzut după 23. Aug.
1944. - Într-o la Regionale P. C. R. Cluj din
1946. unde el avea o funcție de răspundere
și unde am stat de vorbă cu el în
legătură cu o evacuare a unui apartament
ce trebuia dat ofiterilor sovietici. Eu
am executat această evacuare în ca-
litate de șef a circumscripției Ia de poliție
Cluj.

A doua oară a venit la Cluj într-o
vizită însoțit de Vasile Luca și Petru Groza
din 1944. - Cu această ocazie eu am fost
însoțit cu papa de și a d-lor.

Cu această ocazie am stat de vorbă cu
Iacob Alexandru și i-am spus că poate să
fie în siguranță că eu îi fac papa.
Mi-a strâns mâna făcându-mi un bunavoin-
ță.

Faceau să menționez că încă când
era la partid la Cluj l-am întrebat adesea
ce impresii și-a făcut asupra mea când
l-am percheziționat și arestat în 1939.
Mi-a răspuns că am procedat foarte
corect și că nu i-am făcut nici o im-
presie rea.

Intrebare: Prată tat ce mai cu-
parți în legătură cu Iacob Alexandru.

Răspuns: Nu mai amare altceva
nimic în legătură cu Iacob Alexandru.

Urmare: Acest Proces Verbal de interogatoriu, ³⁵
dupa ce l-am citit cuvant cu cu-
vant si am constatat ca corespun-
de intru totul cu cele declarate de
mine, sustin si semnez propriu, veridicit
de mine.

Archetator:
lt. de fet.  *Arhivariu*

Severinit:
MT

Iscaitura,

Proces-Verbal de interogator

Arestatul BOTOS STEFAN, născut la 20 Aug. 1900 în com. Sindrusti, raion Baza-Mare, fost politist, cu ultimul domiciliu în Cluj-M. Com. L. Kojer Nr. 3
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

16 Februarie 1954

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 10 și 25 min.
s'a terminat la ora 13 și 40 min.

Intrebare: În ziua de 15 Feb. c.c. dumneata ai declarat verbal în cadrul anchetei ca la Sata-Mare l-ai arestat pe JACOB ALEX. Ancheta iti cere sa arati când l-ai arestat?

Răspuns: Eu l-am arestat pe JACOB ALEX. la Sata-Mare în anul 1932 sau 1933.

Intrebare: Dumneata ce funcții îndeplineai atunci?

Răspuns: Eu eram comisar ajutor la biroul siguranței de lângă chestura politiei Sata-Mare, unde îndeplineam funcția de șef al biroului de post orine și munitării.


Intrebare:

Cine erau superiorii dumneata?

Răspuns: Șeful meu direct era MUNTEANU SIMION, comisar, - șeful biroului siguranței, iar ca chestor era PAVAN GAVRILA.

Intrebare:

De la cine vi prezentă dumneata denunțul

Semnătura, 

Urmare: Jentru arestarea lui IACOB ALEX?

Răspuns: Dezpozitia jentru arestarea lui IACOB ALEX. eu am primit-o dela seful sigurantelor, comisarul MUNTEANU SIMION.

Intrebare:

De ce tenii a fost arestat IACOB ALEX?

Răspuns: IACOB ALEX. a fost arestat in secul de a se gandi la el scara material comunist.

Intrebare:

De unde ai cunoscut anumita ca IACOB ALEX. detine material comunist?

Răspuns: Eu am cunoscut acest lucru dela MUNTEANU SIMION am primit rola jentru arestarea lui IACOB ALEX.

Intrebare:

MUNTEANU SIMION de unde cunoscea ca IACOB ALEX detine material comunist?

Răspuns: Nu cunosc de unde cunoscea MUNTEANU SIMION acest lucru deoarece el mi mi-a spus.

Intrebare:

Cum mai era de fata cand ai primit acest rola de arestare?

Răspuns: Cind am primit acest rola de arestare de fata e mai fost in FILIP TRAIAN pe care eu am mi deploras la domiciliul lui IACOB ALEX.

Intrebare:

Fixeaza anumita timpul in care ai procedat la arestarea lui IACOB ALEX?

Răspuns: Arestarea lui IACOB ALEX, a avut loc in zori de zi ca in prima vara sau vara

Semnatura,



Urmare: anului 1932 sau 1933. —

Intrebare:

La ce alte arestari si mai participat dumneata in zilele respective?

Raspuns: Eu nu am participat in zilele respective la alte arestari. Tu uita sa mentionezi ca in zilele respective intregii siguranta si politia a fost concentrata pentru a executa astfel de operatiuni, deoarece in acele zile au facut mai multe arestari in orasul Satu-Mare.

Intrebare:

Ce formalitati ai indeplinit pentru arestarea lui IACOB ALEX.?

Raspuns: Eu personal nu am indeplinit nici o formalitate, insa MUNTEANU SIMION mi-a dat adresa locuintei lui IACOB ALEX. si cu ordin de perchezitie si arestare eliberat de parchetul tribunalului Satu-Mare.

Intrebare:

De cine era ocupat rolul parchetului Satu-Mare?

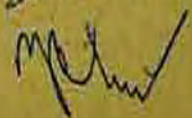
Raspuns: Nu stiu de cine era ocupat acest rol, dar mi-am amintit numele precursorii: VASVARI ALEX si GALIA, dintre care cel din urma era primul precursor. Mai era inca un precursor al carui nume mi-l tau uitate.

Intrebare:

Care a fost adresa locuintei lui IACOB ALEX. pe care ti-a dat-o MUNTEANU SIMION?

Raspuns: Prima adresa pe care ti-a dat-o MUNTEANU SIMION, a fost o locuinta in pie fabrica de pame, dar nu l-am gasit

Semnatura,



Urmare: dispozitiile pentru perchezitionare domn. exclusiv nam. Au inceput perchezitiile, unde au gasit mai multe carti rolore, volute si manuscrite rolore si core le-au verificat atat cu cat si agentul Filip este de la. Dupa ce au verificat si au gasit un material de propaganda comunista, au inchisat procesul verbal de perchezitie si au pus in vedere ce sa se urmeze la chestura.

Au sa remane ca manile de a proceda la perchezitie s-au orientat sa nu dea nici material de propaganda comunista sau nici alt material ilegal, la care IACOB ALEX. a raspuns ca nu are nici un fel de material.

~~Dupa~~ Ajungand la chestura au predat procesul verbal de perchezitie inpecuniu cu IACOB ALEX. lui MONTEANU SIMION. Au a certa nu sa terminat urmasarea pe care au primit-o.

Intrebare:

~~Are~~ are ceva de adaugat in calitate ocupa IACOB ALEX locuinta unde a procedat demersul la perchezitionarea si orientarea lui?

Raspuns: IACOB ALEX ocupa locuinta respectiva in calitate de chiroas.

Intrebare:

Eu cum locuiesc IACOB ALEX. acolo?

Raspuns: IACOB ALEX. locuiesc singur.

Intrebare: Sui cate camere are compuna locuinta lui IACOB ALEX.

Semnatura, 

Răspuns: Locuinta lui IACOB ALEX. este situată
Urmare: în jurul și în jurul camerei.

Întrebare:

Unde este situată camera respectivă?

Răspuns: Camera respectivă este situată la etaj.

Întrebare:

De ce este închisă IACOB ALEX. camera respectivă?

Răspuns: Nu știu de ce este închisă IACOB
ALEX. camera respectivă și nici cine este proprietarul.

Întrebare:

De ce este demontată camera respectivă?

Răspuns: Camera era un coș, o pereche de pereți
există, unde avea o feroniere și o ușă foarte scurte.
În interiorul ei o bibliotecă cu cărți multe,
câteva vase etc. -

Întrebare: Cine a văzut din locatarii imobi-
lului respectiv când s-a creștat de IACOB ALEX.?

Răspuns: Nu știu dacă am fost văzut de vreun
locatar din imobilul respectiv, dar știu că
existența a avut loc în zilele de ieri. -

Întrebare:

Care persoane locuiau în imobilul respectiv?

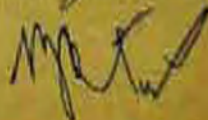
Răspuns: Nu știu ^{cu} cine locuiau și alte persoane
au locuit în imobilul respectiv. -

Întrebare:

Care a fost drumul parcurs de la locuinta
lui IACOB ALEX. până la judecarea scuturii
Comandantului Munteanu SIMION?

Răspuns: De la locuinta lui IACOB ALEX.
până la chestura a fost o distanță de aproxi-
mativ trei sute metri, mergând prin fața

Semnatura,



Urmare: cinematografului "URANIA" si a bisericii
romane catolice pînă la politie. -

Intrebare:

Ce persoane te-au vazut pe acest traseu cînd
si conduceai pe IACOB ALEX. la chestura?

Raspuns: Eu stiu ca nu mi-a vazut nimeni
decît pe un se circula pe strada.

Intrebare:

Cînd t-ai predat documente pe IACOB ALEX.
lui Munteanu Simion cum mai era de fata?

Raspuns: Nu mi s-a aratat pe nimeni cum mai era.
In orice caz mai era de fata si alti ofiteri
si agenti de politie pe mîndre si se uita
presu din proximul scut in legatura
cu orestate altor comunisti operati in
accesi scopuri. -

Intrebare:

Ce persoane au mai fost orestate in acei zi?

Raspuns: Stiu ca au mai fost orestate unu
zece sau douazeci persoane unde nu
mai stiu numele nici unei persoane. -

Intrebare:

Cit timp au fost retinuti aceste persoane in
IACOB ALEXANDRU?

Raspuns: Persoanele orestate unii au fost retinuti
si zi alteze douze zile, unii dupa pederea lui
pe IACOB ALEX. nu t-au mai vazut pe acolo.
Unu scutura se facut de catre comisarul
Munteanu Simion seful sigurantei si mi
stiu ce unu se si s-a dat, adica daca toti
au fost trimisi in libertate sau deferiti

Semnatura, 

Urmare: justitiei - Paragrupa ce o are pe IACOB ALEX.
l-au pus in libertate deoarece nu l-au gasit
la domiciliul sau in material de propaganda
comunista sau alt material interzis.

Nu am sa mentionez ca toate aceste persoane
au fost violonate de catre securitatea sau
directiunea Securitatii, in jurul
unor zile marcate de comunisti, in scopul
prevenirii unor eventuale agitatii.

Intrebare:

care din aceste persoane au fost cercetate?

Raspuns: Nu am putut ramane daca venim din tara
cu oarecare au fost cercetati sau nu?

Intrebare:

Doi IACOB ALEX. a fost cercetat?

Raspuns: Eu nu stiu daca IACOB ALEX. a fost
cercetat, deoarece dupa ce l-au pus in
MUNTEANU SIMION, eu nu l-am mai vazut
pe IACOB ALEX. pana in anul 1947 in ora
blui, unde eu am fost colaborator la circumscriptia
I ca ref, iar IACOB ALEX. in acel timp de-
tina o functie de conducere in regiunea P.C.R.

Intrebare:

Cand a mai fost IACOB ALEX. cercetat de Securitate?

Raspuns: IACOB ALEX. de catre mine nu a
fost cercetat decat o singura data sau o
am declarat mai sus, dar in ceea ce pr-
vine anul in care l-am cercetat nu am
putut sa certitudin.

Intrebare:

De cate ori a fost cercetat IACOB ALEX. la fabrica?

Semnatura,



PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul BALAZS EGON, născut la 7 Iunie 1922, în Cluj, de profesie funcționar, căsătorit, are un copil cu ultimul domiciliu în București B-dul I.V. Stalin nr. 72.-

14 August 1952, București

Interogatoriul a început la ora 21,35.

" a's terminat la " 0,45.-

Intrebare:

Arată când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Pe IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut în Aprilie 1942, la Cluj, la o întâlnire unde am fost dus de către VALMAN, care era legătura mea superioară pe linie de Partid.- Întâlnirea a avut ca scop ca de la acea dată legătura mea superioară să fie IACOB ALEXANDRU.-

Intrebare:

Ce relații ai avut cu IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Până la începutul anului 1943 IACOB ALEXANDRU mi-a fost legătura superioară pe linie de Partid, deasemeni din primăvara anului 1944 până în August 1944 când am fost arestat.- În toată această perioadă ne întâlneam de 2-3 ori pe lună.- După eliberare - Aprilie 1945 și până în Martie 1947 am avut legături pe linie de partid la Cluj, IACOB fiind în biroul regional, iar eu în biroul județean.- Din Noiembrie 1947 când am venit la București până în Martie 1948 când am plecat la Londra, am avut cu IACOB relații personale, de prietenie, deasemeni aceleași relații apropiate de prietenie au continuat și din martie 1949 când m'am întors în țară și până la arestarea sa, în Martie 1952.-

Intrebare:

Arată toate cunoștințele ce ai în legătură cu activitatea lui IACOB ALEXANDRU? ss/Balass Egon.

Răspuns:

Din cele ce mi-a spus IACOB știu că a devenit comunist de tânăr, 1931-1935 a fost responsabil tehnic al C.C. al Partidului, deasemenea că a avut legătură cu BRITIA BREITNER și tot în acea perioadă a cunoscut-o pe ANA PAJTER.- Mi-a mai spus că după 1933 a participat la organizarea evadării lui PERRESCU, DONCKA și VASILIOVI. Mi-a mai spus că după căderile din 1935, a fost trimis la muncă de jos, fiind bănuț în legătură cu această cădere.- Cu privire la această mi-a spus că el a indicat o persoană ce a lipsit dela ședință și că ulterior s'a dovedit că acela a fost agentul și că în felul acestei situații lui a fost clarificată.- Știu ca într-o perioadă a lucrat ca muncitor la o fabrică la Sighet sau satul mare timp în care a activat în sindicatul metalurgic. -

[redacted] Mi-a mai spus că înainte de 1940 a fost prieten bun cu GENCOVICI Alexandru și tot la Timișoara a lucrat împreună cu MANGHET.- În 1940 a venit la Cluj unde a avut divergențe cu conducerea regională de Partid, respectiv cu KONU HILCH, care propunea formarea unor sindicate, "revoluționare" la care IACOB n'a fost de acord, arătând că trebuie să se activeze în cadrul sindicatelor libere. Această poziție a sa a fost calificată ca o influență social-democrată pentru care a fost trimis la muncă de jos, însă că mai târziu s'a dovedit că poziția lui a fost bine justificată.-

Începând din anul 1941 a trăit în ilegalitate, însă nu știu unde a stat.- Așa știu însă că o perioadă i-a dat locuința ADAM EMNEST, apoi a locuit prin cartierul Macotzi Prin Iunie 1944 știu că a stat aproape de gară pe Str. Mica, în legătură cu aceasta mi-a spus că l-a bombardat toate persoanele au intrat în adăpost și au fost omorâte, iar el a stat în casă și a scăpat.- Deasemenea am aflat că o perioadă a locuit în cartierul Mănaștirilor la Kiss Albert. În perioada 1942-1943 IACOB a condus activitatea organizației de Partid din Ardealul de Nord, având legătură superioară pe SZIRMAY

În această perioadă mergând la Budapesta pentru a ține legătura cu SZIRMAY a cunoscut pe KODOR sau KOVAČI.-

În 1943 după ce au început căderile am avut o întâlnire cu IOZSA și cu IACOB, la care IACOB a spus că dat fiind că activitatea se întrepune pe timpul căderilor el are posibilitatea să plece într'un alt oraș și ne-a cerut părerea, noi fiind de acord să plece până se termină cu căderile.-

ss/palazs Econ.

La sudapesta, știu de la el, că a locuit un timp la Burany
SILCABETA, actualmente găzdia lui NEGRUȘCU CONSTANTIN.- În
Martie sau Aprilie 1944 l-am întâlnit din nou la Olaj și mi-a
spus că n'a reușit să stabilească legătura cu Partidul la
sudapesta.- În această perioadă s'a hotărât să formăm un grup
de muncitori înarmați în vederea apropiării frontului, astăzi că
el trebuia să procure arme, iar eu mă ocupam de găzduirea munci-
torilor.-

Tot în această perioadă s'a hotărât formarea unui
organ al frontului independenței naționale la Olaj, în care
seop, IACOB urma să ia legătura cu IORDACHE din partea
social-democraților și cu niște intelectuali niși araverieni.-
La 26 August 1944 am fost arestat de către organele D.S.F.R.
Înainte cu câteva zile de arestare am avut întâlnire cu IACOB,
când am stabilit o nouă întâlnire, iar în caz că survenea
ceva important mă va căuta, cunoscând locul unde luam masa.-
În întoarcerea mea în Aprilie 1945, el era membru în biroul
regional la Olaj până în 1947 când a plecat la București.- Cu
ocazia reorganizării din 1947, IACOB a fost nemulțumit pentru
faptul că n'a fost întrebat și el.-

După 1947 știu că a lucrat la Administrația livrării-
lor până în 1948 când a fost numit ministru adjunct, la Finanțe.-

Întrebare:

În ce au constatat relațiile ce ai avut cu IACOB
ALEXANDRU?

Răspuns:

Din anul 1942 și până în 1947 cu IACOB am avut nu-
mai legături pe linia de Partid.- După 1947 s'au dezvoltat
între noi relații de prietenie care au durat până la arestarea
sa în Martie 1952.-

Întrebare:

În ce au constatat relațiile de prietenie cu IACOB
ALEXANDRU?

Răspuns:

Relațiile de prietenie cu IACOB au constatat în în-
tâlniri, vizite, reciproce, mergem împreună la cinematograful,
teatru etc., deasemenea purtam discuții.-

Întrebare:

De ce au fost determinate relațiile de prietenie
apropiate cu IACOB ALEXANDRU?

ss/salase Eugen.

././.

Răspuns:

Din partea mea prietenia a fost determinată prin faptul că am lucrat cu el în ilegalitate și tot timpul i-am purtat respect, considerându-l un bun camarad.-

Întrebare:

Pe timpul cât ai avut relații apropiate, ce discuții ai purtat cu IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Cu IACOB ALEXANDRU am purtat discuții în legătură cu activitatea sa din trecut, în legătură cu situația politică internațională, i-am povestit despre timpul cât am stat în Anglia, discuții despre literatură și alte discuții în ordinea zilei.- Discuții deosebite cu IACOB ALEXANDRU nu am avut niciodată.-

Întrebare:

Care era atitudinea politică a lui IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

În discuțiile avute cu mine IACOB ALEXANDRU, a avut totdeauna o atitudine politică justă, pe linia Partidului.- După de mine nu a avut niciodată vre-o manifestare nesădătoasă sau potrivnică Partidului și regimului.-

Întrebare:

Arată ce propuneri ți-a făcut IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Nu mi-a făcut nici-un fel de propunere niciodată.-

Întrebare:

Ce servicii ai făcut lui IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Nu i-am făcut niciodată nici-un serviciu.-

Întrebare:

Ce servicii ți-a făcut IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Nu mi-a făcut nici-un fel de servicii și nici favoruri

Întrebare:

Ce cunoștințe și prieteni apropiați avea IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

IACOB ALEXANDRU, după 1944 a fost prieten apropiat cu VAIDA VASILE, PATRICIU, soții KLEIN, KERDEZ KRJO, SAHO IOSEF, VORODY ANDREI, BANLADREANU, GOGH RADJESCU și MALINSCHI.-

ss/Belazs Egon.

46

Intrebare:

Ce cunoștințe mai ai despre IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Alte cunoștințe despre IACOB ALEXANDRU nu mai am.-

Dupa ce am citit prezentul proces verbal de interoga-
toria, cuvânt cu cuvânt și am constatat ca corespunde in total
cu cele declarate de mine, susțin și scanez.-

ss/Balasa Leon.

Dir. de Securitate

ss Teodor

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat, Bolax Egon, născut la 7 Iunie 1922, în Cluj, de profesie funcționar, căsătorit, are un copil, cu ultimul domiciliu în București. Buleț S. P. Stalin Nr. 72.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

14 August 1952

Orașul București.

Interogatorul a început la ora 8 și 35 minute

" s'a terminat la " 0 și 45 "

Intrebare: Ante când și în ce împrejurări l-a cunoscut pe Nicolae Alexandru?

Răspuns

Pe Nicolae Alexandru l-am cunoscut în luna iunie 1942, la Cluj, la o întâlnire unde am fost dus de către Vănușan care era legătură mea superioară pe linie de partid. Întâlnirea a avut ca scop ca dela acea dată legătura mea superioară să fie Nicolae Alexandru.

Intrebare

Ce relații a avut cu Nicolae Alexandru?

Răspuns

Până la începutul anului 1943 Nicolae Alexandru mi-a fost legătură superioară pe linie de partid, deservindu-mi din promoțiile anului 1944 până în August 1944 când am fost arestat. În luna august-Septembrie am întâlnit de 2-3 ori pe lună, după eliberarea mea, în aprilie 1945 și până în Marea

Semnătura,

Malax

Urmare: 1947 am avut legatură pe linia de Partid la
Cluj; Jacob fiind un birou regional, iar eu în
birou județean. În Nov. 1947 când am venit la
București, până în Martie 1948 când am plecat
la Loides, am avut cu Jacob relații personale,
de prietenie, desosemena acestea: relații apropiate
de prietenie au continuat și din Martie 1949
când m'au interesat în țară și până la venirea sa,
în Martie 1952.

Intrebare

Între toate circumstanțele ce ai în legatură cu activitatea lui Jacob Alexandru?

Răspuns

În cele ce urmează spus Jacob stă că a devenit
comunist de tinere, 1931-1935 a fost responsabil tehnic
al C. C. al Partidului, desosemena că a avut legatură cu
Bella Preiner și tot în acea perioadă a cunoscut-o
pe Ana Pauker. Alina mai spus că după 1933 a parti-
cipat la organizarea evadării lui Petrescu, Șovrea și Vasili-
chi. Alina mai spus că după căderea din 1935, a fost
ținută la muncă de for, fiind ținută în legatură cu
această cădere. Cu privire la această viață spus că
el a îndrăgit o persoană ce a lipsit de la sediul și că
ulterior s'a dovedit că acela a fost agentul și că în felul
acestei situații lui a fost clarificată. Alina mai spus
perioada a lucrat ca muncitoare la o fabrică la Sighet
cu sora Clara Himp în care a activat în sindacatul Me-
telurgist. Între 1940 a lucrat o perioadă la Trușinești

[REDACTED] Alina mai spus că înainte de 1940 a fost
prieten bun cu Securitatei Alexandru și tot la Trușinești
a lucrat împreună cu Raugled. În 1940 a venit la

Semnătura,

Alina

Urmare: Cluj unde a avut divergențe cu conducerea regională
de Partid respectiv cu Koss Hilbert care propunea forma-
rea unor sindicate "revoluționare" la care Jacob a la-
țat de acord, insistând să trebuie să se abțină în ca-
zul sindicatelor libere. Frontul popular a nu a fost
colaborat cu o influență social-democrație pentru care
a fost trimis la muncă de for, însă ca mai târziu
s'a dovedit că proiectul lui a fost bine justificat.

Încăpând din anul 1941 a lucrat în ilegalitate, însă un
stiu unde a stat. ^{prop} Într-ună o perioadă i-a dat
locuință Adam Ernest, apoi a locuit prin cartierul
Racoș. În iunie 1944 stiu că a stat aproape de
gura pe Nr. Cluj, în legătură cu acordul unei grup
cu la bombardament toate persoanele au intenț în adăpost
și au fost omorâți, iar el a stat în casă și a scripat.

În esență au aflat că o personalitate locuit în cartierul
Mănăsturel, la Koss Albert. În perioada 1942-1943
Jacob a condus activitatea organizației de Partid din
Sectorul de Nord, având legături superioare pe Sighet.

În această perioadă mergând la Budapesta pentru a
fiu legătură cu Sighet a cunoscut pe Kádár sau
Kovács. În 1943 după ce au început căderile au avut
o întâlnire cu ^{prop} Jacob și cu Jacob, la care Jacob a spus
că dat fiind că activitatea s'interzice pe timpul cordului
el are posibilitățile să plece într-un alt oraș și nu a
scut nimic, nu fiind de acord să plece prima sa
ferență cu căderile. La Budapesta, stiu că el și
a locuit un timp la Surany Elizabeta actualmente
stiu lui regelui Constantin. În Cluj și în a grup
la 1944 l-au întâlnit din nou la Cluj și nu a spus
că nu a reușit să stabilească legătura cu Partidul la
Budapesta. În această perioadă o'a hotărât să

Semnătura,

Wahap

Urmare: formam un grup de membrii dinasti. In vederea
apropieri frontului, adfel ca el trebuia sa procure
anume, iar cu una ocupam de gasirea membrilor
Tot in aceasta perioada s'a hotarit formarea unui
organ al frontului independentei nationale la Cluj,
in care s'op. Trebuia unora sa se ingrijesc de Federatia
din partea social-democratilor si cu unele intelectuali
si in agricultura. La 26 August 1944 am fost ales
de catre organul J. E. F. F. Trebuia sa citam gite de lucru
am avut relatii cu Trebuia, cand am stabilit o noua
intalnire, iar in caz ca nu s'ar putea realiza un vi
canta, succedand la un moment dat. La intrarea
mea in Aprilie 1945, el era membru in biroul regional la
Cluj, pana in 1947 cand a plecat la Bucuresti.

Ca ocazie reorganizarii din 1947, Trebuia a fost re-
numit pentru faptul ca a fost intalnit si el.

Dupa 1947 stiu ca a lucrat la Administratia Livra-
rilor pana in 1948 cand a fost numit ministru-adj. la
Finante.

Intrebare

In ce au constatat relatii ce ai avut cu Trebuia Alexandru?

Raspuns

Din anul 1942 si pana in 1947, cu Trebuia am
avut unii legaturi pe linia de Partid. Dupa 1945
s'au dezvoltat unele noi relatii de prietenie care au
dus la prietenia la aradului in in Martie 1952.

Intrebare

In ce au constatat relatii de prietenie cu Trebuia
Alexandru?

Raspuns

Relatiile de prietenie cu Trebuia au constatat in intalniri,
vizite reciproce, mergeam impreuna la cinematograful,

Semnatura,

W. Balazs

Urmare: Leahy etc, deosemena partea discuti. 49

Intrebare

De ce au fost determinate relatii de prietenie
cu Gheorghe Alexandru?

Raspuns

In prima mea prietenie a fost determinata prin
faptul ca am lucrat eu si in inginerie si tot
timpul i-am putut regala, considerandu-l un
bun prieten.

Intrebare

La timpul cit ai avut relatii apropiate, ce discutii
ai putut cu Gheorghe Alexandru?

Raspuns

cu Gheorghe Alexandru am putut discuti, in legatura
cu activitatea sa din trecut, in legatura cu situatia
politica internationala, i-am povestit despre timpul
cit am stat in Anglia, discutii despre literatura, si
alte discutii la ardele gale. Discutii deosebite cu Gheorghe
Alexandru eu am avut niceabla.

Intrebare

Care era atitudinea politica a lui Gheorghe Alexandru?

Raspuns

In discutii avute cu mine Gheorghe Alexandru, a avut
atitudine o atitudine politica justa, pe linia justitiei.

Fata de mine eu a avut niceabla - nu o manipulare
suscitata sau preturarea caritabilii si regimului.

Intrebare

Inte ce propuneri ti-a facut Gheorghe Alexandru?

Raspuns

Eu nu-a facut nici un fel de propuneri, niceabla.

Intrebare

Ce servicii ai facut lui Gheorghe Alexandru?

Semnatura,

Malay

Urmare: Raspuns

Am i-au făcut servadito mei cu serviciu.

Intrebare

Ca serviciu si-a făcut Jacob Alexandru?

Raspuns

Am i-au făcut mei cu fel de serviciu si i-au
facut.

Intrebare

Ca cunostinta si prieten apropiat avea Jacob
Alexandru?

Raspuns

Jacob Alexandru, dupa 1944 a fost prieten apropiat
cu Vaida Vasile, Patrușiu, mita Klein, Kerényi Pego,
Salba Goni, Varsoly Andri, Bielebaum, Gugu Bielebaum
si Malinowski.

Intrebare

Ca cunostinta was si dupa Jacob Alexandru?

Raspuns

Alte cunostinte dupa Jacob Alexandru nu i-au
am.

Dupa ce am citit prezentul proces-verbal de
interrogatoriu, curant cu curant si am constatat ca i-au
punde in total cu cele declarate de mine i-au
serviciu.

Amplasat
Teodor

-Malca

Semnatura,

Malca

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul BALAZS EGON, nascut la 7 iunie 1922, in Cluj, de profesie functionar, casatorit, are un copil, cu ultimul domiciliu in Bucuresti B-dul I.V.Stalin Nr. 72.-

22 august 1952, Bucuresti
interogatoriul a inceput la ora 2.15
" s'a terminat la 4.25.-

Intrebare:

Ce rapte cunosti din activitatea lui IACOB ALEXANDRU, care arata legaturile sale cu D.B.R.P.?

Raspuns:

Nu cunosc rapte din activitatea lui IACOB ALEXANDRU care sa arate legaturile sale cu D.B.R.P.-

Intrebare:

Ce rapte suspecte din activitatea lui IACOB ALEXANDRU cunosti?

Raspuns:

Dupa eliberare, IACOB ALEXANDRU mi-a spus ca dupa arestarea mea, 20 August 1944, el a inceput sa ma caute la casa unde mancăm, care era a aceleiasi proprietarese ca și casa unde locuia pe o strada vecina de unde am și fost arestat.- Dupa cate mi-a spus IACOB, cand a intrebat pe proprietareasa despre mine, aceasta i-a spus ca au venit doi prieteni cu care am plecat.- mi-a mai spus ca in tinerețe a fost arestat timp de 2-3 săptămâni, după cate imi amintesc, intr-o regiune aurifera, insa nefiind dovezi impotriva lui i s'a dat drumul, el declarand nimica.- Leasemeni in ilegalitate, perioada 1942-1944, mi-a spus IACOB ca a trebuit sa se mute de la locuinta unde stătea, deoarece a fost căutat de organele politiei in legătura cu aceasta el până ca a fost denunțat de BALAZS.- In anul 1944 IACOB ALEXANDRU mergea pe strada impreună cu RAQRINA IOSSEVICI, la Cluj, in care timp ea a fost recunoscuta de BODA LASIO, ca una din surorile IOSSEVICI, știind ca este evreica.-

ss/Balazs Egon.

După recunoașterea LODA s'a dus să caute un gardian, în care timp IACOB ALEXANDRU s'a despărțit de RECHINA IOSEFOVICI, intrând în un magazin.- Când IACOB a ieșit din magazin a văzut-o pe RECHINA cu un gardian și în altă ocazie, astfel ei nu s'a mai dus la ea.-

RECHINA IOSEFOVICI a fost reținută ca evreică, necesitând unmele ei, numele soții sale, întrebând de persoana care o însoțea n'a recunoscut cine este.- în perioada ilegalității, IACOB ALEXANDRU mi-a spus că în perioada 1931-1935, din munca de răspundere pe care a avut-o la U.C. și Partidului, a fost dat la muncă de 100 fiind banuit în legătura cu căderea membrilor U.C. la o ședință. - El mi-a spus că încă de atunci indicase o persoană pe care o bănuia în legătura cu căderea și că ulterior s'a dovedit ca acea persoană a fost provocatorul.-

Intrebare:

Dece și în ce rei consideri cele arătate mai sus ca rapte suspecte din activitatea lui IACOB ALEXANDRU în perioada ilegalității?

Răspuns:

Consider aceste rapte, relatate mai sus, ca suspecte, întrucât împrejurările în care s'au petrecut, pot da de banuit existența unor legături între IACOB ALEXANDRU și organele B.E.P.

Intrebare:

Ce manifestări antipartinic și dușmănoase, cunoști că a avut IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Nu cunosc manifestări antipartinice și dușmănoase la IACOB ALEXANDRU.-

Intrebare:

Ce nemulțumiri a avut IACOB ALEXANDRU față de unele hotărâri ale Partidului?

Răspuns:

IACOB ALEXANDRU s'a manifestat nemulțumit pentru faptul că n'a fost propus candidat la alegerile pentru Statutele Populare și a Marei Adunări Naționale.- Deasemenea s'a manifestat nemulțumit pentru faptul că nu i s'a dat ordinul "Apărarea Patriei" care fusese dată ilegalistilor mai de seama.-

Intrebare:

Cum caracterizezi aceste manifestări ale lui IACOB ALEXANDRU?
ss/balass Egon.

Răspuns:

Aceste manifestări ale lui IACOB ALEXANDRU le consider
partinice, dat fiind că el mi-a spus că se adresează cu ele
partidului.-

Întrebare:

Ce cunoștințe mai ai despre IACOB ALEXANDRU din perioa-
da ilegalității și după 23 August 1944?

Răspuns:

În 1944 Septembrie, la alegerea lui IACOB ALEXANDRU ca
secretar al comitetului Partidului Pacii, pentru Ardealul de
Nord, NOWANY a spus lui IACOB "De ce ești secretar, însă să lucrezi
în colectiv și să nu fii dictatorial" din care denota neîncrederea
lui NOWANY față de IACOB.- Atunci IACOB a propus ca totuși
să i se dea dreptul să poată lua hotărâri în situații mai
grele, el împreună cu alți doi ceace s'a aprobat.- Din comitet
facea parte IACOB, IOJA, NOWANY, PALAS și cu mine.-

Din perioada ilegalității poate da amănunte despre
IACOB ALEXANDRU, REHMIA KLEIN (IOSEPOVICI) cu care a locuit
împreună.- După eliberare toate hotărârile în masă le luă
le lua cu VAIDA VASILE, care era prieten apropiat al lui
IACOB ALEXANDRU.-

La București avea prieteni apropiați pe GOGU RADULESCU,
BARTABEANU, MALINOSHI și VAIDA VASILE.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interoga-
toriu și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate
de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.-

ss/Balesz Egon

Slt. de Securitate

Rus Teodor.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat el Balazs Egon, născut la 1 Iunie 1922, în
Cluj, de profesie funcționar, căsătorit, are un copil, cu
 ultimul domiciliu în București, Bdul 1.1. Stalin Nr. 78.
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

23 August 1952

Orașul București.

Interogatorul a început la ora 2 și 15 minute

" s'a terminat la " 4 și 35 "

Intrebare: Ce fapte cunosti din activitatea lui
Teodor Alexandru, care arată legăturile sale cu I. E. F. T.

Răspuns

Am cunoscut fapte din activitatea lui Teodor Alexandru
care arată legăturile sale cu I. E. F. T.

Intrebare

Ce fapte suspecte din activitatea lui Teodor Alexandru
cunosti?

Răspuns

Supra chibruș, Teodor Alexandru mi-a spus că după
arestarea mea, 26 August 1944, el a fost în vizita
la casa unde mă aflam, care era a aceluiași proprietar
terren ca și casa unde locuiau în strada vecină,
de unde mi s'a spus că el a fost arestat. După câte mi-a spus
Teodor, când a întâlnit pe proprietarii supra case,
aceștia i-a spus că au venit doi prieteni cu care
am plecat. Ultimei mi-a spus că în București a fost
arestat timp de 2-3 săptămâni, după care mi-a spus

W. Balazs

Urmare: Este, într-o cuprinsă amănunțită, descrierea lui de
un împătimit al lui și să dea drumul, și declarând
simula, deosebit în ilegalitate, rezolvată 1942-1944,
cu o spusă înrobă că a lăsat să se monteze la locurile
unde stătea, deosebit a fost cîntat de organele poli-
ției; în legătură cu aceasta el lăsa că a fost
deosebit de de Balaban. În anul 1944 Gheorghe
Alexandru mergea pe strada împănă în Republica
Română, la Cluj, în care timp ea a fost recu-
perată de Bada Lăscu, ca una din sursele
Gheorghe, știind că este curioasă. După recunoașterea
Bada s'a dus să cînte un gardian, în care timp
Gheorghe Alexandru s'a deosebit de Republica Română,
intrînd la un magazin. Când Gheorghe a sîrit din
magazin a răgut-o în Republica cu un gardian și
un alt cetățean, astfel el nu s'a mai dus la ea.
Republica Română a fost subînțeleasă ca curioasă, de-
clarînd unuși ei, și unuși mișto, întrebînd
de neamă care o înrobă să se recunoască cu ea.

În perioada ilegalității, Gheorghe Alexandru nu a spus
cî în perioada 1942-1944, din cauza de război
pe care a avut-o la C. C. și Partidului a fost dat
la cauza de jos fiind bănuț în legătură cu
cauza unușilor C. C. la o soluție. El nu a spus
cî înca lăsa unuși persoane pe care o
lăsa în legătură cu cauzele și cî ulterior s'a de-
vedit că acea persoană a fost provocatorul.

Procedura

Sece și în ce fel consideră cele arătate mai
sus ca fapte suspecte din activitatea lui Gheorghe
Alexandru în perioada ilegalității.

Semnătura,

U. albu

Urmare: Răspuns

În 1944 Septembrie, la adresa lui Jacob
Alexandru ca secretar al Comitetului Partidului
Unic, pentru sedinta de partid, Hovany a scris
lui Jacob „te rog sa-mi scrii, in ce privinta
colectiv si in ce privinta... din care deduc
credinta lui Hovany fata de Jacob, atunci Jacob
a propus sa se faca o lista de drepturi si probe
ale lui Hovany in privinta mea, care, si impreuna
altri doi oameni s-a aprobat. In context facem
judecatori, Goga, Hovany, Bales si eu.

Am scris ilegalitate poate de amandoua despre
Jacob Alexandru, Regina Klein (franceza) ca
cum a fost impresoara. După câteva zile
hotărârea în urma la Cluj se lua cu Victor Vasil
cum era pentru aprobat și lui Jacob Alexandru.

La București, am primit rapoartele de Goga
Rădulescu, Bălașescu, Malinowski și Victor Vasil.

Supra am citit prezentul proces-verbal
de interpretare și am constatat că corespunde în
total cu cele declarate de mine, motiv și senzații,
liber și veritate de mine.

Ambele părți,

Ura

Teodor
SECRET
1944

Semnătura,

V

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
11 Nov. 1952, la 91/51.

INTEROGATORIU S'A DESFASURAT IN ORA 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30, 33, 36, 39, 42, 45, 48, 51, 54, 57, 60, 63, 66, 69, 72, 75, 78, 81, 84, 87, 90, 93, 96, 99, 102, 105, 108, 111, 114, 117, 120, 123, 126, 129, 132, 135, 138, 141, 144, 147, 150, 153, 156, 159, 162, 165, 168, 171, 174, 177, 180, 183, 186, 189, 192, 195, 198, 201, 204, 207, 210, 213, 216, 219, 222, 225, 228, 231, 234, 237, 240, 243, 246, 249, 252, 255, 258, 261, 264, 267, 270, 273, 276, 279, 282, 285, 288, 291, 294, 297, 300, 303, 306, 309, 312, 315, 318, 321, 324, 327, 330, 333, 336, 339, 342, 345, 348, 351, 354, 357, 360, 363, 366, 369, 372, 375, 378, 381, 384, 387, 390, 393, 396, 399, 402, 405, 408, 411, 414, 417, 420, 423, 426, 429, 432, 435, 438, 441, 444, 447, 450, 453, 456, 459, 462, 465, 468, 471, 474, 477, 480, 483, 486, 489, 492, 495, 498, 501, 504, 507, 510, 513, 516, 519, 522, 525, 528, 531, 534, 537, 540, 543, 546, 549, 552, 555, 558, 561, 564, 567, 570, 573, 576, 579, 582, 585, 588, 591, 594, 597, 600, 603, 606, 609, 612, 615, 618, 621, 624, 627, 630, 633, 636, 639, 642, 645, 648, 651, 654, 657, 660, 663, 666, 669, 672, 675, 678, 681, 684, 687, 690, 693, 696, 699, 702, 705, 708, 711, 714, 717, 720, 723, 726, 729, 732, 735, 738, 741, 744, 747, 750, 753, 756, 759, 762, 765, 768, 771, 774, 777, 780, 783, 786, 789, 792, 795, 798, 801, 804, 807, 810, 813, 816, 819, 822, 825, 828, 831, 834, 837, 840, 843, 846, 849, 852, 855, 858, 861, 864, 867, 870, 873, 876, 879, 882, 885, 888, 891, 894, 897, 900, 903, 906, 909, 912, 915, 918, 921, 924, 927, 930, 933, 936, 939, 942, 945, 948, 951, 954, 957, 960, 963, 966, 969, 972, 975, 978, 981, 984, 987, 990, 993, 996, 999, 1002, 1005, 1008, 1011, 1014, 1017, 1020, 1023, 1026, 1029, 1032, 1035, 1038, 1041, 1044, 1047, 1050, 1053, 1056, 1059, 1062, 1065, 1068, 1071, 1074, 1077, 1080, 1083, 1086, 1089, 1092, 1095, 1098, 1101, 1104, 1107, 1110, 1113, 1116, 1119, 1122, 1125, 1128, 1131, 1134, 1137, 1140, 1143, 1146, 1149, 1152, 1155, 1158, 1161, 1164, 1167, 1170, 1173, 1176, 1179, 1182, 1185, 1188, 1191, 1194, 1197, 1200, 1203, 1206, 1209, 1212, 1215, 1218, 1221, 1224, 1227, 1230, 1233, 1236, 1239, 1242, 1245, 1248, 1251, 1254, 1257, 1260, 1263, 1266, 1269, 1272, 1275, 1278, 1281, 1284, 1287, 1290, 1293, 1296, 1299, 1302, 1305, 1308, 1311, 1314, 1317, 1320, 1323, 1326, 1329, 1332, 1335, 1338, 1341, 1344, 1347, 1350, 1353, 1356, 1359, 1362, 1365, 1368, 1371, 1374, 1377, 1380, 1383, 1386, 1389, 1392, 1395, 1398, 1401, 1404, 1407, 1410, 1413, 1416, 1419, 1422, 1425, 1428, 1431, 1434, 1437, 1440, 1443, 1446, 1449, 1452, 1455, 1458, 1461, 1464, 1467, 1470, 1473, 1476, 1479, 1482, 1485, 1488, 1491, 1494, 1497, 1500, 1503, 1506, 1509, 1512, 1515, 1518, 1521, 1524, 1527, 1530, 1533, 1536, 1539, 1542, 1545, 1548, 1551, 1554, 1557, 1560, 1563, 1566, 1569, 1572, 1575, 1578, 1581, 1584, 1587, 1590, 1593, 1596, 1599, 1602, 1605, 1608, 1611, 1614, 1617, 1620, 1623, 1626, 1629, 1632, 1635, 1638, 1641, 1644, 1647, 1650, 1653, 1656, 1659, 1662, 1665, 1668, 1671, 1674, 1677, 1680, 1683, 1686, 1689, 1692, 1695, 1698, 1701, 1704, 1707, 1710, 1713, 1716, 1719, 1722, 1725, 1728, 1731, 1734, 1737, 1740, 1743, 1746, 1749, 1752, 1755, 1758, 1761, 1764, 1767, 1770, 1773, 1776, 1779, 1782, 1785, 1788, 1791, 1794, 1797, 1800, 1803, 1806, 1809, 1812, 1815, 1818, 1821, 1824, 1827, 1830, 1833, 1836, 1839, 1842, 1845, 1848, 1851, 1854, 1857, 1860, 1863, 1866, 1869, 1872, 1875, 1878, 1881, 1884, 1887, 1890, 1893, 1896, 1899, 1902, 1905, 1908, 1911, 1914, 1917, 1920, 1923, 1926, 1929, 1932, 1935, 1938, 1941, 1944, 1947, 1950, 1953, 1956, 1959, 1962, 1965, 1968, 1971, 1974, 1977, 1980, 1983, 1986, 1989, 1992, 1995, 1998, 2001, 2004, 2007, 2010, 2013, 2016, 2019, 2022, 2025, 2028, 2031, 2034, 2037, 2040, 2043, 2046, 2049, 2052, 2055, 2058, 2061, 2064, 2067, 2070, 2073, 2076, 2079, 2082, 2085, 2088, 2091, 2094, 2097, 2100, 2103, 2106, 2109, 2112, 2115, 2118, 2121, 2124, 2127, 2130, 2133, 2136, 2139, 2142, 2145, 2148, 2151, 2154, 2157, 2160, 2163, 2166, 2169, 2172, 2175, 2178, 2181, 2184, 2187, 2190, 2193, 2196, 2199, 2202, 2205, 2208, 2211, 2214, 2217, 2220, 2223, 2226, 2229, 2232, 2235, 2238, 2241, 2244, 2247, 2250, 2253, 2256, 2259, 2262, 2265, 2268, 2271, 2274, 2277, 2280, 2283, 2286, 2289, 2292, 2295, 2298, 2301, 2304, 2307, 2310, 2313, 2316, 2319, 2322, 2325, 2328, 2331, 2334, 2337, 2340, 2343, 2346, 2349, 2352, 2355, 2358, 2361, 2364, 2367, 2370, 2373, 2376, 2379, 2382, 2385, 2388, 2391, 2394, 2397, 2400, 2403, 2406, 2409, 2412, 2415, 2418, 2421, 2424, 2427, 2430, 2433, 2436, 2439, 2442, 2445, 2448, 2451, 2454, 2457, 2460, 2463, 2466, 2469, 2472, 2475, 2478, 2481, 2484, 2487, 2490, 2493, 2496, 2499, 2502, 2505, 2508, 2511, 2514, 2517, 2520, 2523, 2526, 2529, 2532, 2535, 2538, 2541, 2544, 2547, 2550, 2553, 2556, 2559, 2562, 2565, 2568, 2571, 2574, 2577, 2580, 2583, 2586, 2589, 2592, 2595, 2598, 2601, 2604, 2607, 2610, 2613, 2616, 2619, 2622, 2625, 2628, 2631, 2634, 2637, 2640, 2643, 2646, 2649, 2652, 2655, 2658, 2661, 2664, 2667, 2670, 2673, 2676, 2679, 2682, 2685, 2688, 2691, 2694, 2697, 2700, 2703, 2706, 2709, 2712, 2715, 2718, 2721, 2724, 2727, 2730, 2733, 2736, 2739, 2742, 2745, 2748, 2751, 2754, 2757, 2760, 2763, 2766, 2769, 2772, 2775, 2778, 2781, 2784, 2787, 2790, 2793, 2796, 2799, 2802, 2805, 2808, 2811, 2814, 2817, 2820, 2823, 2826, 2829, 2832, 2835, 2838, 2841, 2844, 2847, 2850, 2853, 2856, 2859, 2862, 2865, 2868, 2871, 2874, 2877, 2880, 2883, 2886, 2889, 2892, 2895, 2898, 2901, 2904, 2907, 2910, 2913, 2916, 2919, 2922, 2925, 2928, 2931, 2934, 2937, 2940, 2943, 2946, 2949, 2952, 2955, 2958, 2961, 2964, 2967, 2970, 2973, 2976, 2979, 2982, 2985, 2988, 2991, 2994, 2997, 3000, 3003, 3006, 3009, 3012, 3015, 3018, 3021, 3024, 3027, 3030, 3033, 3036, 3039, 3042, 3045, 3048, 3051, 3054, 3057, 3060, 3063, 3066, 3069, 3072, 3075, 3078, 3081, 3084, 3087, 3090, 3093, 3096, 3099, 3102, 3105, 3108, 3111, 3114, 3117, 3120, 3123, 3126, 3129, 3132, 3135, 3138, 3141, 3144, 3147, 3150, 3153, 3156, 3159, 3162, 3165, 3168, 3171, 3174, 3177, 3180, 3183, 3186, 3189, 3192, 3195, 3198, 3201, 3204, 3207, 3210, 3213, 3216, 3219, 3222, 3225, 3228, 3231, 3234, 3237, 3240, 3243, 3246, 3249, 3252, 3255, 3258, 3261, 3264, 3267, 3270, 3273, 3276, 3279, 3282, 3285, 3288, 3291, 3294, 3297, 3300, 3303, 3306, 3309, 3312, 3315, 3318, 3321, 3324, 3327, 3330, 3333, 3336, 3339, 3342, 3345, 3348, 3351, 3354, 3357, 3360, 3363, 3366, 3369, 3372, 3375, 3378, 3381, 3384, 3387, 3390, 3393, 3396, 3399, 3402, 3405, 3408, 3411, 3414, 3417, 3420, 3423, 3426, 3429, 3432, 3435, 3438, 3441, 3444, 3447, 3450, 3453, 3456, 3459, 3462, 3465, 3468, 3471, 3474, 3477, 3480, 3483, 3486, 3489, 3492, 3495, 3498, 3501, 3504, 3507, 3510, 3513, 3516, 3519, 3522, 3525, 3528, 3531, 3534, 3537, 3540, 3543, 3546, 3549, 3552, 3555, 3558, 3561, 3564, 3567, 3570, 3573, 3576, 3579, 3582, 3585, 3588, 3591, 3594, 3597, 3600, 3603, 3606, 3609, 3612, 3615, 3618, 3621, 3624, 3627, 3630, 3633, 3636, 3639, 3642, 3645, 3648, 3651, 3654, 3657, 3660, 3663, 3666, 3669, 3672, 3675, 3678, 3681, 3684, 3687, 3690, 3693, 3696, 3699, 3702, 3705, 3708, 3711, 3714, 3717, 3720, 3723, 3726, 3729, 3732, 3735, 3738, 3741, 3744, 3747, 3750, 3753, 3756, 3759, 3762, 3765, 3768, 3771, 3774, 3777, 3780, 3783, 3786, 3789, 3792, 3795, 3798, 3801, 3804, 3807, 3810, 3813, 3816, 3819, 3822, 3825, 3828, 3831, 3834, 3837, 3840, 3843, 3846, 3849, 3852, 3855, 3858, 3861, 3864, 3867, 3870, 3873, 3876, 3879, 3882, 3885, 3888, 3891, 3894, 3897, 3900, 3903, 3906, 3909, 3912, 3915, 3918, 3921, 3924, 3927, 3930, 3933, 3936, 3939, 3942, 3945, 3948, 3951, 3954, 3957, 3960, 3963, 3966, 3969, 3972, 3975, 3978, 3981, 3984, 3987, 3990, 3993, 3996, 3999, 4002, 4005, 4008, 4011, 4014, 4017, 4020, 4023, 4026, 4029, 4032, 4035, 4038, 4041, 4044, 4047, 4050, 4053, 4056, 4059, 4062, 4065, 4068, 4071, 4074, 4077, 4080, 4083, 4086, 4089, 4092, 4095, 4098, 4101, 4104, 4107, 4110, 4113, 4116, 4119, 4122, 4125, 4128, 4131, 4134, 4137, 4140, 4143, 4146, 4149, 4152, 4155, 4158, 4161, 4164, 4167, 4170, 4173, 4176, 4179, 4182, 4185, 4188, 4191, 4194, 4197, 4200, 4203, 4206, 4209, 4212, 4215, 4218, 4221, 4224, 4227, 4230, 4233, 4236, 4239, 4242, 4245, 4248, 4251, 4254, 4257, 4260, 4263, 4266, 4269, 4272, 4275, 4278, 4281, 4284, 4287, 4290, 4293, 4296, 4299, 4302, 4305, 4308, 4311, 4314, 4317, 4320, 4323, 4326, 4329, 4332, 4335, 4338, 4341, 4344, 4347, 4350, 4353, 4356, 4359, 4362, 4365, 4368, 4371, 4374, 4377, 4380, 4383, 4386, 4389, 4392, 4395, 4398, 4401, 4404, 4407, 4410, 4413, 4416, 4419, 4422, 4425, 4428, 4431, 4434, 4437, 4440, 4443, 4446, 4449, 4452, 4455, 4458, 4461, 4464, 4467, 4470, 4473, 4476, 4479, 4482, 4485, 4488, 4491, 4494, 4497, 4500, 4503, 4506, 4509, 4512, 4515, 4518, 4521, 4524, 4527, 4530, 4533, 4536, 4539, 4542, 4545, 4548, 4551, 4554, 4557, 4560, 4563, 4566, 4569, 4572, 4575, 4578, 4581, 4584, 4587, 4590, 4593, 4596, 4599, 4602, 4605, 4608, 4611, 4614, 4617, 4620, 4623, 4626, 4629, 4632, 4635, 4638, 4641, 4644, 4647, 4650, 4653, 4656, 4659, 4662, 4665, 4668, 4671, 4674, 4677, 4680, 4683, 4686, 4689, 4692, 4695, 4698, 4701, 4704, 4707, 4710, 4713, 4716, 4719, 4722, 4725, 4728, 4731, 4734, 4737, 4740, 4743, 4746, 4749, 4752, 4755, 4758, 4761, 4764, 4767, 4770, 4773, 4776, 4779, 4782, 4785, 4788, 4791, 4794, 4797, 4800, 4803, 4806, 4809, 4812, 4815, 4818, 4821, 4824, 4827, 4830, 4833, 4836, 4839, 4842, 4845, 4848, 4851, 4854, 4857, 4860, 4863, 4866, 4869, 4872, 4875, 4878, 4881, 4884, 4887, 4890, 4893, 4896, 4899, 4902, 4905, 4908, 4911, 4914, 4917, 4920, 4923, 4926, 4929, 4932, 4935, 4938, 4941, 4944, 4947, 4950, 4953, 4956, 4959, 4962, 4965, 4968, 4971, 4974, 4977, 4980, 4983, 4986, 4989, 4992, 4995, 4998, 5001, 5004, 5007, 5010, 5013, 5016, 5019, 5022, 5025, 5028, 5031, 5034, 5037, 5040, 5043, 5046, 5049, 5052, 5055, 5058, 5061, 5064, 5067, 5070, 5073, 5076, 5079, 5082, 5085, 5088, 5091, 5094, 5097, 5100, 5103, 5106, 5109, 5112, 5115, 5118, 5121, 5124, 5127, 5130, 5133, 5136, 5139, 5142, 5145, 5148, 5151, 5154, 5157, 5160, 5163, 5166, 5169, 5172, 5175, 5178, 5181, 5184, 5187, 5190, 5193, 5196, 5199, 5202, 5205, 5208, 5211, 5214, 5217, 5220, 5223, 5226, 5229, 5232, 5235, 5238, 5241, 5244, 5247, 5250, 5253, 5256, 5259, 5262, 5265, 5268, 5271, 5274, 5277, 5280, 5283, 5286, 5289, 5292, 5295, 5298, 5301, 5304, 5307, 5310, 5313, 5316, 5319, 5322, 5325, 5328, 5331, 5334, 5337, 5340, 5343, 5346, 5349, 5352, 5355, 5358, 5361, 5364, 5367, 5370, 5373, 5376, 5379, 5382, 5385, 5388, 5391, 5394, 5397, 5400, 5403, 5406, 5409, 5412, 5415, 5418, 5421, 5424, 5427, 5430, 5433, 5436, 5439, 5442, 5445, 5448, 5451, 5454, 5457, 5460, 5463, 5466, 5469, 5472, 5475, 5478, 5481, 5484, 5487, 5490, 5493, 5496, 5499, 5502, 5505, 5508, 5511, 5514, 5517, 5520, 5523, 5526, 5529, 5532, 5535, 5538, 5541, 5544, 5547, 5550, 5553, 5556, 5559, 5562, 5565, 5568, 5571, 5574, 5577, 5580, 5583, 5586, 5589, 5592, 5595, 5598, 5601, 5604, 5607, 5610, 5613, 5616, 5619, 5622, 5625, 5628, 5631, 5634, 5637, 5640, 5643, 5646, 5649, 5652, 5655, 5658, 5661, 5664, 5667, 5670, 5673, 5676, 5679, 5682, 5685, 5688, 5691, 5694, 5697, 5700, 5703, 5706, 5709, 5712, 5715, 5718, 5721, 5724, 5727, 5730, 5733, 5736, 5739, 5742, 5745, 5748, 5751, 5754, 5757, 5760, 5763, 5766, 5769, 5772, 5775, 5778, 5781, 5784, 5787, 5790, 5793, 5796, 5799, 5802, 5805, 5808, 5811, 5814, 5817, 5820, 5823, 5826, 5829, 5832, 5835, 5838, 5841, 5844, 5847, 5850, 5853, 5856, 5859, 5862, 5865, 5868, 5871, 5874, 5877, 5880, 5883, 5886, 5889, 5892, 5895, 5898, 5901, 5904, 5907, 5910, 5913, 5916, 5919, 5922, 5925, 5928, 5931, 5934, 5937, 5940, 5943, 5946, 5949, 5952, 5955, 5958, 5961, 5964, 5967, 5970, 5973, 5976, 5979, 5982, 5985, 5988, 5991, 5994, 5997, 6000, 6003, 6006, 6009, 6012, 6015, 6018, 6021, 6024, 6027, 6030, 6033, 6036, 6039, 6042, 6045, 6048, 6051, 6054, 6057, 6060, 6063, 6066, 6069, 6072, 6075, 6078, 6081, 6084, 6087, 6090, 6093, 6096, 6099, 6102, 6105, 6108, 6111, 6114, 6117, 6120, 6123, 6126, 6129, 6132, 6135, 6138, 6141, 6144, 6147, 6150, 6153, 6156, 6159, 6162, 6165, 6168, 6171, 6174, 6177, 6180, 6183, 6186, 6189, 6192, 6195, 6198, 6201, 6204, 6207, 6210, 6213, 6216, 6219, 6222, 6225, 6228, 6231, 6234, 6237, 6240, 6243, 6246, 6249, 6252, 6255, 6258, 6261, 6264, 6267, 6270, 6273, 6276, 6279, 6282, 62

Am mers la locuința lui IACOB ALEXANDRU unde am stat
cât și pe soția lui.

Cât timp a stat IACOB ALEXANDRU în Cluj,
ne-am întâlnit de 3-4 ori, câte un mare timp împreună cu
IACOB , soția sa și BALAZS EGON la birou în apropierea
crașului, apoi alta dată am mers la plimbare cu mașina
crașului, apoi alta dată am mers la plimbare numai cu
IACOB ALEXANDRU și BALAZS EGON cu mașina, iar
ultimă dată am făcut o vizită la locuința lui unde
încă era numai soția sa. După aceea ne-am văzut la București.

INTERBARE: Ce știți despre afacerile făcute
de IACOB ALEXANDRU și soția lui pe timpul cât erau în
Cluj și după aceea în București ?

RĂSPUNS: În timpul anului 1940 am aflat că
la D-NA KLEIN HUGHENA ca pe timpul când IACOB ALEXANDRU
era în Cluj a făcut afaceri prin deschiderea a două
magazine "GALODRAG" și "UNIDROG" pe care le-a finanțat
cu banii săi și ale, iar beneficiile realizate și le-a
lăsat și jurnalele iar celelalte parte le-a predat
Partidului ca despre aceasta afacere cunoștea și VAL-
DI VASILE care era atunci Secretar al Județului P.C.R.

Apoi am aflat că IACOB ALEXANDRU și-a cum-
parat o casă în București în cartierul Floreasca.

Alte afaceri a lui IACOB și a soției lui nu
le cunosc.

INTERBARE: După ce IACOB ALEXANDRU a ple-
cat la București ați continuat să fiți în relații de
prietenie ?

RĂSPUNS: După un timp dela plecarea lui
IACOB ALEXANDRU din Cluj a plecat și soțul meu BALAZS
EGON la București, astfel că în Ianuarie 1948 am mers
acolo și am vizitat pe IACOB ALEXANDRU la locuința.

Apoi soțul meu BALAZS EGON a plecat la Lon-
dra unde a stat până în Dec. 1948 timp în care aici
eu nu l-am mai văzut pe IACOB ALEXANDRU.

Din luna Dec. 1948 și până în Ianuarie 1949
cca. 3 săptămâni am locuit împreună cu soțul meu la
IACOB ALEXANDRU, iar după aceea am plecat la Londra.

INTERBARE: Dacă atunci când ați plecat la
Londra împreună cu soțul dvs. ați primit dela IACOB

ALEXANDRU sau soția sa corespondența sau alte obiecte pentru persoane din străinătate și pentru cine anume?

RASPUNS: Când eu am plecat la Londra împreună cu soțul meu, în Ianuarie 1949, eu am primit nimic de la IACOB ALEXANDRU pentru vre-o persoană din străinătate. Despre asemenea lucruri nici nu s'a discutat în perioada când eu locuiesc la IACOB ALEXANDRU înainte de plecării în Anglia.

INTERBARE: Ce persoane v'a recomandat familia IACOB în Anglia și în ce scop?

RASPUNS: Soția lui IACOB mi-a recomandat mie și mai ales soțului meu ca vizităm pe un profesor bătrân al cărui nume nu-l mai rețin, care locuia în împrejurimile Londrei. Despre acest profesor am spus că în timpul cât eu s'au fost în Londra s'au locuit la el și numai să-l vizităm spre a vedea ce face acum. La acest profesor însă nu am fost.

Alt: persoane nu au-și fost indicate.

INTERBARE: În timpul cât ați stat la Londra cu ce persoane ați avut legătură?

RASPUNS: În afara de membrii legatiei nu cunoașter un jurnalist nume ALEXANDER care era redactor responsabil al New Central European Observer, pe care l-am vizitat împreună cu soțul meu la locuință, la fel pe GURCOB un membru al sindicatului din Londra și alina de la un fost la restaurant cu un alt membru al cărui nume nu-l rețin.

INTERBARE: Cu stiti despre Opt. Englez YOUNG?

RASPUNS: Nu stiu nimic despre o asemenea persoană, nici nu am auzit despre acest nume.

INTERBARE: Dacă atunci când v'ați întors de la Londra ați adus din străinătate corespondență sau alte obiecte pentru familia IACOB și pentru cine anume?

RASPUNS: În aprilie 1949 când eu venit în țară împreună cu soțul meu, eu adus pentru IACOB ALEXANDRU o bicicletă și pentru familia lui o pătură și o pătură de cămășă din țară. Corespondența și alte obiecte nu am adus.

INTERBARE: Ce relații au existat între familia IACOB ALEXANDRU?

RĂSPUNS: În timp, deosebit de interesant, a fost
să văd că unul din cei care au fost în contact cu
măi în urmă ajunseseră la o simpatie reciprocă.

INTREBARE: Dacă ați făcut plimbări cu mașina
împreună cu IACOB ALEXANDRU:

RĂSPUNS: Măi plimbam împreună cu IACOB ALEXAN-
DRU de 4-5 ori cu mașina pe care o conducea și întodeau-
na să mearse în marginea Bucureștiului pe posesorul care duce
apre Floești iar după podul Băneasa ne duceam pe drum
care merge în dreapta sau pe cel care merge în stânga.
Plimbările durau maximum 30-40 minute.

INTREBARE: Dacă cu ocazia acestor plimbări ați
fost vre-o dată legitimați de organele armatei R.P.R.

RĂSPUNS: Odata când am mers la plimbare cu
mașina în drumul ce merge în stânga după ce treci podul
Băneasa, IACOB ALEXANDRU a vrut să întoarcă mașina
și a intrat pe un teren viran unde am stat câteva minute
și acolo am văzut 2 sau 3 octași care ne-au cerut legitima-
țiile.

Era așadar să nu avem buletinul de Identitate
la mână și atunci IACOB ALEXANDRU a arătat legitimația
care indica că este Ministru Adjunct. Octașii au notat
numărul legitimației lui IACOB ALEXANDRU și apoi ne-au
permis să plecăm, IACOB ALEXANDRU era îngăduitor în urma
celor pe trecute și în timpul ce nu se arde dar mai
târziu a spus că e aranjat totul.

INTREBARE: Cu ocazia acestor plimbări ați
făcut fotografii ?

RĂSPUNS: Măi o dată cu ocazia acestor plimbări
măi făcut fotografii, pentru că întodeauna era întunecie.

INTREBARE: Dacă mai aveți ceva să declarați în
legătură cu IACOB ALEXANDRU ?

RĂSPUNS: În luna Ianuarie 1952, înainte de
reforma bănească IACOB ALEXANDRU mi-a dat 25.000 lei
apre să cumpăr un serviciu din cristal. Î l-am cumpă-
rat și când i-am cerut mașina apre să transporte acasă
mi-a spus că să fac transportul cu un taxi. Tot înainte
cu puțin timp de la reforma bănească IACOB ALEXANDRU
ne-a dat un buletin pentru carti, cu toate că celălalt meu a
obținut că nu avem bani suficienți, IACOB ALEXANDRU

si afirmat atunci ca daca nu vor avea bani sa-i platin
si va lua si peste o luna.

Atunci nu am inteles sensul concluziilor pe care
le facsa IACOB ALEXANDRU inas dupa rezolvarea bananaca
mi-am dat seama ca e intentionat sa-si plaseze banii
in obiecte de valoare

Altfel nu mai am de declarat.

Dupa ce am citit procesul verbal de interoga-
toria auzint ca auzant si am constatat ca si expres-
siunile intrutotul ca cele declarate de mine auyin si
sonez.

ANCHETATOR:

sc/ It. M. J. de Securitate
Stancu Aurel

PARTEA:

sc/ It. M. J. de Securitate

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

la numărul 1952

Orașul Cluj -

Interogatoriul a început la ora 12 și 25 minute. Interogatoriul s'a terminat la ora 14 și 20. minute.

Eu, G. Haj. de la Secțiunea Stăruie Arel

am interogat în calitate de audictator, pe martora:

1. Numele BALAS (pe arestatul, reținutul, martorul) 2. Prenumele EDIT

3. Anul, luna și ziua nașterii 1929 Iunie 29 4. Locul nașterii în Cluj - Regiunea Cluj -

5. Cetățenia română 6. Naționalitatea maghiară

7. Apartenența politică membră în P.M.R. din ce an 1947

8. Studii absolventă a Facultății de Filozofie ale Universității
Pașcu - Bistrița în anul 1952 (scopul, date, anul absolvirii)

9. Profesia redactoră 10. Ultimul loc de muncă și funcția Factura de stat - Filiala Cluj -

11. Ultimul domiciliu Cluj Str. Mica nr 16.

12. Situația familială căsătorită cu BALAS EGON, are doi copii: ANA în vârstă de 2 ani și 6 luni.
(soția, copii, numele lor, vârsta lor, domiciliu și ocupația)

13. Origina socială tatăl a fost angajat comercial - în prezent
în magazinele la longo fabricației în Cluj - (averea părinților până la 23 August 1944 și în prezent) are și un copil.

14. Activitatea politică până în 1947 pe scurt 1947 și membră
P.M.R. (în ce partide politice a fost)

Participare în alegeri)

Semnătura,

Balass Edit

15. Decorații, distincții și premii guvernamentale nu am fost —
(Înainte și după 25 August 1944)

16. În ce armată a făcut serviciu, grad, funcție —

17. Dacă a fost prizonier am fost deportat în 1944 și în-
ternat în lagărul de la Buchenwald (unde și cămă) — până în 1945 —

18. Dacă a fost în străinătate, unde, când și în legătură cu ce am fost în
Anglia la Londra din Ianuarie 1949 și până în
aprilie 1949. Am fost împreună cu tatăl meu BALAS EGON
care era secretar de legatie acolo.

19. Dacă a participat în bande, în organizații contra-revoluționare nu am
participat —

20. Dacă a fost judecat, când, din ce cauze, de cine și la ce pedepse a fost
condamnat nu am fost —

Intrebare: A văd și cunoașteți pe JACOB ALEXANDRU?

Răspuns: Am cunoscut pe JACOB ALEXANDRU în Samsara
1947, în următoarele împrejurări. BALAS EGON actualul
meu tată, care atunci îmi făcea curte, m'a prezentat
lui JACOB ALEXANDRU ca și pe un prieten. Am mers
la locuința lui JACOB ALEXANDRU unde am cunoscut
și pe sora lui.

Cat timp a stat JACOB ALEXANDRU în ely,
ne-am întâlnit de 3-4 ori, relatai am avut
împreună cu JACOB, sora sa și BALAS EGON la
skii în apropierea vășului, apoi altă dată
am mers la plimbare cu mașina numai cu
JACOB ALEXANDRU și BALAS EGON, în ultima dată

Semnătura,

Balás Edit

61
Urmare: am fost o vizita la locuinta lui, unde
intra la numai satia sa - Apoi acia se-am vazut la
Pucurosti
intrebare: la stiti despre aparatile facute
de JACOB ALEXANDRU si satia lui, pe timpul cand
erau in elij si dupa acia la Bucuresti?

Raspuns: In anul anului 1950 am aflat dela
doamna Klara Rezhina ca pe timpul cand JACOB
ALEXANDRU era in elij a facut aparari prin descui-
nerca a doua magazine "Savodrog si Lunetrog"
pe care se-a finantat cu banii satiei sale
ier beneficiile realizate si se-a intors el
junatata, iar ualalta parte se-a produsat postindului.
Ca despre aceste aparari cunoaste si Valida Partu
care era atunci secretar al Judetului P.R.

Apoi am aflat ca JACOB ALEXANDRU si-a
cumparat o casa in Bucuresti in cartierul Floreasca.

Alte aparari a lui JACOB ALEXANDRU sau
satia lui in cunoosc -

Intrebare: Dupa ce JACOB ALEXANDRU a
plecat la Bucuresti, ati continuat sa fiti in
relatii de prietenie?

Raspuns: Dupa un timp dela plecarea
lui JACOB ALEXANDRU din elij, a plecat A tatul
meu BOBBI EGON la Bucuresti astfel ca in Iunie
1948 am mers acolo si am vizitat pe JACOB ALEXANDRU
la locuinta. Apoi tatul meu BOBBI EGON a plecat
la Londra unde a stat pana in Decembrie 1948,
timp in care tati cu un l-am mai vazut cu
JACOB ALEXANDRU.

De la Decembrie 1948 si pana in
Iunie 1949, circa trei saptamini, am locuit
in penia cu tatul meu la JACOB ALEXANDRU,

Semnatura,

Bjaleas Edet

Urmare: iar după aceea am plecat la Londra.

Întrebare: Dacă atunci când ai plecat la Londra împreună cu tatăl dvs. ai primit de la IACOB ALEXANDRU sau fiia sa corespondență sau alte obiecte pentru persoane din străinătate și pentru cine anume?

Răspuns: Când eu am plecat la Londra împreună cu tatăl meu, în Iunie 1949, eu am primit nimic de la IACOB ALEXANDRU pentru vre-o persoană din străinătate. După asemenea lucruri nici nu s-a discutat în perioada când am locuit la IACOB ALEXANDRU, înainte plecării în Anglia.

Întrebare: Ce persoane vă recomandată familia IACOB în Anglia și cu ce scop?

Răspuns: Sotia lui IACOB mi-a recomandat mie și mai ales tatălui meu să vizităm pe un profesor bătrân, al cărui nume nu-l mai rețin, care locuia în împrejurimile Londrei. După acest profesor țineam că în timpul când ea a fost la Londra a locuit la el și ne ruga să-l vizităm țpe a vedea ce face acum. La acest profesor întâi nu am fost.

Alte persoane nu ne-au fost indicate.

Întrebare: Pe timpul cât ai stat la Londra ce te persoane ai avut legături?

Răspuns: În apra de membrii organizației am avut pe un fiarist nume ALEXANDER care era redactor responsabil al ziarului New Central European Observer pe care l-am vizitat împreună cu tatăl meu la domiciliu. La fel pe Berich un membru sindicalist din Londra și alții dată eu.

Observație: Fiecare pagină a procesului-verbal se iscălește de către arestat sau martor, iar ultima pagină și de către anchetator.

Pyllars Edelst

62

Urmare: pot la restaurant cu un alt muncitor a
cari nume nu-l retin -

Intrebare: Le stiti despre Capitanul
enplez YOUNG?

Raspuns: Nu stiu nimic despre o asemenea
persoana, nu mi-au spus despre acest muncitor.

Intrebare: Dacă atunci când v'ali întors
de la Londra ati adus din străinătate corespondență
sau alte obiecte pentru familia JACOB si pentru cine
anume?

Raspuns: De la finele 1949 când am
venit în țară împreună cu tatăl meu, am
adus pentru JACOB HENANDRU o bicicletă si pentru
familia lui o pătură, pe care le am jăratat
din Londra. Corespondență sau alte obiecte nu am
adus.

Intrebare: Le relatii au existat apoi
între dumneavoastră si JACOB HENANDRU?

Raspuns: În timp, datorită faptului
că tatăl meu era prieten cu JACOB HENANDRU, se-am
împrietinit si în cele din urmă apărut între noi o
simpatie reciprocă.

Intrebare: Dacă ati făcut plimbări
cu mașina împreună cu JACOB HENANDRU si unde?

Raspuns: Ne-am plimbat împreună
cu JACOB HENANDRU de 4 sau 5 ori cu mașina pe
care o conducea el. În total am avut trei în
marșarea Bucureștilor pe toată vremea care durează
spre Ploiești, în jurul podului Băneasa la drum
pe drumul care merge în dreapta, dar pe cel
care merge în stânga. Plimbările erau maximum

Semnătura,

Adrian Edet

Urmare: 30-40 de minute.

Intrebare: Acum cu ocazia acestor plimbări
ali pot vorbii legitimați de organele Armatei R.P.R.

Răspuns: Totdeauna când am mers la plimbare
cu marșal pe drumul de mers în stărua după
ce treci podul băneșean, IACOB HEXANDRU a vrut
să întoarcă marșal și a intrat pe un taxi vizavi
unde am stat câteva minute și acolo am venit
și la un 3 etajeri care ne-au cerut legitimațiile.

Doamna Marșal. În un anumit buletinul de identitate
la mine și atunci IACOB HEXANDRU a arătat
legitimația care indică că este ministru adjunct.
Alții au cerut numărul legitimației lui IACOB
HEXANDRU și apoi ne-au permis să plecăm.

IACOB HEXANDRU va impendurizat în urma celor
petente și a temeră să nu se aple, dar mai
tarziu mi-a spus că a aranjat totul.

Intrebare: Cu ocazia acestor plimbări
ali făcut fotografii?

Răspuns: Niciodată cu ocazia acestor
plimbări nu am făcut fotografii, pentru că tot-
deauna va înțelegi. -

Intrebare: Acum mai aveți ceva ce
aclarat în literatura cu IACOB HEXANDRU?

Răspuns: În luna Ianuarie 1972 înainte
de reforma băneșeană, IACOB HEXANDRU mi-a dat
25.000 lei și pe a-i cumpăra un tricou din cristal.
Și l-am cumpărat și când i-am cerut materia pe
a-l transporta acasă mi-a spus că să fac
transportul cu un taxi - Tot înainte cu puterea
timei de reforma băneșeană. IACOB HEXANDRU ne-a

Semnătura,

Belars Edet

Urmare: in delap pentru carti si toate ca salul
 meu a obiectat ca in avam bani insuficienti, IACOB
 ALEXANDRU a afirmat atunci ca daca in vana
 avea bani sa-l plateam, el va lua el pe te
 o luna.

Atunci in am intors scutul chefului
 pe care la pica IACOB ALEXANDRU, inta dupa
 reforma bancara mi-am dat seama ca a intentionat
 sa-mi ploseze banii in obiecte de valoare -

Alcena nu mai am eu acclant -

Ata ca am avut procesul verbal de
 interogatoriu sau curat in curat si am constat
 ca in corosumale intre totul ce cele declarate de
 mine, Austria si Lemay -

Leonor


Popelari Edit.

Semnatura,

64

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul BALOGH EDGAR, născut în anul 1905 Septembrie 7 în Timișoara, fiul lui LUDOVIC și MARIZETA, cu ultimul domiciliu în Cluj, Str.Pastör No.14.

4 Februarie 1953- București
Interogatoriul a început la ora 15.
" s'a terminat la ora 4,15.

Intrebare ;

In procesul verbal de interogatoriu încheiat la 27 Decembrie, ai arătat că l-ai cunoscut pe IACOB ALEXANDRU.

Arată Dta când l-ai cunoscut pe susnumitul?

Răspuns;

Pe IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut în anul 1939 la Cluj.

Intrebare ;

In ce împrejurări l-ai cunoscut ?

Răspuns;

Eu, venind din orașul Stalin (Brașov) la Cluj, am făcut o vizită prietenului meu scriitorul KALMAN IMRE care ținea în căsătorie pe sora lui IACOB ALEXANDRU, IACOB ELISABETA. Cu ocazia acestei vizite l-am găsit acolo pe IACOB ALEXANDRU și pe profesorul CSEHI IULIU care actualmente este profesor la universitatea Bolyai din Cluj.

Intrebare ;

Cum ai luat Dta prima dată legătura cu IACOB ALEXANDRU?

Răspuns;

In luna Noiembrie 1943 m-am întâlnit cu el la Budapesta în fața redacției ziarului Magyar Nemzet, m'a întrebat despre situația politică din Cluj, la această întrebare eu i-am comunicat despre asasinarea, comunistului IOSZA BELA de către regimul hortist.

Auzind că IOSZA BELA a fost asasinat el mi-a spus că a avut legături cu el și că în momentul acela a vrut să de a un anunț în ziarul "Magyar Nemzet" pentru IOSZA BELA.

La despărțire mi-a spus că în cazul când va veni la Cluj mă va căuta.

Eu i-am spus că mă va putea găsi prin intermediul Dr. dentist GĂGOR LUDOVIC.

Intrebare ;

Incepând din luna Noembrie ce legături ai avut Dta cu IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns;

În luna Aprilie 1944 m'am întâlnit cu el la Cluj, pe Str. Elisabeta, unde l-am pus în curent cu situația politică din Cluj.

Tot la această întâlnire IACOB ALEXANDRU mi-a spus să părăsesc orașul Cluj deoarece eu sunt prea cunoscut ca un element de stânga, în urma sfaturilor date de el împreună cu familia am plecat din Cluj în satul Vargiș, satul natal al soției mele.

Imediat după 23 August 1944 am fost chemat de IACOB ALEX. prin intermediul lui GĂGOR LUDOVIC.

După sosirea mea la Cluj și până la 11 Octombrie 1944 ziua eliberării Clujului nu am avut legătură directă cu el ci prin intermediul lui GĂGOR LUDOVIC, și IORDACHI LUDOVIC, cu ocazia chemării mele la Cluj am primit sarcina de a organiza mișcarea de rezistență a Clujului.

Dela 11 Octombrie 1944 până în anul 1947 când a plecat din Cluj am avut legături politice cu el și acestea dela caz la caz. Eu fiind președintele U.P.M.-ului iar mai târziu șeful secției culturale iar el secretarul regionalei de partid Cluj, am îndeplinit sarcinile pe care mi le trasa.

În afară de cele arătate mai sus în anul 1948 m'am întâlnit cu el de 3 ori.

Intrebare ;

Cu ce ocazii te-ai întâlnit cu el în anul 1948?

Răspuns;

Prima dată am fost cu el la Budapesta cu delegația guvernamentală a României.

A doua oară am fost la el la Ministerul de Finanțe, cerându-i să intervină pentru eliberarea inginerului SANTO NICOLAE, lucru pe care el l-a refuzat.

A treia oară m'am întâlnit cu el la cercul militar din București cu ocazia venirii delegațiilor guvernamentale ai

Cehoslovaciei în frunte cu ministrul de externe al Cehoslovaciei
KLEMMENIS VLADIMIR.

Intrebare ;

Ce activitate comună ați avut ?

Răspuns;

Faptul că el a fost un conducător am primit sarcină dela
el.

În afară de acest lucru am participat la unele ședințe
comunicate de partid unde au fost prezenți VAIDA VASILE, SIMA IULIU,
KURCO GYORFOS și alții, în aceste ședințe sau discutat problema
minorității maghiare și a pregătirii congreselor U.P.M.

Intrebare ;

Cu ce alte persoane în afară de Dta a avut legături IACOB
ALEXANDRU ?

Răspuns;

Înainte de a veni la Cluj știu că a avut legături cu
ziaristul ARATO ANDROS dela ziarul englezofil "Magyor Nemetz" însă
nu știu ce legături a avut cu susnumitul.

După venirea lui la Cluj, a avut legătură cu GAGOR LUDOVIC,
IORDACHI LUDOVIC, DEMETER IOAN și subsemnatul.

Intrebare ;

În ce a constatat legăturile lui IACOB ALEXANDRU cu persoanele
menționate mai sus?

Răspuns;

Cu GAGOR LUDOVIC a avut legături mai strânse prin faptul
că a fost omul de legătură a lui IACOB ALEXANDRU precum și susținerea
lui IACOB cu bani.

După 23 August 1944 la propunerea contelui TELEKY BELA și
acceptată de IACOB ALEXANDRU au început tratative între Partidul
Ardelenesc, și anume cu președintele partidului Ardelenesc TELEKY
BELA, VITO ALEXANDRU, MICO EMERIC, SZASZ STEFAN și DEMETER BELA și
Partidul de Pace prin GAGOR LUDOVIC, IORDACHI LUDOVIC, DEMETER
IOAN iar după 29 August, subsemnatul.

IACOB ALEXANDRU a ținut legătură cu cei arătați mai sus,
și coordona din spate activitatea reprezentanților "Partidului de
pace", în timpul tratativelor cu grupul TELEKY BELA.

Intrebare ;

Ce se urmărea prin aceste tratative ?

Răspuns;

Prin aceste tratative se urmărea încheierea unui armis-

tițiu cu U.R.S.S. și în al doilea rând eliberarea comuniștilor din închisoarea din Cluj.

Intrebare ;

Ce s'a realizat din obiectivele tratativelor ?

Răspuns;

Din obiectivele tratativelor s'a realizat numai eliberarea unui lot de 40 comuniști din închisoare.

Intrebare ;

Ce anume s'a urmărit prin realizarea obiectivelor stabilite de tratative ?

Răspuns;

Prin realizarea obiectivelor s'a urmărit, ca printr'un armistițiu cu U.R.S.S., Ardealul de Nord să rămână Ungariei, iar pe comuniști eliberați să-i folosească pentru desfășurarea tratativelor cu U.R.S.S. urmând ca ei să fie trimiși peste front la trupele sovietice.

Intrebare ;

Ce activitate au desfășurat comuniștii eliberați, după ieșirea lor din închisoare ?

Răspuns;

După eliberarea lor au luat legătură cu IACOB ALEXANDRU și împreună cu el au format un comitet care a avut scop creerea unui "partid comunist a Ardealului de Nord".

Intrebare ;

Din cine a fost format acest comitet ?

Răspuns ;

Acest comitet a fost format din IACOB ALEXANDRU, NEMES IOSIF, VERES PAUL, SIMA IULIU.

Intrebare ;

Ce activitate a desfășurat acest comitet, după formarea sa ?

Răspuns;

Acest comitet a continuat legăturile cu TELEKY BELA și gruparea sa, au dat directive gărzilor orășenești, au obținut armament cu care a fost păzită fabrica Dermata, ulterior această gardă muncitorească dela fabrica Dermata, înarmată cu armele procurate au fost folosite împotriva țărănimii române din satul Hidalmos din Nord Vestul Județului Cluj.

Intrebare ;

Ce legătură a avut IACOB ALEXANDRU cu garda muncitorească dela fabrica Dermata ?

Răspuns;

Inaintea primirii armelor dela armată, IACOB ALEXANDRU a dat dispoziție ca armele să fie luate și predate fabricii Dermata lăsând garda orășenească fără arme.

Intrebare ;

Ce legături a avut IACOB ALEXANDRU cu TELEKY BELA ?

Răspuns;

Nu știu ce legături a avut IACOB ALEXANDRU cu TELEKY BELA însă după eliberare mi-a spus că îl cunoaște personal pe TELEKY BELA.

Intrebare ;

Dar cu conducătorii armatei ce legături a avut IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns;

Nu știu ce legături a avut cu comandanții armatei, însă după eliberare, fostul căpitam de Stat Major HOMONAY HUGO a fost trimis să lucreze la redacția ziarului "Vilagosag" până la eliberarea Ungariei.

Intrebare ;

Ce relații a avut IACOB ALEXANDRU cu HOMONAY HUGO?

Răspuns ;

SIMA IULIU mi-a spus că HOMONAY și IACOB ALEXANDRU au avut locuință comună.

Intrebare ;

In afară de cele arătate până acuma în prezentul proces verbal arată tot ce știi despre IACOB ALEXANDRU?

Răspuns;

Până în anul 1947, IACOB ALEXANDRU a încasat bani dela fabrica Dermata, unde soția lui FARCAS MAGDA a fost acționară.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde intru totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez nesilit de nimeni.

Anchetator,
M.D. SECURITATE,

ss. BALOGH EDGAR

Fiesz Simion

69

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul Balogh Edoar născut în anul 1905, cetățean în Timișoara, fiul lui Andrei și Margareta, cu ultimul domiciliu în Ciuj M. Pastor Nr. 14.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

4. Februarie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 15. și — min.
„ s'a terminat la „ 4. și 15. „

Intrebare: Tu în procesul verbal de interogatoriu
încheiat la 27. Decembrie ai declarat că l-ai
cunoscut pe Iacob Alexandru

Cu câtă timp înainte l-ai cunoscut pe nesemnătate?
Răspuns Pe Iacob Alexandru l-am cunoscut în
anul 1939 la Ciuj.

Intrebare. Tu ce împrejurări l-ai cunoscut?

Răspuns Eu venind din orașul Șolin (Bucovina)
la Ciuj, am făcut o vizită prietenului meu
recunoscut Kaluzan Turce care ținea în căsătorie
pe sora lui Iacob Alexandru, Iacob Elisabeta
Cu ocazia acestei vizite l-am găsit acolo pe
Iacob Alexandru și pe profesorul CSIHILIU
care actualmente este profesor la universitatea
Bolyai din Ciuj.

Intrebare Cum ai luat D-ta prima cloță legată
cu Iacob Alexandru?

Răspuns Tu luna Noiembrie 1943 m-am întâlnit

Semnătura,

Balogh Edoar

Urmare: eu el la Budapesta, in fata redactiei ziarului
Magyar Nemzet, ma intrebat despre situatia
politica din C'ly; la aceasta intrebare eu am
comunicat despre ararurile comunistului Torga Bela
de catre regimul nazi.

Cuizind ca Torga Bela a fost asasinat el mi-a
spus ca a omut legaturii cu el, si ca in momentul
acesta a vut sa dea un anunt in ziarul Magyar
Nemzet, pentru Torga Bela.

La despartire mi-a spus ca in cazul cand va
veni la C'ly ma va cauta.

Eu i-am raspuns ca mi-a va putea gasi
prin intermediul Dr. doctorului Csagor Judovic.
Intrebare: incepand din luna noiembrie ce
legaturii ai omut Dte cu Jacob Alexandru?
Raspuns: In luna Aprilie 1944 m-am intalnit
cu el la C'ly, pe strada Elizabeta, unde
eram prin in cercul cu situati politice din
C'ly.

Tot la aceasta intalnire Jacob Alexandru
mi-a spus sa parasesc masul C'ly de
acasa eu sunt prea amuzat ca mi-a elevent
de stanga, in urma spatului date de
el impreună cu paribla am plecat din
C'ly in satul Vargis, satul natal al mamei
mele.

Turcedat dupa 23 August 1944 am fost chemat
de Jacob Alexandru prin intermediul lui Csagor
Judovic.

Dupa sosirea mea la C'ly si parsi la
11 Octombrie 1944 ziua eliberării C'lyului

Semnatura,

Balogh Radgát

Urmare: un an sunt legatura directa cu el, si prin intermediul lui Crăciun Iulian si Kardach Iulian, cu scopul chemării mele la C'ly si prin aceasta de a organiza activitatea de rezistență a Clujului.

De la 11 Octombrie 1944 până în anul 1947 când a plecat din Cluj am avut legatură politică cu el, si acesta de la caz la caz în fine proiectulele U.P.M. lui iar mai târziu seful secției culturale iar el secretarul regional de partid Cluj, am îndeplinit sarcinile pe care mi le trase.

În afara de cele arătate mai sus în anul 1948 eram intitulat cu el de 3 ani.

Întrebari cu ce scop trăs intitulat cu el în anul 1948?

Răspuns Primul dată am fost cu el la Budapesta în delegația guvernamentală a României.

A doua oară am fost la el, la ministerul de finanțe, cerându-i să intervină pentru eliberarea inginerului Sauto Nicolae, lucru pe care el l-a refuzat.

A treia oară eram intitulat cu el la cerul unității din București, cu scopul venirii delegației guvernamentale de Cehoslovacia în fața cu ministerul de externe al Cehoslovaciei Klementin Vlachovitch.

Întrebari Ce activitate comună ați avut.

Răspuns Faptul că el a fost un conducător care permit săracii dela el.

În afara de acest lucru am participat

Semnătura,

Balogh Rolyás

Urmare: la unele sedinte convocate de partid unele
sau sunt prezenti Vasile Vorite, Sima Iuliu
Kucso Szarfos si alti, in aceste sedinte sau
discutate probleme umanitati maghiare si
a pregătirii congreselor U.P.H.

Intrebare Cu ce alte persoane in spera de glă
a omul legăturii Jacob Alexandru?

Răspuns Trăsnite de a veni la C. lui știu că
a omul legăturii cu ziaristul Andreo Andron
de la ziarul englezesc "Hanger Newset", însă nu
știu ce legăturii a omul cu rus umanitat.

După venirea lui la C. lui, a omul legăturii
cu Crăgăr Ludovic, Tordoki Ludovic, Demeter Ioan
si subsemnatul.

Intrebare Tu ce a contactat legăturii lui Jacob
Alexandru cu persoanele menționate mai sus?

Răspuns Cu Crăgăr Ludovic a omul legăturii
mai străune prin faptul că a fost omul de
legăturii a lui Jacob Alexandru precum si
instaurarea lui Jacob in bancă.

După 23 August 1944 la propunerea contelui
Teleky Bela si acceptată de Jacob Alexandru
au inceput tratative între "partidul ardelenilor",
si omul in prezidiutele partidului ardelenilor
Teleky Bela, Vito Alexandru, Wico Emare Szost
Steyou si Demeter Bela, si "Partidul de Pace",
prin Crăgăr Ludovic, Tordoki Ludovic, Demeter Ioan
si după 29 August, subsemnatul.

Jacob Alexandru a si omul legăturii cu ce
craietii mai sus, si constant din spera activi-
tatea reprezentantilor "Partidului de pace".

Semnătura,

Balogh Rido

Urmare: in timpul tratativelor cu grupul Teleky 71
Bela.

Intrebare Ce se unuiera prin aceste tratative?

Raspuns Prin aceste tratative se unuiera
incheierea unui armistițiu cu U.R.S.S. și in
al doilea rând eliberarea comizilor din inchi-
soarea din G'ly.

Intrebare Ce se realizează din obiectivele trata-
tivelor?

Raspuns Din obiectivele tratativelor se realizează
unul eliberarea unui lat de 40 comizii din
inchiisoare.

Intrebare Ce sume se unuieră prin reali-
zarea obiectivelor stabilite de tratative?

Raspuns Prin realizarea obiectivelor se
unuieră ca printr-un armistițiu cu U.R.S.S.
ardealul de Nord să rămână îngrijit iar pe
comizii eliberați să folosească pentru
despășurarea tratativelor cu U.R.S.S. unind
ca și să fie trimisi peste hotare la trup-
ele sovietice.

Intrebare Ce activitate au despășurat
comizii eliberați, după expira lor din
inchiisoare?

Raspuns După eliberarea lor au luat
legătura cu Teodor Olteanu și in preunță
cu el au format un comitet care a avut
scop crearea unui "partid comunist al ardealului
de Nord".

Intrebare Din cine a fost format acest
comitet?

Semnătura,

Balogh Radu

Urmare: Răspuns Acest comitet a fost format din Jacob Alexandru, Neumeş Jozsef, Veres Paul şi Simo Tibiu.

Întrebare Ce activitate a desfăşurat acest comitet, după formarea sa?

Răspuns Acest comitet a continuat legăturile cu Teleky Bela şi gruparea sa, au dat directive gârziilor străzeneşti, au obţinut armament cu care a fost pînă fabrica Demnata, ulterior această gardă mini-torionară de la fabrica Demnata înarmată cu armele promovate au fost pînă înputate în fabrica răsărită din satul Hódolmész din Nord Vestul judeţului Cluj.

Întrebare Ce legătură a avut Jacob Alexandru cu garda mini-torionară de la fabrica Demnata?

Răspuns Înaintea primii armelor de la armată Jacob Alexandru a dat dispoziţie ca armele să se lucreze în predele fabricii Demnata lăsând garda mini-torionară fără arme.

Întrebare Ce legătură a avut Jacob Alexandru cu Teleky Bela?

Răspuns Nu ştiu ce legătură a avut Jacob cu Teleky Bela, însă după eliberarea unei părţi din unitate personal pe Teleky Bela.

Întrebare Dar cu conducătorii armatei ce legătură a avut Jacob Alexandru?

Răspuns Nu ştiu ce legătură a avut cu comandantul armatei, însă după eliberare, fostul căpitan de stat major HONONAI HUGO a fost trimis în lupte la redarea zărilor "Vilagosag" pînă la eliberarea Ungariei.

Semnătura,

Balogh Edgő

Urmare: Intrebare Ce relatii a avut Jacob Alexandru
cu Homocul Hugo? 72

Raspuns Sincru Tulciu mi-a spus ca Homocul
si Jacob Alexandru au avut locuinta comună

Intrebare Tu spori de cele arătate până
acuma in prezentul proces verbal arată tot
ce sti despre Jacob Alexandru?

Raspuns Până in anul 1947 Jacob Alexandru
a inceput bani dela Fabrica Dermata unde
raia lui Farcaș Bogdan a fost sefianera.

Dupa ce am citit prezentul proces
verbal de interogatoriu cumant cu cumant si
corespunde intrei totuti cu cele declarate de
mine, astfel si semnez ac ricit de mine cu

Cercetator de securitate

Semnatura,

Piesz



Balogh Iriga's

Semnatura,

PROCEES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arrestatul BALOGH EDGAR, profesor universitar, arecuzat la
7 Septembrie 1906, în Timișoara, din părinții Iudovic și Marizeta
cu ultimul domiciliu în Oluj str. Pasteur nr.14.-

8 Mai 1953, București.

Interogatoriul a început la ora 20,15
" s'a terminat " 23,30

Intrebare:

De când cunoști d-ta pe IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Il cunosc pe IACOB ALEXANDRU din anul 1939, când l-am
întâlnit în casa cumnatului său KALMAN EMERIC, fiind de față
și numitul OSEHI IULIU, care pentru atitudine troțkistă era
exclus din Partid în acel timp (1939).- Cu această ocazie am
văzut că deși OSEHI IULIU era exclus din Partid, totuși IACOB
ALEXANDRU ținea legătură cu el și erau buni prieteni.-

Intrebare:

Care au fost relațiile d-tale cu IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Din anul 1939 când l-am întâlnit pe IACOB ALEXANDRU în
casă la KALMAN EMERIC nu l-am mai întâlnit până în 1943.- În
anul 1943, mergând la Budapesta la C.C. al Partidului Păcii pen-
tru a anunța omorarea de către Siguranța Hortistă a lui JOJA
BELLA conducătorul Partidului Păcii din Ardealul de Nord, m'am
întâlnit ocazional cu IACOB ALEXANDRU în Budapesta pe stradă.-
Cu această ocazie l-am spus și lui IACOB ALEXANDRU despre omor-
area lui JOJA BELLA și a rămas surprins de acest lucru.- Tot
atunci IACOB ALEXANDRU mi-a spus că chiar mergea la redacția
ziarului maghiar "Nemzet" pentru a da un anunț convențional lui
JOJA BELLA.- Nu știu ce conținut avea acel anunț.- După această
întâlnire cu IACOB ALEXANDRU eu m'am dus la KOLLAY IULIU (legă-
tura mea cu Partidul Păcii dela Budapesta) și l-am spus despre
omorarea lui JOJA BELLA.- După aceasta m'am întâlnit oficial
cu IACOB ALEXANDRU în luna Aprilie 1944 la Cluj la un loc sta-
bilit de acesta prin dr. CSOGOR EUDOVIC care era prieten cu
mine și țineam legătură cu el, deoarece CSOGOR era simpatizant

al Partidului Păcii.-

Intrebare:

Ce anume ai discutat cu IACOB ALEXANDRU cu această ocazie?

Răspuns:

IACOB ALEXANDRU mi-a comunicat că el este contactorul Partidului Păcii din Ardealul de Nord în locul lui JOJA BELLA.- Tot atunci m'a întrebat despre activitatea mea din cadrul Partidului Păcii și de cine m'am folosit eu în această activitate.- I-am expus amănunțit că am colaborat cu diferiți scriitori și profesori și totodată i-am spus că am ținut legătură (după intrarea trupelor fasciste germane în Budapesta) și cu doi deputați ai partidului burghez ardelenesc, MISA KMERIC și VIÇA ALEXANDRU.- Acești doi deputați au fost în vorbe de acord cu noi de a lupta contra fasciștilor germani dar în fapt au bădăgănat această colaborare sub pretext că politica Partidului Ardelenesc nu permite de moment o colaborare.- IACOB ALEXANDRU a luat cunoștință de cele expuse de mine și mi-a dat directiva să părăsesc Clujul, deoarece sunt prea cunoscut și urmărit de autoritățile reacționare și să aștept până ce voi fi rechemat de el prin CSOGOR LUDOVIC.- Atunci eu am plecat din Cluj împreună cu familia și m'am stabilit la socrul meu MATE FRANCISC în satul Varghia - Odorhei.-

Intrebare:

Când ați fost rechemat de IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Am fost rechemat de IACOB ALEXANDRU prin CSOGOR LUDOVIC cam la 28-29 August 1944 la Cluj, însă nu am putut să ies legătură personală cu IACOB ALEXANDRU, deoarece stătea ascuns.- Eu însă am luat legătură cu IACOB ALEXANDRU prin CSOGOR LUDOVIC, COVAȘI EUGEN și IORDACHE LUDOVIC, dându-i rapoarte și primind directive din partea lui IACOB ALEXANDRU.- Am luat legătură direct cu IACOB ALEXANDRU după eliberarea Ardealului de către trupele sovietice.-

Intrebare:

Ce directive ai primit d-ta dela IACOB ALEXANDRU?

ss. Balogh Edgar

Răspuns:

Imediat ce am sosit la Cluj m'am prezentat la COVACI EUGEN și CSOGOR LUDOVIC și am primit directiva dela IACOB ALEXANDRU prin acceptia să ocup locul rezervat pentru mine într' o comisie formată de IACOB ALEXANDRU, din CSOGOR LUDOVIC, COVACI EUGEN, DEMETER IOAN și IORDACHE LUDOVIC, pentru a duce împreună tratative după directivale lui IACOB ALEXANDRU cu o comisie alcătuită tot din cinci și anume MICA EMERIC, VITA ALEXANDRU, DEMETER BELA și SAAS STEFAN, în frunte cu contele TELSKI BELA, Președintele Partidului Ardeleanesc burghez.-

Întrebare:

Despre ce tratativa este vorba?

Răspuns:

TELSKI BELLA văzând că se apropie trupele sovietice de Ardeal, a luat legătură cu Partidul Păcii din Cluj, respectiv IACOB ALEXANDRU care conducea Partidul, pentru a pregăti un armistițiu între Ungaria și Uniunea Sovietică cu scopul de a rămâne Ardealul de Nord la Ungaria.- IACOB ALEXANDRU a fost de acord să ducă aceste tratative în care scop a format comisia arătată mai sus.- Conform înțelegerii dintre TELSKI BELLA și IACOB ALEXANDRU, aceste comisii s'au întrunit de mai multe ori după 23 August 1944 și în cadrul tratativelor, în sânul comisiei formată de către IACOB ALEXANDRU s'ai creiat două păreri opuse și anume: COVACI EUGEN susținea că muncitorimea nu se ocupă cu chestiunea frontierelor și a cerut întoarcerea armelor de către armata condusă de generalul DALNOKI VERES LUDOVIC, care se afla în Cluj, contra fasciștilor germani.- DEMETER IOAN a fost contra lui COVACI EUGEN și a fost de acord cu propunerea lui TELSKI BELLA ca să încheie armistițiu iar Ardealul de Nord să rămână alături de Ungaria.- Mai mult, DEMETER IOAN a făcut legătură lui TELSKI BELLA cu SIMA IULIU, care conducea comunități din închisoare, cu scopul ca aceștia să fie eliberați și împreună să treacă la planul lui TELSKI BELLA.-

Întrebare:

Si-a atins acest scop?

ss, Balogh Edgar

Răspuns:

TELESKI BELLA în urma înțelegerii cu DAMETER IOAN a luat contact cu SIMA IULIU, care din partea sa a fost de acord cu planul lui TELESKI BELLA de a fi ajutat de către comuniștii maghiari la rămânerea Ardealului de Nord la Ungaria, pe baza unui armistițiu.- În urma acestei înțelegeri, TELESKI BELLA a intervenit la autoritățile locale (Tribunal) și l-a eliberat pe SIMA IULIU cât și pe alți comuniști.- IACOB ALEXANDRU a jucat un rol dublu în chestiunea tratativelor, susținând pe de o parte așa zisa linie "românească" a lui COVACI EUGEN, iar pe de altă parte, după eliberarea comuniștilor din închisoare de către TELESKI BELLA a alcătuit împreună cu SIMA IULIU o organizație așa zisă Partidul Comunist din Ardealul de Nord.- Această conducere, respectiv IACOB ALEXANDRU și SIMA IULIU, a luat legătură directă cu TELESKI BELLA și a înlăturat comisia intelectuală, respectiv pe COVACI EUGEN care se ocupa cu tratativele și avea o linie justă.- Această conducere a Partidului Comunist din Ardealul de Nord a susținut continuu relații cu TELESKI BELLA și pe baza înțelegerii lor au fost date mai multe directive.-

Întrebare:

Arată concret ce directive au fost date?

Răspuns:

Conform înțelegerii lui IACOB ALEXANDRU și SIMA IULIU cu TELESKI BELLA, s'a format un consiliu național compus din diferite personalități ale orașului Cluj, ca: Preoți, profesori, scriitori și alții (așa după cum am mai declarat într'un proces verbal anterior) care s'a adresat cu un memorandum pentru armistițiu favorabil planului TELESKI, la guvernul HORTI.- În timp ce armatele eliberatoare sovietice se apropiau de Cluj și trupele fasciste au început să părăsească orașul, muncitorii au luat inițiativă și au cerut dela Partid și autoritățile locale, arme pentru a lua măsuri de apărare a instituțiilor, fabricilor, etc. din Ardealul de Nord, împiedicând acțiunile de distrugere întreprinse de armata fascistă germană care începuse să se retragă.- IACOB ALEXANDRU împreună cu SIMA IULIU și TELESKI BELLA, a spus că a făcut o înțelegere cu generalul BALNOKI VERES LUDOVIC, care conducea armata maghiară din Ardealul de Nord, că aceștia vor împiedica trupele fasciste germane și nu vor distruge nimic.- Mai mult, că aceștia nu se vor lega de nici un conducător comunist sau alți muncitori la retragere.-

ss. Balogh Bégar

Până la urmă, totuși s'au dat niște arme pentru paza orașului Cluj, dar IACOB ALEXANDRU a dat directive să fie preluate aceste arme numai la uzina "Dermata" unde el avea interes, deoarece trăia împreună cu MARCAS MAGDA, fiica proprietarului "Dermata" și profita după urma acestei fabrici.- Deși această versiune a lui IACOB ALEXANDRU s'a dovedit vizibil că trupele maghiare nu împiedică acțiunile de distrugere și chiar răpire a unor conducători comuniști, IACOB ALEXANDRU a dat directiva ca mandatorii care totuși aveau arme ilegale, să nu ia nici o măsură sub nici o formă pentru a împiedica acțiunile luate de trupele fasciste germane și maghiare lăsând să distrugă o serie de bunuri cât și răpirea unor comuniști, ca: GOVACI EUGEN și ziaristul NAGY IOSIF. Când i-am spus la cunoștință lui IACOB ALEXANDRU că avem arme și grenade și putem apăra să nu fie distruse o serie de puncte strategice ca poduri, etc. IACOB ALEXANDRU a dat directivă că este interzisă o asemenea "aventură romantică" sub pretext că situația nu este coaptă. Din cauză că trupele sovietice au eliberat rapid Ardealul de Nord mai înainte de a-și atinge scopul, TELEKI BELA, IACOB ALEXANDRU și-a schimbat rolul său dublu de colaborator al lui TELEKI BELA și a intrat în Partidul Comunist Român, introducând acolo elementele dușmănoase naționaliste, care colaborase până atunci ca și el cu TELEKI BELA.- Astfel că pe SIMO IULIU, l-a pus cu agitația și propaganda, pe IGORDACHE LUDOVIC l-a numit secretar al organizației de partid din Cluj, deși până atunci fusese social democrat, iar pe DEMETER IOAN l-a numit ajutor de primar al orașului Cluj.-

Intrebare:

Arată concret activitatea desfășurată de IACOB ALEXANDRU după eliberarea Clujului de către armatele sovietice?

Răspuns:

După eliberarea Clujului de către Armata Sovietică, eu împreună cu SIMO IULIU, din inițiativa lui DEMETER BELA, am făcut un memoriu pentru a pune în libertate pe contele TELEKI BELA care era arestat, arătând în memoriu, nejust, că TELEKI BELA ne-a ajutat.- Acest memoriu l-am arătat și lui IACOB ALEXANDRU, luând cunoștință de el și mi-a spus că pot să-l însintez dar el nu semnează.- Deasemenea IACOB ALEXANDRU a introdus așa după cum am arătat mai sus, atât în Partid cât și în diferite instituții,

o serie de elemente dușmănoase naționaliste.- Astfel, la ziarul P.M.D. "Vilagossag" redactat de mine, a introdus pe numitul HOMONOI HUGO, cetățean maghiar și a fost ofițer în Scutul Major horthist, unde a lucrat până la eliberarea Budapestei. HOMONOI HUGO se cunoștea mai înainte de 23 August 1944 cu IACOB ALEX. și a locuit împreună cu acesta.- După ce a fost eliberată Budapesta, HOMONOI HUGO s'a reîntors în Ungaria și mai târziu a fost demascat și arestat ca dușman al democrației populare.- La fel și pe VEIL GAVRIL, trădător (a dat pe mâna poliției horthiste pe JOJA BALBA care l-a omorât), l-a introdus ca ofițer de miliție la Cluj.- Deasemenea pe BALOS PAPER care a lucrat la contra-spionajul horthist, l-a introdus la ziarul "Vilagossag" și apoi la ziarul P.C.R. "Igazag" ca ziarist.-

În afară de aceasta, a colaborat și sprijinit fracțiunea naționalistă maghiară condusă de SIMO IULIU și IORDACHE LUDOVIC și alții, care se aflau în conducerea P.C.R. Regiunea Ardealul de Nord.- Deși în anul 1945-1946, eu personal i-am făcut cunoscut în scris lui IACOB ALEXANDRU despre activitatea naționalistă dușmănoasă dusă de această fracțiune naționalistă, IACOB ALEXANDRU nu a luat nici o măsură împotriva acestora, continuând să-i sprijine în acțiunile lor dușmănoase. Această fracțiune naționalistă ducea o activitate dușmănoasă împotriva liniei politice a P.C.R. în problema națională, care căuta să introducă majoritatea maghiară în conducerea Partidului, cu scopul să fie resclipit Ardealul de Nord la Ungaria.- IACOB ALEXANDRU a susținut aceste elemente în rolurile conducătoare ale P.C.R. și știa despre activitatea lor dușmănoasă.- IACOB ALEXANDRU a sprijinit fracțiunea naționalistă șovină maghiară, condusă de SIMO IULIU (pe atunci 1945-1946 responsabil cu agitația și propaganda în comitetul organizației de partid al regiunii Cluj), să introducă pe DEMETER IOAN și IORDACHE LUDOVIC în rândul profesorilor universitari și împreună cu aceștia a izolat Universitatea Maghiară din Cluj dela linia politică a U.F.M.- Astfel că Universitatea Maghiară din Cluj condusă de CSOGOR LUDOVIC, omul de încredere al lui IACOB ALEX. în colaborare cu DEMETER IOAN, LUDOVIC IORDACHE și sub conducerea lui IACOB ALEXANDRU, a transformat Universitatea Maghiară

ss. Balogh Edgar

79

intr'un focar naționalist sovini maghiar pornind o luptă deschisă împotriva U.P.M.ajungând până la manifestări deschise cum s'a întâmplat în anul 1946 la teatrul maghiar din Cluj, așa după cum am declarat într'un proces verbal anterior.- Această activitate dușmănoasă,naționalistă șovină,dusă de o serie de elemente dușmănoase burgheze dela Universitatea Maghiară,am adus-o personal la cunoștință lui IACOB ALEXANDRU, atât eu cât și BANER LADISLAU și totodată i-am arătat rolul dușmănos al fracțiunilor naționaliste din sânul Partidului Comunist Român din Cluj,al cărui secretar ara IACOB ALEXANDRU, în frunte cu IORDACHE IUDOVIC,DEMBEȘER IOAN și SIMO IULIU.- IACOB ALEXANDRU față de aceasta a spus în mod hotărât dând din poziție ca U.P.M.să nu se amestece în chestiunile Universității și a luat-o sub conducerea directă a Org.de Partid condusă de el și SIMO IULIU,ajutând în acest fel ca Universitatea Maghiară din Cluj să se izoleze complet de U.P.M.și a rămas un focar al reacțiunii maghiare.- Sub conducerea politică a lui IACOB ALEXANDRU,elementele reacționare,dușmănoase,și continuat activitatea naționalistă șovină contra politicii U.P.M.urmărind realipirea Ardealului de Nord la Ungaria sau autonomie Ardealului.- În acest scop (de realipire a unei părți din Ardealul de Nord la Ungaria) VENTZEL IOSIF,secretar al Universității și colaborator al fracțiunii naționaliste SIMO,pe care o sprijinea IACOB ALEXANDRU,a făcut spionaj,dând o serie de documente și informații fostului prim ministru reacționar din Ungaria NAGY FRANCISC,care urmărea ca să folosească acest material împotriva României la Tratatul de Pace dela Paris.-

Intrebare:

Arată d-ta concret care a fost atitudinea lui IACOB ALEXANDRU față de U.P.M.?

Răspuns:

IACOB ALEXANDRU a sprijinit linia oportunistă a lui VASILE LUCA în ceea ce privește conducerea Uniunii Populare Maghiare (U.P.M.).- Această politică dușmănoasă dusă de VASILE LUCA împreună cu IACOB ALEXANDRU,a constat în ceea ce a izolat în mare măsură U.P.M-ul de Partidul Comunist Român,transformând-o într'un monopoliu personal al lui VASILE LUCA,a dat dispoziții ca U.P.M.să nu ia nici o atitudine hotărâtă în chestiunea Ardealului de Nord,înainte de a se încheia tratatul de pace la Paris și a dat directive (VASILE LUCA) de a lărgi U.P.M.prin colaborarea cu elemente burghezo-moșierești și cla-

ricale.-

Intrebare:

Precizează concret politica dușmănoasă dusă de IACOB ALEXANDRU contra U.P.M.?

Răspuns:

IACOB ALEXANDRU a dus o politică de dispreț față de U.P.M. spunând că nu este populară, sprijinind activitatea dușmănoasă a lui VASILE LUCA, de a lărgi U.P.M. prin colaborarea cu episcopul MARTON ARON (condamnat pentru activitate de spionaj), pe moșierul SZASZ PAUL și alții.- IACOB ALEXANDRU a dus o politică de distrugere a cadrelor cinstitute ale Partidului.- Astfel că a ajutat pe VASILE LUCA și KURKO GYARFAS (fost președinte al U.P.M.), de a scoate din rolul conducător pe BANYAI LADISLAU care a cerut o atitudine hotărâtă din partea U.P.M. în chestiunea Ardealului de Nord contra naționaliștilor maghiari, apreciind pe acesta ca un om nepopular, nefolositor și necapabil deși BANYAI a fost un vechi conducător al organizației Madosa.- Pe baza afirmațiilor lui IACOB ALEXANDRU și la cererea lui KURKO GYARFAS, BANYAI LADISLAU a fost scos depe listele de candidați în alegerile din anul 1946 și din dispoziția lui VASILE LUCA prin IACOB ALEXANDRU, BANYAI LADISLAU a ^{ost} trimis la munca de joa la redacția ziarului "Vilagossag".- De asemenea a sprijinit politica dușmănoasă dusă de VASILE LUCA, prin faptul că a oprit în mod categoric pe conducătorii U.P.M. care erau membrii de partid, să facă parte din vre-o organizație de bază Partid și i-au izolat complet de Partid, depinzând direct de IACOB ALEXANDRU și VASILE LUCA.- Așa cum am arătat mai sus, IACOB ALEX. tot timpul cât a stat în Cluj, ca conducător al organizației județene P.C.R. Cluj, a ținut legătură mai mult cu elemente dușmănoase burgheze, fiind chiar el burghez, prin faptul că până la naționalizare în anul 1948, prin soția lui, FARGAS MAGDA, a luat rentă de la profitul uzinei "Dermata".-

Intrebare:

Consideri că ai declarat tot despre activitatea dușmănoasă a lui IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Mai știu că IACOB ALEXANDRU a introdus în posturi de conducere din industrie o serie de elemente foste burgheze, comercianți mari, în urma cărui fapt s-a creiat mari nemulțumiri în rândul muncitorilor.- Nu-mi aduc aminte despre fapte concrete dar poate da relații precise dr. KOHN HILSE profesor universitar în prezent

ss. Balogh Edgar

lucrează la Institutul de Drept din Cluj.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez.-

ss. Balogh Edgar

ANCHESTATOR:
I.P. DE SECURITATE

Gh. Diță

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Balogh Edgar, prof universitar născut la 1 sept. 1906 în Vinissora, din parents Judovici și Mazureta,
(Data de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în blaj Str. Pasteur nr. 14

Azi 8 mai 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 20 și min. 15
" s'a terminat " " 23 " " 30

Intrebare: De când cunoști și ta pe Jacob Alexandru?

Răspuns: Il cunosc pe Jacob Alexandru din anul 1939 când l-am întâlnit în casa cunoscutului Său Halman Emușie, fiind de față și numitul besechi Iulian, care pentru abitudine înțeleptă era exclus din partid în anul 1939. În această ocazie am văzut că și besechi Iulian era exclus din partid, tatăl Jacob Alexandru fiind legătură cu el și era lui prieten cu besechi Iulian.

Intrebare: care a fost relațiile și-tale cu Jacob Alexandru?

Răspuns: În anul 1939 când l-am întâlnit pe Jacob Alexandru în casa la Halman Emușie nu l-am mai întâlnit până în 1943. În anul 1943 mergând la sediul la ec. al Partidului Păcii pentru a cere amorașia de către și garantă Herlistă a lui Zora Bela conducătorul partidului păcii din județul de Nord, m-am întâlnit ocazional

Iscălitura,
Balogh Edgar

Urmas: cu Jacob Alexandru in Budapesta. ~~pe strada~~
In aceasta ocazie iam spus si lui Jacob Alexandru
dupa moartea lui Jozsef Bela si ce raman
surprinz de acest lucru. Tot atunci Jacob Alexandru
mi-a spus ca chiar mergea la sedinta zambii
„maghiar Nemzet” pentru a da un anumit
conventional lui Jozsef Bela. Nu stii ce contineau
avea acel anumit. Dupa aceasta intalnire
cu Jacob Alexandru eu m-am dus la
Kalday Juliu (legatura mea cu Partidul Păcii
de la Budapesta) si iam spus despre moartea
lui Jozsef Bela. Dupa aceasta m-am intalnit
oficial cu Jacob Alexandru in luna Aprilie
1944 la birou la un loc stabilit de acesta
pentru a r. la săgară. Judecarea care ma prictește cu
mine si tindeam legatura cu el, deoarece biroul
era simpatizant al Partidului Păcii.

Intrebare: ce anume ai discutat cu Jacob
Alexandru ce ocazie ocazie ?

Răspuns: Jacob Alexandru mi-a comunicat
ca el este conducătorul partidului păcii din
polohul de nord in locul lui Jozsef Bela. Tot
atunci mi-a intebat despre activitatea mea din
cadrele Partidului Păcii si de cine m-am folosit
eu in aceasta activitate. Iam spus amănunțit
ca am colaborat cu diferiti secretari si propriari
si tot odata iam spus ca am tinut legatura
(dupa intrarea trupelor foreiste germane in Budapesta)
si cu doi deputati ai partidului Burgher maghiar,
Mics Emerse si Vita Alexandra. Acesti doi deputati
a fost in vorba de acord cu noi de a lupta
contra foreistilor germani dar in fapt am taroginat

Urmare: aceasta colaborare sub pretext ca jachica
partidului bolchevise nu permite de moment o
colaborare. Jacob Alexandru a luat cunoastuta
de cele expuse de mine si mi-a dat directiva
sa parasesc blizul deoarece sunt prea cuminat
si urmasit de autoritatile reactiunare si sa
astept pana ce voi fi rechemat de el prin bșăgă
Iulovici. Atunci eu am plecat din bliz împreună
cu familia si m-am stabilit la soacra mea
Măte Francisc in satul Varghis-Oderbei.

Intrebare: când ați fost rechemat de Jacob Alex.?

Răspuns: Am fost rechemat de Jacob Alexandru
prin bșăgă Iulovici cam la 28-29 August 1944
la bliz, însă nu am putut să iau legătura
personal cu Jacob Alexandru deoarece stătea
ascuns. Eu însă am luat legătura cu
Jacob Alexandru prin bșăgă Iulovici, bovaci
Eugen și Iordache Iulovici, dându-i rapoarte și
primind directive din partea lui Jacob Alexandru.
Am luat legătura direct cu Jacob Alex după
eliberarea orășelului de către trupele sovietice.

Intrebare: ce directive ai primit și ta de la
Jacob Alexandru?

Răspuns: Imediat ce am sosit la bliz
m-am prezentat la bovaci Eugen și bșăgă
Iulovici și am primit directiva de la Jacob
Alexandru prin acesta, să ocup buncăr rezervat
pentru mine într-o comisie formată de
Jacob Alexandru, din bșăgă Iulovici, bovaci
Eugen, seminter Ioan și Iordache Iulovici
pentru a duce împreună tratative după
directivele lui Jacob Alexandru cu o comisie

Semnatura,
Balogh Redgă

Urmare: alestuta tot din cinci si anume mica
Emerse, Vita Alexandru, semeter Bela si Sas
Stefan in frunte cu locuteli Teleki Bela
presedintele Partidului Muncitoresc Maghiar.

Intrebari: despre ce tratative este vorba?

Raspuns: Teleki Bela vazand ca se apropie
trupele sovietice de soldeal, a luat legatura cu
Partidul Pacii din Bluj, respectiv Jacob Alexandru
care conducea partidul, pentru a pregati un
armistitiu intre Ungaria si Uniunea Sovietica
cu scopul de a ramane soldealul de Nord
la Ungaria. Jacob Alexandru a fost de acord
sa duca aceste tratative in care scop a format
comisia aratata mai sus. Conform intelegerii
dintre Teleki Bela si Jacob Alexandru, aceste
comisi sau intinut de mai multe ori dupa
23 Aug 1944 si in cadrul tratativelor, in
saul comunei formata de catre Jacob Alexandru
sa existat doua pareri opuse si anume; bovaci
Eugen sustinea ca muncitorimea nu se
ocupa cu chestiunea fronturilor si a erut
intoarcerea armelor de catre armata condusa
de S. Col. Salnaki Veres Ludovic care se afla
in Bluj contra forsetilor germani. Semeter
Joan a fost contra lui bovaci Eugen si
a fost de acord cu propunerea lui Teleki Bela
ca sa inchieie armistitiu, dar soldealul de Nord
sa ramana alaturi de Ungaria. Mai mult,
Semeter Joan a facut legatura lui Teleki
Bela cu Sime Julius care conducea comunistii
din inchisoare cu scopul ca acesta sa fie
eliberat si ingreuna sa treaca la Nord la Teleki Bela.

Signatura
Baloghrdogot

Balogh István
Seminar

Timore: Juklan: Aia otao oost aoy?
 Kopyun: Iek ki tala in unna mibigan
 cu duntun foon a huet contact en unna
 juku care oia parte se a fort de ocard
 cu flauru lu Iek ki tala a h'apud de catu
 contunur maghior la noimama oahulu de
 Nord la ungenia pe hote unu duntunhu - du
 unna ocard mibigan Iek ki tala a untruent
 la autentic local (Juklan) a h'elicut
 pe unna juku col m pe oia contunur: Jocat
 Huetandhu a guret un tel dudu in chitunna
 indotivon m'atnoud pe de o gati ase ere hie
 kounononon: a lu hoves Eugen, tar pe de oia
 gati digra elhona contunurhu du m'atnoud
 de colu Iek ki tala a o'elicut in unna cu unna
 juku a o'apud gata o'atno fortid contunur
 du m'atnoud de Nord Aesote condueen untrud
 Jocat Hiet m unna juku a huet h'egive
 dudet cu Iek ki tala a a untrud contunur
 untrudolo untrud pe hoves Eugen can m
 o'apud cu h'atnoud m'ave o hie juka
 Aesote condueen a fortidhu contunur du
 h'edecit de Nord a untrud contunur m'atnoud
 cu Iek ki tala m pe hote untrud for cu
 Jof dote m'atnoud d'edue

Juklan: Aote o'atno e d'edue au Jof
 dote
 Kopyun: bonform mibigan lu Jocat
 Huetandhu m unna juku cu Iek ki tala se
 Jounot un contunur Nord contunur du d'edue
 Remontat de o'apud h'egive, profon
 d'edue m'atnoud digra unna m'atnoud d'edue

Urmare: iată un proces verbal anterior, care s-a adresat
 cu un memorandum pentru armistițiun favorabil
 planului Șelki, la guvernul Harto. - În timp ce
 trupele eliberatoare sovietice se apropie de bluj
 și trupele forcite au început să parșină arsenalul
 munecilor au fost inițiativa și a eruit dela partid
 și autoritățile locale arunc pentru a lua măsuri ale
 apărare și institutiilor fabricilor etc. din nordul de
 nord implicând acțiunile de distrugere în timpurile
 de armată forțată germană care începuse să se
 retraga. - La col. Alexandru împreună cu Sima
 Subiu și Șelki Bela a spus că a făcut o
 înțelegere cu generalul Salnoki Veres Sudeure care
 conducea armata maghiară din nordul de
 Nord ca acesta vor împiedica trupele forcite
 germane și nu vor distruge nimic. Mai mult
 că acesta nu se vor lega de nici un condițio
 comunist sau alți munecitori la retragere.
 Tână la urma totuși au dat niște arme
 pentru paza orașului bluj dar la col. Alexandru
 a dat directive să fie preluate aceste arme
 numai la Uzina „Sarmata” unde el avea
 interes deoarece trăia împreună cu Farcas
 Magda fiica proprietarilor serănată și profeso
 după urma acestei fabrici. - Prin aceasta urmasii
 a lui la col. Alexandru să dărească vizibil că
 trupele maghiare nu împiedica acțiunile de distrugere
 și chiar săpăie a unor conducători comunisti,
 la col. Alexandru a dat directive ca munecitori care
 totuși avea arme ilegal, să nu ia nici o măsura
 sub nici o formă pentru a împiedica acțiunile
 locale de trupele forcite germane și maghiare lasând

Semnatura
 Baloghridgus

Urmare: sa distinga o serie de lucruri cat si raspirea
 unor comunisti ca bovaci Eugeni si ciobitul
 Naghi Ionif. band camu adus la cunoastinta
 lui Jacob Alexandru ca au cum acuma si greside
 si putem ajara sa nu se distuse a serie de
 puncte strategice ca paduri etc. Jacob Alexandru
 a dat directiva ca este interzisa o asemenea
 "aventura romantica" sub pretext ca situatia
 nu este coapta. Siu cauza ca trupele sovietice
 au eliberat rajit Polohul de Nord mai inainte
 de ori atinge rajul Belki Bela, Jacob Alexandru
 s-a schimbat rajul sau dublu de colaborator
 al lui Belki Bela si a intrat in Partidul Comunist
 Romanu introducand acolo elementele dumavore
 Nationaliste care colaborau pana atunci ca si
 el cu Belki Bela. Astfel ca pe Sima Iuliu
 la pus cu agitatie si propaganda pe Iordache
 Iudovic la unuut secretar al organizatiei de
 partid din Bluj din pana atunci fusse social democrat
 iar pe Semeter Iosue la unuut ajutor de primar
 al orasului Bluj.

Intrebare: pata concret activitatea desfasurata
 de Jacob Alex. dupa eliberarea Blujului de catre
 trupele sovietice?

Raspuns: dupa eliberarea Blujului de catre
 armata sovietica, eu impreuna cu Sima
 Iuliu din initiativa lui Semeter Belki au
 facut un memoriu pentru a pune in
 libertate pe cautile Belki Bela care era aretat,
 aratand in memoriu, neput, ca Belki Bela
 ma ajutat. Acest memoriu l-am aratat si
 lui Jacob Alexandru lund cunoastinta de el, si

Signature,
 Balogh Edgost

Urmasare: Activitate dumnezeasa impotriva liniei politice
 a P.C.R. in problema nationala care consta in
 introducerea maghiarilor in conducerea Partidului
 cu scopul sa fie realizat idealul de Nord la
 Ungaria. Iacob Alexandru a sustinut aceste
 elemente in rubrica conducatoare ale P.C.R.
 si stica despre activitatea lui dumnezeasa.
 Iacob Alexandru a sprijinit pactul nationalist
 sarac maghiar, condusa de Sima Fulin (pe durata 1945-
 1946 sup. in agt. si progr. in comitat. org. de Partid. al reg. Cluj) sa
 introduca pe secretar soare si profesori judare in
 randul profesorilor Universitatii si in puseu cu actia
 a celorlalte Universitati maghiare din Cluj dela linia
 politica a U.P.M. - Astfel ca Universitatea Maghiara
 din Cluj condusa de Tesdgar Judare, succed
 de incredere a lui Iacob Alexandru, in colaborare
 cu secretar soare, Judare, Tordack si sub cond
 usarea lui Iacob Alex a transferat universitatea
 maghiara intr-un pcar Nationalist sarac maghiar
 pornind o lupta deschisa impotriva U.P.M. ajungand
 pana la manifestari deschise cum sa intamplat
 in anul 1946 la Trestura Maghiara din Cluj, sau
 dupa cum am declarat anterior proces verbal
 anterior. - Aceste activitate dumnezeasa, Nationalist
 sarac dusa de o serie de elemente dumnezeuare
 burgheze dela Universitatea Maghiara au adusa
 personal la evuatiune lui Iacob Alex. stit cu
 col si Bauer. Tordack si tot adote iau
 aratat rolul dumnezeu al pactantilor
 Nationalisti din saue partidului Comunist
 Romania ^{din Cluj} carui secretar era Iacob Alex in
 puate cu profesori judare, secretar soare si

Semnatura,
 Baloghrdzot

Urmas: Sima Iuliu - Local Mx. foto de acurate a
 spus in mod hotarot dand dispozitie ca U.P.M.
 sa nu se amestece in chestiunile universitatii
 si a luat sub conducerea directa a org.
 de partid condusa de el si Sima Iuliu, ajutand
 in acest fel ca universitatea maghiara din Cluj
 sa se scoaleze complet de U.P.M. in a doua
 un focar al reactiunii maghiare. - Sub conducerea
 politica a lui Local Mx. elementele reactionare,
 dusmanosc, a continuat activitatea Nationalista
 severa contra politici U.P.M. urmarind realizarea
 Proclamatii de Nord la Ungaria sau autonomia
 Proclamatii. In acest scop (de realizare a unei parti
 din Proclamatia de Nord la Ungaria) Bentil
 Ionf, secretar al universitatii si colaborator al
 factiunii Nationaliste Sima, pe care a sprijinit
 Local Mx., a facut spionaj, dand o serie de
 documente si informatii fortului prin ministeru
 reactionar din Ungaria Nagy Francisc care
 urmasa ca sa foloseasca acest material
 impotriva Romaniei la Tratatul de Pace de la Paris. -

Intrebare: Prota s-ta conerret care a fost
 atitudinea lui Local Alexandru foto de U.P.M.?

Raspuns: Local Mx. a sprijinit linia oportunistă
 a lui Vorile Luca in ceea ce priveste conducerea
 Urmasii Populare Maghiare (U.P.M.). Această politica
 dusmanoscă dură de Vorile Luca in privința
 cu Local Alexandru a constatat in ocazia
 ca a izolat in mare masura U.P.M. de
 Partidul Comunist Român transformand-o
 într-un mangaliu personal al lui Vorile
 Luca, a dat dispozitie ca U.P.M. sa nu se ia

Semnatura
 Balogh Roland

Urmas: mci a atitudinii hotarata in chestiunea negocierii de Nord, inainte de a se inchia tratatul de pace la Paris, si a dat directie (vontu lui) de a lasa U.P.M. prin colaborarea cu elemente ruzghezo-maghiari si bulgare.

Intrebare: Precizeaza concurta politica desumbrata dusa de facol Alexandru contra U.P.M.?

Raspuns: Facol Alexandru a dus o politica de dispret fata de U.P.M. spunand ca nu este populara, sprijinind activitatea desumbrata a lui Vontu Luca de a lasa U.P.M. prin colaborarea cu episcopul Marton Anon (condamnat pentru activitate de spionaj) pe monerul Szasz Paul si altii. Facol Alexandru a dus o politica de distingere a cadrelor ciurite ale Partidului. Astfel ca a apitat pe Vontu Luca si buca Gyorgy (fost membru al U.P.M.) de a scoti din rolul conducator pe Banyai Hadislan care a cerut o atitudine hotarata din partea U.P.M. in chestiunea negocierii de Nord contra Nationalistilor maghiari, apreciind pe acesta ca nu era popular, nefolator si incapabil desi Banyai a fost un vechi conducator al organizatiei M.A.D.O.S. Pe baza afirmatiilor lui Facol Alexandru si la cererea lui buca Gyorgy, Banyai Hadislan a fost scos depe lista de candidati in alegerea din anul 1946 si din dispozitia lui Vontu Luca prin Facol Alexandru, Banyai a fost trimis la munca de jos la redactia ziarului "Vilagosag". Desumbrata a sprijinit politica desumbrata dusa de Vontu Luca prin faptul

Semnatura,
Balogh Edgár

11
Urmare: ca a aprit in mod categoric pe conducatori
d. P. M. care erau membri de partid si fara parte
din vreo organizatie de baza. Partid si erau
izolat complet de partid depinzand direct
de facol Alexandru si Janke Luca. Mica cum
am aratat mai sus, facol Alexandru tot timpul
eot a stat in blyz ca, conducator al org. jud.
P. C. R. blyz. a tinut legatura mai mult cu
elemente dusmanose, burgheze, fiind chiar el
Burghez prin faptul ca participa la Nationalizare
in anul 1948, prin sotia lui, Farcaș Magda
a luat seuta dela profitul vome, dusman
-
intrebare: bannidhi ca si declarat tot despre
activitatea dusmanosa a lui facol Alexandru?

Raspuns: Mai stiu ca facol Alexandru a
introdus in posturi de conducere din industrie
o serie de elemente foarte burgheze, comercianti
mari in urma carui fapt a creiat mari
nemulțamiri in rândul muncitorilor. Nu mi
aduc aminte despre fapte concrete dar poate
da relatii precise s-a Rahn Hibel profesor universitar
in prezent lucrora la Institutul de drept din blyz.
dupa ce am eot prezentul proces verbal
de interogatori cuvant cu cuvant si am
constatat ca compunele in totul cu cele
declarate de mine, il restu si restu.



Balogh Radu

✓ 88

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul BLAGA ILISIE născut la 21 Septembrie 1889 în Bonțioara Reg. Gherla, fiul lui IACOB și GALLA, fost plutonier de jandarmi până în Aprilie 1933 în prezent cant în B.A.G. ca socotitor în comuna Iclod, Raionul Gherla Reg. Cluj.

12 Februarie 1953 Cluj.

Interogatoriul a început la ora ..

" s'a terminat la " ..

Intrebare:

Când și încă împrejurări ai cunoscut pe IACOB BLAK-ANDRU și SONI din Somcuta-Mare ?

Răspuns:

Bu-săi încă aminte de acest nume, întrucât este și o perioadă de 20 ani de când am plecat din Somcuta-Mare.

Intrebare:

Ce funcție ai îndeplinit d-ta în Somcuta-Mare?

Răspuns:

În anul 1929 am fost mutat dela Regiunea de Jandarmi, Satu-Mare, ca Pl. de Jandarmi, în Somcuta-Mare, cu funcția de Șef de Post. Aceasta funcție am deținut-o până în anul 1933 Aprilie, când mi-am dat demisia și am plecat la Iclod Reg. Gherla ocupându-mă cu agricultura.

Intrebare:

Ce arestări s'au făcut în timpul cat erai șef de post în Somcuta-Mare în problema muncitorească?

Răspuns:

În anul 1932 la Somcuta-Mare am arestat pe numiții: SIEBBERMAN RUDOLF (AZI SOMCUTARIU) BLUMENFELD avocat, KREI, ERK șofer și încă unul al cărui nume nu-l mai rețin și pare mine încă un elev de liceu, numele nu-mil amintesc. Cei de mai sus au fost arestați de mine pentru faptul că activa în mișcarea muncitorească și au răspunsit manifeste în Somcuta-Mare și în com. Iclod.

././.

ss. Blaga Ilisie,

Intrebare:

Cum ai ajuns să descoperi pe cei ce ai sus? In ce împrejurări?

Răspuns:

Între'o zi în anul 1932 la judecătoria a apărut un manifest lîng pe așă. Dincercetările pe care le-am făcut m'a hă-nuit că autorul ar fi fost SIMONIDU care în ziua aceea-acea a fost la judecătoria, fiind invitat la post, el nu a recunoscut și făcând-i o percheziție domiciliară, nu am găsit nimic compromițător.

Între timp un șofer de naționalitate evreu, nu-mi amintesc numele lui însă care era șofer la preceptorul din Comană

Aceasta mi-a adus la cunoștință că i-a sosit prin poștă un pachet pe numele lui. Însă el nu vrea să-i ridice deoarece nu vrea să "pățească" cum s'a împliat la baia -mare când în acest pachet avea manifeste-el l-am sfătuit să-l ridice pachetul și să-l aducă la Post, ceace a și făcut, constatând că întodeuna erau manifeste muncitorești.

În urma acestui fapt cu aprobarea parchetului am controlat la poarta și am descoperit că și astfel de pachete au găsit pe numele șoferului KRISTIAN ALEXANDRU. Însădu-i la ceartă KRISTIAN ar recunoscut că a primit astfel de pachete cu manifeste pe care le-a predat avocatului SIMONIDU fiind invitat a doua oară acesta, deși eni nu a recunoscut și nici la confruntarea cui s'a făcut.

Intrebare:

Cine a făcut cercetările asupra acestui grup?

Răspuns:

Cercetările au fost efectuate în această problemă de către Lt. POPESCU trimis de regiunea gendarmi Satu-Mare, el fiind comandant de sector. În prezent nu știu unde se găsește. La cercetările efectuate ajutam și eu. Nu-mi aduc aminte să-fi fost și alți anchetatori. Le perchezițiile însă ce s'au efectuat au fost detașate și alții săi de post.

Intrebare:

Cine din grupul celor arestați au fost puși în libertate și în ce scop?

Răspuns:

Dintre cei arestați nu a fost nimeni pus în libertate ei au fost trimiși în justiție nu în grup ci individual. Am arestat însă pe acel șofer de care am amintit mai sus, că a dus la cunoștință despre pachetul sosit la poștă. Arestarea lui a fost însă numai formală și a fost pus în libertate, constatându-se că s

foast de bună credință pentru noi.

Întrebare:

Ce informatori ai avut în Sometu-Mare în problema muncitorească?

Răspuns:

Nu-mi aduc aminte să fi avut informatori organizați în problema muncitorească, ci doar mă informasem ocazional așa cum a fost cazul cu HILBERMAN că și-a spus niște copii, ca i-am văzând răspândi manifeste.

Întrebare:

Ancheta își cere să fi corect și să arăți ce informatori ai avut în problema muncitorească?

Răspuns:

Susțin că nu am avut informatori în problema muncitorească în problema muncitorească.

Întrebare:

Ce informatori a avut Lt. POPESCU ?

Răspuns:

Nu am cunoștință ce Lt. POPESCU să fi avut informatori. Nu nu i-am dat pe niciunul. În foarte dese cazuri comandantul legiunii de jandarmi din Satu-Mare, Lt. Col. PANAITESCU RAVIBAL (în regiunea lui ARTORESCU a fost General și comandantul de jandarmi) mă informa despre acțiunile celor ce activau în mișcarea muncitorească din Satu-Mare.

După ce am citit procesul verbal de interogatorie și am constatat că el corespunde declarațiilor mele, susțin și semnez.

ss. Blega Ilisie,

Anchetator,
Lt. Maj.

71

Proces-Verbal de interogatoriu

~~Martorul:~~ Blaga Ilisie, născ. la 21
Septembrie, 1888, în Bontola, Rai. Ghera, fiul lui Iacob
și Sofia, fost păt. de Janolarmi până în Aprilie 1933, în
prezent sunt în G.A.C. ca secretar - în com. Sebeș, Rai. Ghera
Reg. Cluj. (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
12 Februarie 1953

Orașul Cluj

Interogatorul a început la ora _____ și _____ min.

s'a terminat la „ _____ și _____ „

Intrebare: Căznel și în ce împrejurări și cunos-
cut pe Iacob Alexandru și Sani din Sămeșta
Mare?

Răspuns: Pu îmi aduc aminte de acest
nume, întorcându-mă și a pericostă de 20 ani și când
am plecat din Sămeșta - Mare.

Intrebare: Ce funcții ai îndeplinit de-a în-
Sămeșta Mare?

Răspuns: În anul 1929 - am fost mutat
de la locuința de Janolarmi Satu - Mare, ca Păt. de
Janolarmi - în Sămeșta Mare, eu funcționez
Șef de Păt. Această funcție am deținut
toată până în anul 1933 - Aprilie - când mi-au
dădat dispensa și am plecat la Sebeș - Rai. Ghera,
ocupându-mă cu agricultura.

Intrebare: Le creștări care făcui în
 timpul cât erai șef de păt în Sămeșta Mare
în problema muncitorască?

Urmare:

Răspuns: În anul 1932 - la lan-
canta More - am arestat pe numitii: Sielher-
man Rudolf (azi Samuoleanu) Blumenfelde
avocat, Kretzer, safer, a'ina unul al carui
nume nu-l mai setin si pore mi se inca un
cliv ole liane - numele nu mi-l amintesc.

Cei ole mai sus au fost arestat ole
miza pentru faptul ca activeau in miscarea
muncitaseca. si au raspandit manifeste
in Samanta More si in can. Ciott.

Intrebare: Cum ai ajuns sa olesapere
pe cei ole mai sus? In ce imprejurari?

Răspuns: In, a zi in anul 1932 - la
prosecutorie a aparut un manifest tipit pe usa.
Din cercetarile pe care le-am facut - so. bi -
nuit ca autorul ar fi fost Blumenfelde care in
dupa amiaza aceea a fost lo-prosecutur. Fiind
institat la part, el nu se recunosc si ja -
caindu-i a perchept ole micalia. nu are
gasit nimic. campamentelor.

Intre timp un safer ole natione-
litol evreu, nu-mi amintesc numele lui insa
care ero safer lo-perceptoul din Comuna. Acesta
mi-a spus la cunostinta ca i-a sarit
prin parta un pachet pe numele lui - insa
el nu 'veea sa-l ridice, deoarece nu
veea sa "patusea" cum sa intrampat
la Beia-More - cand in aceste pachete
erae manifeste.

Eu l-am sfatuit sa ridice
pachetul si sa-l aduca la Part. Ceace
a si facut - constatand ca intr. colare

Semnatura,

Blaga Stas

Urmare: Erasmus manifestate muncitorilor 12

În urma acestui fapt au
apărut parohului au contractat la
pasta: și au dăscăpărat că și astfel de
Păcate au venit pe numele saferului:
Kreitzer, Alexandru.

Având în vedere că, Kreitzer a
recunoscut că a primit astfel de păcate
de manifestate în case de-a prelat
av. Blum en felul - fiind invitat a o bună
sară acest. Oarecine nu a recunoscut
și nici la comportarea ei - n-o facut.

Întrebare: Cine a făcut cercetările
asupra acestui grup?

Răspuns: Cercetările au fost efectuate
în această problemă de către lt. Popescu
timpul de regimul judecării - Satu Mare, el
fiind șeful de Secție. În prezent nu
stiu unde se găsește. La cercetările
efectuate ajutau și eu. Pe-ori acolo
aminte să-și fi fost și alți anchetatori.
La perchezițiile însă ce s-au efectuat
au fost detectați și alți șefi de post.

Întrebare: Cine din grupul celor
arestați au fost puși în libertate și în
el și ei?

Răspuns: Dintre cei arestați nu a fost
nimic pus în libertate ei au fost trimisi
în Justiție nu în grup și individual. Am
arrestat însă pe țara safer de case au
amintit mai sus - că a adus la cunoștință.

Semnătura,

Blaga

Urmare: dupa pachetul scut la poarta. Acestora
lui o. fost insa numai formata si a fost
pus in libertate - constatandu-se ca o.
fost o buna crestinta pentru noi.

Intrebare: Ce informatori au
avut in Samsuta. Mere in problema
muncitoreasca?

Raspuns: Nu-mi aduc aminte
sa fi avut informatori organizati in problema
muncitoreasca, si doar ma informau ca
era cum o. fost copul cu Silbermann ca mi-au
pus niște copii ca au vo. put sa spăimolint
manifestati.

Intrebare: Amoretta isi cere sa
fi corect si sa arde ce informatori ai avut
in problema muncitoreasca?

Raspuns: Sustin ca nu am avut
informatori in problema muncitoreasca.

Intrebare: Ce informatori a avut
Loret. Popescu

Raspuns: Nu am cunostinta ca
Loret. Popescu sa fi avut informatori. Eu nu
am dat pe niciunul. In parte este cozonac
Colonel legiu. de jandarmi din Satu-Mare-Merid
Pamaitescu Hanibal (in regiunea lui Antonescu a fost
General si Colonel Corpului de jandarmi). ma informa
dupa actiunile cele ce actiunea in neputinta mun-
citoreasca din Samsuta. Mere. -

Dupa ce am citit procesul verbal de in-
fuziune si ce constat ca el are unora de la
Satu-Mare - sustin si oare.

Anchetat
H. Maj.



Semnatura,

Polizist Silvia

93

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul BLAGA ILISIE, născut la 21 Septembrie 1889 în comuna Bantida, raional Gherla, fiul lui IACOB și GAFIA, de profesie fost sub ofițer jandarmi, cu ultimul domiciliu în comuna Ielod^k eg. Cluj.

9 Martie 1953 Comuna Ielod.

Interogatoriul a început la ora 9.30

" s'a terminat la " 11.20

Intrebare:

Când ai cunoscut d-ta pe numitul IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Sub acest nume nu-mi reamintesc să fi cunoscut vreo persoană, să poată însă să fi cunoscut și această persoană dar concret nu pot să afirm.

Intrebare:

Dacă d-ta cunoști persoana din această fotografie ?

Răspuns:

Nu îmi reamintesc cine ar putea fi persoana ce mi sa arătat în fotografia de față.

Intrebare:

De ce nu ești sincer spre a declara adevărul fiindcă persoana ce vi s'a arătat Dvs. o cunoașteți că este IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Nu pot să declar exact că această persoană ce mi s'a arătat ar fi numitul în cauză, întrucât nu îmi reamintesc să fi avut de lucru în timpul cât am funcționat la jandarmăria din Săncuța Mare, cu totul că această figură îmi pare cunoscută.

Intrebare:

Dacă d-ta în anul 1932 ai funcționat la jandarmăria din Săncuța Mare?

Răspuns:

Da- am funcționat ca șef de post în acest an la Săncuța Mare.

././.

ss. Blaga Ilisie,

Intrebare:

Atunci cum de nu recunoști persoana din fotografie, fiindcă cel din poză este IACOB ALEXANDRU și a fost arestat chiar în 1932 de către organele de jandarmi din Socuța Mare?

Răspuns:

Probabil că întrădevar acest IACOB ALEXANDRU să fie persoana din fotografie și să fi fost arestat de jandarmăria, însă hotărât nu pot declara întrucât putea el fi unul dintre acei care au fost arestați și din lipsă de probe a fost pus în libertate după ce sigur s'au întreprins cercetări asupra lui, pentru care deasemeni declar că s'or fi putut întâmpla să fi lucrat cu el în timpul reținerii sale însă sub niciun chip nu mi-l rețin în minte.-

Intrebare:

Dacă la jandar măria din Socuța Mare a fost un anume Locotenent POPESCU și dacă a fost și unde se află el în prezent?

Răspuns:

La postul de jandarmi din Socuța Mare nu a fost Locotenentul POPESCU în mod efectiv, ci a funcționat ca comandant de sector în Baia Mare, și când în 1932 s'au făcut arestările și apoi cercetările asupra persoanelor care au răspândit manifeste democratice a fost detașat pentru efectuarea cercetărilor și Locotenentul POPESCU de care din anul 1932 când am ieșit din jandarmărie nu mai știu nimic de el unde s'ar afla că domiciliu.

Intrebare:

Cum se numea celălalt Locotenent care împreună cu POPESCU au întreprins cercetările asupra lui IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Nu-mi reamintesc ca în afară de POPESCU să mai fi fost și vreun altul Locotenent cu ocazia cercetărilor întreprinse din anul 1932.

Intrebare:

Ce legături ai întreținut d-ta cu IACOB ALEXANDRU și cu frații acestuia, după 23 August 1944 ?

Răspuns:

Personal nu am avut nici-o legătură, nici cu IACOB ALEXANDRU și nici cu frații săi după această dată, întrucât cu niciun cunoscut din acele părți până în prezent nu m'am întâlnit.

Intrebare:

De ce cauți ca să îngi adevărul fiindcă am avea probe că d-ta după 1944, ai întreținut legături atât cu IACOB ALEXANDRU cât și cu frații acestuia?

.//,

ss. Blaga Ilisie,

Răspuns:

95
Nu caut să ascund adevărul fiindcă eu nu l-am cunoscut pe numitul în mod precis, pentru care aici nu puteam avea ceve legături cu ei.

După ce am citit procesul verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că el corespunde întru totul cu declarațiile mele susțin și semnez.-

Anchetator,
SIT. DE SECURITATE,

Audiat.
Blaga Iisie,

Proces-Verbal de interogator

Interogatul Blaga Ilie, născut la 11 septembrie 1889, în Comuna Bontida, Raionul Șerla, fiul lui Zacob și Gujia, de profesie fost sub. Ofiter Jandarmi, cu ultimul domiciliu în Comuna Jelod Reg. Olciș (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
 g. Martie 1953
 Comuna Jelod
 Orașul

Interogatoriul a început la ora 9 și 30 min.
 „ s'a terminat la „ 11 și 20 „

Intrebare: Când ai cunoscut pe tatăl lui Jacob Alexandru.

Răspuns: Sub acest nume mi-
 am recunoscut că îl cunosc vroă persoană,
 că poate înșiși să îl cunosc și această per-
 soană dar concret nu pot să afirm.

Intrebare: Dacă în această persoană
 din această fotografie.

Răspuns: Ori înșiși amintesc cine ar
 putea fi persoana ce mi s'a arătat în foto-
 grafia de față.

Intrebare: De ce nu ești încreștă spre
 a declara că persoana din această
 arătată, că o cunoști să este Jacob Alexan-
 dru.

Răspuns: Ori pot să declar exact
 că această persoană ce mi s'a arătat or
 fi numitul în cauză, întrucât nu știu

Semnătura,

Polonca

Urmare: reamintesc să fi avut de lucru în timpul când am funcționat la jandarmaria din Soneuța Mare, în tatăl ei această figura sîm pare cunoscută.

Intrebare: Dacă totu în anul 1932 funcționai la jandarmaria din Soneuța Mare.

Răspuns: Da am funcționat ca șef de post în acest oraș la Soneuța Mare.

Intrebare: Atunci cum de nu recunoști persoana din fotografie, pînă cel din poartă este Jacob Alexandru și a fost arestat chiar în 1932 de către organele de jandarmi din Soneuța Mare.

Răspuns: Îndoielă ca introduceți acest Jacob Alexandru să fie persoana din fotografie și să fi fost arestat de jandarmari, însă hotărîrîm nu pot declara întocmit pînă el și unul dintre acei care au fost arestați și din lipsă de probe a fost pus în libertate după ce sîgur sau întregins cercetări asupra lui, pentru care deosemeni declar că s'ar fi putut întâmpla să fi lăsat cu el întîmpul reținerii sale însă sub niciun chip nu mi l reține în minte.

Intrebare: Dacă la jandarmaria din Soneuța Mare a fost un anumit locotenent Popescu și dacă a fost unde se afla el în prezent.

Răspuns: De postul de jandarmari din Soneuța Mare nu a fost locotenentul Popescu în mod efectiv, ci a funcționat ca comandant de post în Baia Mare, și când

Semnătura,

Molodtsov

Urmare: in 1932 s-au facut cercetarile si apoi 97
cercetarile asupra persecutorilor care au raspun-
dit manipula demacretice a fost obtinut pen-
tru efectuarea cercetarilor si localitential
Popescu de care din anul 1933 cand au ext
din gandoamene nu mai stiu nimic de el
unde s-or afla cu domiciliu.

Intrebare: Cum se numea celalalt
localitential care raspunsa cu Popescu au intru-
pins cercetarile asupra lui Jacob Alexandu.

Raspuns: Nu s-au reamintat cu sine
fara de Popescu sa mai fi fost si vreun altul
localitential cu ocozia cercetarilor intrupinse
din anul 1932.

Intrebare: Ce legaturi ai intrupinat D-ta
cu Jacob Alexandu si ce relatii ocazionale, dupa
23 August 1944

Raspuns: Personal nu am avut nici-o
legatura mai cu Jacob Alexandu si nici cu fratii
sai dupa ocazia data, intrucat eu niciun
cunoscut din acele parti pina in prezent nu
m-am intalnit.

Intrebare: Pe ce cante si in ce adevarul
finca nu avem probe ca D-ta dupa 1944, ai
intrupinat legaturii stat cu Jacob Alexandu
cât si cu fratii ocazionale.

Raspuns: Nu cunosc si cunosc
adevarul finca eu nu i-am cunoscut pe
nicicand in mod precis pentru care nici nu
putem avea vreo legatura cu ei.

Dupa ce am citit procesul verbal

Semnatura,

[Signature]

Urmare: de Interogatoriul avut cu avânt și din
constată că el exprimă intențiile cu deosebire
mele susțin și semnez.

Procurator

Al de H. H. H. H.



Judecator

M. H. H. H.

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul BRUDER FRANCISCO, născut la 6 Februarie 1895, în orașul Satu Mare, fiul lui SIGISMUND și ROZALIA, de profesie funcționar, căsătorit fără copii, domiciliat în Cluj Str. Iobagilor No.51.

1 Septembrie 1953- Cluj
Interogatoriul a început la ora 11.
" s'a terminat la ora 14.

Intrebare ;

Cunoști Dta pe numitul STOSZEL IOSIF ?

Răspuns ;

Da, am cunoscut pe numitul STOSZEL IOSIF .

Intrebare ;

Când l-ai cunoscut și unde anume ?

Răspuns ;

Pe numitul STOSZEL l-am cunoscut încă înainte cu cca.20-25 ani, cunoștință care am făcut-o în orașul Cluj.

Astfel știu că acesta a avut o prăvălie de bijuterie și o mică fabrică unde se lucra aur și argint, fabrica care era în asociație cu alții.

Intrebare ;

Ar tă Dta ce cunoști despre faptul cum a plecat STOSZEL IOSIF în statul Israel.

Răspuns ;

Despre plecarea lui în statul Israel știu atât că în momentul când a fost publicat că se poate pleca, l-am întâlnit la prăvălia lui și l-am întrebat că ce face pleacă și el la care mi-a răspuns că da pleacă și astfel mai târziu i-a venit actele și a plecat.

Intrebare ;

Ce cunoști Dta cum a ajuns în legătură STOSZEL IOSIF cu IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

La data de 30 Martie 1944 pe când mă aflam în Cluj, Gestapoul German a început arestările în masă a populației evreiești din Cluj, cu care ocazie am fost arestat și eu și transportat la o închisoare din Cluj.

Ajuns în închisoare în camera în care am fost închis m'am întâlnit cu STOSZEL IOSIF care a fost și el arestat.

În discuțiile pe care le-am avut cu STOSZEL IOSIF, acesta mi-a povestit că înainte de arestare el, a împărțit toată averea lui pe la diferite persoane, printre care mi-a spus că o cantitate de 12 Kgr.aur a dat numitei IOZEFOVICI MARTA din Cluj cu condiția când va eși afară să-l primească înapoi.

Tot cu această ocazie mi-a spus că dacă vom scăpa cu viață să-l ajut ca să-și primească înapoi averea sa. Am stat împreună cu el în închisoare 6 săptămâni după care pe el și alții i-a dus la "Geto" iar eu am rămas mai departe în închisoare.

După ce a fost eliberat Clujul și am scăpat m'am întâlnit din nou cu STOSZEL IOSIF, care mi-a spus că a vorbit cu femeia la care a dat aurul și care i-a spus că nu mai are aurul căci l-a predat lui IACOB ALEXANDRU, care a cerut aurul pentru întreaga partidului și deci nu-l mai are.

Cu această ocazie STOSZEL m'a rugat să mă duc eu personal la IACOB ALEXANDRU fiindcă îl cunosc mai bine și să vorbesc cu el despre aurul lui.

La cererea acestuia am mers la Partid și am stat de vorbă cu IACOB ALEXANDRU întrebându-l că ce este cu aurul și dacă este adevărat ce spune femeia. Astfel pentru a fi mai concret redau chiar convorbirea pe care am avut-o cu IACOB.

" Uite ce este IACOB, mi-a spus STOSZEL că el a predat o cantitate de 12 Kgr.aur brut la numita IOZEFOVICI MARTA, încă înainte de a fi arestat. După ce a scăpat dela arest a cerut aurul înapoi dela femeia, iar aceasta i-a spus că nu poate să-i dea aurul înapoi căci l-a dat pentru interesul mișcării muncitorești în mâna lui IACOB ALEXANDRU, adică ție. Ce este cu acest aur, cred că a venit timpul să dai înapoi această avere.

El atunci a început să devie nervos și a început a striga și amenința cu următoarele cuvinte ;

" Nu destul a suferit mișcarea, și că aurul a fost cheluit pentru interesele mișcării. Astfel că cine îndrăznește să se lege de aceasta problemă va ajunge poate ușor în Siberia.

100

Eu auzind acest lucru mi-a fost frică astfel că nu am mai spus nimic și am plecat la STOSZEL IOSIF căruia i-am spus ce mi-a spus IACOB ALEXANDRU și deci ar fi bine să mai așteptăm să ne gândim ce trebuie de făcut.

Acest lucru s-a întâmplat în anul 1945, astfel că a trecut câteva luni de zile după care întâlnind mă cu STOSZEL IOSIF deoarece, urmam să plec la București în delegație, acesta mai bine spus la începutul anului 1947, l-am întrebat din nou despre problema cu aurul, dându-i sugestia că nu ar fi bine să reclamăm la București la forurile superioare această problemă.

La propunerea făcută de subsemnatul STOSZEL IOSIF, a început să se apere spunând că nu mai este cazul, că nu-i așa mare valoare și că nu este bine să ne mai ocupăm de această problemă, dându-mi sfatul să nu mă mai interesez de acest caz și să lăsăm lucrurile cum sunt, totodată dând mâna grăbit cu mine și a plecat.

M'am mirat foarte mult de această schimbare a lui STOSZEL față de averea lui, însă nu mi-am putut explica ce l-a determinat să mi se mai intereseze față de atitudinea sa dinaintea când el m'a căutat de mai multe ori pe mine pentru a aranja problema și el acum nu mai are interes.

Astfel văzând că este așa de indiferent și nu se mai interesează am lăsat și eu baltă această problemă și nu m'am mai interesat de ea, nici nu am mai vorbit cu STOSZEL despre acest lucru, până la plecarea lui în Statul Israel.

Intrebare :

Ce cantitate de aur a primit IACOB ALEXANDRU dela STOSZEL IOSIF ?

Răspuns:

Nu cunosc în mod precis ce cantitate de aur a primit și declar că eu personal nu am văzut când s'a dat aurul și ce cantitate însă toate cele declarate mai sus le cunosc dela numitul STOSZEL IOSIF și faptul că am vorbit cu IACOB ALEXANDRU despre această problemă, mă face să presupun că lucrurile s'a aranjat între ei doi în ce fel nu știu.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întru totul cu declarațiile mele susțin și semnez.

Anchetator
Sef de birou

ss. BRAUDER FRANCISC

ss. indescifrabil

Proces-Verbal de interogatoriu

Interogatul
Arestat BRUDEA FRANCIS, născut la 6 Februarie

1995, în orașul Satu Mare fiul lui Holuzanul nr.
(Data de stare civilă, ultimul domiciliu)

Reședința de familie în orașul Satu Mare, în strada Ștefan cel Mare nr. 51.

1 Septembrie 1955

Orașul Satu Mare

Interogatoriul a început la ora 11 și min.

s'a terminat „ „ 12 „ „

Intrebare: Cumști de la ze unistul STOSZEL
IOSEF.

Răspuns: Da, am cunoscut ze unistul
STOSZEL IOSEF.

Intrebare: Când și ai cunoscut ze unistul
cunoscut.

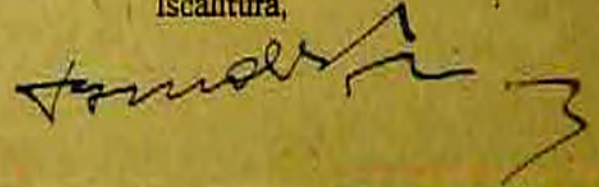
Răspuns: Pe unistul STOSZEL, l-am cunoscut
lucă înainte cu cam. 20-25 ani, cunoscându-l core
am fost în orașul Cluj.

Am știu că acesta a avut o provocare
de bijuterie și a mică fabrică unde se lucra
am și organizat, fabrică care era în orașul Cluj
cu să.

Intrebare: Arestul de la ze cumți de la ze
partul unist al lui STOSZEL IOSEF în orașul
Satu Mare.

Răspuns: Clujul, pe orașul Cluj în orașul
Cluj știu că în momentul când

Iscaitura,



Urmare: a fost publicat ca se poate, place, li am
intrebat la marea lui si li am intrebat
ce sa face pleana si el la care mi-a raspuns
ca sa pleana si a dat mai tarziu i-a venit
scutele si a plecat.

Autocritica: Pe scurti 19-to cum a ajuns
in lepadina STOSZEL IOSIF cu HAROB ALEXANDRU.

Revizuire: La data de 30 Martie 1942, pe
cand ma aflam in Cluj, Sfantul Spiridon a
fost primit la in casa a marelui Sfant
din Cluj, cu care am avut o foarte frumoasa
si frumoasa la a. Incheierea din Cluj.

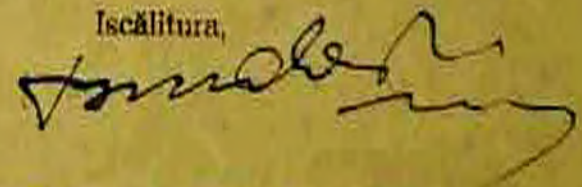
Revizuire in Buchinova in camera. Cu
care am fost buclat in am intalnit un
STOSZEL IOSIF care a fost si el peist.

Pe scurti se vede ca am avut cu
STOSZEL IOSIF, acesta mi-a spus ca i-a
scut de marea el, a spus ca i-a spus
lui vata, diferenta, versuare, vatra care
mi-a spus ca a avut la 12 to, care
a dat scurta la 1938 pana la 1942 din Cluj
cu concluzia cand va sa spun sa-l
nu inajora.

Pe scurt cu aceasta scurta, am a gas ca
daca vata scurta cu scurta sa l'atut ca sa
nu am scurta scurta. Am stat la
cu el in Buchinova 6 scurta dupa care, se
el si alii si a dat la scurta in cu
no vata mai scurta in Buchinova.

Dupa ce a fost eliberat Clujul, mi-a
scut in am intrebat oia mea cu STOSZEL
IOSIF care mi-a spus ca a venit in camera

Iscaitura,



Urmas: La care a stat anul in care i-a spus ca
nu mai are curul aici la preotul lui:

IAKOB ALEXANDRU, care a cerut curul pentru
interajul partideului, si apoi nu l mai are

Pe aceasta oare STOSZEL nu a rugat
sa nu stie cu personal la IAKOB ALEXANDRU
si unde il cunoaste mai bine si se vorbea
cu el despre curul lui.

La cererea aceasta am mers la Partid
si am stat de vorba cu IAKOB ALEXANDRU
intrebându-l ce ce este cu curul si unde
este, astazi ce s-a spus pentru. Astfel
pe urma a si mai concret asupra clasa camu-
birea se care am vorbit cu IAKOB.

„Mite ce este IAKOB, un-a sau STOSZEL, ca
el a preotul a curul de 12 tip. am fost
la un-a IZEFODVICI MARTA, un-a mai mare
de a si acesta. După ce a scos de la curul
a cerut curul propriu de la femeie iar aceasta
i-a spus ca un facie sa-i dea curul propriu
caci la stat pentru interajul un-a un-a
timp in urma, lui IAKOB ALEXANDRU,
adica sa. Pe care cu acest cur, cred ca
a venit timpul sa stii propriu aceasta oare

El atunci a facut sa dea un-a
si a facut a stia si eu cum sa un-a
fara de curate.

„Nu stentul a putut un-a curul, si
ce curul a fac cheltuit pentru puterete
un-a un-a. Astfel ca este si un-a un-a sa
se tepe de aceasta problema va ajunge
parte un-a in literatură.”

Semnatul
[Signature]

Urmare: Eu am vazut acest lucru mi-a fost pus in
 ochi ca un meu prieten mi-a spus si am ple-
 cat la STOSZEL IOSIF cunoscandu-l din vreme ce
 stiam ca era IAKOB ALEXANDRU si deci mi-a
 spus sa ma duc sa-l vizitez sa ma gandesc
 ce trebuie de facut.

Acest lucru sa-l intampinam pe anul
 1945, astfel ca a trecut cateva luni de la
 plecare mea din Romania, unde eu STOSZEL IOSIF
 deoarece urmasii mei plec la Bucuresti in
 delegatie, acesta mi-a spus ca la Bucu-
 restul celui din 1947, la care intrabat din nou despre
 problema cu aurul, dandu-mi raspuns ca
 ma va fi bine sa reclamam la Bucuresti
 la formule superioare aceasta problema.

La rugamintea facuta de subsemnatul
 STOSZEL IOSIF, a inceput sa se gande asupra
 ca un meu este totul ca mi-a sa ma
 vobore, si ca un este bine sa ma
 raport de aceasta problema, dandu-mi
 totul sa ma ma interes de
 acest cor si sa lasam lucrurile cum
 sunt, totodata dandu-mi un raspuns ca
 mine si a trecut.

Ma am vazut poate unul de aceasta
 schimbare a lui STOSZEL foto de acesta
 lui, iar eu mi-am putut explica ce
 la determinat sa mi se mai intereseze
 foto de obtinerea sau elucide care
 si mi-a contat de mai multe ori pe
 mine pentru a rezolva problema si el
 aceasta mi-a mai de interes.

Semnatura

[Handwritten signature]

Urmare: Articulati ca este oza de insipient
 si un re. unii interesati, au lasat si au
 intru ocaz publicana si un cu. au susi
 interesat de pe. susi un cu susi corbit cu
 STOSSEL oleyre occet lucru, jono la plecarea
 lui la Hotel Dorvil.

Intrebare: la cantitate de cur a putut
 IAKOB ALEXANDRU de la STOSSEL IOSIF

Propunem: Nu curare in acest proces cu
 cantitate de cur a putut, si dector ca
 un personal un cu putut cand se ota
 unul si se cantitate unu toate cele dectorate
 susi au la curare ota. unu ul STOSSEL
 IOSIF, si faptul ca un corbit cu IAKOB

ALEXANDRU oleyre, occet publicana, unu
 oca sa prapuz cu lucrata sa ocupat
 intru ei oca. In es fel un strun.

Deja ce au erit procesul verbal de in-
 teroga-oin amant cu, unbet si au cantitate
 ca corer unole putu faptul cu dectorate le unole
 sustin si remuere.

J. m. de B.

Aschetator
 det de
 Lt. MAJ.  specumitate
 uncoj.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Martorul BRUDER FRANCISO, născut la 6 Februarie 1895, în Satu Mare, fiul lui SIGHISMUND și ROZALTA, de profesiune pensionar, căsătorit fără copii, cu domiciliul în Cluj Str.Iobagilor No.51.

5 Septembrie 1953- Cluj
Interogatoriul a început la ora 11.
" s'a terminat la ora 13.

Intrebare ;

Cu cine ai mai vorbit despre problema cu aurului ce a primit IACOB ALEXANDRU, dela bijutierul STOESSEL IOSIF din Cluj ?

Răspuns;

In urma discuției avute cu IACOB ALEXANDRU, în legătură cu aurul ce a primit dela STOESSEL, fapt arătat în declarația mea anterioară, a doua zi m'am întâlnit cu IORDACHE LUDOVIC, fost secretar la Partid în prezent știu că este în închisoare și care a fost de față când i-am cerut lui IACOB ALEXANDRU ca să stau de vorbă cu el între patru ochi, care m'a întrebat că ce anume am avut de vorbit cu IACOB în mod secret.

Eu atunci i-am spus tot ce iace am discutat cu IACOB ALEXANDRU, în legătură cu aurul lui STOESSEL, iar el mi-a cerut că dacă voi mai afla ceva în legătură cu IACOB ALEX. să-i spun lui.

Intrebare ;

Ce anume i-ai mai spus despre IACOB?

Răspuns;

Nu i-am mai spus nimic lui IORDACHE despre IACOB ALEXANDRU, însă am vorbit cu o altă persoană despre această problemă.

././.

105

Intrebare :

Cu cine anume ai mai stat de vorbă în legătură cu această problemă?

Răspuns:

"După cum am arătat și în declarația anterioară când am vorbit cu STOESSEL mai târziu despre această problemă și cu care ocazie am observat schimbarea lui STOESSEL față de averea lui m'am mirat foarte mult acest dezinteres și nu am știut ce să cred.

Astfel în una din zile m'am întâlnit cu numitul BLUM HERMAN, în prezent funcționar la casele naționalizate la Sfatul Popular al orașului în Piața Mihai Viteazul No.6 căruia i-am spus despre problema aurului, cerându-i ca să meargă el la prăvălia lui STOESSEL și să vorbească cu acesta, în scopul de a afla că ce l-a făcut pe STOESSEL să-și schimbe părerea și să fie așa de indiferent față de așa o mare cantitate de aur.

La propunerea mea susnumitul a acceptat să meargă, însă cu condiția să merg și eu cu el la STOESSEL, lucru ce am făcut, însă rezultatul a fost tot negativ deoarece STOESSEL din nou ne-a rugat pe amândoi ca să nu ne mai interesăm de această problemă căci nu-i așa de importantă pentru el și nu mai vrea nimic să acționeze în această direcție.

După ce am citit procesul verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întru totul cu declarațiile mele susțin și semnez.

Anchetator
SLT.DE SECURITATE,

ss.BRUDER FRANCISC

106

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Mortaul BRUDEA FRANCIS, născut la 6 Febr.
1895, în Sotul Mare fiul lui fizic și unul și Rozalia de profesie
și une fecundă căsătorit fără copii, cu domiciliul
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
Pley str. Șolozgi la nr. 51.

5 Septembrie

1953

Orașul Pley

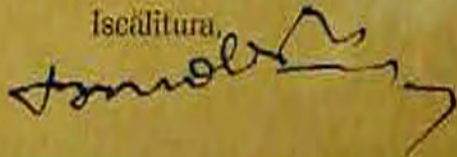
Interogatoriul a început la ora 11 și min. _____
" s'a terminat " 13. " " _____

Intrebare: Cu cine și unde vorbit despre problema
cu care se a știut IAKOB ALEXANDRU, de la
ligaturul STOSSEL IOSIF din Pley.

Răspuns: În urma discuției avute cu
IAKOB ALEXANDRU, în legătura cu care se
a știut de la STOSSEL, fost notat în declarația
mea anterioară, a domnului și eu, am întâlnit
cu IORDIȘKE LUDOVIC, fost secretar la Partid
în prezent și eu este în închisoare, și care
a fost de fapt cănd i-am cerut lui IAKOB
ALEXANDRU ce se stău de vorbă cu el
putre totuși și eu, care eu, a întrebă că
ce omu au avut de vorbit cu IAKOB
în mod secret.

Eu atunci i-am spus tot ce ce am
obținut cu IAKOB ALEXANDRU, în legătura
cu care se știu de la STOSSEL, iar el mi-a
scut că deocă voi mai afla ceva în

Îscălitura



Imare: lepötunö en IAKOB ALEXANDRU, sö-i
num n' lui.

Intrebare: Ce amue i-oi mai sus despre
IAKOB.

Röspunsu: Nu i-oi mai sus nimic, lui
ICRDAHE olesye IAKOB ALEXANDRU, surö
au vorbit cu o altö persoanö olesye aceasta
problemö.

Intrebare: Cu cine amue si unci
stot de un bö in lepötunö en aceasta
problemö.

Röspunsu: Dupö eun au orötat ni
in oleslocotia anteriorä, cönd au vorbit
cu STOSSEL mai tönpiu despre aceasta
problemä ni cu core olovie au absevat
relinvöria lui STOSSEL foto de overea lui
au au unnot fonte mult' acat denütere
ni au au stüt ce sö ered.

Asfel in una oles zile au, au intöl-
nit cu unutul BILUM HERNIAN, in prezent
functionar la coles noticiu. Note la
statul Popula el oropului in str. Piota
Nihai Viteorul el. 6, cömie i-oi sus
olesye problema amului, ceröndu-i
ca sö meorgö el la növölia lui STOSSEL
ni sö vorbeö cu acesta, in reort de
se afla cö ce la föent se STOSSEL sö-
relinvörie föreca ni sö fie oca de in-
oliferent foto de oca o more cantitate
ole aur.

La prajurerea mea suruntul
a acceptat sö meorgö, surö cu conditö

Iscăltura,

[Signature]

Urmare: să merg și eu cu el la STOSSEL, luăm
 ce am făcut, în rezultat a fost tot
 negativ deoarece STOSSEL din nou ne-a
 rugat se amânăm ca să nu ne mai
 intereseăm de aceasta problemă căci
 nu-i oca de importanță pentru el și
 nu mai vrea nimic să acționeze în
 aceeași direcție.

După ce am citit procesul verbal
 de interogatoriul eu văd cu căruț și
 am constatat că corectitudinea tuturor
 cu delectările mele am fi și revues

[Handwritten signature]

Auchetat
 Șef de Birou
 dt. 10/7/48
 de Securitate



Văzut și asistat la auchetat
 Șeful
 dt. 10/7/48



PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul BERGER ZOLTAN, contabil, nascut in Cluj la 15 Octombrie 1895, fiul lui MAURICIU si SALVINA, domiciliat in Cluj Str. Puschin Nr. 3.-

Marti 6 Octombrie 1955 Cluj.-
Interogatoriul a inceput la ora ..
" s'a terminat la " ..

Intrebare:

Cunoști o persoană cu numele de IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Da, îl cunosc pe IACOB ALEXANDRU din anul 1932 sau 1933 când mi-a fost recomandat de ANTON MARK (decedat) să-l angajez ca practicant de birou la întreprinderea de tricotaje Libella, unde eu eram coproprietar. L-am angajat și a funcționat acolo 4-5 luni având locuința în incinta fabricii la etj. II-a. - Într-o zi pe când funcționa la întreprinderea unde eu eram coproprietar a fost căutat de doi agenți de la siguranță. IACOB ALEXANDRU nu era în fabrică, astfel agenții au mers în camera lui de la etajul II au făcut percheziție apoi au venit jos la etajul I și au spus că-l așteaptă până vine însă nu a venit. Între timp eu am trimis pe un funcționar cu numele de REZO ca să meragă la colț și să-l anunțe pe IACOB ALEXANDRU dacă vrea să plece că îl caută siguranța. REZO l-a anunțat și IACOB ALEXANDRU n'a mai venit, iar agenții de siguranță după puțin timp au plecat.-

De atunci eu nu l-am mai văzut pe IACOB ALEXANDRU până la sfârșitul anului 1942 când el s'a prezentat la locuința mea din str. Marzesco Nr. 22, într-o seară și mi-a cerut ca eu să accept să strâng bani pentru Partid, - Am cerut timp de gândi și a doua zi m'am întâlnit cu el în Cimitirul Catholic din Cluj unde l-am comunicat că accept .-

././.

Intrebare:

A-ți adunat suma de bani ?

Răspuns:

Da, am adunat până în toamna anului 1943 câte 3000
4000 pengo pe lună, care-i predam lui întotdeauna la întâlnirile
pe care le aveam cu el la periferia orașului și uneori și în
centrul orașului.-În toamna anului 1943 IACOB ALEXANDRU a ple-
cat la Budapesta și acolo a mers la fratele meu BERGHEB BERGHEB
în prezent funcționar în București și se numește BAN BERGHEB, do-
miciliată în Str. Drubeta Nr. 3 etaj. II ap. 6 A. și i-a spus că
vrea să vorbească cu mine. Fratele meu mi-a telefonat că mă
ceută SZABO (numele conspirativ al lui IACOB ALEXANDRU). A doua
zi eu am mers la Budapesta și m'am întâlnit cu IACOB ALEXANDRU
în locuința fratelui meu care atunci era reprezentant la Budape-
sta al întreprinderii noastre. Acolo i-am dat bani și apoi a ple-
cat spunându-mi că atunci când va avea nevoie de mine va telefo-
na. Fratele meu i-a predat, și el atunci o sumă mare de bani deoa-
rece el pierduse legătura cu Partidul și IACOB ALEXANDRU a spus
să-i predea tot lui bani. Apoi a venit în Cluj și în Februarie
1944 mi-a telefonat și mi-a spus că îmi va da noi instrucțiuni
însă nu mi-a mai dat și eu am fost departat.-

În anul 1945 m'am întors din Bergenbeig din Elveția
am venit la Partid unde am găsit pe IACOB ALEXANDRU care și el
m'a recomandat și am intrat în Partid de unde în anul 1949
am fost exclus fiindcă am fost coproprietar de fabrică și că am
fost participant în grupul Elvețian (evreii care au fost în El-
veția 400 persoane).-

Intrebare:

Care au fost relațiile d-tale cu IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Până în anul 1947 am condus fabrica de avsem, iar
în 1947 am predat-o împreună cu ceilalți acționarii Cooperativei
Victoria, iar din 1947 am lucrat până la naționalizare ca sub-
director la Dermata, iar după aceea și până în anul 1949 ca
șef contabil apoi am fost transferat la I.C.S. Alimentara.-În
timpul ăsta am funcționat la Dermata după naționalizare Iancu
Herbuc.-

În timpul cât am funcționat la Iancu Herbuc am con-
statat că el a ridicat împreună cu soția lui suma importantă de
bani. Între stabilizarea din 1947 și naționalizare el a ridicat
suma de 20.000.000 (douăzeci milioane lei).-

În legătură cu numele vădicat de IACOB ALEXANDRU și soția sa d.els Ianoș Herbac există un proces verbal întocmit.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriă cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întoc-totul cu cele declarate de mine susțin și semnez.-

LT MAJ DE SECURETATE,

ss. Bargner Zoltan,

Gh.Enciu.

NC.5.ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arrestat Karlone Bergner Zoltan contabil nascut in Cluj
la 15 Oct. 1895 fiul lui Karriem si Salonna Iovulescu
in Cluj Str. Pasterilor No 3 (D. ta în stare civila, ultimul domiciliu)

data 6 Octombrie 1953

Orașul Cluj

Interogatoriul a început la ora _____ și min. _____

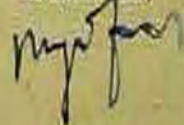
s'a terminat " " " "

Intrebare: Cunoașteți o persoană cu numele
de Jacob Alexandru?

Răspuns: Da îl cunosc pe Jacob Alexandru
din anul 1932 sau 1933 când mi-a fost
recomandat de către Kark (Kudr) și l-am angajat
caș practicant de birou în întreprinderea de
tăvălaș de la Belle, unde eu eram caprapictor.
L-am angajat și a funcționat circa 4-5
luni acolo lucrând în munta fabricii
la etajul II.

În ziua în care funcționa la întreprinderea
unde eu eram caprapictor a fost căutat
de doi agenți de la Securitate. Jacob Alexandru
nu era încă fabricii, astfel agenții au
mers în camera lui de la etajul II au
făcut percheziție apoi au descins jos la
etajul I și au spus că l-au găsit pe
unde nu a venit. Într-un timp eu am

Iscălitura,



Urmare: tinuind pe mine functionar ca membru
de Rezol si sa mergi la colt si sa-l
amintea pe Iosif Alexandru Iosif vna sa
plece sa il cante si gura. Rezol-a
amintea si Iosif Alexandru si ca mai
venit la argintii de figurata tupe putin
timp au plecat.

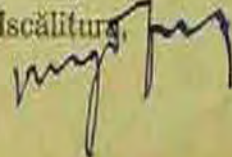
De atunci eu nu l-am mai vazut
pe Iosif Alexandru pana la sfarsitul
anului 1942 cand el s-a prezentat
la birou meu din Str. Mărgesin nr 29
intr-o scara si mi-a cerut ca eu sa accept
sa strang banii pentru Iosif. Au avut timp
de gandit si a doua zi mi-am intalnit
pe el in Cantina Catholic din Cluj
unde i-am comunicat a accept.

Intrebare: Ati adunat o suma de bani.

Raspuns: Da am adunat pana in toamna
anului 1943 cate 3000-4000 pengi pe luna
care-i predam lui intotdeauna la
intalnitile pe care le aveam cu el
la periferia oronului si uneori si in centrul
oronului.

La toamna anului 1943 Iosif Alexandru
a plecat la Budapesta si m-a scris
la fratele meu Berger Emeric in prezent
functionar in biroul si membru Pan Emeric
domnicaza in Str. Arabela nr 3 etaj II ap. 6A si
i-a spus cu oca si vorbeasca cu mine fratelui
meu mi-a telefonat sa ma cante Iosif
(membru impozitat al lui Iosif Alexandru). A doua
zi eu am mers la Budapesta si m-am

Iscaitura



112

Urmare: Intalnit cu local Alexandru in locuinta
fratelui meu, care atunci era reprezentant la
Budapesta al Intreprinderii noastre. Acolo
i-am dat banii si apoi a plecat spunandu-mi
ca atunci cand va sora noastra te duce va
telefona. Fratele meu i-a predat si el atunci
o suma mare de bani pentru ca sa se lege
in hotelul si local Alexandru a operat si
pesta tot lui banii

Apoi a venit in Cluj si in Februarie 1944
mi-a telefonat si mi-a spus ca trebuie
sa dau noi instructiuni, iar eu mi-am reas-
tat si eu am fost depus

In anul 1945 m-am intors la Bergen bei
Dortmund am venit la hotel unde am fost
pe local Alexandru care si el m-a recomandat
si am intrat in hotel de unde in anul 1949
am fost exclus fiindu-mi sechestrat
la fabrica si la care am fost participant in grupul
Electric. (Eveci care au fost in Electric 400
persoane)

Relatie Care am fost relatat la local Alexandru

Rezumat: Pina in anul 1947 am condus
fabrica a oricare in 1947 am predat-o
supravineu cu un alt actiune cooperativa
Victoria, in din 1947 am lucrat parte la
Nationala pentru a subdirecta la Dumbrava in
dupa aceea si pe in anul 1949 ca
self contabile apoi am fost transferat
la J.C.S. Alimentare.

In timpul cat am functionat la Dumbrava

Urmare: După Nationalizarea bunelor Hebraice
 În timpul căl am funcționat la Unos Hebraice
 am constatat că el a ridicat în președinție cu omenia
 lui o mare importanță de omni de tre stabilită
 din 1947 și aționalizare și au ridicat suma
 de 20.000.000 lei (sumă de milioane).

În timpul așadar în omenia ridicată
 de lucru și faza de delu la unos Hebraice există
 un proces verbal întocmit.

Deși se are un proces verbal procesul de
 întocmire nu s-a putut să cadă și am constatat
 că în cursul intrării în cele de clorale de
 mine omenia și omenia

11 de semnătate



Mugur

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Martorul BALASZ IOSIF, funcționar, născut la 28 Octombrie 1912 în Bistrița, Regiunea Cluj, fiul lui IOBIF și NATALIA, domiciliat în Bistrița Str. Eminescu Nr.25.-

Joi 8 Octombrie 1953 Bistrița.-
Interogatoriul a început la ora 19.00
" s'a terminat la " 22.15

Intrebare:

Cunoști o persoană cu numele de IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Da, pe IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut la Cluj în toamna anului 1940 prin FOGACEANU VASILE care mi-a făcut legătură cu el la o întâlnire pe stradă. IACOB ALEXANDRU a voit să mă cunoască personal, eu lucram în colectivul lui FOGACEANU VASILE pe linia vărâneasă și voia să-i fac raport de activitate direct lui ceea ce s'a întâmplat după ce l-am cunoscut.-

După căderea lui FOGACEANU VASILE în vara anului 1941 eu am pierdut legătura cu Partidul. În toamna anului 1941 prin HOVANY ILONA, am avut o întâlnire cu IACOB ALEXANDRU cerute de el. IACOB ALEXANDRU mi-a spus că în urma arestărilor din 1941 el a fost designat la Budapesta ca secretar al organizației Ardealului de Nord a Partidului. Astfel am avut întâlniri cu el pe stradă 3-4 luni, după ceia ne-a convocat la o ședință de constituire a biroului organizației de Partid din Ardealul de Nord, în care a luat parte HOVANY ILONA, subsemnatul, IACOB ALEXANDRU și mi se pare că și VESCAN NICOLAE. Ședința se ținea la locuința mea din Cluj Str. Horia. La ședință ne-a comunicat, că care însărcinare să organizeze activitatea de Partid și a dat sarcini mie și lui HOVANY ILONA.-

A doua ședință se ținea la 2-3 luni la locuința lui IOJA ESIA unde am participat IACOB ALEXANDRU, HOVANY ILONA, IOJA

BELA și eu. Sedința sa ținut la locuința lui IOJA BELA unde am fost dus la HOVANY ILONA.-

La o altă ședință care a avut loc la locuința lui Dr. CONSTANTINESCU BIENA și la care a participat IACOB ALEXANDRU HOVANY ILONA, VESCAN TEOFIL și eu în urma autodizolvării partidului După cum a spus IACOB ALEXANDRU în urma instrucțiunilor primite dela Budapesta sa hotărât și trecerea la organizarea Partidului Păcii ne-a spus să continuăm legăturile ce le aveam, și când vor veni noi instrucțiunile va trece preceat la organizarea Partidului Păcii.-

La sfârșitul lunii August 1943 a trecut la o nouă ședință vis-a-vis de Academia Comercială din Cluj unde a fost IACOB ALEXANDRU, IOJA BELA, HOVANY ILONA, BALAZS (REAF) EGON și eu, acolo sa constituit Comitetul Partidului Păcii pentru Ardealul de Nord.- După aceasta n'am mai avut ședință intrucat în Octombrie 1943 sa început arestarile și dela acea ședință n'am mai avut legatură cu IACOB ALEXANDRU până în luna Martie 1944 în timp ce eram în închisoare.-

Intrebare:

Dea când ai fost arestat ?

Răspuns:

La 19 Octombrie 1943--

Intrebare:

Cum ai fost arestat și de cine ai fost cercetat ?

Răspuns:

Când am auzit că au început căderile eu am luat legătura cu VESCAN TEOFIL și i-am spus să comanice lui IACOB ALEXANDRU, că noi am lucrat foarte neconspirativ și că să că eu să trec familia în România.-

IACOB a dat răspuns ca soția mea să plece la Budapesta și în cazul că sunt căutat la serviciu(ea e am controlor în cooperare) să plece în ilegalitate sau peste frontieră.- Am plecat și în ziua de 19 Oct. 1943 în comuna Mlaș Mureș m'am arestat jandarmi , de unde am fost adus în aceeași noapte la Someșeni unde sa început cercetările.-

Am fost cercetat de unul IURAZ (POPAS) și de unul NAGY, -Primal lucru care am fost întrebat mi sa arătat fotografia lui HOVANY ILONA și am negat spunând că n'o cunosc. Apoi mi-a pus alte întrebări despre activitatea mea circa 2-3 zile apoi am venit în fața mea absolut concret. HOVANY ILONA căzuse înaintea mea și ea declarase totul, de altfel mi-am dat seama că domiciliul meu

fusese filat. Deastfel locuința lui CONSTANTINESCU fusese observată de poliție și toți cei care au ieșit de acolo dela ea au fost legitimați numai IACOB ALEXANDRU nu a fost legitimat, această o știe din spusele lui CONSTANTINESCU.-

IACOB ALEXANDRU a aflat imediat de căderea mea nu știam de unde, și a mers la Dr. CONSTANTINESCU să mă ceară unele lucruri, deasemeni a informat pe SZIRMAI STEFAN la Budapesta. La cercetări eu n'am întrebat pe nimeni mai mult despre IOJA BELA și despre BOLAVSZ EGON, n'au întrebat numai dacă-l cunosc.-La cercetări eu am declarat aproape totul. D.M.P.F.-al avea date concrete despre activitatea mea.-

Întrebare:

Cum ai luat legătura cu IACOB ALEXANDRU în timp ce te aflai în închisoare ?

Răspuns:

Unul din cei închiși cu mine SZABO a căzut și și-a fracturata mâna și mergea zilnic la spital la pansat. El nu putea mergea singur și s'a hotărât să-l însoțesc eu. Înainte să plec la Spital SZIRMAI STEFAN mi-a spus că la Spital că poate mă voi întâlni cu IACOB ALEXANDRU cece sa întâmplat. Eu am cerut voie la soldatul care ne însoțea să cumpărăm ceva și am mers de am vorbit cu IACOB ALEXANDRU. Acesta mi-a spus să-i comunic lui SZIRMAI că i-a găsit o locuință și că caute să caute să aranjeze fie cu cel care mergea la pansat sau în alt fel.-Când a mers înapoi eu am comunicat lui SZIRMAI cele spuse de IACOB ALEXANDRU și nu mi-a spus nimic.-

În al doilea drum când am mers cu cel bolnav l-am întâlnit din nou pe IACOB ALEXANDRU în același loc și mi-a spus să comunic lui SZIRMAI că locuința a fost la niște aviazi care au fost duși în ghetou și n'o mai are. Am comunicat și aceasta lui SZIRMAI și după aceea am fost duși cu toți în Ungaria și n'a mai evadat. Atunci l-am văzut pe IACOB ALEXANDRU ultima dată, apoi l-am revăzut după eliberare.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriul cuvânt cu cuvânt și am constatat că el corespunde în total cu cele declarate de mine susțin și senzațe nesilit de nimeni.-

LT MAJ DE SECURITATE,
ENCIU GHEORGHE,

ss. Balazs Iosif,

✓

116

Proces-Verbal de interogator

Arestat
Martore Balasz Iosif functionar necrut la
26 Octombrie 1942 in Bistrita - Reg. Cluj, fiul lui Iosif
si Natalia, domiciliat in Bistrita Str. Suresca nr 21-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

Joi 8 Oct 1953

Orașul Bistrita

Interogatoriul a inceput la ora 19 și 10 min.
" s'a terminat la " 12 și 15 "

Intrebare: Cunoști o persoană cu numele de lucru
Alexandru L.

Raspuns: Da pe Iosif Alexandru l-am cunoscut
la Cluj in tramvai anului 1940 prin logiceanu
Vroile care mi-a facut legatura cu el la
a intalviri pe strada. Iosif Alexandru a
voit sa ma cunoasca personal, de aceea
in colectioul lui logiceanu vroile pe
linia taraneasca si din ori pe raport
de activitate forat lui am sa i intreb
dupa ce l-am cunoscut.

Dupa caderea lui logiceanu vroile in ma
anului 1941 eu mi-am procurat legatura
cu Costelul. In toamna anului 1941 prin
Floroniu Hona, Costelul a intalviri
cu Iosif Alexandru cunosc de el. Iosif
Alexandru mi-a spus ca in urma destituirii
din 1941 el a fost designat de Budapesta

Semnatura,

Urmare: la seminarul al org. Ardealului de
noi a Intelectului. Astfel cum s-a intalnit
cu el pe strada 3-4 luni, dupa aceea
ne-a chemat la o sedinta de constiinta
a bravelor org de Intelectul din Ardealul
de Nord, la care a luat parte Horman
Hana, subsemnatul, Ioan Alexandru si
Jocu si Vescon Teofil. Sedinta
s-a tinut la locuinta mamei din Cluj
Str. Maria. La sedinta ne-a comunicat
ca ne vor chema si oprim pe odata statia
de Intelect si a det sarcini bine si lui
Horman Hana.

La prima sedinta s-a tinut la 2-3 luni
la locuinta lui Joca Bela unde au participat
Ioan Alexandru, Horman Hana, Joca Bela
si cu sedinta s-a tinut la locuinta lui
Jocu Bela unde au fost dusi de Horman
Hana.

La o alta sedinta care a avut loc la
locuinta Av. Constantinescu Elena si la
care au participat Ioan Alexandru, Horman
Hana, Vescon Teofil si eu am avut
ca sarcina sa luam parte la sedinta. Tupa un
a spus Ioan Alexandru ca unii instructi-
onari din Bucuresti s-a hotarat
sa treaca la organizarea Intelectului
si sa se organizeze legat unele
a lucrurilor si cum vor veni noi instructi-
onari sa treaca la organizarea Intelectului
si sa se organizeze.

Semnatura,



Urmare: La sporsitul lui August 1943 a tenut
a noasei sedinta vis a vis de Academia 117
bucuresteană în Cluj unde au fost prezenti
Alexandru, Zoja, Bebe, Hortony & Lona,
Bălesz (Blat) & om si eu, unde s-a
instaurat comitetul Institutului de Fizica pentru
Interzicerea de Nord.

După aceasta vreme nu am avut sedinta intrucat
in Octombrie 1943 au inceput sarastarile si de la
acele sedinte nu am mai avut legatură cu
dozatorul Alexandru până in luna noiebr
1944 in timpul ce eram in inchisoare.

Intrebare: Căntănt ai fost arestat?

Răspuns: La 19 Octombrie 1943.

Intrebare: Căntănt ai fost arestat și de căntănt
ai fost arestat?

Răspuns: Căntănt am arestat și am început
căderile in oare lucră la Furca pe
Vesca Teofil și i-am spus să comunice
pă dozator Alexandru că noi am lucrat
foarte nesuspiciți și că să aparute că
me și trec printră in România.

Dozator a dat răspuns la interviu de
plac la Budapesta iar eu de plac in
provocare și in cazul ca sunt cautat de
serviciu (in unele contrabandă in cooperare)
și plac in libertate sau pe la frontiera.
Eu am plecat și in ziua de 19 Oct 1943 in
Cm. Niles. Unuși nu au arestat pe dozator
de unde am fost elus in aeris, noapte la
Smeșeni unde am început căderile.

Semnătura,

Pan

Urmare: Am fost acuzat de unel Juchasz (Pipos) si de unel Nagy. Unul lucru care mi-a fost intrebat mi s-a oprit fotografia lui Hoorny Flom si nu negat opinia ca n-a unesc. Apoi mi-au pus alte intrebari despre activitatea mea - circa 2-3 zile apoi au venit in fata mea absolut convins. Hoorny Flom a spus inaintea mea si le declaro totul, de altfel mi-au dat scuma ca promisiunea mea fusese fida. De altfel la un moment dat constatata fusese observata de politie si tati mei care au venit de oculo deli ca' au put legitimitate unesci lucru Alexandru me a put legitimitate unesci o stia din spusele lui Constantin deosea.

Jacob Alexandru a aplat medicat de caderea mea, un stiu de unde, si a mers la un Constantin deosea si unora unelle lucru, desumii a mpor unat pe Hixurari Hefm la Budape. La cercetari ei au mi s-a intrebat pe mine unsc mult despre Jaja Belle si despre Baloz 2 gun me au intrebat unesci deosea - l unesci

La celatori eu am declarat aproape totul, de altfel au puse date unesci despre activitatea mea

Intreboa cum ai lunt legat un cu lucru Alexandru intru a te afloi in inchi'soara

raspuns: Unul din inchi'soara unesci Juchasz a cogut de si - a puctural unesci si mergia fil nic la spital la pomsat. Un puter unesci unesci si o ca helmet si - l la dote de lu, inainte de ple

Semnatura,

Urmare: la spital spornici Stefa mi - a spus ¹¹⁸
ca la spital la fata mi era intalnit cu
Dorob Alexandra, care ple intruimplat -
Eu am putut vedea la soldatul lor ne
pututice sa amuzer ce era si am ners de
am vorbit cu Dorob Alexandra. Asta
mi - a spus si - i amine lui spornici ca
i - a vorbit o locuinta si a si cantat
sa - cotatepe pe cu cel cor nersa la
pensat sau intalt fel.

Cand am ners si apoi la am comunicat
lui spornici cele spuse de Dorob Alexandra
si am mi - a spus ners

ca el trica ners cand am ners la
cel bunor si - am intalnit din nou pe
Dorob Alexandra si vulesc lor si mi - a
spus si amine lui spornici ca
locuinta a fost la mola cori con
am fost dusi la Ghetovan si la
nors. Am comunicat si ners
lui spornici si dupa oina am
fost dusi ca tata la lugon si la
mai corat. Atunci l - am raput
pe Dorob Alexandra, ultima data, spornici
si - am ners put dupa ele ners

Dupa ce am put propunetia pors ners
de ners ners ners ners si am constat ca
nors ners ners ners la celi ners de ners
nors si ners ners ners ners



Semnatura

✓✓

119

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martora BALAB MARIA, casnica, nascută în America, Dayton Ohio, fiica lui STEFAN și ELISABETA, la 20 Decembrie 1913 domiciliată în Bistrița Str. Amineșcu Nr. 25.-

Joi 8 Octombrie 1953 Bistrița.-

Interogatoriul a început la ora ..

" s'a terminat la " ..

Intrebare:

Când a-ți fost dvs arestată de către organele de contraspionaj hortiste ?

Răspuns:

Am fost arestată de către poliția hortistă în luna Octombrie 1945 ziua 27 sau 28.-

Intrebare:

Unde și de cine a-ți fost cercetată ?

Răspuns:

Am fost cercetată la Someșeni de către IGHASZ POPAS) și de POP.-

Intrebare:

Despre IACOB ALEXANDRU a-ți fost cercetată ?

Răspuns:

M'au întrebat în mod superficial despre el, nu așa cum am fost cercetată despre SZIRMAI STEFAN pentru care m'a și oțut, și declar și am fost dusă și la Budapesta. Despre IACOB ALEXANDRU m'a întrebat numai cum am înbrăcat și ce legături am avut cu el fără să insiste.-

Intrebare:

Dați ai declarat tot ce știați despre legăturile ce ai avut cu IACOB ALEXANDRU ?

././.

Răspuns:

Eu nu am declarat că eu m'am organizat și eu de la eu am primit sarcini. Nu s'a pus problema lui la cercetări eu insistat mai mult asupra activității mele. Căci este precizat că despre eu nu s'au interesat insistent cum se interesa despre SZIRMAI STEFAN.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde întru totul cu cele declarate de mine susțin și semnax proprie.-

LT. MAJ DE SECURITATE,
BINOIU GH.

ms. Belsa Maria,

NO. 3. ex.

Proces-Verbal de interogator

Martona Balas Maria, casnica nascuta in Mures
 Arestat Anton Chis fiul Stefan si Elisabetei la 20 Decembrie
1943 domiciliata in Bistrita, Str. Enescu, Nr 25 (Data de dare civila, ultimul domiciliu)

Joi 8 Octombrie 1953
 Oraşul Bistrita

Interogatoriul a inceput la ora _____ si _____ min.
 " s'a terminat la " _____ si _____ "

Intrebare: Cant ati fost dusteri arestate de catre
organele de controspionaj maghiare?

Raspuns: Am fost arestate de catre
politia maghiara in luna Octombrie
1943 ziua 27 sau 28.

Intrebare: Unde si de cine ati fost aretati?

Raspuns: Am fost aretati de
entre Juhos (Popes) si de Pap.

Intrebare: Despre locas Alexandru ati fost
arestate?

Raspuns: M'au intrebat in mod superficial
despre el, nu asa cum am fost aretata despre
firmarii Stefan pentru ca nu'au si batut
si pe el si am fost dusi la Budeapest.

Despre locas Alexandru nu'au intrebat nimic
cum ma simbirant si el legitimi au avut
ca el frai si insiste.

Intrebare: Ata ai declarat tot ce stii despre

Semnatura,
Maria Balas

Urmare: legaturile ce ai avut cu Iosif Alexandru?

Raspuns: Eu am declarat ca el nu se ocupat
si ca de la el am primit saruni. Nu s-a
pus problema lui la creatiune. ~~De~~ insistat
nu a mult asupra activitatii mele.

Acum este pres ca toate el nu s'au
interesat insistat unu se inte usa
de tipurile Stefan.

Dupa ce am avut prezentat
proces verbal de informatiuni
si am constatat - a crescut
intrutotal ca cele declarate de
mine sunt si de unu papru -



Maria Botos

Semnatura,

Proces-Verbal de interogator

Arestat Csögör Ludovic, născut la 18. Martie 1904 în Com. Sărmășag - Cluj; fiul lui Ludovic și Ana, căsătorit având 2 copii, profesia, (Date de stare civilă, ultimul domiciliu) medic dentist, cu ultimul domiciliu în Tg. Mures, Nr. Lest Francisc 4r.2.

18. Noiembrie 1952.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 20 și 00 min.

„ s'a terminat la „ 21 și 40 „

Intrebare: Unde te găseai sta în anul 1944?

Răspuns: În anul 1944, eram în Cluj și lucram ca medic dentist la clinica stomatologică și la spitalul militar. Având cabinet particular în timpul liber lucram scara la mine.

Intrebare: Ce politică făceai sta în acest timp?

Răspuns: Nu am făcut parte din niciun partid politic, însă am ajutat pe Bogdan Bădgar, Jacob Alex. Mures, Ion și alții prin tratamentele gratuite pe care le dădeam, sau prin alte optiuni.

Intrebare: Când au fost eliberați comunistii din închisoarea din Cluj?

Răspuns: La începutul lunii Octombrie 1944, înainte de eliberarea Ardealului de Nord.

Intrebare: În urma căror intervenții au fost eliberați?

Răspuns: Din câte știu eu, acțiunea a fost condusă de avocații din Cluj, în frunte cu Demetrie Ioan.

Semnătura,

Csögör Ludovic

Urmare: Intrebare: Se participare a avut contele Teleki Bela, în vederea eliberării comunistilor din închisoare?

Răspuns: Nu amare în mod precis a participare a avut contele Teleki la această acțiune, însă Demeter Don, în discuțiile purtate ulterior, mi-a spus că a rămasot asistent și dela Teleki Bella, și că în unele momente loca a fost sau nu ajutat.

Intrebare: Se tratative au fost duse la Cluj, în anul 1944? de cine și cu ce scop?

Răspuns: În 1944, la Cluj, au fost tratative între reprezentanții Partidului Ardelen, în frunte cu contele Teleki Bella și reprezentanții elementelor democratice din Cluj, în frunte cu Demeter Don, pentru încheierea Ungariei din război.

Intrebare: Cota anchetei mai pe larg, ce au decurs aceste tratative, și tot ceea ce în legătură cu ele?

Răspuns: În vara anului 1944 din partea Partidului Ardelen, contele Teleki Bela, Niko Tomeric și Vito Alexandru, au căutat legătura cu elementele democratice din Cluj, pentru a discuta împreună anumite probleme în legătură cu încheierea Ungariei din război.

La această întâlnire, ce sa ținut la sediul partidului Ardelen din Cluj, din partea democratilor, au luat parte: Jordachi Ludovic, Demeter Don,

Covac, Cotony Eugen, și eu.

La dezbaterile, care au avut loc, s-a pus problema încheierii Ungariei din război, în care peis reprezentanți partidului Ardelen, în frunte cu Teleki Bella, au promis, că vor face tot posibilul, ca prin legăturile pe care

Semnătura,

Crăciun

Urmare: le sau la Budapesta, sa intervină direct la guvernatorul Horty, ca Ungaria sa iasa din război.

Vo: care erau reprezentantii elementelor democratice din Cluj, sau spusă un noi grup reprezentantii Partidului Comunist, unde sunt veniti cu stirea Partidului Comunist sau cu cunoștința despre aceste tratative.

Intrebare: Cine din conducerea Partidului Comunist din Cluj, a avut cunoștința despre aceste tratative?

Răspuns: Mai înainte de începerea tratativelor, Bogdan Edgór, a fost de părere să discutăm această problemă cu Jacob Alexandru - singurul membru de partid cu care un timp am legătura în acea perioadă, și care un timp încă făcea parte din conducerea Partidului Comunist din Cluj. -

În acest sens, în vara lui 1941, la locuința mea, din Cluj, a avut loc o întâlnire, unde au luat parte: Jacob Alexandru, Bogdan Edgór, Demeter Ișcu, Coraci Cotuș, Eugen. Mi s-a spus, unde sa luat hotărârea să cerem în mod insistent ieșirea Ungariei din război.

Intrebare: Ce mai ai de adăugat față de cele arătate până în prezent?

Răspuns: Nu mai am nimic de adăugat. După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, am văzut cu curiozitate și am constatat că el corespunde în totul cu cele declarate de mine, și pentru a reaminti.

Interrogator

Alina Ișcu



Semnătură

Crațos Ișcu

Semnătură,

CSO

124

✓ /

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul CSOGOR LUDOVIC, de profesie medic dentist, născut în comuna Sărmaș Regiunea Cluj la 18 Martie 1904, fiul lui Ludovic și Ana, cu ultimul domiciliu în Cluj str. Republicii nr. 40.-

13 Noembrie 1952, București.

Interogatoriul a început la ora 21,40

" s'a terminat " 23,15

Intrebare:

Dacă ai cunoscut o persoană cu numele de IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Da am cunoscut pe IACOB SANDOR în anul 1943 la Cluj, prin dr. IOSEPOVICI REGHINA, care mi-a spus că el trăiește în ilegalitate și că suferă de dinți și voaște să vină într'o seară la mine să-i dau asistență medicală.-

Intr'adevăr a venit la mine și i-am tratat dinții. În timpul tratamentului am discutat cu el despre situația politică, despre front. Eu i-am spus că am început să organizăm intelectualii democrați într'o organizație legală, ca o filială a Partidului Micilor Agrarieni. Această acțiune o dușesem la început sub îndrumarea lui JOJA BELA care fusese omorât de poliția hortistă în momentul când am luat eu legătură cu IACOB ALEXANDRU. IACOB ALEXANDRU după moartea lui JOJA BELA a rămas singura legătură cu Partidul Comunist și după ce am luat legătură cu el, mi-a dat instrucțiuni mai departe să organizăm intelectualii democrați într'o filială a Partidului Micilor Agrarieni. Această acțiune a noastră n'a reușit deoarece n'a putut fi organizați țărani, astfel am renunțat la această idee.-

Intrebare:

Ce urmăreți prin organizarea unei filiale a Partidului Micilor Agrarieni?

Răspuns:

Prin această filială se urmărea ca să existe o organizație legală a intelectualilor maghiari care nu sunt alături de politica fascistă.-

ss. Csogor Ludovic

././.

Scopul propriuzis n'a fost bine precizat a fost numai ideia de organizare și apoi se vedea ce se putea face, însă n'a reușit.-

Intrebare:

Arată în continuare legăturile pe care le-ai avut cu IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Din vara anului 1944 sub îndrumarea lui IACOB ALEXANDRU, eu împreună cu DEMETER ION, IORDAKY LUDOVIC, BALOG EDGAR, KOVACI KATINA EUGEN, am intrat în legătură cu reprezentanții Partidului ardelen și am dus tratative cu ei ca să intervină la HORTY ca Ungaria să iasă din război.-

Intrebare:

Cu cine din reprezentanții Partidului Ardelen ați dus tratative?

Răspuns:

Am dus tratative cu contele TELSKI BELA, MIKO EMERIC și VITA ALEXANDRU, cu care m'am întâlnit la sediul Partidului Ardelen și acolo am spus că noi deși nu suntem membrii de partid totuși cu știrea Partidului Comunist noi duceam acele tratative și le-am cerut ca să intervină ca Ungaria să iasă din război. Acolo au acceptat propunerile noastre și au promis că va face totul ca Ungaria să iasă din război, însă peste câteva săptămâni am aflat dela DEMETER BELA care era omul lui TELSKI BELA că acțiunea nu a reușit.-

După ce am auzit că această acțiune n'a reușit IACOB ALEXANDRU s'a întâlnit la locuința mea cu BALOG EDGAR, DEMETER ION și nu-mi amintesc precis dacă a mai fost KOVACS KATONA, sau IORDAKY LUDOVIC și acolo am discutat că dacă acțiunea cu Partidul Ardelen n'a reușit să facem cel puțin ca armata I-a din Ardeal să fie determinată să nu intre în conflict și să depună armele.-

Atunci eu, DEMETER ION, BALOG EDGAR, KOVACS KATONA ne-am întâlnit încădată cu VITA ALEXANDRU și MIKO EMERIC și le-am cerut ca să intervină ei pe lângă DALNOKY VERES LAIOS generalul comandant al armatei IX-a să iasă din război. După aceasta ni s'a comunicat nu-mi amintesc precis de cine că DALNOKY VERES LAIOS nu face nimic fără aprobarea lui HORTY.-

ss. Geogor Ludovic

Nici această acțiune nereușind am cerut lui VITA ALEXANDRU și MIRO EMERIC ca cel puțin să intervină la DALNOKI VERES IAIOS să declare orașul Cluj ca oraș deschis și astfel să nu se mai dea lapte pentru el și să fie cruțat de distrugeri. DALNOKI a acceptat și trupele maghiare au părăsit orașul. După ce i-am comunicat aceasta nu am mai văzut pe IACOB ALEXANDRU până după eliberarea Clujului.-

Intrebare:

In afară de d-ta, BALOG EDGAR, COVACS KATONA, DEMETER IANOS, ICRDARI LUDOVIC și IACOB ALEXANDRU n'a mai participat nimeni la ducerea acestor tratative?

Răspuns:

Nu a mai participat nimeni, însă a știut despre aceste tratative și avocatul SARY STEFAN prieten al lui DEMETER ION. Se poate ca prin DEMETER IOAN să fi știut și NEMES IOSEF, SIMO IULIU, și VERES PALL, care erau în închisoare și care până la urmă datorită intervenției lui DEMETER ION pe lângă nu știu ce persoane au fost puși în libertate, eu însă nu știu dacă și ei știu în acel timp că se duc asemenea tratative.-

Intrebare:

Ce legături ai avut cu IACOB ALEXANDRU după eliberare?

Răspuns:

Imediat după eliberare, IACOB ALEXANDRU la 13 Octombrie 1944, am fost numit ca Subprefect al Clujului iar pe DEMETER ION ca ajutor de primar al Clujului.-

După aceea în fiecare săptămână conducătorii instituțiilor mai importante ne-am întâlnit cu IACOB ALEXANDRU care era membru în Secretariatul Regional al Partidului la Cluj și ne da îndrumări în problemele mai importante.-

Legături deosebite după eliberare n'am avut cu IACOB ALEXANDRU decât că mă consfătuiam cu el în diferite probleme iar după ce s'a mutat la București l-am vizitat de mai multe ori la domiciliu și la birou fiind prieten cu el.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine, susțin și semnez.-

ss. Gheorghe Ludovic

LP. DE SECURITATE

Gh. Enoiu

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat pe Căpitanul Ludovic de profesiune medic dentist resident la Case
Sărmas - Cluj; pe 18 martie 1904 fiul lui Ludovic și Ana
cu ultima locuință în Cluj Str. Reședinței nr. 40. (Data de stare civilă, ultimul domiciliu)

Joi 13 februarie 1952

Orașul București

Interogatorul a început la ora 21 și 40 minute

s'a terminat la "25" și "15"

Intrebare: Unde ai cunoscut o persoană cu numele
de Jacob Alexandru?

Răspuns: De am cunoscut pe Jacob Sandru în
anul 1943 la Cluj prin Dr. Ioan Ștefan Reghina,
care mi a spus ca el trăiește în Reghină și ca
suferă de dinți și are o rușă în tr-o școală la
mine și i am asistat medicinal.

În tr-o oportună a reținut la mine și i am testat
dinții. În timpul trată medicului am discutat
cu el despre situația politică, despre
front. Eu i am spus ca am început o
organizație intelectuală denumită în tr-o organizație
legată, ca o filială a Asociației medicilor
agronomi. Am avut o persoană
la început sub îndrumarea lui Iojă Băla
 care fusese o membru de politică țărănească în momentul
 când nu lăsa cu legătură cu Jacob Alexandru
Jacob Alexandru fuga moartea lui Iojă Băla

Semnatura.

Croitor

Urmare: Rămas singura legătură cu Partidul Comunist,
și după ce am luat legătura cu el, mi-a
dat instrucțiuni mai departe să organizăm
intelectuali de noiști în fața filialei de Partida-
lui Liceului Agrarului. Această activitate noastră
n'a reușit pentru că nu puteam fi organizați teroriști,
cazul meu revinut la o curte, deice.

Intrebare: Ce urmasati prin organizarea unui
filiale a Partidului Liceului Agrarului?

Răspuns: Prin curtea filialei se urmasa ca
să existe o organizație legală a intelectu-
alilor noștrii care nu sunt alăturați de
partidul comunist.

Scapăle proprii n'a fost bine pregăt
a fost unuși deia de organizare și apoi
se putea să se putea face, însă n'a
reusit.

Intrebare: Aratați cu atenție legăturile
pe care le ai avut cu Ioan Alexandru?

Răspuns: Am văzut curtea în 1944 sub
indrumarea lui Ioan Alexandru care
impunem cu demnitate lui, Iordaki Kevork
Balas adon, Kovaci Kolme Eugene
am intrat în legătura cu reprezentanții
Partidului Ardelenilor și am dus tratative
pe care să se întreprindă la Hatij la
ungria și în ziua din Norbosi.

Intrebare: Cu cine din reprezentanții
Partidului Ardelenilor ai dus tratative?

Răspuns: Am dus tratative cu crucele Teleki
Bela, Mikó Emerik, și Vito Alexandru
care au fost curtea în secolul Partidului

Semnătura,

1944

Urmare: ¹²⁸ Ardelean si ocolo am spus ca noi desi
am avutese neamului de soare? taturii cu surca
Potobului Gneust ~~unghin~~ noi suntem de la
Katalove si le-am avut ca si intermedie
ca Ungria si iora din Rostori Arlo
am acceptat papanele noastre si am promis
ca va face totul ca Ungria si iora din Rostori, si
puteti sa va suprasumoni am aflat de la demitea
Bela sau la omul lui Teleki Bela, ca oitama
nu a reusit

Dupa ce am auzit si aceasta actiune nu a reusit
Vita Alexandru s-a instalat la locuinta mea in
Boulog Edgor, demitea locu si nu-mi amintesc
peste din a mea fara si Kovacs Katna sau
Iordaky Kataric si ocolo am discutat ca drea
actiunea in Potobul Ardelean nu a reusit
si facem cel putin ca Animate ~~9~~ - a
din Ardeal si fac demitea si un mite
in conflict si de supun armata.

Atunci am, demitea in Boulog Edgor,
Kovacs Katna ne-am instalat de re-
adate la Vita Alexandru si Luko Gumez
si le-am avut ca si intermedie si pe
laugi Boluoky Veress Lajos generalul
militar al armatei IX-a si iora din
Rostori. Dupa aceasta s-a comunicat un-
amintesc peis de cine ca Boluoky Veress
Lajos nu face nimic fara aprobarea lui
Horthy -

Ne-amonte actiune neamului sau ceant lui Vita Alex
si Luko Gumez sa cel putin si intermedie ca
la unora 3 sau 4 sau in lumina

Semnatura,

Coșcioban

Urmare: Saluati Venus Lora sa declina omul
Luj ca oras deschis si orje si un ce mai da
lupa pentru el si si fie unitat de
destinatie. Saluati a oceptat si
trupul magilor au parcat roze.
Dupa ce s-au comunicat asupra ne-
cunostii orje pe laas Alexandru pana
dupa elocrona Clujului.

Intrebare: Dupa de la, Balaz Sdyr, Cornes
Kotna, Demeter Ios, Iordaki Ludovic si laas
Alexandru nu mai participa niciunul la
necesitatea tratatelor?

Raspuns: Nu a mai participat niciunul; inor-
a stut despre aceste tratate si, oroculul
Iary Stefu prietenul al lui Demeter Ios.
Se poate sa prin Demeter Ios si fi
stut si necesitate, siur Iulin, Venus Pall
in orje in sechidore si ca pana la unu-
datate necesitatea lui Demeter Ios pe
longi nu stut ce persoane au fost produs cu
libertate, ce inor au stut daci si si stut
in acel timp ca se duc oroculul tratatelor.
Intrebare: Ce legitimitate au laas Alexandru
dupa elocrona?

Raspuns: Inidiat dupa elocrona, laas Alexandru
la Botrubone 1944 am fost unu-
la subprefect al Clujului
in pe Demeter Ios ca ajutor de primar al Clujului
dupa care in peccor orplamene - educatori in sti-
tutelor mai importante ne - am intalnit cu laas
Alexandru la ~~pe~~ unu-
la in oroculul
Regimental al orje Iulin la Cluj si la de in du-

Semnatura,

Grigore Iordaki

Urmare: unii in problema mai importante - 129

Lugeti mi redobanditi supă elbura si la un orent
cu locab Alexandru deat ca ma inspitaua
cu el in rifeute problema, in supă ce oia
unitat la Bucuresti l-sa vefitat de
ma multe ori la domiciliu si la birou
fiind pild cu el.

Supă ce am silit prezentul pass verbal
de negociatoin servant cu cu oant ori
am unitat si insuspute cu cel
de lora te de mine putia si ceunez proprie.

Archetator,
Lofeuen de securitate,


Csăgos Indovin

Proces-Verbal de interogator

Arestat vl. CSÖCÖR LUDOVIK născut în anul 1904 domiciliat în comuna
Secmaș, jud. Cluj fiul lui Ludovik și Ana de profesie medic
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
domiciliu cu ultimul domiciliu Târgu Mureș Str. Sf. Francisc nr. 2.

Decembrie 23 1952

Orașul Buzănești

Interogatoriul a început la ora 6 și 11 min.
" s'a terminat la " 8 și 11 "

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut
pe IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns
L-am cunoscut pe IACOB ALEXANDRU în anul 1945
prin intermediul lui IBZEPOLICI RECHINA la cabinetul
meu medical

Intrebare
Ce legături ai avut dumneata cu IACOB ALEXANDRU.

Răspuns
Din anul 1943 până în anul 1944 am avut
legături de prietenie iar mai târziu în vara anului
1944 am început să am și legături politice astfel
am participat împreună cu el, cu DEMETER IBAN,
BOLOBH EDGAR și COVACI COTONO EUGEN la sedințele
de pregătire în vederea ducerii de tratative cu
grupul Teleky

Sotrebare
Unde sau fiind sedințele de pregătire în

Semnătura,

Ludovik Csöcör

Urmare: legătura cu ducerea de tratative cu grupul Teliky

Răspuns

Sedintele de pregătire în vederea tratativelor cu grupul Teliky s-au ținut la locuința mea.

Întrebare

Cine a condus aceste sedințe a grupului din partidul Păci?

Răspuns

Acste sedințe au fost conduse de incoab acționor cam a dat toate indicațiile în vederea desfășurării tratativelor cu grupul Teliky.

Întrebare

Cine a inițiat tratativele între grupul Teliky și partidul Păci?

Răspuns

Tratativele au fost inițiate din partea partidului ardelenesc prin DEMETER IOAN, care ținea legătura cu fratele său DEMETER BELL.

Întrebare

Cum sau de fa amant tratativele cu grupul Teliky?

Răspuns

Am cunoscut pe el cum sau de fa amant tratativele deoarece am participat numai la prima sedință. După ce am citit prezentul proces verbal de interogatori și am vădit că eu și am constatat că corespunde într-un total cu cele declarate de mine și nu am nici o remuză ne fiind nimic de nimeni.



Semnătura,

Angela Lușnic

131

- 1 -

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul esecăe urovice născut în anul 1904 dinastic în comuna
Serbas pag. Căp. fiul lui medic dentist
medic dentist cu ultimul domiciliu în Trig. Mures
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

Decembrie 29 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 8 și 30 min.
" s'a terminat la "15 și "

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-a cunoscut pe
ALEXANDRU.

Răspuns:

Locam cunoscut pe IACOB ALEXANDRU în anul 1943
prin intermediul lui IOZEPVICI ZECHINA care a venit la
cabinețul meu medical unde a fost legătură cu sora
mea fiind ea în data accept să tratez dinți unui
omuncu cunoscut care trăiește în ilegalitate, eu am acceptat
acut lucru, astfel că după câteva zile se prezentă
în cabinetul meu IACOB ALEXANDRU ~~la~~ unu și
euose.

Intrebare:

Se legătură și sunt domiciliu în
Alexandru.

Răspuns:

Am avut cu Iacob Alexandru legătură de prezență
și legătură politice începând din anul 1943 și până
în anul 1948 când acesta a plecat la București.

Semnătura,

Căp. du la vice

Urmare: Intrebare.

In ce a constat Legatul D^{le} politica cu
IACOB ALEXANDRU inaintea eliberare a Ochiului
Raspuns

Legaturile mele politica cu IACOB ALEXANDRU au
constat inainte de eliberarea Ochiului in care eu am
participat eu el la guvernare ce se ficut la Securitate
mea in vederea incheierii tratatului cu grupul Tului.

Intrebare.

Cand sa ficut aceasta sedinta

Raspuns

Sedinta aceasta sa ficut in vara anului 1944

Intrebare.

Si cine a organizat aceasta sedinta si unde sa
discutat problema incheierii tratatului cu
grupul Tului.

Raspuns

Aceasta sedinta a fost organizata de
catre DENETER IOAN si BALOG EDGAR.

Intrebare.

Si cine a venit cu propunerea de a se
incheie tratatul cu grupul Tului.

Raspuns

Nu stiu cine a venit cu propunerea de a se
incheie tratatul cu grupul Tului.

Intrebare

Cine persoane a participat la sedinta si unde
sa discutet problema incheierii tratatului

Raspuns

A participat IACOB ALEXANDRU, BALOG EDGAR, DENETER
IOAN, subsecretarul de URZARI COTONO EUGEN

Semnatura,

Grigore Indrean

Urmare: Intrebare

138

Se probleme sau discutat la aceasta sedinta.

Răspuns

La aceasta sedinta sa discutat asupra oportunitatilor cu grupul Tekky ori de a propune existenta unui Ungarilor din regiile

Intrebare

Si cum a venit cu propunerea de a pune in fata grupului Tekky problema unui Ungarilor din regiile.

Răspuns

Unu sau unii a venit cu aceasta propunere

Intrebare

Cand au început tratativele cu grupul Tekky

Răspuns

Sedinta de negociere a tratativelor cu grupul Tekky a început după câteva zile în urma sedintei pe care am avut grupul din punctul de vedere.

Intrebare

Unde sa fiint prima sedinta cu grupul Tekky

Răspuns

Prima sedinta cu grupul Tekky s-a tinut la sediul EMGE.

Intrebare

Se sa discutat la prima sedinta cu grupul Tekky.

Răspuns

La aceasta sedinta Tekky a făcut o expunere

Iscălitura,

Stănișcu

Urmare: a situatiei internationale si totodata
a curii de noi sa avitam in a problema
postului ardelean nou jurtia ajuta, in
numele mortii KOVACI ANTONO EUGEN a avitat
ca problema ca noi ardelean este inima
din roglai

Intrebare

Ca a fost pozitia grupului Telly
la propunerea facuta de Kovaci Antono Eugen

Raspuns

Grupul Telly a acceptat aceasta propunere
si a promis ca va lua legatura cu Budapesta
in vederea acestei probleme

Intrebare

Si alt problema sau discutat la prima sedinta
cu grupul Telly

Raspuns

Nu sau mai discutat alt probleme inainte
de est avitate mai sus la prima sedinta cu
grupul Telly

Intrebare

Si conditi a pus grupul Telly in vederea
rezolvanii propuneri facute de Kovaci Antono Eugen

Raspuns

Nu a pus nici o conditie la prima sedinta
dator la sedinta urmatoare VITA ALEXANDRU a intrebat
cum va fi curata lor la evenimentele schimbare
rei si-au raspuns ca nu si promitem nimic
si totodata le-am spus ca in a masura ajut
talara democrata in orice masura vor fi ajutat
si ei.

Intrebare

Isclitura,

Crăi în lumina

Urmare: Câte sedințe sau mai fiind cu grupul

133

Telky.

Răspuns.

Nu știu precis câte sedințe sau mai fiind cu grupul Telky deoarece eu am participat numai la două sedințe.

Intrebare.

Ce probleme să discutăm la a doua sedință de întâlnire.

Răspuns.

La a doua sedință contul Telky nu a participat însă din partea grupului Telky VITA ALEXANDRU a arătat că astăzi episcopul Ungariei din regiunea nu a murit deoarece domnia sa nu s-a făcut acest lucru, tot la această sedință noi am propus ca contul Telky să ia legătura cu generalul DENKOWI WIES ca arătat și concluzia de a se să i se din regiunea.

Intrebare.

Cum a fost rezultatul în urma legătura luată de contul Telky cu generalul DENKOWI WIES.

Răspuns.

Într-o scrisoare Balog Edgar că nici o sedință astăzi nu a murit deoarece DENKOWI WIES nu a acceptat această propunere.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriul eu văd că eu văd că am constatat că conștientul înțeles totul și eu declară de mine în mod clar și simplu și fără nici un fel de dubii.



Coșciș Indreș

Iscălitura,

Urmare: iar după eliberarea lui din închisoare, colaborarea înregistrată
cu IACOB ALEXANDRU au devenit răsărite, colaborarea înregistrată
eu în funcția de sub prefect al județului Bălți, iar
el ca ajutor de secretar al org. de partid.

Intrebare:

Bond sau timp de sedință grupului din partidul
păcii în vederea încheierii tratatului cu grupul Tabak.

Răspuns:

Sedințele grupului din partidul păcii în vederea
încheierii tratatului cu grupul Tabak au avut
loc în vara anului 1944.

Intrebare:

Unde sau fiind aceste sedințe.

Răspuns:

Acste sedințe sau fiind la locuința mea din
Bălți.

Intrebare:

Cine a organizat aceste sedințe.

Răspuns:

Acste sedințe au fost organizate de BALOG EUGEN.

Intrebare:

La persoane au participat la aceste sedințe.

Răspuns:

Au participat la aceste sedințe IACOB ALEXANDRU
BALOG EUGEN, DENETER IGHAN sublocotenent și COVALI CALIN
EUGEN.

Intrebare:

La ce sa discutat la aceste sedințe și sau
fiind la 2^o sesiuni.

Răspuns:

La aceste sedințe se discutat închipuire

Semnătura,

Ștefan Măruș

Urmare: Tratatelor cu grupul Tekky si lat 135
sa hotarât ce probleme să se pună în discuție
în cadrul sesiunilor de tratative adesea sau
hotarât să punem în discuție orice Ungari
din război, și înțelegerea comună lor din înțelegere

Intrebare

Siine a venit cu propunerea de a începe tratative
cu grupul Tekky

Răspuns:

BALOG EDGAR a venit cu propunerea de a se
începe tratative cu grupul Tekky. El a asistat în
cadrul sesiunilor cu grupul Tekky a venit
cu înțelegerea tratatelor și să nu se discute
dusă tratative cu reprezentanți democrați din Cluj

Intrebare

Siine din cadrul grupului partii lui și si a
ridicat problema celor Ungari din război și
a înțelegerea comună lor din înțelegere.

Răspuns:

Numi amintire și a ridicat problema menționată
mai sus în cadrul sesiunilor.

Intrebare

Siine sesiunile pregătitoare în vederea începerii
tratativelor cu grupul Tekky nu sînt la
9 le sesiuni

Răspuns:

În vederea începerii tratativelor cu grupul
Tekky se sînt a început sesiunile și sînt
a sînt la sesiunile noastre din Cluj

Intrebare

Siine sesiunile cu grupul din partia
Anab

PROCEE VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul CSOGOR IULIOVIC nascut in anul 1902 Martie 18 in comuna Sermez-Ciuj, fiul lui Iulovic si Ana de profesie medic-dentist cu ultimul domiciliu in Dargu-Mareș Str-Ist Francisc Br. 2

4 Februarie 1955 Bucuresti.

Interogatoriul a inceput la ora 15 si oo min.
" s'a terminat la " 17 si oo "

Intrebare:

Cand l-ai cunoscut d-ta pe IACOB ALEXANDRU ?

Raspuns:

Pe IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut la Ciuj in anul 1943.

Intrebare:

In ce imprejurari l-ai cunoscut pe IACOB ALEXANDRU ?

Raspuns:

Pe IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut in urmatoarele imprejurari; la inceputul anului 1943 a venit la locuinta mea IOZASPOVICI RSCHEIA si mi-s cerut daca vreau sa tratez dentura unui tovarasi care traeste in ilegalitate cu denumirea de IACOB ALEXANDRU. Eu am acceptat acest lucru astfel ca dupa cateva zile IACOB ALEXANDRU a venit la mine spre ai face tratamentul, deci in felul aratat mai sus am rugat sa-l cunosc pe IACOB ALEXANDRU.

Intrebare:

Ce legaturi ai avut d-ta cu IACOB ALEXANDRU ?

Raspuns:

Eu cu IACOB ALEXANDRU am avut urmatoarele legaturi; incepand din anul 1943 si pana in vara anului 1944 am avut legaturi mai mult de prietenie, Din anul 1944 si pana in anul 1947 am tinut cu IACOB ALEXANDRU si legaturi politice, astfel ca in vara anului 1944 am participat cu el la sedinta ce sa tinut

././.

ss.Csogor Iulovic,

La locuința mea în vederea începerii tratărilor
velor cu grupul TOISKY nu-mi amintesc dacă în această perioadă
am mai avut vreo legătură cu IACOB ALEXANDRU.

După eliberarea Clujului am reluat mai strâns
legăturile cu IACOB ALEXANDRU astfel că la propunerea lui eu am
fost numit în anul 1944 subprefect al județului Cluj, funcție în
care am participat la o serie de ședințe și consfățiri cu IACOB
ALEXANDRU, în cadrul Universității maghiare din Cluj unde eu am de-
ținut funcția de rector, la fel am ținut legături cu IACOB ALEXAN-
DRU și mai ales el îmi dădea diferite indicații cu ocazia mutării
Universității Maghiare la Târgul-Mureș.

Întrebare:

Arată d-ta ce cunoști despre activitatea lui
IACOB ALEXANDRU înainte și după eliberarea Clujului ?

Răspuns:

Eu cunosc activitatea lui IACOB ALEXANDRU ina-
inte de eliberarea Clujului, după eliberarea Clujului știu că a
deținut funcția de ajutor de secretar al Comitetului Regional de
Partid Cluj iar mai târziu a devenit secretar adjunct de judecea-
nă de Partid Cluj nu cunosc amănunțit activitatea lui IACOB
ALEXANDRU din această perioadă.

Întrebare:

Cu ce persoană a avut legătură IACOB ALEXAN-
DRU ?

Răspuns:

Știu că IACOB ALEXANDRU avea legături strânse
cu VALDA VASILE, PATRICIU și BOLINT fost deputat la fel cu VESCAN
TRCFIL, IORDAKE LUDOVIC, SIMION IULIU, VEREȘ PAVEL, BAICOVICI
CONSTANTIN și DEMETRIE IOAN avea legături mai apropiate.

După ce am citit prezentul proces verbal de
interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în-
trutotul cu cele declarate de mine îl susțin și semnez nefiind
știt de nimeni.

Anchetator,

Arestat,

ss. Csogor Ludovic,

Șt. de Securitate.

Sporea Ion,

Proces-Verbal de interogator

Arestat CSOGOR LUDOVIC nascut in anul 1904 Martie 18 in comuna Sermas - Cluj fiul lui Ludovic si Ana de profesie medic-dentist cu ultimul domiciliu in Trg. Mures Str. Iust. Francisc N. 2 (Date de stare civila, ultimul domiciliu)

4 Februarie 1953

Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a inceput la ora 17 si - min.
" s'a terminat la " 18 si - "

Intrebare: Cand l-ai cunoscut pe IAKAB ALEXANDRU

Raspuns
Pe Iacob Alexandru l-am cunoscut la Cluj in anul 1913.

Intrebare
In ce imprejurari l-ai cunoscut pe IAKAB ALEXANDRU.

Raspuns
Pe Iacob Alexandru l-am cunoscut in imprejurari
imprejurarii, la inceputul anului 1913 a venit la
locuinta mea Jozsefului Regina si mi-a cerut
daca vreau sa trece dentura unui pacient care
traieşte in ilegalitate cu numirea de Iacob
Alexandru. Eu am acceptat acest lucru astfel
ca dupa catorva zile Iacob Alexandru a venit la
mine spre a face tratamentul, alui in sedul
arrestat mei sau am venit noi cunoscut pe
Iacob Alexandru.

Intrebare
Se legitima ai cunoscut pe Iacob Alexandru.

Semnatura,
Csogor Ludovic

Urmare: Răspuns.

Eu Jacob Alexandru am avut următoarele legături:
Începând din anul 1943 și până în vara anului
1944 am avut legături mai mult de școliști.
În anul 1944 și până în anul 1945 am avut cu
Jacob Alexandru și legături școliești, astfel că
în vara anului 1944 am participat eu și
la redactarea și la fiind la locuința mea
în vederea începerii tratatelor în grupul
Tătăry numai amintesc din această perioadă
am mai avut vreo legătură cu Jacob Alexandru.
După eliberarea Clujului am reluat mai strâns
legăturile cu Jacob Alexandru astfel că la propunerea
lui eu am fost numit în anul 1944 subprefect al
jud. Cluj funcție în care am participat la o serie de
redacții și constatări cu Jacob Alexandru, în cadrul
Universității de Științe din Cluj unde eu am detinut
funcția de actor la fel am avut legături cu
Jacob Alexandru și mai ales cu imi alții de la
Institutul de Științe din Cluj și Universității de Științe
din Cluj.

Intrebare

Grati D^{ca} amănunțit ce cunoaște despre activitatea
lui Jacob Alexandru înainte și după eliberarea
Clujului.

Răspuns.

Am cunoștințe activitatea lui Jacob Alexandru
înainte de eliberarea Clujului, după eliberarea
Clujului știu că a detinut funcția de ajutor de
secretar al Comitetului regional de partid Cluj
iar mai târziu a devenit secretar adjoint al județului

Semnătura,

Craigor Lăvric

Urmare: de postea dupa cu care amănunt 139
activitatea lui Jacob Alexandru din această jurisdicție

Întrebare

Am eu persoane a avut legătura Jacob Alexandru.

Răspuns.

Am eu Jacob Alexandru avea legătura cu
cu VAIDA VASILE, PATRICIU SOLTUT și fost deținut
la fel cu VESCAN TEFIL, IORDACH LUDOVIC
SIMOIULIU, VERES PAVEL, DASCOVICI CONSTANTIN
și DEMETER IOAN. avea legătura mai apropiată.

Dupa ce am citit prezentul proces verbal
de interogatoriu curiint cu succedat și am constat
că conștinde intrun totul cu cele discutate de mine
și nu este în omniuză sau fondul de rezonanță.

Am înțeles
de la



Crăciună hudașie

Semnătura,

140

DECLARAȚIE

Subsemnata GORCI ANA, născută - BERGHIDA în anul 1914 Martie 5, în Satu Mare, fiica lui BORGHIDA NICOLAE și HEGYI SARI, de profesie profesoară de sport, soțul GORCI VASILE. Din căsătoria noastră rezultă 3 copii, avere am 1 ha și 80 de ori de pământ Siherlău.- Am 7 clase normale și școala de sport, cu ultimul domiciliu în Baia Mare - Budoz Vladimirescu Nr.10, declar următoarele despre IACOB ALEXANDRU fost funcționar financiar de Stat:

Pe IACOB ALEXANDRU îl cunosc din 1933 în care timp eu eram la Satu Mare secretară al U.P.C., IACOB ALEXANDRU a fost elev la școala comercială din Satu Mare, conducător al elevilor care a luptat în ilegalitate.- Până când eu am fost secretară nu a luat parte la ședințele conducerii.-

Dacă bine îmi amintesc mișcarea elevilor a fost org. de sine stătătoare, dar materialul de propagandă noi le-am dat.

Cu un anumit elev IAZAR a umblat la școală.- Acest elev GIAMIBA în 1932 August 1, a fost prins dar părinții a aranjat cu bani cazul respectiv, astfel el a scăpat.- Cine mi-a făcut cunoștință cu el nu îmi amintesc, dar cunoștința noastră s'a născut în mișcare.-

În 1933 din nou ne-am întâlnit la Cluj, unde sora mea care a fost la facultate a stat împreună cu KALMAN ILEANA, cu prima soție a lui.-

Aici nu mai a fost legăturile noastre în cadrul mișcării și am avut numai relații de cunoștință cu el.- Și cum am arătat că sora mea a stat împreună cu KALMAN ILEANA care deasemeni a fost elevă până când s'a căsătorit cu el.-

KALMAN ILEANA a învățat dreptul iar IACOB ALEXANDRU a lucrat la fabrica de ciorapi "ADY", dar în ce calitate nu cunosc.- După ce sora mea s'a mutat dela ILEANA, adică ILEANA dela ea, de atunci numai ne-am întâlnit.-

ss/Görői Ana

191

Cu nevastăsa împreună am călătorit prin 1947, când mă duceam la București pentru examen, însă cu invitația lui nu am primit-o deoarece tovarăsa PATRICIU mi-a spus că ALEXANDRU a comis o greșală atunci când a luat-o în căsătorie fără proprietarului fabricii "Dermata", pentru acest fapt tov. îl condamnă.-

În 1948 când deja a fost Ministru Adjunct, eu m'am dus la el în București.- Am cerut să-și ajute la crearea cooperativei.- Aici deja a avut o comportare cu totul altfel. Nu m'a invitat la el acasă.- După câteva minute de discuție ce am avut cu el mi-a comunicat că trebuie să plece.- M'a dus cu mașina lui până la restaurantul "Carpați" și mi-a promis că în legătură cu cooperativa o să mă anunțe, însă acest lucru nu a făcut,-decît din afară am cetit ceace cu el s'a întâmplat.-

Altă legătură nu am avut cu el decît cele arătate mai sus pe linie politică nu cunosc nimic în legătură cu el după 1944.- IREANA se plîngea că e bolnavă cu stomacul și soțul ei care este ilegalist, nu-l vede luni de zile.-

M'am întîlnit cu el din nou în 1945.- IACOB a fost la Baia Mare în timpul maghiarilor dar la noi nu a venit.-

Nevasta lui tov. PATRICIU șeful Securității din Cluj și anume tov. CIARA, mi-a fost prietenă în timpul ilegalității. A venit la excursie la Rodița într'o Sămbătă seara, Membrii Comitetului de Partid ai Regionalei Cluj, tov. VAIDA secretar, IACOB ALEXANDRU a fost membru în comitetul regional IATINI, care în acel timp a fost casiera partidului.-

Am fost la Cluj cu cazul arătat mai sus și am fost și la tovarăsa PATRICIU.- Tot atunci m'am întîlnit și cu IACOB în biroul lui. Cu mine s'a purtat frumos, m'a chemat să fac o vizită și acasă la el.-

Despre legăturile comerciale a lui IACOB ALEXANDRU nu cunosc nimic.- Viața particulară nu i-o cunosc. Am auzit că cu prima soție nu a trăit bine,- Despre a doua căsătorie nu am cunoștință.-

Prezenta declarație o susțin și o semnez propriu.-

Baia Mare 30 August.-

ss/Göröi Ana.

BN/5/ex.

30 August 1852

142

Sala
yll.



nostra

Kyilätköset

Aluksi on L'öslau' n'iletett
 Bergida Anna, 1814 marras 5
 katus'au, n'ilem' Bergida elitti's
 angan Heppi l'äi, faglal'os'au
 l'onnataus'na. Piijun l'äyfl'au'
 lö, l'äs'os'ijun'bal l'is'au g'yt'ne
 rau. Kopy'auan epy l'ert'is' uale-
 rau. i' f'äl'd l'ib'it'au. K'ol'el'ei
 v'ej's'it's'ijun: l'ot k'äp's'ä i'sa
 l'onna l'au'f'ol'au. U'el's'ä l'et's'
 g'au: K'op'ä'ngä, T'ud'ä V'l'ad'imir's'ou

Ää l'äb'li'ar'ban kyilätk'os'au
 Y'ar'ab l'äud'ä v'alt j'ä'm'ä'p'p'i
 al'm'is'it'ä'p'p'i.

G'ö'ö'f' Anna

Yarat Sándor 1932 kál ismerem
 Eu ebben az időben a magyar me-
 gyei tanácsok ifjúsági
 mozgalom tiltása voltam. Yarat
 Sándor, aki az általam beszoktatott
 iskolák tanulója volt az ellenzé-
 diárság vezetője. Akif én voltam
 a tiltás a vezetési ülésen
 nem volt most - ha jól emlékszem
 a diák mozgalom amikor most
 volt, - de propaganda az az al-
 mi látta el. Egy Lőrinc nevű
 diákkal együtt járt iskolába,
 és Halmba 1932 aug. 1-én leburkolt
 és rájött rá, de nálai fényes
 elárultak az ügyet, az ügy
 a részab adult. Hely kimutatta
 be nem emlékszem, de ismereteseim
 a mozgalom belső részét György Ábra-

Tammik. 1933 haan találk estuud
 Kälsovian, ahal a hupam
 ari opytenuu vatt epjutt lardatt
 Kälman Glessel, or első feleségivel.
 Itt már nem vatt mozgalmai a
 kassalattur; esak neméjiment
 annat mandtam a hupam epjutt
 lardatt K. G. vel ari niulén diár
 láy vatt mij isore nem hássod-
 tar. Kälman Glessel jagat laudat,
 yadab láudat pedija Adi háris-
ya gyáiba dalgoratt, de hopy
 mijer niárájbeu nem tudam
 diután a hupam elrállóit. Lústál,
 illere Glessel tále, tábbet nem lo-
 lálrostuud. A feleségivel epjutt
 utastam kényelbelül 1934 haan
 György Pava

mielőtt Buenos Airesbe mentem vissza
 gésu. Ezen páros hadatt köz-
 gyász botaf, és a fejtől ari ille-
 galitásban van hányforij neu-
 létje.

Lejésszelbbi látilkésésem 1846
 ban történt. — Szeret val. köz-
 bán a magyar világon, de
 miútt nem kerestél fel. —

Petrus d'it's, a kalosorini kecs-
 kelt fávirend felcséje, Klire
 d'it'soná beátuán, val. se ille-
 lit's idejében. Hisz a d'it'si jätök
 a Padilákon egy nautt este, a
 kalosorini Lantavázi Bízatsij D'it'si
 Vajde d'it'sa lilri, Szeret val.
 ari a lantavázi bízatsij D'it'si val.
 Petrus d'it's, ari a Felt penst's
 val. ebből az időben. Hisz abb
 szent ügyben Kalosorini jätök
 Giesz Anna

és felkerestem Patriinát. Ugyan
 ebben az évben is találkoztam az
 isadójában. Hosszú napok hódol-
 valt, megpróbáltam hogy látogassam
 meg otthon. Megpróbáltam megfogyod-
 tan elment Patriinát est maudé
 hogy sajnó hibát követett el amikor
 a volt Deméta tulajdonosának
 a leányát vette el feleségül, és
 az elítélés elítélte.

1948-ban, mikor megkezdtem
 valláskeresésem fel Budapestre.

Háziapari névvel és lelkész
 lettem a sejtés. Itt már sokkal
 hivatalosabb lett, nem hiszem hogy
 az otthonába; egy néhány éves
 hivatalos után bejelentette hogy
 el kell menni; elitt az auláján
 a legyati vendéglő és megízelt
 bűvös áru

hogy a névelésot ügyesen meg-
 állapít, és oráiban nem tette meg.
 Azóta nem találkoztam, csak
 az újságból értesültem arról ami
 vele történt. A fehéresen kívül
 egyéb károsatam vele nem
 volt. Politikai vonatkozásban
 semmitsem tudok róla 1944
 után.

György Sándor ülteti ügyesen
 mind tudományos. Érdekes
 kletét nem ismerem. az előfele
 séjével hallattam hogy nem áll-
 ják, mások is károsítják nem
 ismerem.

Eszem nyitathatam a fehéresen
 és gaját később aláírva
 Bacs - leve 1952 aug 30 György Sándor

✓

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martora CONSTANTINESCU ELISABETA (NEUMAN) medic higienist
născută la Aiud la 19 Aprilie 1895, domiciliată în Cluj Str.
Jokai Nr.10.-

Miercuri 7 Octombrie 1953 Cluj
Interogatoriul a început la 18.25
" s'a terminat la ...-

Intrebare:

Ai cunoscut o persoană cu numele de IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Da, l-am cunoscut pe IACOB ALEXANDRU la Cluj la sfârșitul anului 1941 în locuința mea. Când l-am cunoscut venise la mine Prof. VESCAN TEOFIL sau BALAS IOSIF și mi-a cerut locuința ca să țină o ședință. Nu le-am dat locuința, astfel a venit la ședință IACOB ALEXANDRU, HOVONY ILONA și BALAS IOSIF, după ce am venit, eu am plecat în cinematograful și i-am lăsat acolo să țină ședința la întoarcere nu i-am mai găsit acasă. - A mai venit odată VESCAN TEOFIL și mi-a spus că vine cineva pentru o locuință, ceea ce s'a întâmplat și a venit IACOB ALEXANDRU eu i-am făcut legătura cu numita CUCU MARGARITA soțul ei fiind pe front și avea casă, l-am dus pe IACOB ALEXANDRU la ea și i-am lăsat să trateze împreună chestiunea locuinței. Cred că la ea a locuit dus de IACOB ALEXANDRU a fost IOJA HELA. -

A treia dată l-am întâlnit pe IACOB ALEXANDRU în ziua de 24 Octombrie 1943 era seara la orele 19-20 în timpul căderilor din 1943, A venit seara la mine a bătut la ușă și în casă am fost eu și fostul meu soț CONSTANTINESCU VICTOR. De față fiind și soțul meu (fost) mi-a spus să merg imediat la VESCAN TEOFIL și să-i spun să se întâlnească cu el. Nu mi-a spus locul ci numai mi-a zis că să se întâlnească cu el ce oră și locul unde au fost ultima dată. -

Eu i-am spus că BALAS IOSIF a fost arestat și i-am arătat o scrisoare dela soția lui BALASZ IOSIF dela Budapesta și i-am întrebat ce să fac, tot atunci i-am vorbit lui IACOB ALEXANDRU despre niște stofă și alte lucruri care erau la mine pentru Aju-torul Regu, el mi-a spus să nu-i bat capul cu lucrurile mărunte ca să mă duc la VESCON TEFIL și a plecat dela mine.-

M'am pregătit să plec la VESCON TEFIL dar la o jumătate de oră după plecarea lui a venit la mine fratele meu Dr. NEIDMAN SUGER în prezent profesor universitar la Bolyay care mi-a spus că el vine dela cafenea, și că acolo a aflat dela socrul lui VESCON anume HIRSCH GIULI că cu trei zile în urmă a căutat pe VESCAN siguranța, dar VESCAN a reușit să fugă în România.-Au-zind acestea eu am rămas acasă și n'am mai mers. In același seară la ora 0,30 a venit poliția și m'a arestat.-

Menționez că fostul meu soț CONSTANTINESCU plecase pela ora. 0.30 motivând că merge la un popă să preda un tablou lucrat de el. Am fost arestată și dusă la Someșeni. La cercetări nu prea am fost întrebată despre IACOB ALEXANDRU însă poliția știa totul chiar că fusese fratele meu la mine seara și orice amănunte.-

Ulterior am aflat la Someșeni că PIPAS polițistul locu- alături de noi și putea vedea totul ce se petrece la mine acasă printr'un geam. Mai târziu am verificat prin altă persoană și între devar PIPAS locuise acolo.-

La Someșeni i-am văzut copilul lui PIPAS care venea prin curtea noastră și m'a recunoscut însă tatăl său PIPAS nu l-a lăsat să vorbească cu mine. Menționez că BALASZ IOSIF a recunoscut total la poliție și a fost confruntat și cu mine și am am recunoscut cuși eu. Menționez că despre faptul că i-am făcut lui IACOB ALEXANDRU legătura cu CUCU MARGARETA poliția nu știa și nici eu n'am vorbit acolo. Așa că despre aceasta nu s'a știut niciodată.-

BALASZ IOSIF fusese arestat înaintea mea și el a vor- bit despre mine însă cred că și fostul meu soț a vorbit despre noi la DEFF, fiindcă el a plecat de acasă cu câteva zeci de minute înainte ca eu să fiu arestată de acasă.-

CONSTANTINESCU VICTOR în timp ce eu eram arestată a făcut o cerere la poliție ca să divorțeze de mine și trăda activi- tatea mea pe care o cunoștea el.-

După ce am citit procesul verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întru totul cu cele declarate de mine susțin și semnez propriu nesilit de nimani.-

LT MAJ DR SECURITATEI,
NO.3.ex. ENOIU GHEORGHE

ELISABETA CONSTANTINESCU
NEUMAN

V

Proces-Verbal de interogatoriu

Martorul ~~Constantinescu~~ Constantinescu Elisabeta (neimanan)
medic higienist nascuta la Aiud la 19 Aprilie 1895
Inmatriculata in Ungh Str. Tokai N^o 10. (Data de acta civila, ultimul domiciliu)

Miercuri 7 Oct 1953.
Orasul Blaj

Interogatoriul a inceput la ora 18 si min. 25
s'a terminat " " " "

Intrebare: Si cunoscut o persoana cu numele de
Jacob Alexandru?

Raspuns: Da l-am cunoscut pe Jacob Alexandru
la Blaj la sfarsitul anului 1941 in locuinta mea.
Dand l-am cunoscut venise la mine Vescon
Teofil sau Balas Iosif si mi-a cerut ~~sa~~ ~~sa~~ ~~sa~~
sa ii tin o scrisoare. Eu l-am dat locuinta
vopel au venit la sfarsite Jacob Alexandru, Horony
Ilina si Balas Iosif, dupa ce au venit eu
am plecat la Anemstograf si i-am lasat
scrisoarea si tuca scrisoarea la intrarea mea
i-am mai gasit o scrisoare.

A mai avut odata Vescon Teofil si mi-a
spus ca vine acasa pentru o locuinta,
Vescon s'a cutrupit si a venit Jacob Alexandru
eu i-am spus despre scrisoarea mea venita din
Morgosta astfel ca fiind pe front si avea
scrisoarea din partea lui Jacob Alexandru la

Elisabeta Constantinescu
Neumann
Iscolitura

Urmare: eu si i-avea boala si tritejea unprunci
chistennua boala. Cred ca la ea a boala
fus de Jozsef Alexander a fost Taja Bela.

A treia oara l-avea intalnit pe boala
Alexander in ziua de 24 Octombrie 1943 era
slova la velle 79-20 in timpul celui lora
sua 1943. A venit slova la mine a boala
la velle si in velle-avea fost eu si fostul
melle sat Constructiunea Velle. De fata
funt si ontal meu (fost) mi-a spus si unuz
simetial la Vesem Teofil si si-avea si se
intalnescu in el. Un mi-a spus boala ce unuz
mi-a fis ca-ori se intalnescu- cu el la ea
si boala melle au fost utenna date-

Eu i-avea spus ca- Bolesz Iosif a fost ontat
si i-avea ontat o sursoara dela fatia lui
Bolesz Iosif dela Budapesta si l-avea in-
trebat ce sa-foe, tat atunci i-avea velle
lui Jozsef Alexander depe miste slova- si
alte unuz lora lora la mine pentru
Sytomul Rosa, el mi-a spus si mi-i bat
dupul ca unuz melle si se ma dae
unuz la Vesem Teofil si a plecat dela mine

- l-avea pregatit si plec la Vesem Teofil
in la o simetate de ori dupa plecarea lui
a venit la mine frate la unuz dr. Heidman
Eugen in prezent Prof. unuzector la Bolyai,
calle mi-a spus ce el vine dela copula
si ca velle a aplat dela boala lui Vesem
unuz Hirsch Gyula ce cu velle zile
in unuz a velle pe Vesem unuz
por Vesem a venit in fug. in America.

Iscaitura,
H: Elisabeta Constantinescu
Neumann

Urmas: Au jind rasta eu am romos oron
 si alom naci ners. In ouia scora la ora
 0,30 a venit palita si m la orstat.

Mentenez ca festul meu ~~de~~ constructivism
 pleose pela ora 030 matomul a merge ca
 un papu si pe da un tab loua lunoit de el
 Apu fort orstat si dusa la dureseni.

La dureseni nu pra am fost intrabata depe
 loras Alexandru naci palita stia totul
 chior la fusese fratel meu la unia scora si
 onca onomute.

Ulterior am aflat la dureseni ca pipos
 politistul bouit alaturu de usi si pute a
 vedea totul a se petrece a la' m asa la
 mine prout unu gane. Mai tarziu am
 verificat prin alte persoane si intr labon
 pipos lunde ocob.

La dureseni i-am vizitat capilul lui
 pipos con venea prin cutia noastra si
 m'a reamandut usca total sau' dupa
 un l a loat de voboresca ca nake
 mentimez a Balaz Iosif a reamandut
 totul la politic si a fost confruntat
 si cu mine si asa' am recunoscut si eu.
 Mentenez ca depe faptul ca i-am jent
 lui loras Alexandru lyntura cu laca
 lora veta palita nu stia si nici eu
 nu am vorbit ocob, sau ca depe oveste
 am si l stut nica adale.

Balaz Iosif fusese orstat inainte de mine
 si el a vorbit depe mine insa' nu ca si postul
 meu sau a vorbit depe noi la' AEE

Elizabeta Constantin
 Neumann.

4
Urmas: fida el a plecat de acasa ca cativa
zici de minute incantata sau de fca oristata
si sura -

Constantinescu Victor in timp ce se erua
oristata a facut a urele la politie ca
si resorta pe de mine si trada ostentatia
mea pe care o amostea el.

dupa ce am scitut proced verbal
de interogatoriul meu cu urrut si am
amstatat ca locușpunde intrulatul ca
ale de closte de mine verbal ostent
si deurez propria uschita de mine.

L' Elisabeta Constantinescu n.
Neumann.



PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Martor CRAIU IOAN, nascut la 3 februarie 1908, in com. Banești Reg.Pitești, funcționar, cu ultimul domiciliu in București, Str.Medic Veterinar Locușteanu Nr.22, raionul Lenin.-

27 septembrie 1954

Localitatea București

Interogatoriul a inceput la ora 22.

" s-a terminat la ora 24

Intrebare: Aratați dvs. ce măsuri au luat IUCA VASILE și IACOB ALEXANDRU, pentru intensificarea încasărilor impozitelor și taxelor datorate statului pe tr.IV.1951 și ianuarie 1952?

Răspuns: Cunosc că IUCA VASILE și IACOB ALEXANDRU au luat pe tr.IV.1951 următoarele măsuri pentru intensificarea încasărilor de impozite și taxe datorate statului, astfel :

- la inceputul lunii octombrie 1951, sau sârșitului lunii septembrie 1951, IACOB ALEXANDRU a convocat pe responsabilii financiarii ai Secției București într-o conferință in care a spus că impozitele și taxele datorate statului trebuiesc încasate in termene legale și cine nu plătește in aceste termene să fie urmărit potrivit legii, orice neîncasare trebuie să fie justificată, iar dacă sunt cauze legale de scădere de debite, să se efectueze aceste scaderi pentru a rămâne in scripte numai debite (impozite și taxe) bune de încasat. Intrucît circumscripțiile XXII și XXIII aveau o situație bună la încasări, a dat cuvîntul șefului de circumscripție respective, să arate cum au procedat in scopul ca și celalalte circumscripții să procedeze la fel, iar in final a spus că se va ocupa personal de activitatea la încasări a organelor respective, munca la încasări fiind r.importantă in munca financiară.-

Tot IACOB ALEXANDRU la inceputul lunii octombrie 1951, a dat o circulară către secțiile financiare din țară că urmărirea impozitelor și taxelor dela comune să se facă potrivit legii numai cu cereale și animale, dacă contribuabilii respectivi nu platesc in termene legale impozitele și taxele datorate statului. Cereale și animale să fie vîndute potrivit legii organelor de stat de colectare la prețurile de colectare.-

Tot IACOB ALEXANDRU la începutul lunii octombrie 1951 a convocat revizorii de impozite și taxe ai Ministerului într-o conferință și le-a dat dispoziții să ia toate măsurile legale ca impozitele și taxele datorate statului să fie încasate la timp, orice neîncasare să fie justificată, iar dacă sunt cauze legale de scădere să se efectueze imediat aceste scăderi în așa fel ca în scripte să rămână numai sume bune de încasat.-

Totodată a promis revizorilor premii, dacă vor avea o activitate bună în sensul dispozițiilor date mai sus.-

Tot IACOB ALEXANDRU la începutul lunii noiembrie 1951, s-a deplasat la secțiunile financiare din Ploești, Stalin, Sibiu, Cluj, Oradea și Reg. București, unde a spus șefilor de secțiuni financiare că încasările impozitelor și taxelor datorate statului prezintă o importanță mare în sistemul nostru economic și financiar și că ei să ia măsuri legale pentru încasarea la timp a acestora și totodată să ia măsuri ca în scripte să rămână numai debite bine de încasat, aplicând legile respective de scădere.-

Tot cu această ocazie a spus că VASILE LUCA va premia primele trei secțiuni pe țară la încasări, primele trei circumscripții din capitală și primul raion din Regiunea București, iar la secțiunile financiare din Oradea, Sibiu și Stalin, a dat dispoziții ca să întocmească tablouri de toți referenții încasatori, cari au realizat debitele sută în sută (fie prin încasări, fie prin scăderi pentru cauze legale) precum și de aceia cari vor realiza debitele sută în sută până la 1 ianuarie 1952, pentru a fi premiați de VASILE LUCA, premiare ce în fapt a fost executată de directorul DIMOFTE ALEXANDRU, din ordinul și din fondurile puse la dispoziție de IACOB ALEXANDRU.-

VASILE LUCA în prima chenzină a lunii noiembrie 1951, a ținut o conferință cu revizorii de impozite și taxe ai Ministerului Finanțelor (prima conferință ținută de VASILE LUCA cu acești revizori, el nemai ținând astfel de conferințe cu revizorii).-

În această conferință LUCA a dat dispoziții că toți contribuabilii cari nu plătesc impozitele și taxele datorate la timp, să fie urmăriți potrivit legii, adică să se vîndă averea lor urmărilor.-

În această conferință un revizor l-a întrebat că în Regiunea Constanța a fost secetă și că contribuabilii nu dispun de fondurile respective pentru plată. LUCA VASILE a răspuns dînd dispoziții să fie urmăriți și la Constanța toți, iar dacă

nu au bani să se ducă să muncească la canal (unde lipsesc brațe de muncă) și să plătească taxele și impozitele datorate.-

În ultima decadă a lunii noiembrie 1951, IACOB ALEXANDRU dă o telegramă către secțiile financiare din țară, prin care se dă ordin să fie urmăriți toți contribuabilii potrivit legii dacă nu și-au putut plăti la timp impozitele și taxele datorate statului.-

Tot în ultima decadă a lunii noiembrie 1951, IUCA VASILE primește telegrame de angajamente pentru realizări mari la încasări, de la secțiunile financiare Sibiu și Stalin, telegrame ce i-au fost date de ZOLTAN BILIUZ directorul Secretariatului din Ministerul de Finanțe.-

La începutul lunii noiembrie 1951, IACOB ALEXANDRU a trimis în mod special pe revizoriul TOMA GEORGESCU la reg. Galați pentru a se ocupa de încasări în această regiune, spunându-i totodată cu dispoziția dată ca să se ducă la regiunea de Partid și la Comitetul Executiv Regional și să arate că dacă sunt nemulțumiți de măsurile luate de ministerul Finanțelor privind încasările să reclame la partid și Consiliul de Miniștri pentru ca Ministerul de Finanțe să revină asupra măsurilor luate. Menționez că într-o parte a Regiunii Galați a fost seacă.-

La începutul lunii decembrie 1951, IACOB ALEXANDRU a convocat revizorii de impozite și taxe ai Ministerului Finanțelor și a împărțit premii (cîte lei 15.000 de persoană) acelor revizori care au avut realizări bune în regiunea respectivă față de debit (fie prin încasare, fie pentru scăderi dincauze legale)

Mai cunosc deasemenea că IACOB ALEXANDRU s-a ocupat personal de încasările din tr. IV. 1951, urmărind modul cum ele se execută după situațiunile de încasări respective - creînd prin aceasta ocupare a lui o dîră că aceste încasări au o mare importanța.-

În luna ianuarie 1952, nu cunosc că Ministerul Finanțelor să fi luat vre-o măsură pentru intensificarea încasărilor.-

Cunosc însă că IACOB ALEXANDRU s-a ocupat de încasări și în această lună în sensul că m-a întrebă de față fiind și DIMOȘTE ALEXANDRU cece încasările pe prima chenzină a lunii ianuarie 1952, sunt mai mici decît cele corespunzătoare pe luna decembrie 1951, la care i-am răspuns că e normal să fie așa, deoarece aparatul pe această lună lucrează la închiderea scripturilor și că dacă el vrea încasări, nu are decît să dea o telegramă secțiilor financiare din țară să facă încasări mai

mar.

Deasemenea mai cunosc că în această lună, LAUOB nu a pus accentul important pe închiderea scriptelor, căci dacă se puneă că și această problemă este tot așa de importantă ca și încasările, întrucât evidența în scripte a avut de suferit în tr.Iv.1951 în mod sigur că pe luna ianuarie 1952, se încasa mai puțin decit s-a încasat.-

dupa ce am citit prezentul proces verbal cuvint cu cuvint și am constatat că corespunde în totul celor declarate de mine, susțin și semnez.-

ss) CRAIU IOAN

ANCHETATOR

Cpt. Abramovici M.

Conform cu p̄ocessul verbal original din data de 27 sept.1954, ce se găsește la dosarul de anchetă nr.....

ANCHETATOR,
Cpt.

M. Abramovici

rm/ 3 ex.

1 ex.....

1 ex.....

1 ex.....

Proces-Verbal de interogatoriu

Interogatul Morton Grain Iov, născut la 3 Febr. 1908
în com. Bunești Reg. Pitești, funcționar, cu ultimul
domiciliu în Bunești, str. Medic veterinar
(D. te de stare civilă, ultimul domiciliu)
Loensteannu N^o 22, raionul ~~1^o~~ Lenin.

27 Sept. 1954

Orașul Bunești

Interogatoriul a început la ora 22 și min. -

s'a terminat „ „ 24 „ -

Intrebare: Arătați Sr. ce măsuri au luat
Luce Vasile și Jacob Alexandru pentru înter-
ficierea încasărilor impozitelor și taxelor datorate
statului pe tr. IV. 1951 și Iamara 1952.

Răspuns: Cunosce că Luce Vasile și Jacob
Alexandru au luat pe tr. IV 1951 următoarele
măsuri pentru înterficierea încasărilor
de impozite și taxe datorate statului și astfel:
- la începutul lunii Oct. 1951 sau sfârșitul
lunii Septembrie 1951, Jacob Alexandru a
convocat pe responsabilii financiarilor ai
Sectorii Bunești într-o conferință în
care se spus că impozitele și taxele
datorate statului trebuie încasate în
termine legale și cine nu plătește în
aceste termine să fie urmăriți potrivit
legii, orice renunțare trebuie să fie
justificată, iar altele sunt cauze legale

Iscălitura.

Morton Grain Iov

Jacob Alexandru

În mare de scădere de debite și se specifică
aceste scăderi pentru a rămâne înscrise
numai debite (impozite și taxe) bucurate
incasate. Întrucât circumscripțiile XXII și
XXIII aveau o situație bună la încasări
a) stat cuvântul seful de număr respectiv
respectiv să acționeze cum au procedat în
seful ca în celelalte circumscripții să
procedeze la fel, iar în final a spus
că se va ocupa personal de activitatea
la încasări a organelor respective, muncă
la încasări fiind foarte importantă în
muncă financiară.

- Tot Jacob Alexandru la începutul
lunii Oct. 1951 se dat o circulară către
serviciile financiare din țară ca urmările ^{stare de}
impozitelor și taxelor de la comune să
se facă potrivit legii numai în cereale
și animale, dacă contribuabili respectivi
nu plătesc în termene legale impozitele
și taxele datorate statului. Cereale și
animale să fie vândute potrivit legii
organelor de stat de colectare la posturile
de colectare.

- Tot Jacob Alexandru la începutul
lunii Oct. 1951 a convocat revizorii de
impozite și taxe ai elminsterului într-o
conferință și le-a dat dispoziția să
ia toate măsurile legale ca impozitele
și taxele datorate statului să fie
incasate la timp, orice neîncasare
să fie justificată, iar dacă sunt cauze

incalitura.

Incassuristă ca. Andruș

J. Brin

Urmare: a fost executata de directorul Demofte Alexandru, din ordinul si din fondurile puse la dispozitie de Jacob Alexandru.

- Tarile Luce, in prima chezugina a lunii noiembrie 1951, a tinut o conferinta cu revizorii de impozite si taxe ai Ministerului Finantelor (prima conferinta tinuta de Tarile Luce cu acesti revizori, el nu mai tinand artifel de conferinta cu revizorii)

- In aceasta conferinta, Luce a dat dispozitie ca toti contribuabilii, care nu plateau impozitele si taxele datorate la timp sa fie urmarii potrivit legii, adica sa se vanda avere lor urmasibili.

In aceasta conferinta cu revizori l-a intrebat ca in Regiunea Constanta a fost seceta si ca contribuabilii nu au de fondurile respective pentru plata. Luce Tarile a raspuns, stand la dispozitie sa fie urmasiti si la Constanta tot, iar daca nu au bani sa se duca sa munceasca la Canal (unde lipseau bote de munca) si sa plateasca impozitele si taxele datorate.

- In ultima decada a lunii noiembrie 1951, Jacob Alexandru da o telegrama catre Ministerul Finantelor din tara, prin care se da ordin sa fie urmarii toti contribuabilii potrivit legii, daca nu si-au putut plati la timp impozitele si taxele datorate statului.

- Tot in ultima decada a lunii

noii vester col. fidelitay

Semnatura
B. Brines

Urmas: Legile de rãdare sã se efectueze imediat aceste rãdãri, în sensul cã în noiãrte sã rãmãnã numai sume bune de încasat.

Totodãtã sã promis rezolvãrã premii, darã vor avea o activitate bunã în senzul dispozițiilor date mai sus.

- Tit. Iacob Alex. la începutul lunii octombrie 1951 s-a deplasat la secțiunile financiare din Ploiești, Ialomița, Giurgiu, Căluzi, Oradina și Reg. București, unde s-a spus sefulor de secțiuni financiare cã încasarea impozitelor și taxelor statutare stabilite în prezent și importanța mare în sistemul nostru economic și financiar și cã ei sã se mãsurã legale pentru încasarea la timp a acestora și totodãtã sã se mãsurã cã în noiãrte sã rãmãnã numai debite bune de încasat, aplicând legile respective de rãdare.

Tot cu aceste scopuri s-a spus cã Vasile Luca va premia primele trei secțiuni pe țară la încasare, primele trei circumscripții din Capitalã și primul raion din Regiunea București, iar la secțiunile financiare din Oradina, Giurgiu și Ialomița sã dat dispozițiuni cã se întocmeascã tablouri de toti referenți încasatori, cari au realizat debitele sãrte în sãrte (fie prin încasare, fie prin rãdare pentru cauze legale) precum și de secții cari vor realiza debitele sãrte în sãrte pãne la 1 Ianuarie 1952 pentru a fi premiați de Vasile Luca, primiere ce în fapt

Procurator Militar Col. Ardelean

Semnãtura
Iacob Alex.

Urmare: In decembrie 1951, Lucea Tarile primeste telegrame de angajamente pentru realizari mari la incasari de la sectiunile financiare Tribunalei Stalim., telegrame care au fost date de Goltan Eisblitz, directorul Secretariatului din Ministerul Finantelor.

- La inceputul lunii decembrie 1951, Jacob Alexandru a trimis in mod special pe revizorul Tama Georgescu la Reg. Galati pentru a se ocupa de incasari in aceasta Regiune, spunandu-i totodata cu dispoziția date ca sa se duca la Regiunea de Partid si la Comitetul Executiv Regional si sa arate ca daca sunt nemulțumiri de masurile luate de Ministerul Finantelor privind incasarile sa reclame la Partid si Consiliul de Miniștri, pentru ce Ministerul Finantelor sa revina asupra masurilor luate; mentionez ca intr-o parte a Reg. Galati se face secrete.

- La inceputul lunii Decembrie 1951, Jacob Alexandru a convocat revizorii de impozite si taxe ai Ministerului Finantelor si a impartit premii (cate lei 15.000 de persoana) acelor revizori care au avut realizari bune in Regiunile respective fata de debit (fie prin incasare, fie pentru raderi din cauze legale)

- Mai amare de asemenea ca Jacob Alexandru s-a ocupat personal de incasarile din Tr. IV. 1951, urmând modul cum ele se executa dupa

Intrun mic tar let. Ardeleanu

Semnatura
J. Alexandru

Urmare: intructiile de incasari respective, avind
pomi sciente si un par a lui si data ce
este incasari sau o mare importanta.

— In luna Ianuarie 1952 am scris
ca biroul Finantelor sa fi luat
in vederea pentru intensificarea incasarilor.

Exemplu: inose ca Jacob Alexandru
s-a ocupat de incasari si in sciente
luna in secol ca in-a intrabat
de fata fiind si Dimitrie Alexandru
de incasari pe prima luna de
luna Ianuarie 1952 sunt mai mici decat
cele corespunzatoare pe luna Decembrie
1951, la care si am raspuns ca e
normal sa fie asa deoarece epavatul
pe sciente luna lucreaza la inchiderea
scizitelor si ca daca el vrea incasari
nu are de cat sa de o telegrama
sectiilor financiare din tara sa
faca incasari mai mari.

De asemenea mai scris ca in
sciente luna, Jacob nu se pus accentul
important pe inchiderea scizitelor, ca
daca se pune ca si sciente problema
este tot asa de importanta ca si inca-
sările, intrucat evidente in scizite
s-a avut de suferit in tr. IV. 1951, in
mod sigur ca pe luna Ian. 1952 se
incasa mai putine de cat s-a
incasat.

Dupa ce-am citit prezentul proces-verbal curant
cu privire si am constatat ca corespunde in totul celor declarate
de mine, sustin si semnez.

Semnatura,

Procurator
Arbitrat



Amovig

J. C. R. R. R.

157

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestat DUDAS IOSIE, născut la 22 Septembrie 1912, în Ug. Mureș, fiul lui Iosif și Rozalia, de profesie inginer mecanic, fost cu ultimul domiciliu în Budapesta.-

2 Aprilie 1952, București.-

Interogatoriul a început la ora 10,15.

" s'a terminat " 13,55.

Intrebare:

Unde te aflai d-ta în preajma eliberării orașului Cluj?

Răspuns:

În preajma eliberării orașului Cluj, cam pe la începutul luni Septembrie 1944, am petrecut 24 de ore în acest oraș, fără să pot preciza ziua, în acest timp fiind domiciliat la Budapesta.

Intrebare:

Cu ce ocazie te găseai la Cluj în Sept. 1944?

Răspuns:

În Sept. 1944, în preajma eliberării orașului Cluj, împreună cu ATZEL BDE, GISENER ALADAR și FAUST IMRE am încercat trecerea frontului prin Cluj, cu scopul de a lua contact cu guvernul sovietic în vederea încheierii armistițiului fără ca însă să reușim trecerea.-

Intrebare:

Ai reușit totuși să iei contact cu guvernul sovietic?

Răspuns:

Mai târziu la 24 Sept. am reușit să iau contact cu guvernul sovietic, prin persoana d-lui Ministru MEKLIS.-

Intrebare:

De către cine ai fost însărcinat cu ducerea tratativelor de armistițiu?

Răspuns:

Am fost însărcinat de a trata condițiile de armistițiu de către fostul regat HORTY.-

Intrebare:

Cum s'a ajuns să fii însărcinat cu tratarea condițiilor de armistițiu de către regatul HORTY?

Iscălitura: ss. Dudaș I.

Răspuns:

În vara anului 1944, am adresat un memorandum, în numele mișcării de rezistență al cărei conducător eram, către regele Horthy, arătând situația politică militară și imposibilitatea de a mai continua războiul.-

În urma acestui memorandum am primit misiunea de a încheia armistițiul în care scop în prealabil am luat contact cu el prin intermediul generalului LAZAR, comandantul gărzii personale a lui Horthy.-

Întrebare:

Cum era denumită organizația antifascistă al cărei comandant erai?

Răspuns:

Uniunea Patriotică Maghiară.-

Întrebare:

Care au fost relațiile d-tale cu ATZEL EDE, pe tărâm politic?

Răspuns:

ATZEL EDE, cunoștea activitatea mea antifascistă, știa deci că urmăresc terminarea războiului, prin încheierea unui armistițiu separat de germani și ATZEL fiind în totul de acord cu această politică.-

În pregătirea armistițiului am făcut cunoștință cu ATZEL și apoi am avut multe convorbiri cu el până în 1944, Decembrie când el a dispărut.-

Întrebare:

Ce cunoști în legătură cu dispariția lui ATZEL?

Răspuns:

În timpul luptelor pentru eliberarea Budapestei, mișcarea antifascistă întocmind un plan militar pentru deschiderea drumului armatei sovietice, cu forțele interne care se găseau sub comanda Comitetului Național de Eliberare. Din partea acestui Comitet ATZEL a fost însărcinat să treacă dincolo linia frontului pentru a prezenta planul militar întocmit Comandamentului Sovietic fără să se mai întoarcă și de atunci nu mai știu nimic despre el.-

Îscălitura:

ss. Dudaș Iosif

Intrebare:

Te-ai interesat de soarta lui ATZEL după dispariție?

Răspuns:

După eliberarea orașului Budapesta m'am interesat la Comandamentul Sovietic și la Legația Sovietică despre ATZEL, fără însă să primesc vre'un răspuns.-

Intrebare:

Ce alte acțiuni ai mai întreprins împreună cu ATZEL în afară de cele arătate?

Răspuns:

În vara anului 1944, când am aflat despre arestările ce se făcuse printre comuniștii din Nordul Transilvaniei, printre care se găsea și STIMA IULIU, am rugat pe ATZEL pentru a interveni pe lângă generalul DANLOKI VERES LAIOS, comandantul armatei din Transilvania de Nord, cu care ATZEL era în bune relații. Intervenția noastră având ca scop eliberarea acelor comuniști în număr de circa 40.- Rezultatul intervenției făcute a fost punerea în libertate a întregului grup.-

Intrebare:

Din însărcinarea cui ai dus d-ta tratative pentru eliberarea acelu grup de comuniști?

Răspuns:

Această acțiune a fost întreprinsă din proprie inițiativă.-

Intrebare:

Ai stat de vorbă în prealabil cu vre'unul dintre comuniștii arestați sau cu altcineva?

Răspuns:

În această privință nu am vorbit cu nimeni dintre cei arestați și nici cu altcineva.-

Intrebare:

În ce scop ai întreprins această acțiune?

Răspuns:

Din cauza stării de asediu în vigoare viața celor arestați era periculos amenințată și pentru a-i salva am intervenit precum am arătat.-

Îscălitura:

ss.Dudaș Iosif

Intrebare:

Care a fost rezultatul acțiunii d-tale de intervenție?

Răspuns:

Cei arestați au fost eliberați din ordinul generalului DANLOKI VERES LAIOS.-

Intrebare:

După eliberarea celor arestați ai stat de vorbă cu vre'unul dintre ei?

Răspuns: Nu.

Intrebare:

Cum explici aceasta?

Răspuns:

Ei probabil nici până azi nu au aflat despre intervenția mea, eu personal socotind gestul făcut în această privință ca pe ceva normal și natural.-

Intrebare:

Ce motive știi că l-a determinat pe generalul DANLOKI VERES LAIOS să dea curs favorabil intervenției d-tale pentru eliberarea acelor comuniști?

Răspuns:

DANLOKI VERES LAIOS era din acei ofițeri superiori care a înțeles că alianța cu U.R.S.S. este necesară și inevitabilă și că P.C. din Ungaria va avea rolul său istoric. Totodată și faptul că am transmis prin ATZEL că moartea celor arestați poate pricinui eșecul nostru de a încheia un armistițiu mult sau mai puțin favorabil pentru Ungaria.-

După ce am citit cele declarate de mine, susțin și semnez.-

Invinuit
ss. Dudaș Iosif

ANCHETATOR:

LT. MAJOR DE SECURITATE

ss. Anghel Mircea

161

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Judea Iosif, născut la 22 Sept. 1912, în Tr. Mures, fiul lui Iosif și Rozalia
(Date de stare civilă ultimul domiciliu)
 de profesie ing. mecanic, fost cu domiciliul în
 Budoște.

2 Aprilie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 10⁰⁰ și 15 min.

s'a terminat la 13 și 15 "

Intrebare: Unde te aflați în prezent și în ce activitate vă ocupați?

Răspuns: În prezent activitate în activitatea
 Cluj, ca un fel de început în sept. 1944
 am petrecut 24 ore în acest oraș, fără să
 pot realiza nimic. În acest timp fiind domiciliat
 la Budoște.

Intrebare: Ca ce activitate te ocupați la Cluj în Sept. 1944?

Răspuns: În Sept. 1944, în prezent activitate în Cluj, în prezența cu Hitzel Ede, Oleșcu Aladar și Faust Iure am început trecerea frontului prin Cluj, cu scopul de a lua contact cu guvernul sovietic în vederea lichidării organizațiilor - fără ca să se realizeze trecerea.

Intrebare: Și reușit să luați contact cu guvernul sovietic?

Iscălitura,

Judea Iosif

Urmare: Răspuns: Une timpuriu după ce s-a reușit să ia contact cu guvernul sovietic, prin persoana ~~de~~ ministru Uecklis

Intrebare: De către cine ai fost înscris în act de înregistrare a lucrului tractatelor de armistițiu?

Răspuns: Am fost înscris în act de înregistrare a condițiilor de armistițiu, de către fostul raport Harty.

Intrebare: Cum s'a ajuns să fi înscris în act de înregistrare a condițiilor de armistițiu de către raportul Harty?

Răspuns: În vara anului 1944, am aderat la un memorandum, în numele lui căpitanul de rezistență al corii comandat era, către raportul Harty, arătând situația politică uniliteră și imposibilitatea de a avea condiții rășoiale.

În urma acestui memorandum am primit un răspuns de a încheia armistițiu - în care scop în posibil am avut contact cu el prin intermediul generalului Raper, comandantul grupului personal al lui Harty.

Intrebare: Cum era denumit organizația antifascistă al corii comandat era?

Răspuns: Unitatea patrioților unghari.

Intrebare: Care au fost relațiile tale cu Atzel Ede pe teren politic?

Răspuns: Atzel Ede, ca fostul ochi vital al unității antifasciste, știa desigur că urmărirea teroriei noastre rășoiale - prin încheierea unui armistițiu raportat la germani și Atzel fiind în total de acord cu această politică -

Urmare: In prezent am existenta de fapt 162
cunoscuta a Atzel și apoi au avut unele
conversatii cu el până în 1944, Decembrie când
el a dispărut. -

Intrebare: Ce cunoscați în legătura cu dispărutul
la Atzel?

Răspuns: În timpul luptelor pentru eliberarea
României, în seara aut. sovietică în România
un plan militar pentru descurajarea armatei
armatei sovietice, au fost în țară ca să
făcea sub comanda Comitetului Național de
Eliberare. Din partea acestuia Comitetul Atzel
a fost în sarcina să treacă linia frontului
pentru a prepara planul militar înaintea
Comandamentului Sovietic - fără să se cunoască
într-adevăr - și de atunci nu mai știu nimic
despre el -

Intrebare: Te-ai interesat de soarta lui
Atzel după dispărutul?

Răspuns: După eliberarea României, Atzel
nu am interesat la Comandamentul Sovietic și
la legaturile Sovietice despre Atzel, fără să se
să primească vreun răspuns.

Intrebare: Ce altă acțiune ai mai întreprins
în preajma cu Atzel în afara de cele arătate?

Răspuns: În vara anului 1944, când am
aflat despre arstările ce se făceau printre comu-
nista din nordul Transilvaniei, printre care se
se făcea și Silas Dulin, am la început pe
Atzel pentru a interveni pe lângă generalul
Dănilăci Veress la ora comandat armata din
Transilvania de Nord, cu care Atzel era

Urmare: in bune relatii. In termentii acestei revolutii ca
scop eliberarea oamenilor comunisti in numar de
ce. 40 - Republica in termentii acesteia o pot
face in libertate o inregulita grup.

Intrebare: Inii in care acesta cu a des
trahative pentru eliberarea oamenilor grup de
comunisti.

Răspuns: Aceasta este un fapt in termentii
in proprie initiative.

Intrebare: Ai stat de vorba in prealabil cu
re'ul din termentii comunisti acesti sau a alt'care?

Răspuns: In aceasta privinta nu am vorbit
cu nimeni dintre cei acesti si nici cu alt'care.

Intrebare: In ce scop ai in termentii aceasta
actiune?

Răspuns: In cazul acesta de ocazie in orice
stata celor acesti era pericolul amenintat
si pentru aii salva am intervenit precum am
aratat.

Intrebare: Care a fost rezultatul
actiunii acesteia in termentii?

Răspuns: Cei acesti au fost eliberati
din arditul generalii inaintii acestor oameni.

Intrebare: După aceasta eliberare celor
arbitri ai stat de vorba cu re'ul din termentii
acesti?

Răspuns: Nu!

Intrebare: In explicit aceasta

Răspuns: Ei probabil nici pot'ca aii un
am oplet de lege in termentii mea, in personal
Societatei este acest in aceasta privinta ca in
cauza normal si natural.

Urmare: Se motivează că l-a determinat pe ¹⁶³
Generalul Jankov Veres Leios să lăsa curs
venerabilă intervenție: itate pentru eliberarea
ocelor comuniste?

Răspuns: Jankov Veres nu din acei
Ofițeri Superiori care a uitat că alături de
U. R. S. S. este necesară și inevitabilă și că
P. E. din Ungaria la ora aceea s-au istoric.
Tehadot și foarte că au trăsura prin Hțgel
că moartea celor arstotă poate pricini escape
nostru de a uchișă un erudită multă sau
mai puțin favorabilă pentru Ungaria. —

După ce au cetit cele boberate la
unle, Susțin și se au rez

Un viment. Jankov Veres

Jankov Veres

L. Jankov Veres



Iscălitura,

Jankov Veres

164

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestat DUDAS IOSEF, născut la 22 Sept. 1912, în Tg. Mureș,
fiul lui Ioan și Rozalia, de profesie inginer mecanic, fost cu ul-
timul domiciliu în Budapesta.-

7 Aprilie 1952, București.

Interogatoriul a început la ora 10,30.

" " s'a terminat " 13,55.

Intrebare:

Care au fost persoanele cu care te găseai în raporturi
foarte bune în 1944, pe tărâm politic?

Răspuns:

În raporturi foarte bune eram cu ATZEL SDS, cu FAUS IMRE.-

Intrebare:

Ce alte acțiuni politice ai mai întreprins împreună cu
ATZEL SDS și FAUS IMRE în afară de cele arătate în procesul verbal
din 2 Aprilie 1952?

Răspuns:

Cu FAUS IMRE nu am mai avut alte legături în afară de cele
ce am arătat în procesul verbal precedent, dar împreună cu el am
făcut o vizită lui NAGY ISTVAN cunoscut scriitor din Cluj, cu care
oamenii NAGY ISTVAN ne-a povestit o încercare a lui PARKANY și
BIERTALAN de care a fost vizitat pentru a realiza independența
Ardealului în spiritul dictatului proletariatului, PARKANY și
BIERTALAN au încercat să câștige de partea lor pe NAGY ISTVAN.-

Intrebare:

Cine sunt PARKANY și BIERTALAN?

Răspuns:

PARKANY și BIERTALAN făceau parte din grupul VEISSHENS care
era un grup fracționist din mișcarea muncitorească, pretinzând să ei
reprezintă Partidul Comunist Maghiar.-

BIERTALAN și PARKANY s'au prezentat cu pianul la NAGY ISTVAN
împreună cu ATZEL SDS.-

Deosemeni PARKANY și BIERTALAN s'au mai prezentat conduși de
ATZEL SDS și la generalul DANLOAI VARESS LAJOS, cărora i-au cerut
sprijinul în scopul obținerii independenței Ardealului.

ss. Dudaș Ioan

Intrebare:

165

Ce s'a realizat sau ce s'a întreprins în mod concret în acest scop?

Răspuns:

Generalul DANLOREY VERES a refuzat colaborarea cu PARRAZY și BIERZAN și el căru alt eprijin au fost nevoiți să se întoarcă de la Cluj la Budapesta fără nici un succes.-

După ce am citit cele declarate, sunțin și scâmb.-

Inviuit:
sa. Dușan, Toale

ANONIMATIE:
LT. MAJOR DE SECURITATE
sa. Anghel Mitcea

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat: Judez Doşof, născut la 22 Sept 1912
 Îng. Lucea, fiul lui Ionif și Rozalia, de profesie
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
 Îng. Mecanic, fost cu domiciliu în Indroște

2 Aprilie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 10 și 30 min.
 „ s'a terminat la „ 13 și 55 „

Intrebare: Care au fost persoanele a căror
făcări în raporturi foste bune în 1944, pe terin polite
 Răspuns: În raporturi foste bune eram cu
Atzel Edé, cu Faust Luce.

Intrebare: Celelalte activități politice care în timpul
în prezența cu Atzel Edé și Faust Luce în oprobriu de
cele și oritate în P. V. din 2 Aprilie 1952?

Răspuns: Cu Faust Luce nu am mai avut
alte legături în afară de ce am oritat în P. V. de
precedent, dar în prezența cu el am făcut o vizită
în Nagy Istvan a fost scriitor în Cluj
cu care scrie Nagy Nagy Istvan la a
participat o încredere al lui Perkanay și
Birtalan de care a fost vizitat pentru a
realiza în dependentă Ardeului și spiritul dictaturii
politeiștilor. - Perkanay și Birtalan au
incercat să cîştige la partea lor pe Nagy Istvan

Intrebare: Cine sunt Perkanay și Birtalan?

Încălitura, Judez Doşof

Urmare: Dăspăruș: Porțany și Birtalan feceră parte
din grupul Verischeu, care era un grup practicant
din Mișcarea Muncitorească, puțin diferit de
reprezentanții Partidului Comunist maghiar.

Birtalan și Porțany s-au prezentat așadar
la la Nagy Istvan împreună cu Atyel László.

Decidenți Porțany și Birtalan s-au mai prezentat
când la Atyel László - la generalul Daulsky
Veres Leó ca fiind în anii unii și
scopul obținerii independenței Ungariei.

Urmare: Ce s-a realizat sau ce s-a
integrat în mod concret în part. sept.

Dăspăruș: Generalul Daulsky Veres a rămas
colaborator și Porțany și Birtalan și
fără alt sprijin au fost nevoiți să se întoarcă
la Cluj la Partidul țării în anii șase.

După ce au căutat cel puțin
să ste și schimbat. Într-un moment
Mădăraș

Mădăraș
L. Mădăraș

167

PROCES VERBAL DE INTEROGĂTORIU

Arestat DUDAS IOSIF, născut la 22 Septembrie 1912, fiul lui Iosif și Roza, de profesie inginer mecanic, cu ultimul domiciliu la Budapesta.-

11 Aprilie 1952, București.

Interogatoriul a început la ora 17,15.

" " s'a terminat " 20.

Întrebare:

Care a fost activitatea d-tale ilegală între anii 1940-1944 și ce activități de partid ai cunoscut în acest timp?

Răspuns:

Din proprie inițiativă am organizat "Uniunea Patrioților Maghiari" la Budapesta, mișcarea aceasta având ca scop lupta împotriva fascismului și realizarea armistițiului cu aliații. În decursul anilor 1942-43-44 mișcarea aceasta s'a dezvoltat și a ajuns să aibă o influență destul de importantă asupra maselor.

La propunerea Partidului Comunist Maghiar pentru a forma un bloc național antifascist Uniunea Patrioților Maghiari a aderat la acest bloc delegându-mă pe mine ca reprezentant al organizației pe care o conduceam.-

În acest Bloc Național Antifascist am cunoscut pe KALAY GYULA membru al P.C. Maghiar, pe RAIK LASLO, pe dr. BGNATH FERENC, pe PETER GABOR și alții.-

Întrebare:

Ce prieteni mai intimi aveai în acest timp?

Răspuns:

Prieteni politici aveam foarte mulți printre care mai intimi îmi era dr. CIGNAS MICLOS.-

Întrebare:

Ce cunoscuți oameni politici ai avut în acest timp?

Răspuns:

Am avut foarte mulți prieteni și cunoscuți oameni de politică printre care îmi amintesc de KOVACI IMRE, KIS LANCOS, NAGY ERB, LACOS SANDOR și alții.-

Întrebare:

Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe KOVACI IMRE?

ca. Dudaș Iosif

Răspuns:

Pe KOVAČI LARA l-am cunoscut cu ocazia sărbătorii naționale de 15 Martie în anul 1943.-

Întrebare:

Dar pe IACOB SANDOR când și în ce împrejurări l-ai cunoscut?

Răspuns:

Cu IACOB SANDOR din Tg.Mureș am făcut cunoștință în anul 1944, oam pe la sfârșitul verii, în casa docherului CIGMAB MILOȘ la Budapesta, despre care am auzit că fusesse pe vremuri activist în mișcarea muncitorească. De la el personal am aflat tot cu acel prilej că în trecut activase în sindicatul unitar.-

Întrebare:

Ai vorbit mai sus de un IACOB SANDOR din Tg.Mureș. Mai cunoști și alți IACOB SANDOR?

Răspuns:

Da. Cunoșc din Brașov pe un fost activist al Blocului Muncitoresc Fărâncas cu numele de IACOB SANDOR de meserie tâmplar.

Întrebare:

Ce știi despre primul țăst și despre al doilea IACOB SANDOR

Răspuns:

Despre primul știu că era în relații bune cu Baronul ATTEB BOM din a cărei organizație făcea parte. Organizația condusă de ATTEB se numea "Eösselény Dorasz Egyelet" (organizație sportivă).-

Despre IACOB SANDOR din Brașov știu că a fost ales odată cu mine în Comitetul Somerilor din Brașov în 1932, Decembrie, unde am activat împreună.-

După ce am citit cele declarate, susțin și semnez.

Învinnit:

ANCHETATOR:

ss. Dușay Iosif

LE.MAJ. DE SECURITATE

ss. Anghel Mircea

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Judea Josif, născut la 22 Sept
1912, fiul lui Vosif și Bozo, de profesie
ing. mecanic, cu ultimul domiciliu la Podgora
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

11 Aprilie 1952
Orașul București

Interogatoriul a început la ora 17 și 15 min.
" s'a terminat la " 20 și " " "

Intrebare: Care o part oet vitalea ita
ilegala in to anii 1940-1944 - si ce
oeti vati de part d a curvat in oet
tiimp?

Răspuns: De proprie initalina cu
organizat, Unimeo bolivotlar maghiari la
Podgora, unisore ocaito oret ca oret
lupta in putilo forisomului si realizarea
orun et in lu a olidii. In decursul
anila 1942-43-44 unisore ocaito ste
de stoltat si a ojuo si oite o uifhat
destat de in partate ompo boabe.

La propunere partului Comunist maghiar
pentru o perma in lile totalul aut-foctit
Unimeo bolivotlar maghiari a aderat la oet
lile de legandu-ur pe unice cu reprezentat
al organizatiei pe care o conduceau.

In oet lile totalul aut-foctit cu

Iscălitura, Judea Josif

Urmas: Căsoare pe Kaley Gyula lucră al
P. C. Ungaria pe Raik Csaba pe Hr. Bokath
ferme pe Peter Gabor și alți.

Intrebare: Ce prieteni mai înțin orcați
sunt timp?

Răspuns: Prieteni politici: veau fost
mulți prieteni care mai înțin în era
Dr. Cioaba Miclos.

Intrebare: Ce căsoare oameni politici
și sunt în rest timp?

Răspuns: Am avut foarte mulți prieteni
și căsoare ~~am~~ oameni de politica prieteni
care îni căsoare de Kovaci Luce Kis
János Nagy Ene, János Sándor și
alți -

Intrebare: Când și în ce împrejurări
sai căsoare pe Kovaci Luce?

Răspuns: Pe Kovaci Luce l-am căsoare
cu rezona scriitorii national în hertie în
anul 1943 -

Intrebare: Dar pe János Sándor când
și în ce împrejurări l-ai căsoare?

Răspuns: Cu János Sándor din Ing. Mureș
am fost căsoare în anul 1944, care pe
la speranțele lui, în com. bocherului Cioaba
Miclos la Pindapeta, lege care am depit
căsoare pe vremea activist în mișcarea
uniceitară. Dar de la el personal am
afectat tot cu ocaz prieteni și în înțin
octobre în Sindicatul unitar. -

Intrebare: Ai vorbit mai sau la János
Sándor din Ing. Mureș. Mai căsoare și alt

Iscălitura,

János Sándor

171

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul DUDAS IOSIF, născut la 22 Septembrie 1912, în Târgu Mureș, fiul lui IOSIF și ROZA, de profesie inginer mecanic, domiciliat în Budapesta.-

15 Mai 1952, București.

Interogatoriul a început la ora 12.-

" s'a terminat " " 13,15

Intrebare :

Cum arată din punct de vedere fizic acel IACOB ALEXANDRU pe care l-ai cunoscut în casa doctorului CIOMOS MICLOS din Budapesta?

Răspuns :

Era de statură mijlocie lat în spate și după cum îmi amintesc brunet.-

Intrebare :

Al arătat în Procesul Verbal de Interogatoriu din 11 Aprilie 1952 că acest IACOB ALEXANDRU a făcut parte din mișcarea muncitorească și din Sindicatul Unitare, arată ce ști în legătură cu activitatea lui ?

Răspuns :

Știu numai cât mi-a spus el și anume că în jurul Congresului din Timișoara care a avut loc în 1929, el a fost activist în aceste sindicate.-

Intrebare :

Cum a venit vorba despre activitatea lui ?

Răspuns :

I-am vorbit despre condamnarea mea și de închisoarea făcută la Doftana, cu care prilej el s'a interesat de ADI LADISLAU și de IULIUS SIMO, la care eu l-am întrebat dacă îi cunoaște și el mi-a răspuns că da, din vremea când făcea și el parte din mișcare.-

Intrebare :

L-ai întrebat unde a activat ?

././.

ss/. DUDAS IOSIF

Răspuns :

El mi-a spus că activase în Sindicatul Unitare în jurul Congresului.-

Intrebare :

Ce mai ști în legătură cu acest IACOB ?

Răspuns :

Că a fost prieten cu baronul ATZEL EDE.-

Intrebare :

Ce profesie avea ?

Răspuns :

Era muncitor, dar nu cunosc ce fel anume, era în vârstă de cca 38-40 ani.-

Intrebare :

Ai mai arătat că ai cunoscut un IACOB ALEXANDRU din Brașov ? Arată cum arăta el din punct de vedere fizic, ce vârstă avea și ce profesie ?

Răspuns :

Pe IACOB ALEXANDRU din Brașov, l-am cunoscut în 1932, era înalt și voinic, purta mustață, era brunet și de meserie maistru tâmplar în vârstă atunci de circa 40 ani.-

Intrebare :

Ce politică a făcut acest IACOB ?

Răspuns :

Despre IACOB ALEXANDRU din Brașov, știu că a fost ales odată cu mine în Comitetul Șomerilor din acel oraș în 1932.-

Nu știu să fi activat în mișcarea muncitorească.-

Acest proces-verbal de interogatoriu după ce l-am citit cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întru totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez propriu, nesilit de nimeni.-

ss/. DUDAS IOSIF

LT.MAJOR DE SECURITATE,

Anghel Mircea

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Jacob Josif, nașcut la 22 Sept 1912, în Trg. Jiu, fiul lui Josif și Rozo de profesie Ing. Mec., domiciliat în Buzoesti

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

N. Naș 195 2

Orașul Buzoesti

Interogatoriul a început la ora 12 și 10 min.
" s'a terminat la " 13 și " "

Intrebare: Cu ce erat și în ce vedea
fiic peel Jacob Alex pe care l-ai cunoscut
în casa doctorului Ciomă, Miclos din Buzoesti
la oprit. Era de statură mijie
lat și sport și știa cum să scrie
brut.

Intrebari: Hi erat în P.V de interog-
toriu din 11 Aprilie 1952 că ceat loc
Alex. a put part din un mare
unus' bularis și din și l'at la un mare
prob ce st în legătura cu ochi v'it
lui

La oprit: Sti un mare cât un mare
el și cum ca în jurul compozitului
din Timisoara care e ort la 1924
el a put retinut în drept și l'at

Intrebari: Cum o veat vorbe
ochi v'itales lui?

Iscaitura, Josif

Urmare: Nu s-a putut realiza in ~~un~~ ~~scara~~
Unu-konser-

Best P.V. la sistemul de
ce l-au cedit cuvant cu cuvint
au constatato co corectele in
tota ca cele balante de un
si stiti si scrierii proprii rezult
in luna



Maria Jusu

Iscaitura,

Maria Jusu

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Vukos Josif, născut la 22 Sept. 1912, în
Tg. Mures, fiul lui Josif Vukos, inginer, cu
ultimul domiciliu în Budapesta, str. Tanya nr 15 A.
(Data de stăru civilă, ultimul domiciliu)

ii octombrie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9 și min. 05
" s'a terminat " " 12 " " 45

Intrebare: Unde ai domiciliat te în perioada
1940 - 1944?

Răspuns: În perioada anilor 1940 - 1944
am domiciliat tot în Budapesta.

Intrebare: Cu ce te-ai ocupat în
acel timp?

Răspuns: În acel timp am urmat
Politehnica, pe care am terminat-o în 1943
și apoi am fost inginer la fabrica
"Magyar Tégaskező Gyar" din Budapesta.

Intrebare: Ce activitate politică
ai desfășurat te în acea perioadă?

Răspuns: Până în primăvara
anului 1944 nu am desfășurat nici o
activitate politică. Începând din 16 aprilie 1944
am organizat Magyar Hazafielő Izabadosag
Izönetsége (Alianța Patrioților Maghiari
pentru libertate), organizație care avea

Iscaitura,

Josif Vukos

Urmasre: drept scop să lupte împotriva fascismului
hitlerist și pentru încheierea păcii. Această
organizație a devenit foarte puternică și
numeroasă. Tocmai propaganda prin presa
legată și prin grai viu. Eu fiind secretarul
general al acestei organizații, am fost
în fapt conducătorul ei. Din inițiativa
mea am format apoi un Comitet Național
compus din organizațiile noastre, Partidul
Păcii, Partidul Social-Democrat, Partidul
Liberal Agrarian și Partidul Național-Tărănesc
În numele acestui Comitet Național am adresat
în Iulie 1944 un memorandum regelui
Horthy, cerând schimbarea guvernului
Stojay cu alt guvern în vederea încheierii
păcii. La începutul lui August 1944 am fost
invitat la fiul lui Horthy și am săzut
de acord asupra programului, ~~și~~ adică
schimbarea guvernului și încheierea sa
cu guvernul Dukatos și începerea
tratatelor pentru pace.

Întrebare: În ce împrejurări ai
luat ^{de} legătură cu fiul lui Horthy?

Răspuns: Am luat legătură cu
fiul lui Horthy prin baronul Istgel
Ede. Acest baron mi-a prezentat lui
Lathy, seful de cabinet al fiului lui
Horthy, deoarece în urma trimiterii
memorandului, fiul lui Horthy, dorea
să mă cunoască. După ce am fost
prezentat, la 2-3 zile mai târziu am
fost chemat de fiul lui Horthy prin

Iscălitura,

Moldușan

Urmare: Lathy.

Intrebare: ~~De~~ de unde l-ai cunoscut 776
pe Istvel Ede?

Raspuns: Pe Istvel Ede l-am cunoscut
pe nisula Lupu, in circa 1944, prin prietenul
meu Magyari Ferenc, care era prieten si cu
el - Magyari Ferenc era presedintele
organizatiei noastre si scopul prezentei mele
si intalnirii noastre era recitarea lui Istvel
Ede in organizatia noastra. El, acceptand
programul nostru, se alina la organizatia noastra.
Istvel Ede era tate cu bunicul meu
Bethlen, care era sau cel mai influent
in Ungaria, fiind sfetnicul cel mai intim
cu regele Horthy. Astfel Istvel Ede
se vorbit cu Bethlen, care la randul sau
l-a influentat pe regele Horthy in
vederea realizarii programului nostru.

Intrebare: Ce legaturi ai avut
cu Istvel Ede?

Raspuns: Cu Istvel Ede am avut
legaturi permanente pe linia organizatiei
noastre, el fiind acela care a organizat
grupurile de prieten ai organizatiei noastre
in armata. In Sept 1944 eu cu Istvel
Ede am plecat la Cluj, urmând ca
de acolo sa trecem frontiera in vederea
unei misiuni pe linia organizatiei
noastre. Cu am putut insa trece
frontiera. Fiind la Cluj, cu acest
prilej l-am rugat pe Istvel Ede

Semnatura,

Istvel Ede

Urmare: m' intervine la generalul maior Daboki
Feres Lajos, comandantul teritorial al Ardealului
de Nord, m' ordone eliberarea comunistilor
arestati din Ardealul de Nord. Atzel Ede
si s' dus la scut general si chisea in
vechii zi au fost pusi in libertate. Aceasta
era mi se pare in 13 Sept. 1944.

Intrebare: Din initiativa cui i-av sunt
lui Atzel Ede m' intervine pentru eliberarea
comunistilor arestati?

Raspuns: I am avut lui Atzel Ede sa
intervina pentru eliberarea comunistilor arestati
din propria mea initiativa. Itam ce
sunt f. multi comunisti arestati si
cumosteam ca Gestapo-ul intentioneaza sa-i
transporte in lagarele din Germania.

Intu, ademas, dupa ce m' am reinters din
Blyde Boudzenta, am avut dupa are-
trei zile ca Gestapo-ul a spusent la
inchisura militara Bly, vraind ca presa
pe comunisti, dar ei fusera deja
eliberati si atunci directorul inchisori
a fost impuscat.

Intrebare: De unde cumostai sa sunt
foarte multi comunisti arestati in Ardealul
de Nord si depe intentiile Gestapo-ului?

Raspuns: Itam sa e echipa speciala
compusa din jandarmi pusa la dispozitia
G.G.F.ului ince din 1944 se ocupa cu
arestarea comunistilor din Ardealul de
Nord. Arestarile si procedurile care au urmat.

Semnatura,

Siclosi Lof

2
177

Urmas: au fost publicate în ziare. Dintre arestati
eram și oameni, pe care îi cunoșteam: Julius
Pino, Csenger Ludovic etc. de care nu mi-a
văzut în ziare.

Depră existența unei echipe speciale de
jandarmi pentru lei dispoziție. Deff-ului stău
de la un deputat Racz Kalmán. Aceste
mi-a povestit în 1943 că în Parlament s-a
făcut interogatori de către unii deputați din
Partidul Ușilor Căștăriei împotriva modului
barbar cum se duc arestările celor arestați
la Gemeneni. Cu acest prilej mi-a
vorbit și despre echipe speciale de jandarmi.

În ceea ce privește intențiile Gestapo-ului,
sunt lucru mi l-a spus un lt. col. de
jandarmi Ugraj Gabor în August 1944 -
Aceste cunoștea că eu sunt unul din
conducătorii organizației noastre și împuțiga
cu miscarea antigermană.

Intrebare: Ce cunoșteți despre
arestările de comunisti din Ardealul
de Nord în perioada 1941-1943?

Răspuns: În sfera celor arestate
mai sus, am aflat de la Ugraj Gabor că
în timpul arestărilor conducătorul
comunistilor din Ardealul de Nord a
trădat pe ceilalți. Ugraj mi-a spus
că s-a produs arestări numeroase datorită
faptului că ecel conducător, despre
care mi-a spus că a fost Erdős, a vorbit
la arestatori tot ce știa. Un mi-a
comunicat însă numele său, este Luciu

Semnătura.

Iușor Ion!

Urmare: Ugray mi l-a spus la cunostinta, in
August 1944, singura data cand am vorbit
cu el. El mi a spus, oriunde in sensul
anului 1953, la Gilava, stema de vorba
cu unul Veileam Gamil, ^{la incluziunea Gilava} ce-a fost arestat ^{Adaugat de mine}
si el in 1943, si acesta spunandu-mi ca
"Hiller Kohn" la cunostinta de atunci a
tradat pe toti activistii Partidului, cu
deduceri ca Ugray probabil cand
mi-a vorbit despre ucel conducator si a
refuzat la Kohn Hiller.

Deoarece am scris de la Veileam Gamil,
tot in anul anului 1953, la incluziunea Gilava,
ca el in sine (Veileam) l-a tradat
in cazul secretariilor din 1943 pe Jozsa
Bela, spunandu-mi ca se intalnise
cu acesta, in urma sa mi-a spus Jozsa
Bela a fost arestat, de catre oamenii
Jeff-ului, care l-au invitat la aceasta
intalnire.

Alte chestiuni in legatura cu arestarile
din Ardealul de Nord mi cunosc, cu exceptia
faptului ca in anul 1949, aflandu-ma
la incluziunea Historesca din Budeapest,
se vorbea printre cei arestati ca in scaria
arestarii lui Rajk Leob, a fost arestat
si Ion Gheorghiu, fiind invinovatit ca se fi
fost informatorul Jeff-ului, care se
fi contribuit la arestarile comunistilor
din Ardealul de Nord in perioada
1941 - 1944. Cu mine stiu daca a fost
arestat sau nu, dar faptul este ca tot

Semnatura

Lucian Jozif


Sters de mine

Urmare: la inchisoare si tot in aceleasi ani, am vazut
mai tarziu in ziua un discurs a lui
Nou Ghorghe, pe care l-am tinut ~~si~~
in acel timp. Nou Ghorghe in 1949 stia
ca era in conducerea Comitetului Comunist
Ungar si membru in C.C. al Partidului
Bun si Onorabil din Ungaria. In aceasta
era ca cele ce se consemneaza in inchisoare
erau simple surse.

Intrebare: Despre alte informatii ai
Deff-ului ce sti?

Raspuns: Cu mine si sursele
despre ve-sun informatia al Deff-ului.

Dupa ce-am citit prezentul proces
verbel privind eu sursele si am constatat
ca corespunde in totul celor declarate de
mine, marturii si semnez

St. maj. 

Judec. Jozif

Proces-Verbal de interogator

Arestat Dudas Yozif, născut la 22 Sept. 1912, în
Tg. Mures, fiul lui Yozif și Roza, inginer, cu
ultimul domiciliu în Budapesta, str. Tempa n.º 15 cl.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

14 Decembrie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 17 și 15 min.
„ s'a terminat la ora 20 și - min.

Intrebare: Când ti-~~o~~ desfășurat ~~de~~ activitatea
politică la Cluj?

Răspuns: Activitatea mea politică la Cluj
mi-am desfășurat-o în cursul anului 1943,
chiar primă vară până în toamnă.

Intrebare: Ce funcții politice ai deținut
în aceste perioade?

Răspuns: Eram membru în Secretariatul
U. T. C. În aceste funcții aveam atribuția
de a mă ocupa cu rezortul organizației.
Totodată am fost delegatul Regional pe
lângă Comitetul Local al U. T. C.

Intrebare: Ce persoane ai cunoscut
~~de~~ în cadrul funcționării pe care le-ai avut?

Răspuns: Cunosteam membrii Secretariatului
și membrii Comitetului Local al U. T. C. -
Ca membri ai Secretariatului erau:
Undi Ferencz, Izikely Yozif și eu mine.

Semnătura,

Dudas Yozif

Prin urme: Ww. Otto nu era membru de partid. 80

Intrebare: Dacă totuși ai cunoscut numele său real?

Răspuns: Ww. am cunoscut niciodată numele său real -

Intrebare: Bine cunosctea numele său real?

Răspuns: Cred că numele său real era cunoscut de Ella Benedek. Aceasta era originară din Oradia Albă, de unde a fost adusă de mine la Cluj. Este o persoană foarte cunoscută la Oradia, de către elementele din ilegalitate. Ea este cunoscută și de Pensoșii Alexandru, care mi-a și recomandat-o în manusă.

Intrebare: Ce mai știti despre Otto?

Răspuns: Otto pe atunci avea vârsta aproximativă de 20 ani - el era din singura muncitor. El se pare că era și negustor și student la semnalmente în orașul Cluj, doar că avea familie înaltă.

Intrebare: Și-au fost prezentate în secheta autentică două fotografii. În care din aceste fotografii ai recunoscut pe Otto?

Răspuns: În cele două fotografii mi-am recunoscut pe Otto.

Intrebare: Dar pe cine ai recunoscut?

Răspuns: Când mi-au fost prezentate cele două fotografii: una

Semnătura.

Lucian Jovan

Unare: reprezentând un civil în viața sa
sălbă, sau care seamănă în ele nici
de persoană - elbi țigui, la țlăv, gindilme
reșterea acestor clase fotografice, mi s'as
părent că # persoane alii fotografice
civile s'ini este amănute, dar mi-mi
aducem aminte de unul - căm-imi
amintu se se persoane alii aceste fotografice
să se pută fi un membru N. P. C.
care se născu în 1932, țlăv de la țlăy.
La Ștrăv, pentru minee ilegală: Ștrăv
el mijor s'as camăscu se mi este put
pută minee excepțione alii Ștrăv, mi-a
cecut țlăv s'as născu la țlăy. c'ă
Ștrăv s'ini il elone s'ini afara de cel
c'ă țlăv mi-a mi camăscu mi-mi-a -

Ștrăv: de c'ă țlăv s'ini camăscu de
post țlăv la Ștrăv s'ini se colțol?

Ștrăv: el post țlăv de țlăv
Ștrăv, născu e Regiune la N. P. C. țlăy. Ștrăv
de post țlăv pentru se organiza țlăv
N. P. C. la Ștrăv. țlăv Ștrăv s'ini camăscu
de țlăv țlăv.

Ștrăv: țlăv fotografice militare - mi
s'ini se seamănă?

Ștrăv: țlăv fotografice militare, mi
am născuț mi-a de persoane -

Ștrăv se-am s'ini țlăv țlăv
mi-a născuț s'ini camăscu s'ini camăscu
născuț se camăscu în țlăv celor
plecante de țlăv, născuț s'ini camăscu

Ștrăv mi-a țlăv



Semnatuș,

Ștrăv, țlăv

Proces-Verbal de interogator

Arestatul DEMETER IOAN născut în anul 1908 Ziua 6 în com.
 Chioabă - Cluj fiind din IOAN și MARGARETA de gura mare -
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
 profesor universitar cu ultimul domiciliu în Cluj (în Republica NR 1)

12 Noiembrie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 1 și — min.
 „ s'a terminat la „ 9 și — .

Intrebare: În procesele verbale de interogatoriu anterioare ai
 arătat că lai cunoseai pe căsoară LUDOVIC ANEBETA îți ceră să
 arăți când și în ce împrejurări lai cunoseai.

Răspuns:

Lai cunoseam pe căsoară LUDOVIC în anul 1930 în
 orașul Cluj era student la una din întreprinderi
 studențești.

Intrebare:

Care a fost natura legăturilor între dumneata
 și căsoară LUDOVIC.

Răspuns:

Natura legăturilor între mine și căsoară era la
 început de prietenie.

Intrebare:

În ce a constat legătura politică pe care te ai
 avut cu căsoară LUDOVIC.

Răspuns:

Prima legătură politică am luată cu căsoară LUDOVIC

Semnătura,

Demeter

Urmare: in anul 1934 participand impreuna la
opozitie partidului maghiar, aici impreuna am
colaborat la ziarul opozitiei la care el
era redactor responsabil.

Din anul 1933 am detinut impreuna cu el in
partidul de pace pana in anul 1944.

Intrebari

Pe activitatea comuna ati definitivat in partidul
de pace

Raspuns

Am participat impreuna cu esecior Ludovic la organizarea
unei adunari a partidului muncitor agrarilor in anul 1933.

Impreuna cu el am participat in comitetul condus
de Jacob Alexander la vederea tratativelor cu
grupul Teleky astfel ca am participat la incheierea
pedintelor acordului colectiv cu refuzul la el acasa la
fel am participat si la pedintele finale cu grupul
Teleky.

Dupa anul 1944 am colaborat la pedintele politice
si administrative conduse la incheierea de Jacob
Alexander si mai tarziu de Jacobochi Ludovic.

In anul 1941 am facut parte din comisie condusa
de esecior Ludovic pentru organizarea universitatii
maghiare din Cluj aici impreuna cu el in
IANCSO ELENER am facut propuneri pentru incadrarea
personalului si rezolvarea problemelor bugetare.

In anul 1944-1948 fiind numit decan la Facultatea de
Stinte Economice si Juridice am colaborat impreuna
cu el in Consiliul Universitar condus de el.

Intrebari

Care a fost participarea lui esecior Ludovic in lupta

Semnatura,

Teleky

Urmare: cu tratativele duse cu grupul Teletky 182

Răspuns:

Înainte de a se începe tratativele cu grupul Teletky a jucat în semnătură membrilor partidului de pace care erau derivați de Jacob Alexandru de a participa la sedință în vederea pregătirii tratatelor ce se făcuseră la el acasă în primăvara anului 1944. La fel toate sedințele grupului erau ținute la el acasă iar căsoara Ludovic a primit din partea lui Jacob Alexandru cerința să amâne membrii grupului să de câte ori se făceau sedințe în vederea tratatelor cu grupul Teletky.

Întrebare:

Pe altă sursă în afară de cea arătate mai sus a avut căsoara Ludovic în vederea tratatelor duse cu grupul Teletky.

Răspuns:

A mai avut ca sarcină să participe la discuții în sedințele ținute cu grupul Teletky.

Întrebare:

Se cunoaște cumva despre semnăturile lui căsoara Ludovic cu TELETKY BELA și NICO ENERIC.

Răspuns:

Nu cunoaște să fi avut vreă legătură cu TELETKY BELA însă cu NICO ENERIC avea cunoștință din tinerețe, am oțel în anul 1943 căsoara Teletky Ludovic că căsoara Ludovic a intervenit pe lângă NICO ENERIC de a interveni acesta pentru eliberarea lui IERONIM IUDOVIC de la închisoare apoi de la armată numai amintesc precis de unde, știu că în urma acestei intervenții

Semnătura,

Alina I. I. I.

Urmare: a lui Mico Emene Jarkov, a fost eliberat.

Intrebare.

In ce a constat activitatea comunitatei in comisia condusa de asociaza Ludovic in vederea organizarii universitatii maghiare.

Raspuns.

Impreună cu asociaza Ludovic am fost legaturii cu ministrul invatamintului la fel am propus si am aprobat propunerile lui asociaza Ludovic la inlocuirea personalului corpului didactic al universitatii.

Intrebare.

Am eu alte persoane pe care sa consulte asociaza Ludovic in vederea propunerii membrilor corpului didactic al universitatii maghiare.

Raspuns.

In vederea acelor propunerii in special asociaza Ludovic se consulte cu Jacob Alexander.

Intrebare.

Aratai dumneata tot ce sti despre activitatea politica a lui asociaza Ludovic inafara de cele aritate mai sus.

Raspuns.

Stiu ca dupa anul 1944, fiind legaturii cu un profesor care detinea o functie mare in ministrul invatamintului public maghiar cu numele de Meolan, care avea atitudine natiunara natiunara sau in anul 1947 ia dat lui asociaza Ludovic o serie de carti pentru uzul universitatii care aveau continut natiunara, la fel tot in aceeasi perioada a fost legaturii cu RAIK LADISLAV fost ministru de interior al RP Ungaria. Tin sa remarc ca asociaza Ludovic sa intereseze indeaproape de pasaportul lui Meolan.

Semnatura,

Urmatorul

Urmare: departe in aceasta functie, până la sfârșitul
anului 1944 când acesta a plecat la detenție. 83
In anul 1945 am căzut în grija ei, căpitanul
HOMONNAI a fost demascat de autoritățile
maghiare ca făcând parte dintr-un grup de complotiști
format din mai mulți ofițeri.

Întrebare.

Se cunoaște despre legătura cu căpitanul lui
HOMONNAI TIBERIU cu IACOB ALEXANDRU înainte de anul
1944.

Răspuns:

Avocatul LORINT ADALBERT într-o discuție după
eliberarea Ardealului mia spus că IACOB ALEXANDRU
împreună cu căpitanul HOMONNAI au stat ascunși la
el acasă înainte de eliberare.

Întrebare.

Se mai ai de declarat în legătură cu activitatea
politice a sursă oricăror surse.

Răspuns.

Nu mai am de declarat nimic.
După ce am citit prezentul proces verbal al interogatoriului
am văzut cu interes și am constatat că conținutul
întru totul cu cele declarate de mine și nu mai
am nimic de spus în legătură cu acestea.

Alexandru
de Spărieș


Demetriu

Urmare : cu care acesta să poată veni în țară, astfel
că în anul 1944 Mealan a reușit să vină în
țară unde lă vizitat pe căsoșă la Universitatea
din Cluj.

În anul 1947 CSĂCĂR LUDOVIC împreună cu BALOG
EDGAR au organizat un comitet studentesc care era
dirijat de ei, aici a recrutat studenți mai mult
proveniți din mediul făărănesc printre care se
găsea și CIETLI IONIF naționalist. Ilin că după căsoșă
și-a terminat studiile acesta prin intermediu lui
BALOG EDGAR a devenit activist al P.C. U.P.M.

Intrebare

Arată dumneata ce legătura a avut
CSĂCĂR LUDOVIC cu căpitănelul de stat major
HOMONNAI TIBERIU.

Răspuns

Profesorul IORANCIU ELEMER mi-a povestit că în
anul 1943-1944 căpitănelul HOMONNAI TIBERIU ia avut
profesorului IORANCIU ELEMER să îl pună în legătura
cu comunisti, acesta la îndrumat la CSĂCĂR LUDOVIC.
Nu lumose cum a stabilit legătura cu acesta
atunci însă că după căsoșă căpitănelul
HOMONNAI TIBERIU în familia lui IACOB ALEXANDRU care
mi la comandat ca ofiter deștor.

La propunerea lui IACOB ALEXANDRU căpitănelul
HOMONNAI TIBERIU a fost numit responsabil pentru
știri la ziarul "Vilagossag" condus de BALOG
EDGAR în această funcție acesta avea în let
simpat manifestări anti sovietice, șamăbat de căsoșă
atitudinea lui IACOB ALEXANDRU de către IORDAN LUDOVIC
acesta ia luat căpănera sprăjinașul pe noi

Semnătura,

Mealan

184

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul Dezideriu Traian născut în anul 1909 la
în com. Chiriaci-Plajă fiul lui traian și Margareta cu
ultimul domiciliu în cluj Str. Republicii Nr. 14.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

12 Decembrie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 8 și 30 min.
" s'a terminat la " 9 și 15 "

Intrebare: Su procese verbale de interogatoriu
anterioare și există și a efectuat cu
IAKAB ALEXANDRU.

Creata căuta și în ce împrejurări
emozionat pe acesta

Răspuns
Laun emozionat la începutul anului 1944.
în următoarele împrejurări:

Trece din toamna anului 1943 CSOGOR
LUDOVIC mia spus că vinna de la partid
vrea să ia legătura cu mine, însă nu
am luat legătura cu el atunci și mai târziu
la începutul anului 1944.

Intrebare
Cum te ai întâlnit și cu IAKAB ALEXANDRU
și unde

Răspuns
Am fost invitat la o via fixă de către

Semnătura,
Dhermetiu

Urmare: CSÖGÖR LUDOVIC la sesiunea sa moare sau
găsit prezent pe IAKAB ALEXANDRU.

Intrebare

Cu ce scop a luat IAKAB ALEXANDRU
legislativ cu Jte.

Răspuns

La prima intălnire pe care am avut-o
cu el nu interesat întrebându-mă dacă
cunosc pronunțările existente în "partidul
ardeleneș", precum și atmosfera în rândul
intelectualilor cu privire la evenimentele de
pe front.

De atunci el m-a spus că începând de
acum voi fi legat de el, trăindu-mi
nariva și mă impresionez cât mai bine
despre pronunțările din "Partidul ardelenes",

Intrebare

Care a fost natura legăturilor pe care
le-ai avut cu IAKAB ALEXANDRU.

Răspuns

Legăturile mele cu IAKAB au fost numai
legături politice. (partid)

Intrebare

Te ce au cauzat aceste legături?

Răspuns

Am avut cu el câteva intălniri, după cum
amuză: După prima intălnire și în urma
revenirii pe care una trasată am mai fost
chemat adota acori la CSÖGÖR LUDOVIC
acori unde Iosif Alexandru ma întrebă
despre îndeplinirea revenirii Iosif la prima

Semnătura,

Alexandru

285

Urmare: intalnire la care eu iam raspuns ca conducerea

"partidului cehoslovac", sa despartit in doua grupuri. Atunci Jacob Alerandru mia spus ca legaturii cu grupul TELEKY BELA si sa intreab oare sunt dispusi sa ia legatura cu "partidul de Pace", atunci eu stabilit locul si data unde sa ne intalnim, raspunsul lui Jacob Alerandru i lam transmis in sala de asteptare a cabinetului lui CSÖÖÖR LUDOVIC.

Pe urma acestui lucru grupul TELEKY BELA sa intalnit cu grupul din partidul pacii in locuinta profesorului meu DEMETER BELA unde sa stabilit inceputul tratativelor.

Cei participat cu el la sedintele grupului "partidului pacii" in locuinta lui CSÖÖÖR LUDOVIC.

Dupa cateva saptamini de la prima intalnire cu grupul TELEKY BELA, a venit la mine iarasi si una intrucat se este cu tratativele, si a insistat sa luam legatura imediata cu grupul TELEKY BELA si sa incepem tratativele.

Dupa eliberarea masului C. lui, am facut parte cu el intrun comitetu administrativ unde el ne trasa diferite sarcini, dupa cateva intalniri conducerea comitetului ia statia lui HORVÖKY LUDOVIC.

Intrebari

Orta Ita tot ce unosti in legatura cu Jacob Alerandru atat incante cota si dupa eliberarea masului C. lui.

Semnatura,

W. Demetrescu

Urmare:

Răspuns

În primăvara anului 1933 a fost arestat
de către de jandarmi unii POPESCU
și BLAGA însă în scurt timp a fost
eliberat, după eliberarea Clujului apărând
BLAGA a participat la o demonstrație
organizată de partid. RĂZELUDINE
a cerut lui IAKOB ALEXANDRU să ia
măsură în puterea lui însă IAKOB nu
a fost de acord cu acest lucru.

După procesele comunistilor judecat
la Cluj unii și el a fost arestat, re-
plimbe liber pe străzile principale și
în piața Clujului în timp ce ține
exumisti erau în ilegalitate.

După eliberarea Clujului a introdus
în organizația de partid pe cei mai mari
capitaliști dându-le roluri de partid
scute importante, astfel a introdus
într-un colectiv unit "Finanțier economic",
pe SĂNTĂ NICOLAE activator principal
al mișcării "foricani", creșterea popularității
de titlul acordat de IAKOB ALEXANDRU
a fost în mare măsură influențat și datorită
o ruma importantă de la mijloc alături din
Cluj.

De asemenea a mai fost arestat în colectivul
de mai sus și BERONER ALEXANDRU proprietarul
unei fabrici în peste 200 muncitori, ulterior
BERONER a fost exclus din partid și dat
în judecată pentru sabotaj și a intervenit

Semnătura,

Wannely

Urmare: pe langa Jacob Alexandru care in prezent
ca il va ajuta.

In timp cat a fost secretar de partid
in Cluj a tinut legatura cu actionarii
fabricei Denumata, la un banchet de 1 Mai
1946. Tinut la fabrica Denumata el sa prezentat
la banchet cu actionarii ANHAUT si cu
VASILE LUCIA

Cu ajutor d'ela aducatorul FERETE GHEORGHE
ca Jacob a avut o cumnata la Paris care
dupa eliberare a venit in tara si in cu
ajutorul lui Jacob a dus din tara mai
multe obiecte de valoare

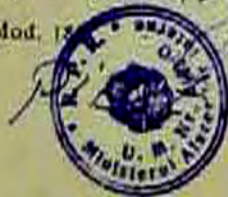
In anul 1946 a intervenit la primaria
din Cluj pentru a face rotii lui
autORIZATI de comert fara nici o formalitate
si imediat.

In 1944 trupele sovietice (care au competente
de administratie sovietice au prelat primarie
o dragherie pentru alimentarea populatiei
cu medicamente. Jacob Alexandru a intervenit
pe langa primarie si amine la DAN STEFAN
ca poate prindea din buget publicului si
sa o lasa sub administratia unui prieten
al sau, lucru pe care la inceput
prietenul lui Jacob si cu toate acestea
au facut un comert privat.

Dupa ce am citit prezentul proces verbal
de interogatoriul unuia in cumint et corespunde
intru totul cu cele declarate de mine susin
si semnele ne vilit de unu.

St. de securitate

Mod. 12



DICTION

Semnatura,

A. Demutari

487

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul DEMETER IOAN, născut în anul 1908 Iulie 6, în comuna Chiraleș-Cluj, fiul lui IOAN și MARGARETA, cu ultimul domiciliu în Cluj, Str.Republicii No.2.

5 Februarie 1953- București
Interogatoriul a început la ora 0,30.
" s'a terminat la ora 4.

Intrebare ;

În procesele verbale de interogatoriu anterioare ai arătat că ai activat cu IACOB ALEXANDRU. Arată când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe acesta ?

Răspuns;

Pe IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut la începutul anului 1944 prin CSOGOR LUDOVIC, care încă de la sfârșitul anului 1943 mi-a comunicat că cineva din partea partidului vrea să vorbească cu mine. În acest sens eu am fost invitat de către CSOGOR LUDOVIC la locuința sa din Cluj la începutul anului 1944 unde l-am cunoscut pe IACOB ALEXANDRU.

Intrebare ;

Ce persoane mai erau de față în cabinetul medical al lui CSOGOR LUDOVIC când Dta l-ai cunoscut pe IACOB ALEXANDRU?

Răspuns;

Nu mai era de față nici-o persoană în cabinetul medical al lui CSOGOR LUDOVIC când eu l-am cunoscut pe IACOB ALEXANDRU.

Intrebare ;

Ce anume ai discutat Dta cu IACOB ALEXANDRU când l-ai cunoscut pe acesta ?

Răspuns;

La prima întâlnire pe care am avut-o cu IACOB ALEXANDRU el s'a interesat întrebându-mă dacă cunosc frământările existente în "partidul Ardelenesc" precum și de atmosfera ce există în rândurile intelectualilor cu privire la evenimentele de pe front.

Deasemeni el mi-a spus că începând dela această dată voi ține legătura cu el, trasându-mi sarcina să mă informez cât mai bine despre frământările din rândul " Partidului Ardelenesc".

Intrebare :

Care a fost natura legăturilor pe care le-ai avut cu IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns;

Legăturile mele cu IACOB ALEXANDRU au fost legături politice.

Intrebare :

In ce au constat aceste legături politice pe care le-ai avut cu IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns;

Am avut cu IACOB ALEXANDRU câteva întâlniri după cum urmează; după prima întâlnire când l-am cunoscut și în urma sarcinilor trasate de el la această întâlnire eu am mai fost chemat odată la CSOGOR LUDOVIC acasă unde IACOB ALEXANDRU m'a întrebat despre felul cum am îndeplinit sarcinile trasate de el la prima întâlnire în acest sens eu i-am răspuns că "Partidul Ardelenesc" s'a despărțit în două grupuri și că în rândurile Partidului există fricțiuni. IACOB ALEXANDRU mi-a spus să iau legături cu grupul TELEKY BELA și să-i întreb dacă sunt dispuși să ia legături cu "Partidul Păci". După această discuție eu am stabilit împreună cu el locul și data unde să ne întâlnim spre a-i comunica răspunsul dat de grupul TELEKY BELA. În vederea realizării propunerii făcută de IACOB ALEXANDRU eu am luat legături cu grupul TELEKY prin fratele meu DEMETER BELA care după un timp oarecare mi-a comunicat că grupul TELEKY BELA este dispus să înceapă tratative cu " Partidul Păci", eu i-am comunicat răspunsul lui IACOB ALEXANDRU care în urma acestui răspuns a hotărât să se fixeze data și locul începerii tratativelor.

Înainte de începerea tratativelor cu grupul TELEKY, IACOB ALEXANDRU a convocat o ședință la cabinetul medical a lui CSOGOR LUDOVIC, unde a convocat membrii grupului din partidul păci care urma să ducă tratativele cu grupul TELEKY. Au fost convocați la această ședință următoarele persoane; KOVACI KOTONO EUGEN, CSOGOR LUDOVIC, IORDAKI LUDOVIC, subsemnatul și BALOGH EDGAR.

În cursul tratativelor duse cu grupul TELEKY eu m'am întâlnit încă de câteva ori cu IACOB ALEXANDRU când l-am pus la curent cum decurg tratativele, la fel el mi-a dat o serie de îndrumări.

După eliberarea Clujului am activat împreună cu IACOB ALEXANDRU, într'un colectiv administrativ care dădea directive în vederea rezolvării problemelor administrative locale.

Intrebare ;

Arată Dza amănunțit tot ce cunoști în legătură cu activitatea lui IACOB ALEXANDRU înainte și după eliberarea orașului Cluj.

Răspuns ;

În primăvara a ului 1933 IACOB ALEXANDRU a fost arestat de ofițeri de jandarmi POPESCU și BLAGA, însă în scurt timp a fost pus în libertate.

După eliberarea Clujului ofițerul BLAGA a participat la o demonstrație organizată de Partid, cerându-se de către RACZ LUDOVIC lui IACOB să ia măsuri împotriva lui BLAGA, acesta a refuzat nefiind de acord cu cerința lui RACZ LUDOVIC.

Stiu că în vara anului 1944 IACOB ALEXANDRU a avut legături cu ofițerul de Stat Major din armata maghiară HOMONAI TIBERIU iar după eliberarea Clujului acesta a locuit la locuința lui IACOB ALEXANDRU, deși acesta avea concepții antisovietice. IACOB a numit în funcția de conducător al problemelor de politică externă a ziarului " Vilagosag" din Cluj.

După eliberarea Clujului, IACOB ALEXANDRU a introdus în organizația de Partid o serie de elemente capitaliste cărora le-a dat sarcini importante în cadrul Partidului ca de exemplu; a dat sarcină importantă de Partid lui SANTO NICOLAE fost acționar principal la minele " Soricani" la fel și lui BERGHER ALEXANDRU fost proprietar al unei fabrici de peste 200 muncitori.

În timp cât a fost secretar de partid la Cluj, a ținut legături cu acționarii fabricii Dermata, iar în Mai 1946 a participat împreună cu VASILE LUCA și cu acționarul ANHAUT la un banchet ce s'a ținut la fabrica Dermata.

În anul 1946 IACOB ALEXANDRU a intervenit la primăria din Cluj pentru a face soției lui autorizație de comerț fără nici-o formalitate și imediat.

În anul 1944 organele administrative sovietice a predat primăriei din Cluj o drogherie și un depozit de medicamente pentru a fi utilizat de populația din Cluj. IACOB ALEXANDRU a intervenit pe lângă Primărie și anume pe lângă DAN STEFAN, fost ajutor de primar pentru ca această drogherie și depozit de medicamente să fie scos din bunul populației din Cluj și să fie administrată de un prieten al său HIRSCH din Cluj, care era asociat cu fratele lui IACOB ALEXANDRU.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întru totul cu cele declarate de mine și susțin și seamnez nefiind nesilit de nimeni.

Anchetator,
LT.DE SECURITATE,

SS.DEMETER IOAN

Sporea Ion

Proces-Verbal de interogator

Arestat el Demeter Ioan născut în anul 1902 Zălibe
în comuna Chirak - Cluj fiul lui Ioan și Ieremita cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în Cluj - 17 Republicii nr. 1.

5 Februarie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 0 și 20 min.
" s'a terminat la " 4 și — "

Intrebare: În procesele verbale de interogatoriu anterioare ai arătat că ai activat cu IACOB ALEXANDRU Arăta când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe acesta.
Răspuns.

Pe IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut la începutul anului 1944 prin esăbör Ludovic care încă de la începutul anului 1943 mi-a comunicat că vinde din partea partidului meu să vorbească cu mine. În acest sens eu am fost invitat de către esăbör Ludovic la locuința sa din Cluj la începutul anului 1944 unde l-am cunoscut pe IACOB ALEXANDRU.

Intrebare.
De persoane mai erau de față în cabinetul medical al lui esăbör Ludovic când l-ai cunoscut pe Iacob Alexandru.

Răspuns.
Nu mai era de față nici o persoană în cabinetul medical al lui esăbör Ludovic când eu l-am cunoscut pe Iacob Alex.

Semnătura,
Henri

Urmare: Intrebare.

Se anume ai discutat Dns cu Jacob Alexandru când l-ai cunoscut pe acesta.

Răspuns.

La prima întâlnire pe care am avut-o cu Jacob Alexandru el s-a interesat întrebându-mă circa unele frământările existente în „partidul ardelean” precum și de atmosfera ce există în rândurile intelectuale ale pmurii la evenimentele de pe front.

Deocamdată el mi-a spus că începând de la această dată voi fi în legătură cu el, trăsendu-mi sarcina să mă informez cât mai bine despre frământările din rândul „Partidului Ardelean”.

Intrebare.

Care a fost natura legăturilor pe care le-ai avut cu Jacob Alexandru.

Răspuns.

Legăturile mele cu Jacob Alexandru au fost legături politice.

Intrebare

În ce au constatat aceste legături politice pe care le-ai avut cu Jacob Alexandru.

Răspuns.

Am avut cu Jacob Alexandru câteva întâlniri după cum urmează: după prima întâlnire când l-am cunoscut și în urma sarcinilor trasate de el la această întâlnire eu am mai fost chemat adesea la casa lui LUDOVIC ocazii unele Jacob Alexandru ma întrebat despre felul cum am îndeplinit sarcinile trasate de el la prima întâlnire în acest sens eu iam răspuns că „Partidul Ardelean” se desparte în două grupuri

Semnătura,

Henri

Urmare: administrativ locale.

791

Intrebare

Arata de asemenea tot ce cunosti in legatura cu activitatea lui Jacob Alexandru înainte si dupa eliberarea orasului Cluj.

Raspuns

In primavara anului 1933 Jacob Alexandru a fost arestat de ofiterii de jandarmi POPESCU si BLAGA insa in scurt timp a fost pus in libertate.

Dupa eliberarea Clujului ofiterul Blaga a participat la o demonstratie organizata de partid cerandu-i de catre RACE LUDOVIC lui incois sa ia masuri impotriva lui Blaga acesta a refuzat ne fiind de acord cu vointa lui RACE LUDOVIC.

Stiu ca in vara anului 1944 Jacob Alexandru a avut legatura cu ofiterii de stat major din armata maghiara HOMONAI TIBERIU. Dar dupa eliberarea Clujului acesta a facut la dorinta lui Jacob Alexandru, desi acesta avea convingeri anti-comuniste Jacob la numit in functie de conducator al problemelor de politica externa a ziarului "Vilagasz" din Cluj.

Dupa eliberarea Clujului Jacob Alexandru a introdus in organizatia de partid o serie de elemente capitaliste cum ar fi-a det sarcini importante in cadrul partidului ca de exemplu a det sarcini importante de partid lui SANTO NICOLAE este actionar principal la mine "Senzay" la fel si lui BERGHER ALEXANDRU fost proprietar al unei fabrici de peste 100 muncitori.

Semnatura,

Henriety

Urmare: si ca in conditiile partii de sus exista faptul ca

Jacob Alexandru mi-a spus sa iau legatura cu grupul Teleky Bela si sa-i intreb data exact elapsa sa se lege cu grupul Teleky Bela. In vederea realizarii propunerii facuta de Jacob Alexandru eu am luat legatura cu grupul Teleky prin fratele meu DEMETER BELA care dupa un timp scurta mi-a comunicat ca grupul Teleky Bela este dispus sa inceapa tratative cu "Partidul Poci" eu am comunicat raspunsul lui Jacob Alexandru cum in urma acestui raspuns a hotarat sa se fixeze data si locul inceperii tratativelor.

Inainte de inceperea tratativelor cu grupul Teleky, Jacob Alexandru a convocat o sedinta la cabinetului medical a lui ESÖBÖR LUDOVIC unde a convocat membrii grupului din partidul Poci care urma sa discute tratativele cu grupul Teleky. Au fost convocati la aceasta sedinta următoarele persoane: KOVÁCS KOTONC EUGEN, ESÖBÖR LUDOVIC, IORDÁKI LUDOVIC, Președintele si BALOGH EDGAR.

In cursul tratativelor duse cu grupul Teleky eu mam intalnit inca de cetera ori cu Jacob Alexandru cand lam spus la curant cum duceam tratativele la fel si mi-a dat o serie de indicatii.

Dupa ce eliberarea Blujului am activat impreuna cu Jacob Alexandru intrun colectiv administrativ care slădea directiile in vederea rezolvării problemelor

Semnătura,

Demeter

Urmare: In urma ca a fost secretar de partid CA 92
Cluj a fost legatur cu actionarii fabricii
Dermata, iar in Anii 1946 a participat impreuna
cu VASILE LUCA si cu actionarul ANKAUT la un
banchet si sa fiut la fabrica Dermata.

In anul 1946 Jacob Alexandru a intervenit la
primaria din Cluj pentru a face sa fie
autolizate de comert faina ruci a farmaceutice si
medice.

In anul 1944 organele administrative locale au
predat primariei din Cluj o drogherie si un
depozit de medicamente pentru a fi utilizat de
populatia din Cluj. Jacob Alexandru a intervenit
pe langa primarie si anume pe langa DAN
STEFAN fost ajutor de primar pentru ca aceste
drogherie si depozit de medicamente sa
fie sces din trunchiul populatiei din Cluj
si sa fie administrata de un protejor al
sau HIES din Cluj care era asociat
cu fratelui lui Jacob Alexandru.

Dupa ce am avut prezentul proces verbal
de interogatoriu sunont eu sunont si am constatat
ca corespunde intrun totul cu cele declarate de
mine si restul si semnez si firma citit
de nimeni.

Antetatar.

Deuette

H. J. J. J. J.



Semnatura,

✓
Ra. Ios. lui / nr. 6 Al

193

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul DEMETER IOAN, născut în anul 1908 Iulie 6, în comuna Chirales, Cluj, fiul lui IOAN și MARGARETA, cu ultimul domiciliu în Cluj Str. Republicii No. 14.

7 Aprilie 1953 - București

Interogatoriul a început la ora 16.

" s'a terminat la ora 16,45.

Intrebare ;

Când l-ai întâlnit Dta pe KOVACI IMRE?

Răspuns;

Pe KOVACI IMRE, l-am întâlnit la începutul anului 1944 la locuința lui GSOGOR LUDOVIC din Cluj, cu ocazia unei întruniri.

Intrebare ;

Ce persoane au participat la această întrunire ?

Răspuns;

La această întrunire au participat IACOB ALEXANDRU, GSOGOR LUDOVIC, BALOGH EDGAR, IORDAKY LUDOVIC și subsemnata.

Intrebare ;

Ce probele s'au discutat la această întrunire ce s'a ținut la GSOGOR LUDOVIC în prezența lui KOVACI IMRE.-

Răspuns;

S'a discutat probleme politice legate de situația de atunci, deasemenea și probleme literare , în timpul discuțiilor noi cei prezenți acolo i-am pus lui KOVACI IMRE o serie de întrebări politice la care el ne-a răspuns, informându-ne în acest sens de întreaga situație politică.

Intrebare ;

Care a fost rolul lui IACOB ALEXANDRU la această întrunire ?

Răspuns;

După câte am observat IACOB ALEXANDRU împreună cu BALOGH EDGAR au organizat această întrunire cu KOVACI IMRE. În cadrul discuțiilor el a îndrumat felul cum să se pună întrebările totodată a condus discuțiile.

Intrebare 1

Ce relații au existat între KOVACI IMRE și IACOB ALEX.?

Răspuns:

După câte am observat într IACOB ALEXANDRU și KOVACI IMRE existau relații de prietenie, ambii manifestându-se ca vechi cunoscuți. Nu cunosc amănunțit relațiile ce existau între ei.

Intrebare ;

Cât timp a stat KOVACI IMRE la Cluj și la cine a locuit timpul cât a stat în Cluj?

Răspuns:

Nu știu cât timp a stat la Cluj, eu l-am văzut numai în ziua când s'a ținut întrunirea arătată mai sus în casa lui GECOR LUDOVIC.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întru totul cu cele declarate de mine îl susțin și seamnez ne fiind silit de nimeni.

LT.DE SECURITATE,

ss.DEMETER IOAN

Sporea Ion

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul DEMETER IOAN născut în anul 1908 Județ în comuna
Chiralea - Blaj fiul lui Ioan și Margareta cu ultimul
domiciliu în Blaj Str. Republicii Nr 14.
(Data de stare civilă, ultimul domiciliu)

7 Aprilie 1953

Orașul Buzăveni

Interogatoriul a început la ora 16 și min. -

s'a terminat " " 16 " "

Intrebare: Când te-ai întâlnit 2^{ta} pe KUVACI IMRE

Răspuns:

Pe Kuvaci Imre l-am întâlnit la începutul anului
1944 la locuința lui ascădă Ludovic din
Blaj cu ocazia unei întâlniri.

Intrebare

Ce persoane au participat la această întâlnire

Răspuns:

La această întâlnire au participat în total
ALEXANDRU, CSĂCĂRE LUDOVIC, BAICSA ECANE,
IORDANU LUDOVIC și subsemnatul.

Intrebare

Ce probleme sau discuții la această întâlnire
ei sa avut la această locuință în prezența lui KUVACI
IMRE.

Răspuns:

Se discutat probleme politice legate de situația
de atunci din România și probleme literare

Iscațura,
Cernătești

Urmare: in timpul discutatiilor noi eu prezintam ocazional
i-am spus lui Kovaci Imre o serie de interbari
politice la care el ne-a raspuns interminandu-ma
in acest sens de intregul situatie politica.

Intrebare

Care a fost relatul lui IACOB ALEXANDRU
la aceasta intrebare.

Raspuns

Dupa cate am observat IACOB ALEXANDRU
impreama cu BALOGH EDUARD au organizat
o discutie intreaga cu KOVACI IMRE. In cadrul
discutiilor el a motivat faptul cum sa se
poata inter-barile, la aceasta a conchis discutia.

Intrebare

Se relateaza cu privire la relatul dintre KOVACI IMRE si
IACOB ALEXANDRU.

Raspuns

Dupa cate am observat intre IACOB ALEXANDRU
si KOVACI IMRE exista relatii de prietenie ambii
manifestandu-se ca vechi cunoscuti. Nu au fost
amănuntat relatii ce existau intre ei.

Intrebare

Cat timp a stat KOVACI IMRE la Cluj si la
cine a locuit timpul acesta stat la Cluj.

Raspuns

Nu stiu cat timp a stat la Cluj eu l-am
vizitat numai in ziua cand sa simt intimitatea arata
mai sus in casa lui soacra sa.

Dupa ce am fost prezentat presedintelui
de interogatori eu am spus si am constatat
ca compuneri intregul in cele discutiile de mine
si sustin si numai in final si la de mine.



Ischimura.
Kecseli

~~SECRET~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul DEMETER IOAN, profesor universitar, nascut la 6 Iulie 1906, in comuna Kirdegi Regiunea Cluj, din parintii Ioan si Margareta, cu ultimul domiciliu in Cluj str. Republicii nr. 14.-

12 Mai 1953, Bucuresti.-

Interogatoriul a inceput la ora 20,30

" - s'a terminat " 23,30.

Intrebare:

De cand cunoasti d-ta pe IACOB ALEXANDRU si ce relatii ai avut cu el?

Raspuns:

Pe IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut la inceputul anului 1944, prin medicul dentist OSOGER LUDOVIC la locuinta acestuia.- Numele lui IACOB ALEXANDRU mi-a fost cunoscut inca in primavara anului 1953, cand un corespondent din Somcuta Mare a comunicat ziarului "Poporul Satelor" redactat de mine ca in comună a fost arestat un anume IACOB ALEXANDRU si a fost carcatat de ofiterul de jandarmi POPESCU si BLAGA si dupa trei saptamani de carcatare i s'a dat drumul.- Mentionez ca BLAGA, cunoscut ca jandarm fascist a aparut in Cluj dupa eliberare si a luat parte la defilarea de 1 Mai.- Un activist de Partid anume RACZ LUDOVIC, care cunoaste activitatea lui BLAGA, a cerut arestarea imediata a acestuia (BLAGA dar IACOB ALEXANDRU s'a opus si a dat dispozitie ca sa fie lasat in pace.- Am mai auzit de IACOB ALEXANDRU in procesul comunistilor care a avut loc la Cluj in primavara anului 1945.- Eu in calitate de aparator din acest proces am constatat din dosar ca toti comunistii care lucrau cu IACOB ALEXANDRU su ajuns pe mana Sigurantei datorita lui IACOB ALEXANDRU si a cazut si tipografia condusa de el.- Singur IACOB ALEXANDRU a ramas liber desi el figure in acte ca un mare conducator comunist.- Un alt caz s'a intamplat tot in anul 1943 cand a fost arestat si asasinat de jandarmii horbiști, JOSZA BOLA, conducatorul Partidului Pacii din Ardealul de Nord, care lucra impreuna cu IACOB ALEXANDRU.- Stiu ca IACOB ALEX.

ss. Demeter Ioan

a rămas nearestat și de această dată deși era cunoscut de un conducător comunist de poliția hortistă.-

În ultimele zile ale regimului hortist din Cluj au fost căutați și chiar arestați comuniști și intelectuali progresiști.- De data aceasta a fost ridicat și asasinat SOVACI CATUNA LUDWIG care era în legătură directă cu IACOB ALEXANDRU.- SOVACI era un comunist de înaltă principialitate și de mai multe ori își arăta față de mine și IACOB nemulțumirea de faptul cum IACOB ALEXANDRU conducea activitatea Partidului Escii din Ardealul de Nord.-IACOB ALEXANDRU nu a fost căutat sau urmărit nici de data aceasta.-Legat tot de această problemă mai arăt că IACOB ALEXANDRU în anul 1944 se plimba liber, fără nici o teamă, neurmărit de nimeni.-În vara anului 1944 l-am văzut pe IACOB ALEXANDRU de mai multe ori plimbându-se prin Piata Centrală și pe străzile principale ale Clujului.- l-am văzut la o cafea în str. Koșut în care stradă era și poliția hortistă, stând la o masă chiar la vitrină.-Odată l-am găsit la "Expressa Sender" (cafeaua) vis-a-vis de Teatrul Național din Cluj tot în apropierea poliției.-

În vara anului 1944 IACOB ALEXANDRU mi-a dat o întâlnire în parc deși era plin de camere.- Tot în vara anului 1944, IACOB ALEXANDRU era în legătură de prietenie cu un ofițer de stat major numit HOMONOV HUGO cunoscut ca un element dușmănos care căuta să intre în legătură cu comunistii pentru a-i spiona.-Astfel activitatea lui IACOB ALEXANDRU până la eliberarea Ardealului de Nord, a fost o activitate trădătoare și tot timpul așa zisă ilegalități a lui IACOB ALEXANDRU se bucura de sprijinul autorităților de siguranță hortiste pentru ca el să descopere și să dea pe mâna Siguranței pe comunistii cu care activa și care erau considerați mai periculoși pentru regimul hortist.-

Întrebare:

Pe ce te bazezi când faci asemenea afirmație?

Răspuns:

Mă bazez pe faptul că IACOB ALEXANDRU era în legătură directă cu ofițerul de Stat Major hortist HOMONOV HUGO. Aceasta mi-a spus profesor universitar IANOSO RLEMER din Cluj, care cunoștea pe HOMONOV HUGO încă înainte de eliberare și care deasemenea a fost întrebat de HOMONOV ca comuniști cunoșteau fiindcă el căuta

as. Danster Ioan

legături cu comuniști, în urma cărui fapt MEMBER 1-a trimis la OSOGOR LUDOVIC. - Stiu că aproape toți care colaboreu mai strâns cu IACOB ALEXANDRU în cadrul Partidului rând pe rând au căsūt iar și care avea funcții de mare răspundere în Partid și în proces figura ca un om urmărit cu numai că nu a căsūt, dar tot timpul se plimba liber fără nici o teamă și necăutat de nimeni. -

Intrebare:

Arată concret ce știi despre activitatea lui IACOB ALEXANDRU, până la eliberarea Ardealului de către Armata Sovietică.

Răspuns:

În timpul când eu i-am cunoscut activitatea, IACOB ALEX. ducea o politică de colaborare cu burghezia din Transilvania și de aprindere a intereselor reacțiunii burgheze. -

În vara anului 1944, sub conducerea lui IACOB ALEXANDRU s'au început și s'au dus tratative între Partidul PNR Regional Cluj condus de IACOB ALEXANDRU și Partidul Ardelenesc pro-fascist condus de TELEKI BELA conte, în vederea "scoaterii" Ungaricii din război printr'un armistițiu cu U.R.S.S. Prin aceste tratative început într'un moment când Armatele Sovietice se apropiau de granițele Ungariei, TELEKI BELA urmărea să salveze interesele burgheziei din Transilvania, sperând că participând la tratativele de armistițiu și mascând o colaborare cu comuniștii își va putea consolida situația lui și a Partidului său pentru timpurile de după război. - În cursul discuțiilor TELEKI BELA urmărea să împiedice reîncaadrarea Transilvaniei de Nord la România. - IACOB ALEXANDRU a sprijinit scopurile lui TELEKI BELA prezentându-l nouă ca pe un om de bună credință și doritor de "pace" și aprobând diferitele lui manevre. - De exemplu atunci când COVACI CĂTUNA MUGEN a susținut hotărât că trupele maghiare să întoarcă armele contra trupelor fasciste germane, TELEKI a fost împotriva, totuși până la urmă a amânat răspunsul său definitiv până ce se va consulta cu cercurile sale politice din Budapesta. - IACOB ALEXANDRU a aprobat manevrele lui TELEKI BELA spunând că să nu-l forțăm să la atitudine de moment și să așteptăm răspunsul lui TELEKI BELA. - Într'un moment dat când înaintarea armatelor sovietice temporar s'a oprit, TELEKI BELA a amânat continuarea discuțiilor. - IACOB ALEXANDRU era de acord cu această manevră a lui TELEKI spunând că deocamdată să așteptăm. - Când însă trupele sovietice au trecut la ofensivă și

199

TELEKI a cerut să ne întâlnim din nou, IACOB ALEXANDRU deasemenea urgentă să reluăm legăturile și să fixăm urgent data și locul întâlnirii.- Vreau să arăt că în aceste tratative, IACOB ALEXANDRU a jucat un rol dublu prezentând aceste tratative ca o posibilitate pentru accelerarea încheierii unui armistițiu, dar în realitate el urmărea salvarea intereselor reacțiunii burgheze din Transilvania ca și contele TELEKI BELA. Pentru a-și masca legăturile sale directe cu contele TELEKI BELA, el s'a folosit prima dată de un grup de intelectuali progresiști compus din: subsemnatul, COVACI EUGEN, CSORR LUDOVIC, BALOGH EUGEN și IORDAKI LUDOVIC.- Când IACOB ALEXANDRU și contele TELEKI BELA au văzut că tratativele cu acest grup nu duc la nici un rezultat dat fiind că, conducătorul grupului COVACI CATUNA BURE avea o poziție de principalitate de clasă, l-a înălțurat formând un nou grup pentru continuarea tratativelor.- Acest grup s'a format din SIMO IULIU, care a fost eliberat din închisoare în urma intervenției lui TELEKI BELA, NEMES IOSIF, VERES PAUL și IORDAKI LUDOVIC.- Acest grup a luat legătură directă cu TELEKI pe la mijlocul lunii Septembrie, când IACOB ALEXANDRU m'a însărcinat pe mine să conduc pe SIMO IULIU la sediul soc. MAGH (Asociația Gospodarilor Maghiari din Ardeal), unde SIMO și ceilalți urmau să continue tratativele cu contele TELEKI.-

Întrebare:

Ce ați discutat cu TELEKI BELA cu această ocazie?

Răspuns:

TELEKI BELA a spus lui SIMO IULIU că o delegație ungară se găsește la Moscova și duc tratative de armistițiu și a propus ca să plece la Moscova și SIMO IULIU și să ia și ei parte la aceste tratative pentru a susține ca Ardealul de Nord să rămână realipit Ungariei.- Tot atunci TELEKI a pus problema siguranței sale personale după ce în caz că trupele sovietice vor elibera Transilvania.- SIMO IULIU l-a asigurat pe TELEKI că poate să rămână liniștit și că, colaborarea sa cu comuniștii va fi apreciată după eliberare.- În ceea ce privește plecarea la Moscova a rămas ca să discute la prima întâlnire.- Știu că acest grup s'a mai întâlnit cu contele TELEKI dar propunerea lui nu s'a realizat dat fiind că armatele sovietice nu ajuns la granița Ungariei și peste câteva săptămâni întreaga Transilvania a fost eliberată.-

././. sa. Demeter Ioan

Intrebare:

Arată d-ta tot ce știi despre legăturile directe ale lui IACOB ALEXANDRU cu TELEKI BRILA?

Răspuns:

Odată am avut ocazia să văd că IACOB ALEXANDRU era în legătură cu contele TELEKI BRILA și trata cu ei și direct.- În preajma zilei de 11 Octombrie 1944, ziua eliberării Clujului de către armatele sovietice, căutând pe CSOGOR LUDOVIC și negăsindu-l acasă am fost îndrumat de soția acestuia la sediul soc. EMGE.- Acolo am găsit în cabinetul contelui TELEKI BRILA pe IACOB ALEXANDRU, SIMO JULIU, CSOGOR LUDOVIC și mi se pare și NEMES IOSIF.- Cu această ocazie am văzut că împreună făcuse un chef și pe masă erau rămășițe de mâncare și băutura care m'a făcut să cred că aceștia erau acolo după lungi tratative.- Când i-am comunicat că soseser armatele sovietice și nimeni dintre reprezentanții Partidului Păcii nu îi așteaptă (întâmpină), mi-a răspuns desinteresat că știe și vor veni mai târziu.- Eu și cu CSOGOR LUDOVIC am plecat iar IACOB ALEXANDRU împreună cu TELEKI BRILA au rămas acolo și nu l-am văzut decât în ziua următoare când orașul Cluj era deja eliberat.-

Intrebare:

Ce urmări au avut aceste tratative?

Răspuns:

Această colaborare cu TELEKI BRILA a avut drept rezultat slăbirea mișcării muncitorești și întărirea reacțiunii dat fiind că a abătut atenția întregului Partid dela sarcina principală de a organiza masele muncitorești la lupta de clasă contra reacțiunii, inclusiv contra Partidului Ardeleanesc pro-fascist și a contribuit la slăbirea luptei muncitorilor contra reprezentanților reacțiunii burgheziei din Transilvania și prin aceasta la menținerea șovinismului, a atitudinii naționaliste.- IACOB ALEXANDRU a avut o atitudine grăditoare, dușmănoasă și în problema deportării populației evrești.-

Intrebare:

Care a fost atitudinea dușmănoasă a lui IACOB ALEX. în această problemă?

Răspuns:

În luna Mai și Iunie 1944, au fost deportați duși la Auschwitz și exterminați circa 17.000 evrei numai din Cluj și Jud. Cluj, iar circa 150.000 din Transilvania de Nord.- Între cei

ss. Demeter Ioan

deportați au fost și mulți comuniști care au fost lăsați complet lipsiți de directive din partea Partidului Păcii. - Când eu și alți membri ai Partidului Păcii am întrebât pe IACOB ALEXANDRU ce se abitudine și ce acțiune trebuie dusă de către Partid în această problemă, el a răspuns că Partidul Păcii nu duce nici o acțiune și după părerea lui fiecare să-și rezolve problema așa cum poate. - A lăsat să fie deportată soția și fetele lui soție precum și soțiile multor comuniști deportați sau închiși. -

Întrebare:

Care a fost activitatea lui IACOB ALEXANDRU după eliberarea Transilvaniei?

Răspuns:

Sprrijinind scopurile reacțiunii maghiare din Transilvania de a desbina unitatea clasei muncitoare și a partidului, IACOB ALEXANDRU a introdus în mișcarea muncitorească un spirit de fracționism. - Astfel după 3 săptămâni înainte de eliberare a început să organizeze un partid separat pentru Transilvania de Nord. - Stiu că la locuința lui IORDACHI LUDOVIC, s'a organizat un comitet compus din SIMO IULIU, NEMES IOSIF, VERES PALL și IORDACHA LUDOVIC, condus de IACOB ALEXANDRU și și-au asumat răspunderea de a conduce mișcarea muncitorească din Transilvania de Nord. - A doua sau a treia zi după eliberare acest comitet s'a declarat Secretariat al Partidului Comunist din Transilvania de Nord și a început organizarea Partidului în Cluj și în provincie. - În acest Partid IACOB ALEXANDRU a introdus o serie de elemente burgheze și mic burgheze care nu aveau nimic comun cu mișcarea muncitorească cum a fost de exemplu SANTO NICOLAE, fost acționar principal și director la Minele "Șerpăni" și mulți comercianți cunoscuți de mine, de al căror nume nu-mi aduc momentan aminte. - Aceste elemente s'au folosit de legitimația Partidului și de legătura cu IACOB ALEXANDRU pentru a-și salva averea și pozițiile lor și pentru a se apăra în fața măsurilor care le luau noile organe ale aparatului de Stat democrat contra acțiunilor lor dușmănoase, pe care le făceau contra regimului. - Peste câteva zile după eliberare a fost arestat contele TIBALKI BELA care în urma intervenției lui IACOB ALEXANDRU și alți conducători din acel Partid Comunist al Ardealului de Nord, a fost pus în libertate ca pe urmă TIBALKI să fugă în străinătate scăpând pentru a fi tras la răspundere pentru activitatea lui dușmănoasă. -

Activitatea lui IACOB ALEXANDRU pentru sprijinirea naționalismului și în general a reacțiunii maghiare din Transilvania, a primit un larg sprijin prin linia naționalistă a lui VASILE LUCA introdusă în viața de partid și a organizațiilor de masă din Transilvania.- În anii 1945-1947, IACOB ALEXANDRU a făcut mai multe călătorii în Ungaria, întreținând legături de colaborare cu NAGY FERENCZ fost spion și GOVACI MARIU cu care era și în legături de prietenie și care a fost un agent al spionajului american și care în anul 1947 a fugit în America de unde duce o activitate dușmănoasă contra regimului de democrație populară precum și cu RAJK VASILE pe care el îl apogea.- Intorcându-se din aceste călătorii, IACOB ALEXANDRU făcea propagandă naționalistă că după informațiile primite de el dela aceste persoane scorta Transilvaniei de Nord nu este hotărâtă și la tratativele de pace dela Paris va putea fi realipită Ungariei.-

Când RAJK VASILE a venit în România, s'a oprit și în Cluj, unde i s'a dat posibilitatea să ia legătură organizat cu unele personalități maghiare mai însemnate cum este de exemplu scriitorul NAGY STEFAN, VERES PALL și alții și să agite în fața acestora contra politicii naționale democratice a guvernului român. VASILE LUCA a știut de aceste legături și tratative ale lui IACOB ALEXANDRU cu care el era în prietenie intimă.- IACOB ALEX. a spus de vre-o câteva ori că a fost trimis în Ungaria chiar de VASILE LUCA.- Stiu că la cererea lui VASILE LUCA, IACOB ALEXANDRU a intervenit în Ungaria la persoanele de mai sus, pentru eliberarea unui frate al lui VASILE LUCA (nu știu numele), care fusese ofițer în poliția horthistă și arestat de autoritățile democratice ungare pentru actele sale banditești comise contra comuniștilor.- După câte știu eu în urma acestei intervenții acel frate al lui VASILE LUCA a fost eliberat.- În anul 1945-1946 s'a întâmplat în regiunea Cluj o serie de provocări șovine care deasemenea sunt legate de activitatea de conșucere a lui IACOB ALEXANDRU.-

Intrebare:

Despre ce provocări este vorba?

Răspuns:

Încă la începutul anului 1945 s'a ținut în comuna Hida o mare adunare țărăneasă la care agenții maniști au fost lăsați să agite liberi contra Partidului și a noilor măsuri democratice.- Când țărani erau foarte agitați IACOB ALEXANDRU

ss. Demeter Ioan

a trimis la fața locului un grup de oameni, și se pare sub conducerea lui IORDANI LUDOVIC, înarmați.- Întrucât contra provocatorilor nu s'a luat nici o măsură, aceștia au reușit să provoace ciocniri și unii dintre cei trimiși de la fabrica "Demeta" să tragă cu arme în țărani.-

Aceste ciocniri au avut mai multe victime și în loc să arestaze pe provocatori și pe agitatori au arestat din ordinul lui IACOB ALEXANDRU câțiva țărani români care în cursul cercetărilor s'a dovedit a fi nevinovați.- În August 1946, Partidul a organizat în Cluj o serbare pentru primirea Anatei Române sosită de pe frontul de Vest. Cu toate că în acest timp reacțiunea ducea o propagandă naționalistă puternică, totuși IACOB ALEXANDRU nu a luat măsuri politice sau administrative pentru prevenirea provocărilor.- Provocatorii lăsați liberi să acționeze au reușit să provoace o lăcherare între participanții români și maghiari, în cursul căreia au fost omorâți doi muncitori.- Acest caz a fost exploatat de imperialiștii americani și englezi și chiar a trimis o comisie la fața locului unde a cercetat acest caz.- Comisia s'a deplasat la Cluj împreună cu TEODHARI GEORGESCU și au ascultat o serie de comuniști cât și autoritățile locale și au încercat să arunce răspunderea provocațiilor reacțiunii naționaliste asupra muncitorilor comuniști și totodată să interpreteze acest eveniment și în sensul că populația română și maghiară nu poate să "convețuiască" pașnic sub guvernul Dr. PETRU GROZA.-

În acest sens au fost denaturate evenimentele din Cluj și dezaisturile de radio străine - imperialiste.- Menționez că ancheta nu a fost pregătită pe linie de Partid de IACOB ALEX. și nici pe linia autorităților și comuniștii nu au fost informați la timp să se intereseze și să prezinte documentele necesare.- În cursul anchetei și în fața comisiei străine, TEODHARI GEORGESCU a avut atitudine de ploconire în fața imperialiștilor americani și englezi și de nepăsare față de interesele de clasă ale muncitorilor din Cluj.- Această atitudine reiese și din faptul că după terminarea anchetei nici șefii autorităților și nici IACOB ALEXANDRU nu au adus la cunoștință concluziile anchetei, problema nu a fost prelucrată în fața masselor, dând astfel posibilitatea ca evenimentele sângeroase din Cluj să rămână obiect de discuții și să fie exploatate de reacțiune contra

ss. Demeter Ioan

Partidului Comunist. Lupta contra naționalismului maghiar a fost sabotată de IACOB ALEXANDRU și prin atitudinea sa dușmănoasă față de organizația "Uniunea Populară Maghiară".-

Intrebare:

Arată concret cum a sabotat?

Răspuns:

IACOB ALEXANDRU a desconsiderat importanța U.P.M.-ului vorbind despre U.P.M. și celelalte organizații de masă cu ironie și dispreț.- A fost sesizat de mai multe ori de greutățile și de problemele muncii U.P.M., dar a refuzat să dea sfat sau îndrumări.- Colaborarea cu burghezia și trădarea intereselor muncitorilor s'a mai manifestat și în alegerea colaboratorilor săi în munca de Partid.-

Intrebare:

Vorbește amănunțit despre acest lucru?

Răspuns:

În timpul când IACOB ALEXANDRU a condus org. de Partid din Cluj și din regiune, a introdus în organizație și în diferite comisii de partid, o serie de elemente burgheze și moșierești, până ce comuniștii adevărați și de origine muncitorească au fost înlăturați. Astfel colaboratorul lui IACOB cel mai intim a fost BIATT EUGEN fiul unui bancher, moșier, căruia i-a încredințat câteva timp călăra funcția de secretar al Org. de Partid din Cluj.- Cu sprijinul lui IACOB ALEXANDRU acest element a fost numit de Ministerul Afacerilor Externe, consilier la Legația Română din Londra apoi rechemat și introdus ca director la Serviciul Economic la M.A.E. și profesor universitar la catedra de economie mondială (I.S.E.T.) din București, unde a fost numit ca profesor universitar de finanțe și IACOB ALEXANDRU.- La fel SANTO NICOLAE, a fost introdus în Partid de către IACOB ALEXANDRU și cooptat într-o comisie industrială.- Acest SANTO NICOLAE mai târziu a fost arestat și condamnat pentru faptul că a sprijinit interesele capitalului belgian de la uzinele electrice din Cluj, luând și o sumă mare de bani.-

Pact
Balas? →

Mai menționez, că IACOB ALEXANDRU a introdus în Partid și i-a folosit în funcții importante pe BERGHER ALEXANDRU, proprietarul unei întreprinderi din Cluj cu circa 200 muncitori.-

ss. Demster Ioan

Aceasta a fost scoasă din Partid cu ocazia verificărilor.-Tot cu sprijinul lui IACOB ALEXANDRU a devenit membru de partid și a ajuns în funcții înalte de Stat și KLEIN ANDREI fost avocat și ginerele fostului proprietar al fabricii "Dermaș" din Cluj, cu care IACOB pe urmă a făcut schimb de soție.- Stiu că în anii din urmă acest KLEIN a fost trimis în delegație comercială în America, Franța și în alte țări.- În ultimul timp acest KLEIN se afla ca director general la Trustul de Piele din București.- Deasemenea IACOB ALEXANDRU a introdus în Partid, fiind și bun prieten cu numitul KERTES NICOLAE, fost proprietar de farmacie care din însărcinarea lui IACOB ALEXANDRU a condus o mare întreprindere de medicamente și de droguerie numită "Sano drag" în care familia IACOB era interesată deoarece avea un frate acționar acolo.- Acest KERTES împreună cu alții mai târziu a fost numit prin protecția lui IACOB ALEXANDRU, director la Direcția Generală "COMCAR" București.- Stiu că acest KERTES împreună cu alți speculanți au fost arestați și eliberați și mulți din aceștia au fost repuși în funcție.- Stiu că KERTES NICOLAE după eliberare se lăuda că a fost primit în audiență de VASILE LUCA care i-a cerut și scuze pentru reținerea lui timp de 3 luni de zile și i s'a plătit și salariul pe tot timpul arestării.- Mai este NEGREA ARMAND, profesor universitar, care mi-a spus că în timpul cât el conducea societatea de import-export "Imperrom" au fost introduși la această societate cu recomandăția lui IACOB ALEXANDRU o serie de foști comercianți de vite și alți speculanți care rând pe rând au fugit cu banii societății în străinătate.- Nu-mi amintesc numele lor dar poate de relații ARMAND NEAGU care se află în Cluj la Universitatea Victor Babeș.-

Întrebare:

Care era atitudinea lui IACOB ALEXANDRU față de muncitori?

Răspuns:

În timp ce elementele burgheze și diferiți speculanți se bucurau de un larg sprijin din partea lui IACOB ALEXANDRU, față de muncitori, IACOB ALEXANDRU avea o atitudine dușmănoasă de dispreț.- Am reținut cazul muncitorului comunist RESIZNADIA ALEXANDRU care întorcându-se din închisoare sau din lagăr după eliberarea Clujului s'a prezentat la Partid pentru clarificarea situației lui și pentru a cere muncă.-IACOB ALEXANDRU l-a pri-

ss. Demeter Ioan

mit cu cuvintele textual: "Ce cauți aici, șterge-o imediat de aici".- El atunci a fost foarte decepționat și a vrut să se sinucidă.- Stiu și alte cazuri similare însă nu-mi aduc aminte de numele lor.- Legat de această problemă vreau să mai arăt că în timpul ilegalității, muncitorii comunisti cu foarte explicitați de IACOB ALEXANDRU. Mult timp locuia în casa unui muncitor (nu știu numele) care era revoltat de viața lui deșănțată și de mare burghez. Soția medicului GEBOR IUDOVIC mi-a cerut și mie bani pentru IACOB ALEXANDRU. Când i-am oferit o sumă mai mică, aceasta nu a vrut să o primească spunând că IACOB ALEXANDRU nu se mulțumește cu sume mai mici, pretindea sume foarte mari și muncitorii lor le este frică să se întâlnească cu IACOB fiindcă vine cu pretenții imposibile.- În timpul inflației când muncitorii din Cluj duceau o mare lipsă de alimente și IACOB ALEXANDRU le pretindea răbdare și totdeauna într'un ton de napăsare, el și familia lui trăiau într'un belșug revoltător.- Eu care locuiam în case vecină de locuința sa, am văzut că stătea permanent la dispoziția soției sale o mașină a Partidului și o trăsură elegantă dela fabrica "Dermata".- Această trăsură venea zilnic încărcată cu alimente.- Stiu că creștea porci în curtea unei grădinițe de copii și cu ocazia șederii lui VASILE LUCA la Cluj dădea diferite banchete foarte mari cesticând influența lui VASILE LUCA prin aceste manevra ale lui.- Stiu că felul de viață al lui IACOB ALEXANDRU a fost un permanent obiect de discuție în rândul maselor muncitorești care puneau des probleme chiar și la ședințe că deca secretarul Partidului trăiește în așa belșug și ei nu pot fi aprovizionați, creștii mari nemulțumiri în rândurile muncitorilor.- Menționez că în acest timp, IACOB ALEXANDRU devenise deja și el personal mare capitalist prin averea soției, fiind fiica proprietarului fabricii "Dermata" din Cluj și prin participarea sa ca acționar la diferite întreprinderi prin frații săi.

Stiu că IACOB ALEXANDRU a intervenit la primăria Cluj pe lângă fostul ajutor de primar DAN ȘTEFAN ca acesta să elibereze pe numele soției sale, o autorizația de comerț fără nici o formalitate și fără nici un act.- Această intervenție s'a făcut scris chiar pe hârtia de corespondență a Partidului cu entetul P.C.R.-

ss. Demeter Ioan

Intrebare:

Ai declarat tot ce ştii despre activitatea dăunătoasă dusă de IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

IACOB ALEXANDRU a susţinut activitatea de spionaj a diplomaţilor englezi şi americani care se aflau în 1946-1947 în Cluj. - Ştiu de la medicul dr. GUZNER NICOLAE a cărui soţie este de cetăţenie engleză, că în această perioadă i-a făcut vizită un diplomat englez sau american care a invitat la locuinţa sa pe OSOGER LUDOVIC, IORDARI LUDOVIC şi pe VESCAN TROFTI, cu care a avut o lungă convorbire, interesându-se de situaţia politică din Transilvania. - Această întâlnire s'a făcut cu ştirea lui IACOB ALEXANDRU pentru care GUZNER NICOLAE a făcut şi un raport scris şi l-a dat lui IACOB ALEXANDRU.-

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal de interogatoriu şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez.-

ss. Demeter Ioan

ANCHETATOR:

LT. DE SECURITATE

Diţă Gheorghe

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Demeter Ioan, prof. Universitar, născut la
6 Iulie 1908 în com. Hirdesi Reg. bluz. din părinți Ioan
(Dob. de stare civilă, ultimul domiciliu)
și Margareta cu ultimul domiciliu în bliz. nr. Republicii 14.

Azi 18. Mai 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 80 și min. 30

" s'a terminat " " 83 " " 30

Intrebare: de cand cunosti si-ta pe Ioan Alexandru
si ce relatii ai avut cu el?

Răspuns: Pe Ioan Alexandru l-am cunoscut la
începutul anului 1944 prin medicul dentit bșăgăz
Iudovic la locuința acestuia. Numele lui Ioan
Alexandru mi-a fost cunoscut încă în primăvara
anului 1933 când un corespondent din Saucuta
mare a comunicat ziarului "Poporul Satelor"
redactat de mine că în comuna a fost arestat
un anume Ioan Alexandru și a fost arestat de
efit. de jandarmii Lepescu și Blaga și după trei
săptămâni de cercetare i sa dat drumul. Mentionez
că Blaga cunoscut ca jandarm făcând o oprire
în bluz după eliberare și a luat parte la o defilare
de 1 Mai un activist de partid anume Raț, Iudovic
care cunoscând activitatea lui Blaga, a cerut
arestarea imediată a acestuia (Blaga) dar Ioan
Alexandru sa opus și a dat dispoziție ca să

Iscălitop,
Demeter

Ultimare: fiu țăros în pace. Am mai auzit de
Jacob Alexandru în procesele comuniste care
a avut loc la bluf în primăvara anului 1943.
Eu în calitate de apărător din acest proces
am constatat din dosar că totuși comunisti care
lucrau cu Jacob Alexandru au apărut prima
siguranți datorită lui Jacob Alexandru, și a
cărui și tipografia condusă de el. - Singur
Jacob Alexandru a rămas liber din el figura
în acte ca un mare conducător comunist. În
alt caz s-a întâmplat tot în anul 1943 când
a fost arestat și arestat de generalii Hortisti,
Jassa Bela, conducătorul partidului țării din
nordul de nord, care lucra împreună cu
Jacob Alexandru. - Știu că Jacob Alexandru a
rămas arestat și de această dată din era cunoscut
ca un conducător comunist de politica Hortisti.
În ultimele zile ale regimului Hortist din bluf
au fost căutate și chiar arestate comunisti și
intelectuali progresivi. - De data aceea a fost ridicat
și arestat bovaci botuna Eugen care era
în legătură directă cu Jacob Alexandru. - Bovaci
era un comunist de înaltă principialitate
și de mai multe ori iși arăta față de mine și față
nemulțumirea de felul cum Jacob Alexandru
conducea activitatea Partidului țării din nordul
de nord. - Jacob Alexandru nu a fost căutat
sau arestat nici de data aceea. Legat
tot de această problemă mai arăt că Jacob
Alexandru în anul 1944 a plecat liber, pro-
misi s' țărână, ne amărit de mine. - În vara
anului 1944 l-am văzut pe Jacob Alexandru

Urmare: de mai multe ori plimbându-se pe strada centrală și pe străzile principale ale bluzului. I-am făcut la o cafea în str. „Kosut”, în care strada era și Politica Hortistă stând la o mână chiar la vitrina. Odată l-am găsit la Expresso Sander (cafenea), vizavi cu Teatrul Național din Cluj tot în apropierea Politiei. În vara anului 1944 Iacob Alexandru mi-a dat o întâlnire în parc dar era plin de oameni. Tot în vara anului 1944 Iacob Alexandru era în legătură de prietenie cu un ofițer de stat major numit Homonai Hugo cunoscut ca un element dușmănos care canta să intre în legătură cu comunisti pentru ai spiona - Din fel activitatea lui Iacob Alexandru până la eliberarea orașului de Nord, a fost o activitate trădătoare și tot Fiapul ocazional ilegalități ale lui Iacob Alexandru se bucura de sprijinul autorităților de siguranță Hortiste pentru ca el să descopere și să dea pe mâna siguranței pe comunisti cu care activa și care era considerat mai periculos pentru regimul Hortist.

Inteban: Pe ce te bazezi când faci asemenea afirmații?

Raspuns: Mă bazez pe faptul că Iacob Alexandru era în legătură directă cu ofițerul de stat major Hortist Homonai Hugo. Acesta mi-a spus prof. universitar Ioan Iosef Elmer din Cluj, care cunoștea pe Homonai Hugo încă înainte de eliberare și care din nou a fost interbat de Homonai și comunisti

Semințuș
D. Demetrescu

Urmasii cum ar fi judeca el canta legaturii cu comunistii
 in urma carii ppt. Elmer la trimis la basă de
 Iudovic. - Stiu ca aproape (Totu timpul) toti care
 colaborau mai strans cu Jacob Alexandru
 in cadrul Partidului rind pe rind au cazut
 iar el care avea functii de mare raspundere
 in partid si in proces figura ca cum am un mart
 nu numai ca nu a cazut dar tot timpul
 si simba liber fara nici o teama si ne
 countat de nimeni.

Intrebare: Poate concret ce sti despre activitatea
 lui Jacob Alexandru pana la eliberarea nobelului
 de catre comunistii sovietici?

Raspuns: In timpul cat eu eram cunoscut
 activitatea, Jacob Alexandru ducea o politica
 de colaborare cu burghezia din Transilvania,
 si de sprijinire a intereselor reactiei burgheze.
 In vara anului 1944 sub conducerea lui Jacob
 Alexandru s-au inceput si s-au dus tratative
 intre Partidul Pacii regionala bief condus
 de Jacob Alex. si Partidul nobelului pro fascist
 condus de Teleki Bela contu, in vederea
 "scaterii" ungarilor din rachei printre armisti
 cu U.R.S.S. Prin aceste tratative incepute
 intrun moment cand comunistii sovietici se
 apropiau de granitele ungarilor, bontele
 Teleki Bela unuarea ca solveze interesele
 burgheziei din Transilvania sperand ca participand
 la tratative de armisti si marcand o colaborare
 cu comunistii isi va putea conserva situatia
 lui si a Partidului sau pentru timpurile
 de dupa rachei. In cursul discutilor Teleki

Urmare: Bela unuia sa impiedice rãncãdãra
 Transilvaniei de Nord la Romãnia. - Iacob
 Alexandru a sprijinit seziunile lui Seli Ki Bela
 prezentãndul mara ca pe un om de bunã
 credinã si doctor de "Pace" si aprobãnd
 diferitele lui manevre. - De exemplu atunci cand
 bovaci batino Eugen a sustinut hotãrãt ca trupele
 maghiare sa intãrca armata contra trupelor sovietice
 germane, Seli Ki a fost impotriva, totuã pãna la urma
 a amãnat rãspunsul sau definitiv pãna ce se
 va consulta cu cercurile sale politice din Budapesta.
 Iacob Alexandru a aprobat manevra lui Seli Ki
 Bela spunãnd ca sa nu-l putãim sa ia atitudine
 de moment si sa așteptãm rãspunsul lui Seli Ki
 Bela. Intr-un moment dat cand inaintãrea
 puatelor sovietice Temperatur sa oprit, Seli Ki
 Bela a amãnat continuãrea discutãrilor. - Iacob Alex
 era de acord cu acosta manevra a lui Seli Ki
 spunãnd ca decãndote sa așteptãm. - Cand uãra
 trupele sovietice au trecut la ofensiva si
 Seli Ki a cerut sa se intãlirim din nou, Iacob
 Alexandru desãruã rugãta sa relãmãã legãturã
 si sa primã urgent date si laurul intãlirimii.
 Uãra sa arãt ca in aceste tratative, Iacob Alex
 a jucat un rol dublu prezentãnd aceste
 tratative ca o oportunitate pentru accelerãrea
 incluziunii unui armistițiu, dar in realitate el amãna
 salvãrea intereselor sovietici lunghezã din Transilvania
 ca si bovaci Seli Ki Bela. Pentru azi mosca legãturã
 sale directe directe cu comãtele Seli Ki Bela, el se
 foloseã prima data de un grup de intelectuali
 progresisti cãrãurã din: subcomãndãntul, bovaci Eugen

Semnatãra,
 S. Remeteu,

Urmare: bsăgâră iudovic, Bolagh, Edgar și Iordache
 iudovic. - bandă facol flexandru și contele Selki Bela
 a văzut că tratativele cu acest grup nu duc
 la niciun rezultat dat fiind că, conducătorul
 grupului bovari botura Eugen avea a parte de
 prudență și abilitate de clasă, la întâlnirile făcând un
 nou grup pentru continuarea tratativelor. Acest
 grup s-a format din Sima Iuliu, care a putut elibera
 din închisoare în urma intervenției lui Selki Bela,
 Hecus Ion, Veres Paul și Iordache iudovic. Acest
 grup a luat legătura directă cu Selki Bela după mijlocul
 lunii septembrie când facol flexandru s-a
 înșarșinat pe mine și conduc pe Sima Iuliu
 la sediul sec. E.M.G.E. (asociația gospodărilor maghiari
 din nord), unde Sima și ceilalți urma să continue
 tratativele cu contele Selki.

Intrebare: be ati discutat cu Selki Bela cu
 aceasta ocazie?

Răspuns: Selki Bela a spus lui Sima Iuliu că
 e delegat ungar și merge la Moscova și duc
 tratative de armistițiu și a propus ca să plece la
 Moscova și Sima Iuliu și să ia în el parte la
 aceste tratative pentru a susține ca problema de
 nord să rămână redapt ungarilor. Tot atunci Selki
 a pus problema siguranței sale personale după ce în
 caz că trupele sovietice va elibera Transilvania.
 Sima Iuliu la argumentat pe Selki că poate să
 rămână în țară și că colaborarea sa cu comunistii
 va fi apreciată după eliberare. În ceea ce privește
 plecarea la Moscova a rămas ca să a discute la
 prima întâlnire. Știu că acest grup s-a mai
 întâlnit cu contele Selki dar propunerea lui nu

217

Urmare: sa realizez dat fiind ca punctele sovietice
au ajuns la granta ungarilor si peste cativa
saptamani intreaga Transilvania a fost eliberata.

Intrebare: Muta s-tel tot ce stii despre legaturile
directe ale lui Iacob Alexandru cu Selek Bela?

Raspuns: Odata am avut ocazia sa vad
ca Iacob Alexandru era in legatura cu contul
Selek Bela si trata cu el si direct. In ziua
Zilei de 11 Octombrie 1944, ziua eliberarii blajului
de catre punctele sovietice, cantand pe bătăgăre Iudovic
si neferindul acesta am fost indusint de stia
acostia la sediul soc. E. M. G. E. - Acolo am
gostit in colinetul contului Selek Bela pe Iacob
Alexandru, sora lui, bătăgăre Iudovic si mi se
pare si Nemes Jozsef. Cu aceasta ocazie am
văzut ca singura facuse un chef si pe
masa erau rămășițe de mâncare si lăutură
care ma facut sa cred ca acestia erau acolo
dupa lungi tratative. - Cand iam comunicat ca
sorese punctele sovietice si unii dintre repre-
ntanti partidului poci mi si asteapta (intimpina),
mra raspuns desinteresat ca stie si vor veni
mai tarziu. Eu si cu bătăgăre Iudovic am
plecat iar Iacob Alexandru in urma cu Selek
Bela au rămas acolo si mi l-am văzut deiat
in ziua următoare când orașul Blaj era
deja eliberat.

Intrebare: Ce urmasi au avut aceste hotariri?

Raspuns: Aceasta colaborare cu Selek Bela a
avut drept rezultat labirea miscarii muncitoresti
si intarirea reactiunii dat fiind ca a alaturat stentia
intregului partid dela sarcina principala de a

Semnatura
Nemes J.

4
2
Urmas: organiza masile muncitorilor la lupta de clasa
contra reactiunii, inclusiv contra Partidului Moldavesc
pe care si a contribuit la slabirea ^{lupta} muncitorilor
contra reprezentantilor reactiunii burghezei din
Transilvania si prin acorda la mentinerea sovietismului
a obiceiului nationalitate. Iacob Alexandru a avut
o atitudine tradatoare, demagogica si in problema
deportarii popularelor evreiesti.

Intrebare: care a fost atitudinea demagogica
a lui Iacob Alexandru in aceasta problema?

Raspuns: pe luna Mai si Iunie 1944 au fost deportati
din la Turut si exterminati cca 17000 evrei umani
din blaj si jud. blaj, iar cca 150,000 din Transilvania
de Nord, dintre cei deportati au fost si multi comunisti
care au fost lasati complet lipsiti de directive
din partea Partidului Săci. Când au si alții succedii
ai partidului Săci au intitulat pe Iacob Alexandru
ca ee atitudine si ee actiune trebuie dura de catre
partid in aceasta problema el a raspuns ca Partidul
Săci nu duce nici o actiune si dupa parerea lui
pecare sa si rezolve problema ana un parte.
A lasat sa fie deportata chiar si fata lui satie
pecare si rapule multari comunisti deportati sau
inclin.

Intrebare: care a fost activitatea lui Iacob
Alexandru dupa eliberarea Săci?

Raspuns: Sprijinind repunerea reactiunii maghiare
din Transilvania de a delina unitatea clasei
muncitoare si a partidului, Iacob Alexandru a intrat
in miscarea muncitoreasca cu spirit de partizanism.
Atfel dupa trei nopti ^{incaput de} eliberare a inceput
sa organizeze un partid separat pentru Săci.

Umare: Maghiarii din Transilvania a pierdut un lung
 sprijin prin buna colaborare a lui Vasile Luca
 inclusiv în viza de partid și a organizațiilor
 de masă din Transilvania. - În anii 1945-1947
 Iacob Alexandru a făcut mai multe călătorii
 în Ungaria întotdeauna legături de colaborare
 cu Nagy Ferenc și apoi și bovei Emeric cu
 care era și în legături de prietenie și care a
 fost un agent al spionajului sovietic și
 care în anul 1947 a fugit în SUA de unde
 duce o activitate desmonstrativă contra regimului
 de democrație populară precum și cu Raik Vasile
 pe care el îl apără. - Intorcându-se din aceste
 călătorii Iacob Alexandru făcea propagandă notoriu
 că după imperabile grinte de el de la aceste persoane
 scarta Transilvaniei de Harol nu este hotărâtă și la
 tratativele de Pace de la Paris va putea fi realizată Ungari-
 land Raik Vasile a venit în România să părăsească și
 în bluză unde i s-a dat posibilitatea să ia legătura
 organizat cu unele personalități maghiare mai
 însemnate cum este de exemplu secretarul Nagy
 Stefan, Veresi Pavel și alții și să acționeze în favoarea
 contra Partii Naționale Democratice a guvernului
 Român. Vasile Luca a știut de aceste legături și
 tratative ale lui Iacob Alexandru cu care el
 era în prietenie intimă. Iacob Alexandru a
 spus de mai multe ori că a fost trimis în Ungaria
 chiar de Vasile Luca. Mă în la cererea lui Vasile
 Luca, Iacob Alexandru a intervenit în Ungaria
 la persoanele de mai sus pentru eliberarea
 unui frate a lui Vasile Luca (cu alt nume),
 care fusese oprit în politica Horti și arestat de

11
213

Urmare: autoritatii democratie ungare pentru actiunile sale
handicurate, comise contra comunistilor. Singura
cata stiu eu in urma acestei interventii este
partea al lui Vasile Luca a fost eliberat. In anul
1945-1946 s-a intamplat in reg. Cluj o serie de
provocari savine care desigur sunt legate
de activitatea de conducere a lui Nicolai Plebanov.

Intrebare: despre ce provocari este vorba?

Raspuns: Inca la inceputul anului 1945 sa
trecut in com. Hida o mare adunare taranescă la
care agenti sovietici au fost lasati să agitatie libere
contra partidelor si a acelor masuri de securitate.
band tarani erau foarte agitati Nicolai Plebanov
a trimis la pleb la un grup de oameni,
si se pune sub conducerea lui Iordache Iordache,
in anul, intrucat contra provocarilor nu
sa luat nici o masura acesta au venit să
provocace ei insi si unii dintre ei trimisi de la
fabrice, serăritate, să tragă cu arme in tarani.

Acestei evenerii au avut mai multe victime
si in loc să ardeze pe provocatori si pe agitatori
au ardeat din ordine lui Nicolai Plebanov, contra
tarani romani care in timpul cercetarilor
sau dovedit nevinovati. In August 1946 partidul
a organizat in Cluj o serbare pentru primirea
Armatei Romane toate de pe frontul de
West. Cu toate că in acest timp activitatea
ducea a propagandei Nationaliste puternice
Totusi Nicolai Plebanov nu a luat masuri politice
sau administrative pentru prevenirea provocarilor.
Provocatori lasati liberi să activeze au venit
să produca o incalcare intre participantii Romani

Urmare: si Maghiari in cursul cariera act^{pot} amara
 doi muncitori. - Acest caz^{a fost} a fost de imperiozitate
 Americani si Englezi si chiar a tinut a comuna
 la pta secului unde a cercetat acest caz. boama
 sa deplasat la bluj impuneva ca Sechari Gorgescu
 si au ascultat a serie de comunisti cat si
 pe autoritatile locale si au incercat sa amuce
 raspunderea provocator reactiuni notuind
 asupra muncitorilor comunisti si tot odata
 sa interpreteze acest eveniment si in sensul
 ca populatia Romanii si Maghiara nu poate
 sa se convertisea a posna sub guvernul d-
 Petru Groza. In acest sens au fost deosebit
 evenimentele din bluj si de evenimentele de ruda
 straina. - Inquisitorii. Multumesc ca ancheta nu
 a fost jugata pe lina de partid de Jacob Alex.
 si nici pe lina autoritatilor si comunisti nu au
 fost informati la timp sa se intereseze cu sa
 puzinte documentele necesare. In cursul
 anchetei si in pta comunei straina, Sechar
 Gorgescu a avut a obitudine de placare in
 pta imperiozitatilor Americani si Englezi si de a puzi
 pta de interesele de clasa ale muncitorilor din
 bluj. - Peronta obitudine reiese si din faptul
 ca dupa terminarea anchetei nici n-^{si} autoritatilor
 si nici Jacob Alexandru nu au adus la cunoastere
 concluziile anchetei, problema nu a fost publicata
 in pta marilor dand astfel posibilitatea ca
 evenimentele sanguroase din bluj sa ramana
 obiect de discutii si sa se expatate de reactiune
 contra Partidului Comunist. Insa contra Notuindurului
 Maghiar a fost zohotata de Jacob Alexandru.

Semnatura
 M. M. M.

Urmas: si prin actiunea sa desmanasca fata de organizatiile, Uniunea Populara Maghiara (U.P.M.)

Intrebare: data concertului cu o solistat?

Raspuns: Iacob Alexandru si descurajarat in partitura H.P.M.ului varbind despu U.P.M. in celelalte organizatii de masa cu incuvi si dispret. A fost arizat de mai multe ori de greutatile si de problemele muncii H.P.M. dar a refuzat sa dea spul sau indonarii bolilor cu surpriza si trairia intuselor muncitorilor sa mai manifeste si in alegerea colaboratorilor sai in numea ple Partid.

Intrebare: vorbeste anuuntit despu acest lucru?

Raspuns: In timpul Iacob Alexandru a condus org. de partid din Bluj si din Regium cu incedrat in organizatie si in dispute comu de partid a serie de elemente burgheze si monevisti pana ce comunist adevarati si de origina muncitorie au fost substituati. In fel colaboratorul lui Iacob cel mai intun a fost Blatt Egon jucl unii bancher, monev, caruia cu incredulitat catva timp chiar puncta de secretar al organizatiei de partid din Bluj. In timpul lui Iacob Alexandru acest element a fost numit de Ministerul Afacerilor Extern, consilier la legatia ^{Rango} din Londra apoi rechemat si introdus ca director la serviciul Economic la M.A.E. si profesor universitar la catedra de Economie Nationala (S.B.E.T.) din Bucuresti unde a fost numit ca profesor universitar de finante si Iacob Alexandru. In fel Sante Nicolae a fost introdus in Partid de catre Iacob Alexandru si cooptat intru comite Industriala. Acest Sante Nicolae mai tarziu a fost arestat si condamnat pentru faptul ca a

Semnatura, *[Signature]*

L'année: vingt-trois Belges de la guerre
 Mais maintenant ce local liturgique a été
 en partie et la place a été reportée
 l'église liturgique primitive sur l'impasse
 du long en ce lieu mentionné. Acte a été
 du local en partie versifié. Est en partie
 du local liturgique a été mentionné de
 la guerre en partie morte de la guerre
 Andria fut avec le grand local primitif et
 les autres, dérivés, du long en ce local primitif
 a été négligé de fait. Mais ce local
 comme est dans le local a été déposé
 commercial en partie, faite en ce local
 la même long est dans le local a été
 local liturgique a été mentionné de
 la guerre en partie négligé de fait
 et par conséquent de fait mentionné
 du local liturgique en ce local primitif
 M. G. A. R. mentionné. Mais ce local mentionné
 en partie mentionné a été mentionné en
 mentionné du local a été mentionné en
 Mais ce local mentionné de fait mentionné
 ce a été mentionné en partie mentionné de
 la guerre en partie mentionné de fait
 la guerre en partie mentionné de fait
 la guerre en partie mentionné de fait

Somme
 de la guerre

Urmare: aretari: mai este Negea sauand, prof. universitar
care mia spus ca in timpul cat al conducea sec.
de Import si Export „Ingeram” au fost introdusi
la aceasta societate ca recomandarea lui Iacob
Alexandru a xrie de poti comercianti de vite si
alti speculanti care rind pe rind au fugit
cu bani societati in strainatate. Numele cunoscut
numele lor dar poate da relatii sauand Henige
care se afla in bluj la universitatea Uita Babes.

Intrebare: care era obitindina lui Iacob Alexandru
foto de muertori?

Raspuns: in timp ce elementele burgheze si
disputi speculanti se bucurau de un larg sprijin
din partea lui Iacob Alexandru, foto de muertori,
Iacob Alex. avea o obitindina desmoncarea de disput
Au rehnut ca zel muertorului comunist Resiznacka
Alexandru care intercanole se din inchisore
sau din lagar dupa eliberarea blujului sa prezenta
la partid pentru clarificarea situatiei lui si pentru
a cere murea. Iacob Alexandru la primit cu curiozitate
textual „Ce cauti aici stuzea mureat de ovi... El
atunci a fot parte de ce phest na vrut sa se
sinucidă. Niu si alte cazuri sinucide cusa nu mi
aduc amine de numele lor. Ipot de aceasta problema
mau sa mai arat ca in timpul ilegalitati, muertori
comunisti au fot explotati de Iacob Alexandru.
Mult timp locuia in casa unui muertor (unste murea)
care era revoltat de viola lui desparuta si de man
burghez. - Solica membrului lesigâr buclere mia
erut cume bani pentru Iacob Alexandru. band
iam ofit a ruma mairice, acorte nu a vrut
s.o. jumeasca spunand ca Iacob nu se multumeste

Semnat
Murea

Umare: cu mine miei putrede mine parte mari si
 munitarilor le este pica sa se intalneasca cu pacol
 judeca vine cu putere in portile. In timpul conflictului
 cand munitar din bluj ducea o mare lipsa de
 alimente si local Alexandru le putreda sa lada
 si tot deauna intru un de nepozare el cu familia
 lui trasa intru un belsug revoltator. Cu care locuiau
 in casa vecina de locuinta sa au vazut ca
 stia permanent la dispozitia soliei sale o monina
 a partidului si o tramura eleganta dela plura, servata...
 peanta trasura venia zilnic incarata cu alimente.
 Stiu ca credea parca in curtea unei gradinite de
 copii si cu scaria soliei lui Vanile lusa sa bluj dadia
 depute lauchete parte mari castigand influenta lui
 voule lusa pu oaste manevra ale lui. - Stiu ca felul
 de viata a lui local Alexandru a fost un permanent
 direct de discutii in randul unor munitaristi
 care jucau des probleme chiar si la noapte ca drea
 secretarie partidului trasa in apa belsug si ei
 nu pot fi agrorizati, creind mari rezultaturi
 in randurile munitarilor. Mentionez ca in acest
 timp local Alexandru devenise deja si el personal
 mare capitalist prin averea sotiei fiind fra proprietarilor
 pluci "servata" din bluj si prin participarea sa
 ca activator la depute intreprinderi prin parti ca:
 Stiu ca local Alexandru a intervenit la jurizarea
 bluj pe langa faptul ajutat de priuar Dan Stefan
 ca acesta sa elibereze pe numele sotiei sale o
 autorizatie de comert fara nici o formalitate si
 fara nici un act. Peanta interventie sa facut
 sebis chiar pe Hartia de compondinta de partidului
 cu auteta P.E.R.

Somnău
 Alexandru

Întrebare: Intrebare: Aș declara tot ce ști despre activitatea
dumneavoastră desă de Jacob Alexandru?

Răspuns: Răspuns: Jacob Alexandru se susține activitatea
de spionaj a diplomaților englezi și americani
care se afla în 1946-1947 în chișinău. Alina de la
Moldova și Guțner Nicolae a cărui soție este
de cetățenie Engleză că în această perioadă
ia parte vizita un diplomat Englez și un
american care a invitat la beșic să se joace
la săgâr bulgară, Iordache Iudore și pe Vereau
Șepil cu care a avut o lungă conversație
interesându-se de situația politică din România.
Această întâlnire sa făcut cu stăruință lui
Jacob Alexandru pentru care Guțner Nicolae
a făcut și un raport în scris și i l-a dat
lui Jacob Alexandru. - După ce am fost prezent
proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt
și am constatat că corespunde în totul cu
cele declarate de mine, îl susțin și pun în

M. M. M. M.



Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Simețean Ioan, prof. universitar, născut la
6 Iulie 1908 în com. Kirden Reg. Bălți din părinți Ioan și
Margareta cu ultimul domiciliu în Cluj. Nr. Republicii N.º 14
(Data de stare civilă, ultimul domiciliu)

Azi 1 Iunie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 21 și min.
" s'a terminat " " 24 " " 50

Intrebare: bine a fost director la închisoarea
Sibundului din Cluj în timpul regimului fascist.

Răspuns: În timpul regimului fascist a
fost director la închisoarea Sibundului Cluj
numitul Sulyauski care în prezent este
pensionar și locuiește la Sind.

Intrebare: de unde a venit el la
scota închisoare?

Răspuns: Înainte de verdictul dela
Viena, Sulyauski era director la închisoarea
din Sumbăveni și sa refugiat în Cluj
scota cu ocuparea blugului de către
fascisti.

Intrebare: ce stiti o:ta despre activitatea
dusă de Sulyauski la închisoarea
din Sumbăveni?

Răspuns: Sulyauski mi-a spus că la
închisoarea din Sumbăveni era închis

Iscăliturn,
Simețean

Urmare: mai multi comunisti si alti candidați
politici între care si Sra Parker.

Intrebare: Ce relatii a avut Sulyauski
cu Sra Parker?

Raspuns: Inainte de eliberarea lui Sulyauski
Sulyauski mi-a spus ca lui nu i-a
este frica de schimbarea regimului si ca
el are relatii parte buna cu Sra Parker
caruia el i-a facut multe servicii
in timp ce Sra Parker se afla la inchisoarea
din Sumbăveni. Mi-a spus ca structura
inchisorii avea dispozitii secrete cu privire
la tratamentul care trebuia sa se faca
comunisti. El insa a putut exceptii
cu Sra Parker care i-a spus ca va
fi membru al comitului si de la care el sa plezeasca
intre atunopisii de Putine.

Intrebare: In urma eliberarea lui Sulyauski
de catre comitetul Sovietic ce servicii a
facut Sra Parker lui Sulyauski?

Raspuns: Mi-a spus ca dupa eliberarea
lui Sulyauski cu sprijinul Sra
Parker a fost numit strict la inchisoarea
din Iud unde a functionat pana la
sina lui la pune.

Intrebare: Ce unde si acest lucru?

Raspuns: Sulyauski avea la institutul
Juridic din Cluj un fiu student
unde era un director de studii.
In aceasta ocazie Sulyauski a venit
in anul 1950-1951 si 1952 de cotiva
ori la pune la institutul in chestiunea

Urmare: Chiriac pentru a aplea contra
 comunistilor acuzati in procesul din
 anul 1943. In vara anului 1944 prin
 Jului conducatorul comunistilor din inchisoarea
 Stribunului lui mia spus la marea
 sa suspendarea a fost chemat de
 Sulyauski la locuinta acestuia unde
 a fost pus in legatura cu Boranul
 Atkel Ide conducatorul unui grupizat
 forata para militara din Scandinavia
 de Nord denumita „Vasselény Sávész Egyet.”
 si ca pentru a se ca sa treaca sipele
 cu acesta pentru si ca legatura
 cu puncta sovietica si vedea inchisii
 unui comunistii. Prin inca ca prin
 Jului a refuzat fiind vorba de a provoca
 adica Boranul Atkel Ide, dupa cum spunea
 Jula, insa sa i provoca la aceasta
 actiune pentru a avea un motiv de
 exterminarea comunistilor. Despre activitatea
 lui Sulyauski ca director al inchisii
 Stribunului din luy parte da ulati precum
 comunistii inchisii ca Veros Paul, Suzman
 Elinobeta, Iovan Adalbut si alti.

Supra ce am edit prezentul proces
 verbal de interogatori cunoscute in cunoscute
 si am constat ca corespunde in totul
 cu cele declarate de mine si contra si numai



Adreuceti

259

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul DEMETER IOAN, profesor universitar, născut la 6 Iulie 1908, în comuna Kirdeși Regiunea Cluj, fiul lui IOAN și MARGARETA, cu ultimul domiciliu în Cluj Str.Republicii No.14.

1 Iunie 1953- București

Interogatoriul a început la ora 9,30

" s'a terminat la ora 13.00

Intrebare :

În procesul verbal de interogatoriu din 29 Mai 1953, ai declarat că în primăvara anului 1943, IACOB ALEXANDRU a fost văzut de FERENC MAYER VASILE intrând la Siguranță, lucru pe care ți l-a spus atât Dtale cât și altor persoane. Arată cui anume a mai spus FERENC MAYER VASILE acest lucru?

Răspuns:

Nu-mi aduc precis aminte cine anume mai era de față când FERENC MAYER VASILE mi-a comunicat că IACOB ALEXANDRU a fost arestat, văzându-l intrând în Martie 1943 la siguranța hortistă din Cluj Str.Kosut. Stiu că de față mai era mai mulți apărători (avocați) însă nu-mi amintesc cine anume concret.

Intrebare :

De ce persoane a fost susținută apărarea celor arestați cu ocazia descoperirii organizației comuniste din Cluj din anul 1941, a căror proces s'a judecat în primăvara anului 1943.

Răspuns:

Comuniștii arestați în anul 1941 și judecați în primăvara anului 1943, au fost apărați în afară de mine de următorii avocați; FAGARAS IOSIF domiciliat în Cluj, în prezent profesor universitar la Institutul Juridic din Cluj, SARY STEFAN domiciliat în Cluj Str.Mica; SZENKEI TIBERIU domiciliat în Cluj Piața Carolina; PASZTAI GEZA arestat, fost social democrat de dreapta; IONCIU ADALBERT pus apărător din oficiu,

././.

fost agent al Siguranței, fost legionar, în prezent fugit în Apus, nu știu unde; LADONY, în prezent jurist consult la Sfatul Regional Cluj; SOCOL AUREL, dispărut din Cluj după 1944 și a mai apărut un avocat român, cam de 50 ani, înalt și gras, nu-mi aduc aminte numele lui.

Intrebare :

Arată concret pe cine a apărut fiecare din apărătorii menționați mai sus ?

Răspuns:

Nu-mi aduc aminte din acești avocați cine pe cine a apărut.

Intrebare :

Dar Dta pe cine ai apărut?

Răspuns:

Imi amintesc că am apărut pe următoarele persoane ;
TOTH (ROTH) EMERICH, București, conferențiar la Universitatea Parhon, Facultatea de Matematici; ROTH (RATZ) LUDOVIC, București Soc.de Radio; LEB (LUNCAN) ADALBERT, C.C. București;
BOLKANY NICOLAE medic, Institutul Medico-Farmaceutic din Cluj soția lui FAZEKAS IOAN Ungaria, soția lui RACZ GHEORGHE;
GRIUNBELD SUZANA, decedată, HIRSCH MAYER (HIDA TIBERIU) și soția lui, lucrează la Securitate; MARTON DORA dispărută;
FICHER director la fabrica "Unirea" din Cluj, FARCAS VASILE în prezent arestat, BENEDE IOAN muncitor la fabrica "Ianoș Erbak" și alții, al căror nume nu-mi amintesc momentan.

Intrebare :

La care din persoanele la care au făcut parte din apărare, arătate mai sus le-a spus FERENC MAYER VASILE că l-a văzut pe IACOB ALEXANDRU la Siguranță?

Răspuns:

Când mi-a spus mie FERENC MAYER VASILE că l-a văzut pe IACOB ALEXANDRU intrând la siguranța hortistă din Cluj Str.Kosut, împreună cu un agent de siguranță, mai era de față apărătorii FAGAROS IOSIF, domiciliat în Cluj, profesor universitar la Institutul Juridic din Cluj și SARI STEFAN, domiciliat în Cluj Str.Mica.

Intrebare :

Când v-a spus FERENC MAYER VASILE că a văzut pe IACOB ALEXANDRU la Siguranță?

Răspuns;

Mi-a spus FERENC MAYER VASILE, atât mie cât și lui FAGAROS IOSIF și SARI STEFAN că l-a văzut pe IACOB ALEXANDRU intrând la siguranța hortistă, condus de un agent de siguranță în luna Martie 1943, cu o zi înainte de a se începe procesul comuniștilor arestați în 1941 și judecați în 1943.

Intrebare ;

Unde ați discutat cu FERENC MAYER VASILE acest lucru?

Răspuns;

Am discutat cu FERENC MAYER VASILE că a văzut pe IACOB ALEXANDRU la Siguranță de față fiind și avoc. FAGAROS IOSIF și SARI STEFAN, pe coridorul Tribunalului Cluj, înaintea începerii unei ședințe de dezbateri a procesului comuniștilor.

Intrebare ;

Cum ați ajuns la această discuție ?

Răspuns;

FERENC MAYER VASILE care era acuzat în procesul comuniștilor din 1943 și era liber, a spus că se va mări numărul acuzațiilor fiindcă eri (aceasta s-a întâmplat în ziua procesului) în ziua anterioară a mai fost arestat un acuzat care în proces figurează ca negăsit. Intrebându-l cine este respectivul el a răspuns că IACOB ALEXANDRU, sub numele de "OTTO" așa cum apărea în proces.

Intrebare ;

În ce împrejurări a văzut FERENC MAYER VASILE pe IACOB ALEXANDRU la Siguranță?

Răspuns;

FERENC MAYER VASILE în calitate de avocat a fost la Poliție în ziua respectivă, arătată mai sus, în cauza unui client al său. Poliția era într'un local cu siguranța. Cu această ocazie a văzut pe IACOB ALEXANDRU (OTTO) intrând în apartamentul Siguranței însoțit de un agent de siguranță pe care FERENC MAYER VASILE îl cunoștea, însă nouă nu ne-a spus numele agentului de Siguranță. El a crezut că IACOB ALEXANDRU a fost arestat și că va fi adus la dezbateri, însă este știut că IACOB ALEX. nu a fost arestat nici un moment și că nu a fost adus la dezbateri deoarece IACOB ALEXANDRU era omul siguranței hortiste.

Intrebare :

Ce rol avea IACOB ALEXANDRU în procesul comuniștilor din anul 1943?

Răspuns:

După cum rezultă din declarațiile procesului și din acte, informațiile lui IACOB ALEXANDRU constituiau dovezile principale contra comuniștilor judecați punând pe mulți în situația să vadă că apărarea lor este zadarnică deoarece au fost trădați de IACOB ALEXANDRU și activitatea lor este amănunțit cunoscută de Tribunal chiar și cele mai secrete legături cu IACOB ALEXANDRU pe care comuniștii le-au tăinuit în fața organelor de cercetare erau cunoscute la cercetare. Președintele Tribunalului ZOLAN ANDREI (ce se află încarcerat la Aiud), procurorul PIACEC ARPAD și martora lor principală SZABO IULIANA, ocoleau să acuze pe IACOB ALEXANDRU până ce ceilalți acuzați lipsiți ca de exemplu IOSZA BELA era obiectul unui atac înverșunat din partea lor. Mai menționez că faptele lui IACOB ALEXANDRU amintite de unii acuzați tangențial au fost menționate într'o formă foarte ușoară.

Intrebare :

Pentru care motiv președintele Tribunalului ZOLAN ANDREI procurorul PIACEC și SZABO IULIA, aveau asemenea atitudine față de IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Întrucât IACOB ALEXANDRU era cunoscut de comuniștii din proces ca conducătorul Partidului din Transilvania de Nord, acestora li s'a cărut suspect faptul că dece IACOB ALEXANDRU nu este atacat în proces și alți acuzați negăsiți, lipsiți de mai mică importanță erau obiectul principal în debaterile procesului. Prin minimalizarea faptelor lui IACOB ALEXANDRU, ei au căutat să înlăture demascarea completă a lui IACOB ALEX. și să împrăstie adevăratele bănueli ale comuniștilor arestați despre trădarea lor de către IACOB ALEXANDRU. În baza celor întâmplate ulterior, cred că Siguranța mai avea nevoie de serviciul lui IACOB ALEXANDRU în acțiunile de mai târziu ale Partidului.

Intrebare :

Vorbește mai concret despre ce întâmplări ulterioare este vorba?

Răspuns:

Deși debaterile procesului comunistilor din 1943 și până la eliberarea Ardealului de Nord la 11 Oct. 1944, IACOB ALEXANDRU a introdus în Partidul Păcii, al cărui conducător era, o linie de trădare lichidând organizațiile muncitorești, împiedicând organizarea masselor muncitorești în lupta contra războiului și reacțiunii și rând pe rând au fost arestați o serie de colaboratori mai de seamă ai lui IACOB ALEXANDRU, cum este de exemplu; IOSZA BELA (asasinat în 1943 de poliția hortistă), COVACI CATUNA EUGEN și alții. Spun acest lucru deoarece IACOB ALEXANDRU nu a organizat deloc pe muncitori din uzine și fabrici pentru acțiunile Partidului Păcii. A antrenat numai intelectualii și micii burghezi. În așa zisul Partid al comunistilor din Transilvania de Nord înființat de IACOB ALEXANDRU, împreună cu SIMO IULIU și alții în preajma eliberării Ardealului de Nord, a cooptat chiar și mari capitaliști și o serie de comercianți speculanți cum este de exemplu SANTO NICOLAE, fost acționar principal și director la minele "Sorecani" și alții pe care i-am arătat într-o declarație anterioară.

Intrebare :

Cu i anume ai mai spus Dta cele ce ți-au fost relatate de FERENC MAYER VASILE despre IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Până ne nu am fost întrebat de către Securitate, eu nu am mai spus nimănui cele ce mi-a spus FERENC MAYER VASILE despre IACOB ALEXANDRU.

Intrebare :

Dar cu IACOB ALEXANDRU ai discutat vreodată despre cele ce ți-au fost relatate de FERENC MAYER VASILE în legătură cu el?

Răspuns:

Nu am discutat niciodată cu IACOB ALEXANDRU despre acest lucru.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că el corespunde întocmai cu cele declarate de mine, susțin și semnez.

ANCHETATOR,
IT. DE SECURITATE,

ss. Demeter Ioan

Gh. Diță,

224

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Demeter Soan, prof. universitar, arestat la
6. Iulie 1908, in casa Kirdesi Reg. bluej, fiul lui Soan si
Margareta, cu ultimul domiciliu in bluej Nr. Republicii Nr. 14
(Data de stare civila, ultimul domiciliu)

Azi 1. Iulie 1953

Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora 9 și min. 30

„ s'a terminat „ „ 13 „ „

Intrebare: In prezenta verbal de interogatoriu din
29 Mai 1953 ai declarat ca in privința a celui
1943, Socol Alexandru a fost vazut de Ferenc Mayer
Vasile intrand la siguranta, lucru pe care ti l-a
spus atat S. tate cat si altor persoane. Orata
cui anume a mai spus Ferenc Mayer Vasile
acel lucru ?

Raspuns: Nu mi aduc pece aminte, cine
anume mai era de fata cand Ferenc Mayer
Vasile mi a comunicat ca Socol Alexandru a
fose arestat, vazandul intand in martie 1943
la siguranta ortista din bluej Nr. Kosut. Stiu
ca de fata mai era mai multi aparatori
(advocati) insa nu mi amintesc cine anume concut.

Intrebare: Sece persoane a fose sustinuta
apararea celor arestati cu scirea desorganiz
organizatiei comuniste din bluej in anul
1941 a caror proces sa judicat in privința

Iscajura,
Demeter

Urmas: anului 1943.?

Raspuns: Comunisti arestati in anul 1941
si judecati in primavara anului 1943 au
put aparati in afara de mine de unii
advocati; Sagoras Josef domiciliat in bluj in
prezent profesor universitar la institutul juridic
din bluj; Sari Stefan domiciliat in bluj
th: Mico; Szenkei Tibor domiciliat in bluj
Piata Carolina; Pasztai Gheza, arestat, fost
social democrat de dreapta; Joneiu Solalbat,
pus aparator din oficiu, fost agent al Sigurantei,
fost legionar, in prezent fugit in Rusia, nu
sti unde; Ladanyi, in prezent jurist consult
la spitalul regional bluj; Bocol Pirel, dispareut
din bluj dupa 1944 si a mai aparut un
avocat roman, cam de 50 ani, inalt si
gras, nu mi aduc aminte numelui.

Intrebare: Data concret pe cine a aparut
pecare din aparatori mentionati mai sus?

Raspuns: Nu mi aduc aminte ca din
ocerti arestati cine pe cine a aparut.

Intrebare: Dar s-ta pe cine ai aparut?

Raspuns: Imi amintesc ca am aparut pe
urmatoarele persoane: Sol (Kath) Imre, comunist
campion la universitatea Barban, facultatea de
matematici; Kath (Rat) Imre, comunist, societa
de rache; Seb (Luncan) Solalbat, c.e. comunist;
Balkany Nicolae medic, institutul medical
Farmaceutic din bluj; sotia lui Farakas Jan,
ungarica; sotia lui Racz George; Grinfeld
Susana, decedata; Hirsch Mayer (Hilda Siborin)
si sotia lui, bunazi la Securitate; Marton

lacătura

Steneta

225

Urmas: Sara, dispartita; Fischer, director la fabrica Unirea din Cluj; Farcaș Vasile, în prezent arestat; Benede Ioan muncitor la fab. "Samos Erbak", în alți al caror nume nu mi-a amintit-se momentan.

Intrebare: La care din persoanele, care a făcut parte din apariție, arătați mai sus le-a spus Ferec Mayer Vasile că la văzut pe Jacob Alexandru la siguranță?

Răspuns: Când mi-a spus mie Ferec Mayer Vasile, că la văzut pe Jacob Alexandru intrând la siguranța Hartbe de din Cluj. M. Kosut, împreună cu un agent de siguranță, mai era de față apariții Tăgaros Jozif domiciliat în Cluj, profesor universitar la Institutul juridic din Cluj și Sari Ștefan domiciliat în Cluj. M. mie.

Intrebare: Când va spus Ferec Mayer Vasile că a văzut pe Jacob Alexandru la siguranță?

Răspuns: Mi-a spus Ferec Mayer Vasile, atât mie cât și lui Tăgaros Jozif și Sari Ștefan că l-a văzut pe Jacob Alexandru intrând la siguranța Hartbe, condus de un agent de siguranță în luna martie 1943 cu o zi înainte de a se începe procesul comunistilor arestați în 1941 și judecați în 1943.

Intrebare: Unde ați discutat cu Ferec Mayer Vasile acest lucru?

Răspuns: Am discutat cu Ferec Mayer Vasile că a văzut pe Jacob Alex. la siguranța de față fiind și avoc. Tăgaros Jozif și Sari Ștefan, pe coridorul Tribunalului Cluj înaintea începerii unei sesiuni de dezbateri

Signature

Henriette

Urmas: a procesului comunistilor.

Intrebare: cum ati ajuns la aceasta discutie?

Raspuns: Ferec Mayer Vorile care era acuzat in procesul comunistilor din 1943 si era liber, a spus ca se va mari numarul acuzatilor judeca eri (aceasta sa intamplat in zona procesului), in zona anterioara a unor fost arestat un acuzat care in proces figura ca un agent. Intrebându-l cine este respectivul el a raspuns ca Jacob Alexandru, sub numele de „Otto” avea cum ajora in proces.

Intrebare: In ce implicari a vazut Ferec Mayer Vorile pe Jacob Alexandru la timpul?

Raspuns: Ferec Mayer Vorile, in calitate de avocat a fost la Politie in zona respectiva, acolo mai sus, in cauza unui client al sau. Politia era intr-un local cu siguranta. In aceasta ocazie a vazut pe Jacob Alexandru (Otto) intrand in apartamentul sigurantei insotit de un agent de siguranta pe care Ferec Mayer Vorile il cunostea, insa noua nu nea spus numele agentului de siguranta. El a crezut ca Jacob Alexandru a fost arestat si ca va fi adus la declatori, insa este stiut ca Jacob Alexandru nu a fost arestat nici un moment si ca nu a fost adus la declatori deoarece Jacob Alexandru era omul sigurantei hostate.

Intrebare: Ce rol avea Jacob Alexandru in procesul comunistilor din anul 1943?

Semnatura,

Hermet

Urmas: Răspuns: După cum rezultă din
 documentele prezentate și din acte, informațiile
 lui Iacov Alexandru constituiau dovezi
 principale contra comunistilor judecați
 pușcând pe mulți în închisoare și vadi
 că apăsarea lor este conștientă deoarece
 au fost trădați de Iacov Alexandru și
 activitatea lor este unanim și conștient
 de tribunal, chiar și cele mai recente
 legături cu Iacov Alexandru pe care comunistii
 lea tănuț în fața organelor de cercetare
 erau conștente la cercetare. Președintele
 Tribunalului Zolan Hrodiei, (cu ocazia interviului
 la Sibiu) precum și Liacee și Paul și
 martora lor principală Soala Juliana
 ocăleau săi acuze pe Iacov Alexandru
 până ce, celălalt comunist lăpăși ca de
 exemplu Jozsa seba era obiectul
 unui atac inversat din partea
 lor. Mai menționăm ca faptele lui
 Iacov Alexandru amintite de unii
 comunisti tangențiale au fost menționate
 într-o primă parte uscară.

Intrebare: Pentru care motiv președintele
 Tribunalului Zolan Hrodiei, precum și Liacee
 și Soala Julia aveau asemenea atitudine
 față de Iacov Alexandru?

Răspuns: Intuiește Iacov Alexandru un
 comunist de comunisti din locus ca
 conducătorul partidului din Scandinavia de
 Nord, surtera li sau parut suspect
 faptul ca dice Iacov Alexandru nu este

Signatura
 Demelti

6
↳ Urmare: stocat în proces și alți acuzați, ne
gândim, lipșiți de mai mică importanță sau
obiectiv principal în dezbaterea procesului.

Prin minimalizarea faptelor lui Iacob
Alexandru și am cautat să înălțăm
demonstrarea conflictelor a lui Iacob Alexandru
și să îngrășăm adevaratele hărțuiri
ale comunistilor arestați după trădăra-
rea de către Iacob Alexandru. În baza celor
întâmpinate ulterior cred că siguranța
mea avea nevoie de serviciul lui Iacob
Alexandru în acțiunile de mai târziu
ale Partidului.

Intrebare: Vorbeste mai concret despre ce
întâmpinări ulterioare este vorba?

Răspuns: De la dezbaterea procesului
comunistilor din 1943 și până la eliberarea
ardealului de Nord la 11. Oct. 1944, Iacob
Alexandru a intrat în Partidul Paci,
el fiind conducătorul era, o linie de trăsori
lichidând organizațiile muncitorești,
împiedicând organizarea noilor muncitori
în lupta contra reținerii și reacțiilor
și rând pe rând au fost arestați o
serie de colaboratori mai de seamă ai
lui Iacob Alex. cum este de exemplu, Iasoa
Bela (arrestat în 1943 de Poltina Hortita), Șerban
Iolanda Eugen și alții. Spun acest lucru
deoarece Iacob Alexandru nu a organizat
deosebi pe muncitori din uzine și fabrici
și pentru acțiunile partidului Paci, a
arrestat nu mai intelectuali și micii

Semnatura
Mennely

Urmas: hughazi. In aria zime portul al comunitatilor din Traunvaua de Nord in fata de Jacob Alex in prima cu firma Julius si alti in prezenta eliberari Anghelului de Nord, a cooptat chiar si mari capitalisti si a serie de comercianti speculanti cum este de exp. Sava Nicolae fost actionar principal si director la minele "Soveani" si alti pe care iam aratat intr-o declaratie anterioara.

Intrebare: lui Anghel ai mai spus si-ti au fost relatate de Fere Mayer Vorile despre Jacob Alexandru?

Raspuns: Pana ce nu am fost interbat de catre Securitate eu nu am mai spus nimic cele ce mia spus Fere Mayer Vorile despre Jacob Alexandru.

Intrebare: Dar cu Jacob Alexandru ai discutat vreodata despre cele ce ti-au fost relatate de Fere Mayer Vorile in legatura cu el?

Raspuns: Nu am discutat nici odata cu Jacob Alexandru despre acest lucru.

dupa ce am avut prezentul proces verbal de interogatoriu euvant eu euvant si am constatat ca corespunde in total cu cele declarate de mine si restul si revine.

Intrebator
Jacob Alexandru
U. M. P.
Ministerul Afaceri

Menuti

218

Conform cu originalul care se află la dosarul de justiție a lui Luca



PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul DEMETER IOAN, profesor universitar, născut la 6 Iulie 1908, în comuna Kirdeși Regiunea Cluj, din părinții Ioan și Margareta, cu ultimul domiciliu în Cluj str. Republicii nr.14.

2 Iunie 1953, București.

Interogatoriul a început la ora 9,30
" s'a terminat " 14,30.

Intrebare:

De când cunoști d-ta pe VASILE LUCA și ce relații ai avut cu el?

Răspuns:

Am cunoscut personal pe VASILE LUCA la începutul anului 1945, la o ședință a Comitetului Executiv F.N.D. al Regiunii Cluj din care și eu făceam parte.- În afară de această ocazie l-am mai întâlnit pe VASILE LUCA la o ședință a Comitetului Executiv F.N.D. al Transilvaniei de Nord, de unde deasemenea făceam și eu parte și la alte ședințe ocazionale ținute în anii 1945-1946, la Organizația de Partid a Reg. Cluj și în cadrul Comitetului Central al U.P.M. unde eram și eu membru.-

Intrebare:

Ce directive v'a trasat VASILE LUCA în aceste ședințe?

Răspuns:

Atât directivele date de VASILE LUCA la aceste ședințe cât și din discuțiile pe care le-am avut cu el înainte de începerea ședințelor rezultă că VASILE LUCA susținea și încuraja aceeași linie naționalistă și de sprijinire a elementelor burgheze pe care înainte de eliberare o introdusese în viața politică IACOB ALEXANDRU.- Astfel, în Ianuarie și Februarie 1945, deci înainte cu două luni dela reîncadrarea Transilvaniei de Nord la România, când populația maghiară din Transilvania trebuia pregătită pentru ruperea definitivă de Ungaria a Transilvaniei de Nord și reîncadrarea Ardealului de Nord la România, VASILE LUCA propaga separația Transilvaniei de Nord și organizarea ei autonomă din punct de vedere politic și administrativ.-

In baza directivelor date de VASILE LUCA, în luna Februarie 1945, organizația de partid din Cluj condusă de IACOB ALEXANDRU a convocat la o adunare pe toți secretarii de partid și pe prefecții din județele Transilvaniei de Nord, constituind un comitet executiv separat pentru această parte a țării.- Acest eveniment a provocat un val de șovinism atât în populația maghiară cât și română, fiind exploatat de reacțiunea din sânul ambelor naționalități.- Văzând pregătirile de autonomie de lungă durată reacțiunea maghiară lansează zvonuri că scorta Transilvaniei de Nord nu este hotărâtă și va putea să rămână autonomă până la tratatele de pace unde cu această ocazie va putea să rămână realipită Ungariei.- Tot în urma acestei pregătiri naționaliste "autonomiste" organizate de VASILE LUCA, reacțiunea maghiară propaga menținerea și strângerea legăturilor cu cercurile politice din Budapesta și ruperea completă a legăturilor cu P.C.R. și cu mișcările democratice din România.- Astfel, în urma acestei linii naționaliste trasate de VASILE LUCA, o serie de "comuniști" cu funcții importante în Partid cum a fost de exemplu IORDACHE LUDOVIC, CSOGOR LUDOVIC și alții, călătoreau des la Budapesta și țineau legături cu VASILE RAJK, NAGHI FRANCISC și alte elemente naționaliste dușmănoase.-

Pe de altă parte reacțiunea română a exploatat aceste directive naționaliste dușmănoase date de VASILE LUCA în sensul că, comuniștii împiedică anularea verdictului dela Viena și reîn-cadrarea Transilvaniei la România, reușind să provoace o serie de manifestări reacționare șovine, naționaliste, contra Partidului și altor organizații democratice.- Astfel că atunci când comuniștii mergeau cu munca de lămurire în comunele populate de români erau întâmpinați de manifestări dușmănoase.- Fapt concret este cazul sângeros dela Hida, unde reacțiunea a reușit să provoace o ciocnire între muncitorii maghiari trimiși de IACOB ALEX. cu munca de lămurire și țărani români, în urma cărui fapt s'au produs chiar victime omorând mai mulți țărani români.- Aceste victime se datoresc politicii naționaliste introdusă de VASILE LUCA sub pretextul "autonomiei Transilvaniei" în urma cărui fapt a creiat nemulțumiri în rândul populației sărace, sprijinind politica naționalistă șovină a reacțiunii.-

Intrebare:

Care a fost activitatea dușmănoasă dusă de VASILE LUCA după reîncadrarea Ardealului la România?

Răspuns:

După reîncadrarea Transilvaniei de Nord la România, linia lui VASILE LUCA era că această reîncadrare nu este definitivă și că la tratatele de pace Transilvania va fi realipită Ungariei, sprijinind prin aceasta politica reacțiunii naționalist șovină din Transilvania și Ungaria.- Această o știu dela IACOB ALEXANDRU, care în anii 1945-1946 a fost de mai multe ori la Budapesta unde se întâlnea cu NAGHI FRANCISC și RAJK VASILE și alți politicieni naționaliști maghiari.- Stiu din discuțiile pe care le-am avut cu IACOB ALEXANDRU că atunci când el se întorcea la Cluj dela Budapesta făcea propagandă naționalistă că Transilvania de Nord va rămâne la Ungaria cu ocazia tratatului de pace.- Când l-am întrebat dacă VASILE LUCA cunoaște poziția lui (IACOB), NAGHI FRANCISC și RAJK VASILE în problema Transilvaniei de Nord, IACOB ALEXANDRU mi-a răspuns că o cunoaște și este de acord cu această politică naționalistă, deoarece soarta Transilvaniei nu este hotărâtă și se va rezolva la tratatele de pace.- Stiu că IACOB ALEXANDRU ținea legături cu NAGHI FRANCISC și RAJK VASILE cu asentimentul lui VASILE LUCA.- Stiu că bazat pe aceste legături politica VASILE LUCA a trimis pe IACOB ALEXANDRU la Budapesta pentru a interveni în chestiunea unui frate al său care a fost arestat pentru motivul că a fost ofițer în poliția hortică și în calitate de acesta persecuta și maltrata pe comuniști.- În urma acestei intervenții fratele lui VASILE LUCA a fost eliberat.- În anul 1946, cu ocazia alegerilor din Ungaria, VASILE LUCA a trimis la Budapesta pe KURKO GYARFAS, fost președinte al U.P.M. element naționalist și dușmănos, pe SIMO IULIU și alte câteva elemente naționaliste, pentru a lua parte la campania electorală din Ungaria.- După cum mi-a povestit KURKO GYARFAS și ceilalți în perioada aceea și în urma agitației șovine a Partidului Micilor Agrarieni condus de TILDI ZOLTAN și NAGHI FERENTZ în Ungaria era un val de șovinism pe tema Transilvaniei de Nord.- Ei au fost trimiși de VASILE LUCA cu scopul de a liniști păturile naționaliste din Ungaria în sensul că populația maghiară din Transilvania nu s'a rupt definitiv de Ungaria și că Transilvania de Nord va fi realipită Ungariei.- În cursul anului 1946, VASILE LUCA propaga ideia autonomiei secești deși în acea perioadă condițiile politice nu erau

Al. Lăunig

creiate pentru o regiune autonomă maghiară deoarece în județele secuști era încă foarte puternică influența reacțiunii, în special a reacțiunii clericale.- În această perioadă o autonomie națională ar fi întărit reacțiunea.- Stiu acest lucru chiar dela VASILE LUCA, care la o ședință ținută la sediul organizației de partid din Cluj din Piața Libertății unde s'au discutat problemele naționale, VASILE LUCA a spus în ședință că s'a pus pe ordinea de zi și se va analiza cât de curând și autonomia secușască și în această privință a căzut de acord și cu TATARASCU și amândoi sunt pe aceeași linie în problema națională.-

La această ședință au fost de față în afară de mine și CSOGOR LUDOVIC, rectorul de atunci al Universității Maghiare, BALOGH EDGAR și KURKO GYARFAS, iar din partea organizației de partid din Cluj, IACOB ALEXANDRU și un alt activist, de al cărui nume nu-mi amintesc.- Peste o lună-deună, KURKO GYARFAS a comunicat C.C.U.P.M. că a fost îndrumat de VASILE LUCA ca U.P.M-ul să întocmească un proiect de lege pentru rezolvarea problemelor naționale și că acest proiect va fi prezentat C.C.al P.C.R. KURKO GYARFAS a primit directive dela VASILE LUCA în sensul ca proiectul să fie ca o pregătire a acestei autonomii și mi-a dat mie sarcina să convoc pe juriști și să întocmim proiectul în baza acestor directive.- Proiectul s'a făcut în acest sens și după aprobarea lui de C.C.U.P.M. a fost predat de către KURKO GYARFAS lui VASILE LUCA.- Incurajat de către VASILE LUCA, KURKO GYARFAS nu a așteptat directiva C.C.al P.M.R. și a publicat proiectul în ziarul "Vilagossag" organ al C.C.U.P.M. încurajând astfel tendințele șovine regionaliste.-

În anul 1947, reacțiunea maghiară din Transilvania s'a grupat în jurul episcopului romano-catolic MARTON ARON, care era reprezentantul principal al reacțiunii clericale și care ducea o politică de sabotare a măsurilor luate de guvern, aștând preoții să nu depună jurământ față de R.P.R., trimițând circulare și ținând cuvântări în acest spirit.-

În anul 1946-1947, știu că au fost câteva adunări clericale ținute sub mască religioasă în comuna Sumulen, fostul jud. Ciuc.- MARTON ARON în cuvântările sale prezenta noul regim ca ceva "grav" pentru popor, cu expresii biblice

"Imperiul Satanului" și agita populația contra regimului să nu se supună legilor țării.- In acest timp Partidul a mobilizat organizațiile sale pentru demascarea lui MARTON ARON și lămurirea populației dusă în eroare de acesta.- Chiar și noi intelectuali progresiști și profesorii universitari am fost mobilizați în toate satele secuești pentru a duce o acțiune de demascare a lui MARTON ARON.-

In această perioadă VASILE LUCA în loc să sprijine aceste acțiuni ale Partidului, el sprijinea activitatea dușmănoasă dusă de reacțiunea clericală în frunte cu MARTON ARON. Astfel, în anul 1947, VASILE LUCA a avut o întâlnire la București cu episcopul MARTON ARON pe care l-a primit chiar în locuința lui și pe care l-a asigurat că Partidul și guvernul poate să se înțeleagă cu el și nu-l stingherește în acțiunile lui clericale dușmănoase.- Acest lucru îl știu dela VENTZEL IOSIF, fost profesor universitar la Universitatea "Bolyai" din Cluj și care avea legături strânse cu MARTON ARON și era un exponent al activității dușmănoase a lui MARTON ARON.- Aflând de această întâlnire și cădere de acord dintre VASILE LUCA și episcopul MARTON ARON, VENTZEL IOSIF și ceilalți clericali au fost foarte bucuroși și duceau o propagandă dușmănoasă împotriva acțiunilor Partidului contra lui MARTON ARON, spunând că sunt acțiuni "stângiste".- VENTZEL IOSIF și alții au calificat această întâlnire și înțelegere ca un nou eveniment pentru populația maghiară din Transilvania, spunând că este primul caz în istoria recentă când cei doi mari fii ai "poporului maghiar" comunistul VASILE LUCA și episcopul MARTON ARON, s-au dat mâna.- Aflându-se de întrevederea și înțelegerea dintre VASILE LUCA și MARTON ARON și în urma propagandei clericale care a exploatat acest eveniment, masele mobilizate de Partid în lupta contra acțiunii clericale s'au descurajat iar reacțiunea clericală s'a întărit.- Astfel este cunoscut faptul că în Transilvania foarte mulți preoți catolici au refuzat să depună jurământul față de regimul din R.P.R. și o serie de sate ni s'a semnalat pe linie org.U.F.M. că masele au început să "înceteze" activitatea de sprijinire a acestei organizații în lupta contra reacțiunii clericale.-

Intrebare:

Vorbește concret despre activitatea dușmănoasă a lui VASILE LUCA de sprijinire a burghaziei?

././.

Răspuns:

Stiu că VASILE LUCA sprijinse elementele capitaliste și speculante și ducea o politică de colaborare cu burghezia.- Astfel în cinstea zilei de 23 August 1946 s'a ținut o serbare și un banchet la fabrica "Dermata" din Cluj la care am participat și eu.- La această serbare VASILE LUCA s'a prezentat la masă împreună cu marele capitalist numit ANHAUH fost director la Dermata și cu IACOB ALEXANDRU și stătea la masă între ei.- Cu această ocazie VASILE LUCA a ținut o scurtă cuvântare în care întorcându-se înspre ANHAUH a spus că Partidul "dorește" să construiască socialismul în țară dar în construirea socialismului are nevoie de sprijinul capitaliștilor care spunea VASILE LUCA că sunt dotați cu multă "experiență" și de aceea trebuie să mergem mână în mână cu capitaliștii.- Totodată a spus că, capitaliștii trebuie să fie liniștiți că nu vor fi stingheriți în activitatea lor economică deoarece are nevoie de ei în construirea socialismului.- După cuvântarea lui VASILE LUCA a luat cuvântul și ANHAUH care și-a manifestat bucuria asupra celor spuse de VASILE LUCA, asigurându-l că ei (burghezia) va ajuta pe VASILE LUCA în construirea socialismului.- La acest banchet a luat parte și circa 200 muncitori care au fost foarte indignați că secretarul Partidului Comunist VASILE LUCA se prezintă în mijlocul lor împreună cu exploatatorul lor și că VASILE LUCA susține pe capitaliști contra cărora muncitorii luptau de mai multe decenii.- Am auzit observații și în sensul că atitudinea lui VASILE LUCA nu este întâmplătoare fiindcă chiar și secretarul Regionalei de Partid IACOB ALEXANDRU care era colaboratorul cel mai intim al lui VASILE LUCA și stătea la masă în dreapta acestuia, era el însuși acționar la "Dermata" și deci mare capitalist.-

In urma celor întâmplate la acest banchet muncitorii adunați pentru sărbătorirea eliberării lor, au plecat foarte decepționați și descurațați.-

In anul 1949 au fost arestați la Dir.Generală Comcar București 21 de funcționari superiori pentru activitate de sabotaj contra aprovizionare cu carne a populației.- Stiu că acești sabotori erau aproape toți foști comercianți și speculanți care au ajuns în aceste posturi mari cu ajutorul lui VASILE LUCA și recomandarea lui IACOB ALEXANDRU.- Stiu acest lucru deoarece în timpul cât IACOB ALEXANDRU funcționa la Cluj, acești sabotori și în special KERTESZ NICOLAE, un anume MUND și ceilalți, erau colaboratorii lui IACOB ALEXANDRU.- KERTESZ era conducătorul întreprin-

derii "Sanodrag" înflințată de IACOB ALEXANDRU și de unde și el avea partea sa de proprietate prin fratele său IACOB ANDREI.- Acești sabotori după o cercetare de circa 8 luni au fost puși în libertate de TECHARI GEORGESCU deși s'a anunțat de mai multe ori la radio că este vorba de un mare sabotaj la Comcar.-Stiu că după eliberarea lor, sabotorii au fost primiți în audiență de VASILE LUCA și cărora le-a cerut scuze pentru arestarea lor, i-a reîncadrat în posturi mari dispunând totodată să le plătească salariul retroactiv pe tot timpul cât au fost arestați.- Aceasta o știu când KERTESZ NICOLAE se lăuda în fața cunoscuților săi dintre care îmi amintesc de av.HERMAN LUDOVIC din Cluj și numitul FRINTZ LALA și a mea.- Cu sprijinul lui VASILE LUCA a ajuns consilier la Ministerul de Finanțe iar pe urmă vice-președinte la Ministerul Cooperăției, av. SOLYMOS IVAN, un sabotor și absolut incapabil.- Acest SOLYMOS IVAN a fost numit și profesor universitar la Facultatea de Drept din Cluj unde eu eram decan, fiind recomandat de VASILE LUCA prin TOCACI LUDOVIC, fost ministru adjunct la Departamentul Naționalităților Conlocuitoare.- După un an și jumătate am cerut destituirea acestuia fiindcă sabota munca Facultății și nu a desfășurat nici o activitate.- Ori de câte ori îl avertizam TOCACI LUDOVIC îl scuza, că SOLYMOS este susținut de VASILE LUCA care îl menține în funcții înalte cu toate că și conducerea U.P.M.a intervenit des la VASILE LUCA pentru îndepărtarea lui având o serie de documente compromițătoare la trecutul și activitatea lui. Mai știu cazul lui LAZAR CONSTANTIN, fost primar la Cluj, social democrat de dreapta cunoscut filo-american și anticomunist, care cu intervenția lui IACOB ALEXANDRU și cu sprijinul lui VASILE LUCA a fost numit ca director general la Ministerul de Finanțe până în anul 1952, când a fost înlăturat.- Stiu acest lucru din faptul că LAZAR CONSTANTIN înainte de a fi fost numit la Ministerul Finanțelor locuia în Cluj și era în prietenie intimă cu IACOB.- După ce IACOB ALEXANDRU a fost numit ministru adjunct la Finanțe, LAZAR CONSTANTIN se lăuda în fața mea și a funcționarilor dela primărie că este chemat de IACOB ALEXANDRU și VASILE LUCA să ocupe un loc la Ministerul de Finanțe.- In ce privește activitatea anticomuniste și filo-americane a lui LAZAR CONSTANTIN, poate să dea relații concrete NEUMAN EUGEN, fost jurist consult la primăria Cluj care fiind responsabil de cadre al

org.de partid al primăriei, a strâns o serie de documente compromițătoare pe care le-a trimis la Ministerul de Finanțe.-

Intrebare:

Ai declarat tot ce știi despre activitatea dușmănoasă a lui VASILE LUCA?

Răspuns:

Da, am declarat tot cecece am știut despre activitatea naționalistă și de sprijinire a burgheziei, dusă de VASILE LUCA.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întocmai cu cele declarate de mine, susțin și semnez.-

ss. Demeter Ioan

ANCHEATOR:

LT. DE SECURITATE

Gh. Diță

Proces verbal de interogatori

Arrestatul de meter Ioan profeso universitar nascut la
6 Iulie 1908 in locu. Clivales Reg Cluj fiind lui Iacob
si Margareta in ultimul domiciliu in Cluj Str.
Republicii nr. 14.

Joi 18 Iunie 1953
Bucuresti

Interogatori a inciput la ora 13
si a terminat la 15.

Intrebare: Cine efectua arsarile de comunisti
in perioada anilor 1940-1944?

Raspuns: Arsarile le facea jandarmaria kolysta -

Intrebare: Dar cum ai putea avea le-a facut?

Raspuns: Nu stiu precis, cred ca si tu de jand.
puneai. Tu sau unul din celelalte persoane care
sau fost recrutate de un grup de agenti
special pentru accesul din Budapesta.
Stiu ca unele erau pedate tuberculului sau circa
2-3 saptamani de prime desbatoare, inainte
de aceasta nu au stiu unde erau otele.

Intrebare: Puteau fi vazute dectaratele celor
arstati in timpul calt dusi a erau sub scutur?

Raspuns: Eu stiu ca eporatori si auzati
liberi puteau sa vada pallele din dosul
peste 2-3 saptamani inainte de desbatoare
personului ataca peca in luna februarie sau
martie 1943 in pasul lor sa judecat la Cluj.

Inainte de aceasta nu stiu daca
sau putut vedea sau nu cu

Semnatura
Kernately

237

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul DEMETER ION, profesor universitar, născut la 6 Iulie 1908 în com. Chiorlaș Reg. Cluj, fiul lui ION și MARGARETA cu ultimul domiciliul în Cluj Bdul Republicii Nr. 14.-

18 Iunie 1953 București.-

Interogatoriul a început la ora 10.20

" s'a terminat la " 15.30

Intrebare:

Când ai cunoscut dta pe IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Pe IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut în Cluj la începutul anului 1944 în locuința și cabinetul dentar al Dr. CSOGAR LUDOVIC din Cluj Str. Berde Nr. 2.-

Intrebare:

Cum l-ai cunoscut pe IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Dr. CSOGAR LUDOVIC avea pe atunci legături cu IACOB ALEXANDRU și astfel i-a vorbit acestuia și despre mine. IACOB ALEXANDRU i-a spus lui CSOGAR LUDOVIC să mă invite la o întâlnire cu el, care sa întâmplat într-o după amiază la începutul anului 1944 Februarie-Martie când ne-am întâlnit în locuința lui CSOGAR LUDOVIC.-

Intrebare:

Ce ți-a spus CSOGAR LUDOVIC despre IACOB ALEXANDRU înaintea de a-ți face legătura cu el ?

Răspuns:

Boșia lui CSOGAR LUDOVIC înainte de a-mi vorbi despre IACOB ALEXANDRU mi-a cerut bani pentru un conducător comunist care se găsește în ilegalitate, de altfel era de față și CSOGAR LUDOVIC și când eu am oferit o sumă mai mică, ei au refuzat spunând că este vorba de un om foarte prețios care nu se mulțumește cu sume modeste și care cere mii de pengo și sa refu-

///.

zat să mai primească suma oferită de mine.- Feste câteva săptămâni de la această chestiune CSAGOR LUDOVIC mi-a spus că persoana respectivă vrea să ia legătura cu mine, întrebându-mă dacă sunt de acord sau nu, care eu am răspuns că sunt de acord. De la aceasta câțiva timp CSAGOR LUDOVIC mi-a fixat ziua și ora la care m'am întâlnit cu IACOB ALEXANDRU la cabinetul medical al lui CSAGOR LUDOVIC care se afla la un loc cu locuința acestuia.

Intrebare:

Ce discuții ai avut cu IACOB ALEXANDRU când te-ai întâlnit cu el ?

Răspuns:

IACOB ALEXANDRU mi-a spus că el cunoaște activitatea mea din trecut și știe că sunt fără legătură și că în viitor va ține legătură cu el. Totodată sa interesat de atmosfera și de frământările, politice din cercurile intelectualilor din Cluj și mi-a comunicat că el are informații singure că în partidul ardelenesc sau format două grupuri, unul condus de contele TELEKI BELA, care are inclinațiuni spre o politică pentru Ungaria din Război.-

I-am răspuns că și eu am auzit ceva în acest sens. El mi-a dat sarcina să i-au legătura cu fratele meu DEMETER BELA care era redactor al unui ziar al partidului Ardeleńesc.- (partid fascist) și totodată omul de încredere al lui TELEKI BELA care era unul din conducătorii partidului Ardeleńesc, ca să mă interesez mai bine și să-l informez.-

Intrebare:

Ce ai făcut dta în urma instrucțiunilor primite?

Răspuns:

Am luat legătura cu fratele meu DEMETER BELA care mi-a confirmat cele spuse de IACOB ALEXANDRU, că, anul Partidului Ardeleńesc sa for,at un grup sub conducerea lui TELEKI BELA care era președintele partidului, grup care vroia să caute o ieșire din situația care se creiașe în urma înaintării armatelor Sovietice.- Acest grup din care făcea parte și fratele meu, își dădea seama că Germania fascistă va fi învinsă și că ei voiau să-și salveze interesele, după ce armatele sovietice vor elibera Ardealul ca ei să apară cu merite întrucat au dus tratative pentru reșirea Ungariei din război. Deasemani am înțeles că ei vroia să și asigure pentru viitor ca să fie politicieni în plus mai târziu TELEKI BELA vroia ca prin aceste să asigure ca Transilvania de unde să fie alipită Ungariei sau să fie autonomă.-

În primăvara anului 1944 am luat legătura cu fratele meu, acesta și în timpul care prin luna mai.-

Întrebare:

Fratai d-tale i-ai vorbit despre IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Nu i-am vorbit deoarece el nu-l cunoștea pe IACOB ALEXANDRU, iar fratele meu DEMETER BELA știa că eu am legături cu elemente din mișcarea muncitorească și că eu vorbesc în numele acestora.-

Întrebare:

Cu cine ți-a mai făcut legătura fratele d-tale în vederea discutării problemelor arătate de d-ta mai sus ?

Răspuns:

Eu nu mi-a mai făcut legătura cu nimeni, cele discutate de mine cu fratele meu le-am comunicat lui IACOB ALEXANDRU la o întâlnire pe care am avut-o cu el la locuința lui CSAGOR LUDOVIC. În această perioadă l-am mai întâlnit odată la locuința mea din str. Iojă Bela Nr. 29 (fost Fântenele).- Eu nu l-am lăsat să intre în casa mea și el m'a poftit în parcul orașului care era în apropiere, și la răspunsul meu că locul este periculos că pe acolo se plimbă multă lume.

IACOB ALEXANDRU mi-a zis că el nu este de acord ca să nu ne întâlnim în parcul orașului Cluj și că atât timp cât el este singur pe ... să mergem să ne întâlnim acolo, și ne-am întâlnit, într-o Duminică din luna Mai-Iunie 1944 înainte de masă acolo ne-am plimbat cca. o oră pe aleea principală. Am discutat tot în legătură cu problema legăturilor cu DEMETER BELA și partidul Ardeleanesc.- Mai târziu am avut o întâlnire ocazională cu IACOB ALEXANDRU în Șăpeneanu lângă de vis-a-vis de Teatrul Național din Cluj. Eu fiind în drum spre judecătoria am intrat acolo și l-am găsit pe IACOB ALEXANDRU stând la o masă spre vitrină. Menționez că în tot cursul verii anului 1944 l-am văzut pe IACOB ALEXANDRU, deseori plimbându-se prin piață pe stradă etc.-

Acestate au fost întâlnirile mele cu IACOB ALEXANDRU în afară de cele din casa lui CSAGOR LUDOVIC.-

Întrebare:

Ce instrucțiuni ți-a dat IACOB ALEXANDRU după ce d-ta i-ai cunoscut cele ce ai discutat cu fratele d-tale DEMETER BELA

Răspuns:

IACOB ALEXANDRU mi-a spus că el va forma o comisie care să înceapă tratative directe cu grupul contelui DEMETER BELA. În plus mi-a spus să aștept că voi fi chemat și eu altceva nimic.-

După aceasta în vara anului 1944 am fost desemnat de OSAGOR IUDOVIC la locuința lui unde am mai găsit pe pătăin afară de IACOB ALEXANDRU pe numitul OSAGOR IUDOVIC, KOVACS KOTONA EUGEN, BALAG EDGAR și IODARI IUDOVIC.-

Intrebare:

Ce a-ți discutat la locuința lui OSAGOR IUDOVIC când v'ați întâlnit cu cei arătați mai sus ?

Răspuns:

S'a discutat în general situația politică și militară în acel moment, iar eu am arătat care este situația, "Erdjy Part pe baza celor ce discutasem cu fratele meu DEMETER BELA și cu IACOB ALEXANDRU-Acolo sa trasat sarcini de IACOB ALEXANDRU să începem tratativele cu contele TELEKI și a fost desemnat de el pentru conducerea tratativelor KOVACS KOTONA EUGEN și noi ceilalți să mergem împreună cu el în afară de IACOB ALEXANDRU care a avut un rol foarte curios el nu a voirt să facă parte din comisia ,trimitându-ne numai pe noi.-

Intrebare:

Ce a-ți făcut după această întâlnire ?

Răspuns:

Eu am luat legătura cu fratele meu DEMETER BELA și i-spus că grupul din care fac parte și eu voiese să ia legătura cu TELEKI BELA în vederea încăperii unor tratative cu ei. I-am făcut fratelui meu legătura și cu ceilalți pe care dealtfel el îi cunoștea dinainte legătura sa făcută în locuința fratelui meu unde era și TELEKI BELA.-In acest fel a, avut câteva întrevederi în locuința fratelui meu unde în afară de TELEKI BELA fratele meu și grupul nostru am mai luat parte MIKO EMERIC și din Partidul Moldovenesc.-Acolo KOVACS KOTONA EUGEN din partea grupului nostru care reprezentam Partidul Păcii a cerut că Partidul Ardelenesc să ia atitudine în public pentru încheierea armistițiului cu URSS și totodată să intervină pentru scoaterea Ungariei din Război. TELEKI BELA a refuzat să ia atitudine în public împotriva războiului însă a plecat la Budapesta și ia legătura cu cercurile politice de acolo. La întoarcere ne-a comunicat că el a intrat în legătură cu cercurile politice înalte dela Budapesta care la randul lor erau în legătură cu puterile apusene și că aceștia am dus tratative de armistițiu cu imperialiști și că el a comunicat acolo că duce tratative cu partidul păcii din Transilvania.-

TELEKI BELA ne-a spus că la sfârșitul tratativelor ceiace care a luat el legătura acolo văzând situația frontului

că armatele sovietice înaintesă și i-au spus că vor propune și URSS să accepte să facă armistițiu.-TELEKI BELA la Budapesta a luat legătura cu LAKATOS fost prim Ministru în August 1944 al Ungariei în prezent fugit în Apus, NEMETHI fost Ministru de Externe în guvernul lui LAKATOS, fugit în Apus și încă aluzii și ar fi discutat și cu HORTHY.-

La întoarcere mi sa spus că noi așteptăm de către TELEKI BELA iar noi am comunicat lui IACOB ALEXANDRU rezultatul tratativelor duse la Budapesta și el a fost de acord să așteptăm.-

După aceasta a urmat o întreprindere de câteva săptămâni și apoi din nou s-au reînnoit legăturile tot prin fratele meu DEMETER BELA la propunerea lui IACOB ALEXANDRU făcută mie și lui KOVACS KOTONABUGEN care era în legătură directă cu IACOB ALEXANDRU și primea directive de la el.-

În acest timp eu luam legătură cu comuniștii care se afla în Penitenciarul Tribunalului Cluj și le-am comunicat și lor despre tratativele ce le duceam noi. În închisoare erau SIMO IULIU și LUMAN (LEB) ADALBERT și alte dor eu numai cu aceștia doi țineam legătura. Cu LUMAN LEB ADALBERT am ținut legătură numai la început și mai târziu a fost dus în Germania. Cei care erau arestați au cerut să ori pune problema eliberării lor și să li se trimită ajutor.-Eu am spus lui IACOB ALEXANDRU și el a refuzat să se intereseze de ei.-

În luna August 1944 IACOB ALEXANDRU, însă ne-a trasat ca sarcină să punem în discuție cu TELEKI BELA și problema eliberării comuniștilor de la Penitenciarul Tribunalului Cluj.-

TELEKI BELA a fost de acord și chiar a intervenit prima dată prin MIRO UMBRICO care era secretar general al Partidului Ardeleanesc și al cărui tată era președintele curții de apel din Cluj (tatăl lui MIRO în prezent este la Cluj) iar mai târziu a făcut și un memoriu semnat de episcopii și de câțiva deputați din Cluj. Evacuarea comuniștilor sa făcut în jumătatea lunii Septembrie când armatele sovietice era deja la Turda.-

Ancheta sa întrerupt.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că el corespunde în totul cu cele declarate de mine susțin și semnez nesilit de mine.-

IN SAJ DE SECURITATE,

Gh Brnoiu,

ss. Demeter Ion,

NC.3.ex.

Urmas: Ceogn Ludovic si cum eu am apurt o suma
mai mica, ei au refuzat sa puna la ea
votul de un dus forte pretentios care nu
se multa multa cu sume realeste si in cel din
de punga si au refuzat si mai puseser
suma de peina de mine.

Test pentru septembrie: Idei aceste distinctie
Cogn Ludovic mi-a spus ca persoane respecta-
bla si ia lecturi cumine intraband-uit
Dna cum de acord sau nu la care eu
am raspuns ca sunt de acord. Idei
aceste la acest timp Ceogn Ludovic mi-a
fost jura si ora la care ne lam intalnit
cu brab Almande la cabinetul medical al
lui Ceogn Ludovic si aple la care ne lam inta-
restea.

Intrebare: Ce discutii ai avut cu brab Al cum
te - ai intalnit cu el?

Raspuns: Brab Al mi-a spus ca el ameste
activitatea mea din trecut si ca ai sunt
fara lecturi si ai in vitor oare fine lecturi
cu el. Totodata pe interesul de a ma face si
de pimenturile politice din cerurile intelectuale
de la un si mi-a comunicat ca el se impuneati
peste ca in partidele Ordelevese sau printr
Dna grupuri, unul dintre de cartile Teleki Bela
con de inclinatiei spre o politica pentru revine
vingrile din paspe.

Dau raspuns ca si eu am au pit cor
in acest sens. El mi-a dat oare si i au
lecturi cu fratele meu Demeter Bela care
era redactor al unei ziari al partidei Ordelevese.

Urmare: (putând poartă) Ai tot adunat omul te discutăm
al lui Teleki Bela care era marele din Comitetul
partidului Ardelenesc - ca să vă neleso și mai
bine și să-l informez.

Intrebare Ce au făcut și în vreme instruirii pentru
Răspuns: Au luat legătura cu fratelui meu
Demeter Bela care mi-a conferențiat cele apuse
de la el; în mi-au spus partidului Ardelenesc
să formeze un grup sub conducerea lui
Teleki Bela. În cea produsele partidului, grup
care vreau să caute o idee din situația care
se nașteră în urma înclinației armatei sovietice,
Acum grup din care facea parte și fratelui meu
~~Demeter Bela~~, și de aceea stăruia să
Prin urmare a fostă va fi în viziune și să vă
și să solveze probleme după ce armata sovietică
vor elibera ordonatul să și să opereze pe munte
într-un an în tratative pentru rezoluția ungare
din partea. De asemenea am vutela și să vă
și să scrie pentru victoria și să fie politice
nu plus nici țigărilor Teleki Bela vrea să prin
aște să scrie pe Transilvania de nord și să
alipita ungare sau să fie autonomă.

La primăvara anului 1944 am luat legătura
cu fratelui meu acuma și în timpul am prin luna lui,
Intrebare Fratelui tău i-ai vorbit despre
Iacob Alexandru?

Răspuns: Nu i-am vorbit decât el un - l am vădit
pe Iacob Alexandru, dar fratelui meu Demeter
Bela stia că eu am legătura cu elemente din
miscarea muncitorească și că eu vorbesc cu

Semnătura,

Demeter

Urmare: memoria noastra

Lutheore: Cu cine ti-a mai facut legatura
partea statii in vederea descurtarii problemelor notate
de Sta. mea ora?

Rogues: El nu mi-a mai facut legatura
cu nimeni. Ale descurtate de vreme cu partile mea
le-am comunicat lui la ocazia plecand la
o intalnire pe care am avut-o cu el la
locuinta lui Cságor du Boic. In aceasta
perioada l-am pus in contact cu odata la Cluj
mea lui Sr. Iaja Bela no 29 (fr. Fantanelle),
cu care l-am lobat si intru in casa mea si atunci
el mi-a fost in primul orizontul care era in
apropiere, si la respunsa mea ca
trebuie sa fie pericolos ca pe ocolo sa plemba multa
lume.

Sever Alexandru mi-a zis ca el nu este de acord
ca sa ne ne intalnim in primul orizontul Cluj si ca
state timp cat el este orzan pe orice si nimeni
si ne intalnim orzo si ne-am intalnit,
in 10 decembrie la luna noi - Decembrie 1944 inaintea
de masa. Acolo ne-am plembat eca o ora pe
deca principala. Am discutat tot in legatur
cu problema legaturilor cu Teleki Bela si
partidul Ardian.

Mai tarziu am avut o intalnire regionala
pe la casa Alexandru in cadrul studiului de
vizitatie de Festivalul National din Cluj. Am
fost adunat spre judecatorie am intrat sub
si l-am gasit pe la casa Alexandru stand
la o masa spre intrare. Mentionez ca

Semnatura,

Henriette

Urmare: in tot cursul anului 1944 l-am
vizitat pe locas Alexandru dintr-o plumbada -
prin piata pe strada etc.

Au fost intalnirile mele cu locas
Alexandru in ofara de ulei la casa lui Csögor
Ludovic.

Intrebare: Ce instructiuni ti-a dat locas
Alexandru dupa ce Atala i-a comunicat ca
a ridicat cu fratele Atala de la Bela?

Raspuns: Locas Alexandru mi-a spus ca
el va forma o comisie care sa inceapa tratative
directe cu grupul contelui Teleki Bela.
In plus mi-a spus ca este dispus sa
chemat si cu altava comisie.

Dupa aceasta in vara anului 1944 am fost
chemat de Csögor Ludovic la locuinta
sua unde am avut o discutie de fata cu opara
de locas Alexandru pe numele Csögor Ludovic,
Kraus Katona Eugen, Balogh Edgond si Ludaki
Ludovic.

Intrebare: Ce ati discutat la locuinta lui Csögor L.
si ce rezultate intalnit cu ci vorati una sau?

Raspuns: I-am discutat in general situatia
politica si militara pe acel moment,
dar nu am avut o discutie cu situatia din
"Credinta" pe baza celor de discutie
cu fratele meu Demeter Bela si
cu Locas Alexandru.

Amo s-a trecut vorbiri de locas Alexandru
si in ce priveste tratativele cu contele Teleki
si a fost decisiv de la punctul condus

Semnatura,

Demeter

Urmare: tratat-velor Kovacs Katona Eugen si
sacilabate si mergea simplu el el si
apri de Jacob Alexandru care a avut un
rol foarte mic el nu a voit sa fac
parte din comisie tructanda. ~~si~~ unchi pe
noi.

Intrebare ce ati facut dupa aceasta intalnire?
Raspuns Cu acest tratat legat de partile
meu de meter Bela si i-am spus ca grupul
din care fac parte de eu voiesc sa ia actiuni
pe Teleki Bela in vederea inaparii unor
tratatve pe ei. I-am facut fratelui
meu Gyutara si cu altalti pe un hall pe
el si unostea (discuti), Gyutara si a
facut in locuinta fratelui meu
unde era si Teleki Bela.

In acest fel am avut actiuni intracare
in locuinta fratelui meu unde in spora
de Teleki Bela, fratelui meu si grupul
nostru care unchi sunt parte de Chido Lucei
si Gyuta in partul Ardelenesc.

Arto Kovacs Katona Eugen din partea
grupului nostru, care reprezinta ~~este~~
partidul patrii a sunt in Partidul Ardelenesc
si in atitudine in public pentru inchecarea unui
si ministrului ^{la unchi} si tratat-velor si partitativa pentru activitate
kyonice din Rosbri.

Teleki Bela a refuzat sa se atitudine in public
impotriva rosbriului si a plecat la Budapesta sa
sa Gyutara sa activitate politica de ordo.

La intrarea ne-a inceput sa el a intrat

Semnatura,

Mencu

Urmare: in legatura cu numele politice, ~~Realte~~ v
dela Budapesta care la momentul lor erau in
legatura cu puterile apasene. Si ca scitau ca
nu s'ar tratat de oricand sau cu imperialem si
ca el a comunicat celor de pace tratative cu
partidul forii dintr-o vreme.

Teleki Bela nu a spus ca la opozitia tratatelor
cu care a luat el legatura celor rapus si scitau
frontului sa oricand si oricand in anul copos si au
spus ca vor propunsa libe si accepta de pace oricand
Teleki Bela la Budapesta a luat legatura cu
Lakatos, fost prim ministru in August 1944 si dupa
in praprie fugit in Apus, ~~Henry~~ Henry
fost ministru de externe in guvernul lui Lakatos
fugit in Apus si face aluzii la si de scitau
si la Horby.

La intorsul si oia opera ca noi si scitau de
lata Teleki Bela iar noi am comunicat cu
Carol Alexandru de puterea tratatelor tuse
la Budapesta si el a fost de acord oricand.

Dupa aceasta a avut o intrerupere de cateva zile
mai si apoi din nou sau felicit legaturile tot
prin fratele meu Benet Bela la propunsa
lui Carol Alexandru fauta si lui Kovacs
Katona Eugen sau in legatura directa cu Carol
Alexandru spre directia dela el.

In acest timp cu carora legatura cu comunicat
sau a aplea in sustinerea Tribunului Uj si li-au
comunicat si lor despre tratativele cu la ducem noi.
In inchisura erau Simo Jelic si Lucea (Keb) Halbert
si alti dar eu numai cu scitau dintr-o vreme legatura
cu Lucea Keb Halbert am tinut legatura numai

Ugare: pu aput sa mai tarziu sa fere dus ai guvernului.
 Ci am erau onstati cum sunt sa on: puseu
 si problema elabarii lor si sa le de trimita ajutoru.
 Au am opus lui Iacob Alexandru si el a refuzat
 si se interese de ea.

In luna August 1944 local Alexandru insi-va
 trasat la orauna la sa puseu si de omula la un
 Teleki Bela si problema elabarii Comunistilor
 Bela (Centruionel Teobus valului Cluj).

Teleki Bela a fost de acord si chiar a intervenit
 prima data prin luko Lincic con era de curier
 general al Patrubuilor bolchevici si al comitete
 era produsitate luntii de april lui Cluj (total lui
 luko si proiect este Ca Cluj) si mai tarziu ^{in curier}
 fuerit a un memoriu puseu de episcopu ^{si deputati}
 din Cluj. ~~Patrubuilor~~ Comunistilor sa fuerit
 pu puseutatea luntii Septembrie cand marile
 problema erau deja la tuda.

Anchetata si/interupe.

Dupa ce auu citit puseutatea puseu oficial de
 mitragotomie puseu de comitete si cum
 puseutatea sa coraspunde mitragotomie cu ala
 de comitete de unii puseu si ocure p
 puseu luntii de unii.

Anchetata,
 Lt. de Securitate



[Handwritten signature]

✓ 2hb

DECLARAȚIE
=====

Subsemnatul DEMETER IOAN, arestat, fost profesor universitar, cu ultimul domiciliu în Cluj, Str. Republicii Nr. 14, declar următoarele:

După eliberarea Clujului fratele meu DEMETER BELA a vrut să-și clarifice situația și să se pună la adăpost față de eventualele măsuri ale noilor autorități de atut. Stiu chiar dela el, că peste câteva săptămâni după eliberarea Clujului a avut o întâlnire cu IACOB ALEXANDRU, care l-a asigurat că poate să rămână liniștit la Cluj și că nu-i se va întâmpla nimic, dar deocamdată să se obțină dela organizațiile politice, în schimb poate să activeze în viața economică și culturală.- Întrebat de mine cum a reușit să aibă un succes așa de ușor la IACOB ALEXANDRU, el mi-a răspuns, că s'a referit la relațiile de colaborare dintre IACOB ALEXANDRU și contele TELEKI BELA.- Cu această ocazie fratele meu mi-a spus, că în timp ce noi, comitetul duceam tratative cu contele TELEKI BELA, IACOB ALEXANDRU avea și întâlniri directe cu TELEKI. În cursul convorbirii dintre IACOB ALEXANDRU și fratele meu DEMETER BELA, IACOB și-a exprimat regretul pentru arestarea lui TELEKI și că el, din partea lui a făcut tot posibilul pentru ce TELEKI să fie eliberat.- Intervențiile lui deocamdată nu au reușit, dar speră că pe urmă TELEKI totuși va fi pus în libertate.-

București, 30 Ianie 1953

ss/Demeter Ioan.-

Mechanistic



247

Subsemnatul domnului domn avestă, fost profesor universitar, cu ultimul domiciliu în Cluj, str. Republicii nr. 14 debar nomenit în scris.

După eliberarea Clujului fratelui meu domnului Béla a vrut să-și clarifice situația și să se pună la adăpost față de eventualele măsuri ale noilor autorități de stat. Fiind dintr-un doliu al, că poate călătorii în țară după eliberarea Clujului a vrut să se întindă în țară în conformanță, care l-a angajat la post. Nu rămânând liniștit la Cluj și că nu și-a vădit simptomele, dar deocamdată nu se întinde de la organizațiile politice, în vederea școlii și activității în viața economică și culturală. Întrebat de mine cum a reușit să aibă un succes sau de ce este în țară în prezent, el mi-a răspuns, că s-a raportat la măsurile de protecție din țară în conformanță și cartelele Teleki Béla. În această ocazie fratelui meu mi-a spus, că în timpul ce merge, comitetul deosebit și relațiile cu cartelele Teleki Béla, țară al. care și în-țelegându-l direct cu Teleki. În timpul convorbirii dintre țară al. și fratelui meu domnului Béla, țară și-a exprimat regretul pentru creșterea lui Teleki, și și el, el și prietenii lui a făcut tot posibilul pentru ca Teleki să fie eliberat. Intențiile lui deocamdată nu au reușit, dar speră că pe urma Teleki și alții va fi pus în libertate.

Buc. 30 Iunie 1943

Domnului domnului

248

DECLARAȚIE

În legătură cu întrebările puse despre IACOB ALEXANDRU, dau declarația mea de mai jos ;

Cu IACOB ALEXANDRU personal am făcut cunoștință numai după 23 August 1944 când era membru în Secretariatul P.C.R. Reg. Cluj, iar mai târziu secretarul Organizației de Partid din Regiune.

Eu personal am vorbit de vre-o 2-3 ori cu el. Era o fire închisă care n'a avut o părere bună despre aceia care n'au ținut cu el.

Între mine și el n'a existat o legătură strânsă pentru faptul că la aprecierea situației arestaților dela Someșeni n'am avut aceeași părere ca ei - adică să fie apreciat situația lor personală și de partid din oficiu.

Părerea mea a fost aceea că o comisie formată de arestați să cerceteze cazul și situația fiecăruia, să propună și să lămurească situația lor.

Părerea mea a fost deajuns ca să mă pui în rândul adversarilor sau să mă socotească adversar. A încercat de mai multe ori să facă lucrurile în așa fel ca să sînt cu acest lucru, ca ex; a fost între prietenii săi și LAZAR CONSTANTIN primar Social Democrat al orașului Cluj, a cărui candidatură și numire în postul de primar s'a întîmplat în timpul când era secretar IACOB ALEXANDRU și din comportarea lui LAZAR putem trage concluzia că numirea lui s'a întîmplat datorită lui IACOB ALEXANDRU.

Cînd am arătat lui IACOB greșelile, în activitatea, atitudinea nejustă și rolul lui LAZAR la afacerile cîmîtirului. NU numai că nu m'a ascultat pe mine dar a încheiat discuția cu următoarele cuvinte ; " noi am hotărât ca primarul să rămână primar, iar subprimarul să fie subprimar", lucru care a însemnat că subprimarul comunist n'are dreptul să arate activitatea greșită a primarului social democrat

S'a băzut că pe IACOB nu l-a bucurat faptul că sude lucruri necurate asupra LAZAR CONSTANTIN care a fost ajutat în postul de primar - de el.

249

Dacă am criticat activitatea lui CONSTANTIN, el a plecat la IACOB pentru ajutor și nu la Partidul lui pentru a ajuta Partidul.

Pe baza unei scrisori de a lui IACOB i-a eliberat 2 brevete industriale. Una pentru FARKAS MAGDALENA, în prezent soția lui IACOB (pentru magazin de încălțăminte FARKAS), și doilea brevet pe numele unui comerciant din Str. Mării din Cluj - al cărui nume nu îmi amintesc, iar în declarația pe care am dat-o la partid am arătat acest lucru.

Ceeace privește problema Drogheriei SIKKE al lui LEHOCZ - istoricul scurt a acestei drogherii este următorul;

Proprietarul drogheriei amintit mai sus, fost exponent al Partidului miredyst - a fugit în Occident iar autoritățile militare au sigilat localul iar mai târziu cheile au fost predate comisiei dela primărie, care se ocupa cu averile celor fugiți din țară.

Comisia aceasta a predat cheile cooperativei ce s'a format din această drogherie - care a lucrat aproximativ 2 luni de zile, iar după aceea autoritățile militare iarăși au sigilat localul pentru faptul că s'a întâmplat multe nereguli în legătură cu medicamente.

După cercetarea cazului, comandamentul militar a încheiat un contract de vânzare-cumpărare iar medicamentele și mobilierul a fost vândut lui HIRSCH ALEXANDRU care a condus mai departe sub numele de "Sancoj" iar mai târziu "Unidrag". Drogheria a funcționat până la naționalizare. După un timp HIRSCH ALEXANDRU a fost schimbat de fratele lui IACOB ALEXANDRU, anume ANDREI IACOB.

Atunci am aflat că o parte a acțiunilor drogheriei aparține familiei lui IACOB, dar cât de mare a fost această parte poate să dea relații mai amănunțite LUNCAN ALBERT - care în prezent lucrează la Secția Gos. ed. C.C. P.M.R.

Tradus în limba
maghiară



[Handwritten signature] DAN.

212

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul DAN STEFAN, născut la 15 Iulie 1892 în Com. Voivodea Regiunea Autonomă Maghiară, cu ultimul domiciliu în Cluj Str. Guttemberg No. 23.

27 Ianuarie 1953 - București
Interogatoriul a început la ora 8,30.
" a' a terminat la ora 11.

Intrebare :

Când și în ce împrejurări ai cunoscut pe numitul IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Pe numitul IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut în anul 1945 după eliberare, ca secretarul Reg. de Partid Cluj.

Intrebare :

Ce știi despre trecutul lui IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Trecutul lui IACOB ALEXANDRU nu i-l cunosc.

Intrebare :

Ce legături ai avut Dta cu IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Cu IACOB ALEXANDRU, legături strânse nu am avut, decât în 1945, IACOB ALEXANDRU îmi trimite o scrisoare la Primărie unde eu eram ajutor primar, prin care cerea să eliberez un brevet pe numele lui FARKAS MAGOTA (prăvălia de pantofărie "Farkas") care a fost nevasta lui. După câteva luni IACOB ALEXANDRU din nou îmi trimite o scrisoare prin care cere să eliberez încă un brevet de urgență pe numele unui comerciant din Cluj al cărui nume nu îmi amintesc. Eu în ambele ocazii am eliberat breveturile.

Intrebare :

Ce alte servicii ai mai făcut Dta pentru IACOB ALEX.?

Răspuns:

Alte servicii nu am făcut pentru IACOB ALEXANDRU. El nici nu mi-a cerut altceva.

253

Intrebare ;

Ce servicii ți- a făcut D-tale IACOB ALEXANDRU?

Răspuns;

IACOB ALEXANDRU mie nu mi-a făcut nici-un serviciu. Eu în Ianuarie 1945 am cerut de la IACOB ALEXANDRU ca să intervină pentru cumnatul meu să nu fie internat în lagăr care fusese arestat în 1945, când a fost arestați toți germani.

Cumnatul meu TUG IACOB nu este german decât numai numele fi este german. Inșă nu a trebuit să intervină fiind după câteva zile cumnatul meu a fost pus în libertate.

Intrebare ;

Ce știi despre IACOB ALEXANDRU în legătură cu Sanodrag?

Răspuns;

După eliberarea patriei noastre LEKOCZ IOSIF, fost proprietarul drogheriei EMKE din Cluj a fugit în Occident fiind exponentul Partidului "Imredist". Astfel după eliberare drogheria a fost sigilată de către comandatura sovietică. Mai târziu s'a format o cooperativă din salariați drogheriei și comandatura sovietică. Cheile drogheriei le-a predat Cooperativei în prezența mea. Noi din partea primăriei am numit pe HIRSCH ALEX. fost droghist, ca responsabilul drogheriei care a răspuns de bunul mers al drogheriei.

Aproximativ după 1-2 luni comandatura sovietică a sigilat din nou această drogherie fiindcă a constatat că la drogherie s'a făcut multe excrocherii. Tot în cursul aceluiaș an, comandatura sovietică a vândut Drogheria, respectivă pe bază de contract de vânzare și cumpărare lui droghistul HIRSCH ALEX.

Incheierea contractului s'a făcut la Primărie, unde am participat și eu. Astfel drogheria a început activitatea sa sub numele de "Sanodrag", iar mai târziu "Unidrog" până la naționalizare

După cum știu mai târziu HIRSCH ALEX. a fost schimbat de la drogherie cu fratele lui IACOB ALEX. și anume IACOB ANDREI.

De la numitul HIRSCH ALEX. știu că " Sanodrag" mai târziu a fost transformat într'o Societate Anonimă, în care și familia lui IACOB a avut parte însă în ce măsură nu știu.

În legătură cu acest caz poate să dea lămuriri mai precise LUNCAN ALBERT, care în prezent este la C.C. F.C.R. secția Gospodărie.

După ce am citit prezentul proces verbal cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine, susțin și îl semnez.

SS.DAN STEFAN

2511

Proces-Verbal de interogator

Arestat al Dău István născut la 1892 Julius 15-ken
Vajda-Isztván székely Magyar Antónia
utolso lakohelye Kolozsvár Luttemburguta es nant.
(Data de stare civilă, ultimul domiciliu)

27 Januar 1953

Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a inceput la ora 8⁰⁰ şi 30 min.
" s'a terminat la " 11 şi " "

Intrebare: Mibor es milyen hönildemények
közt ismertem meg Gabab Lándort?

Felelet

Gabab Lándort 1945-ben a felszabadu-
tás után ismertem meg mind a kolozs-
vári Antónia rész titkáraját.

Kezdes:

Mit tud Gabab Lándor múltjáról?

Felelet

Gabab Lándor múltját nem ismerem.

Kezdes

Milyen kapcsolatba volt Gabab Lándorral?

Felelet:

Gabab Lándorral nagyobb kapcsolata-
im nem volt, mind 1945-ben
Gabab Lándor hirtelen nekem egy levelet
a pincériamtól hozott el, amelyben voltam

Semnătura,

Urmare: melyben leír, hogy adja ki egy ipar engedélyt Fuchs Magda nevére (a Fuchs féle apó lett) ki az ő felesége volt. Rő egy pár hetesre a Fuchs Sándor újul ki a közlemény egy másfél félre írt mitben mitben leír hogy meg adja ki szingősen egy ipar engedélyt egy Kolozsvári bevezetővel a nevére írt nevére nem emlékszem. En mind a két esetben az ipar engedélyket ki adtam.

Kérdés:

Milyen más jogaitot tett az Fuchs Sándorral

Válasz:

Más jogaitot nem tettem Fuchs Sándorral a felfedezés hívéit. Ezen is-kezt mind fogtam.

Kérdés:

Milyen jogaitot tett Fuchs Sándor Magyarországon

Válasz:

Fuchs Sándor nevére nem tettem semmi-féle jogaitot. En 1945 januárjában egy körlevelet fordítottam Fuchs Sándorhoz és megírtam neki hogy mivel 1945-ben már Kolozsváron élte magát az öné nevére már azaz az engedélyt köztől az én sógorom nevére is írtam és az a neve volt nevére és pedig egy Fuchsot. kértam, hogy járjon szívesen hogy ne írtam meg, de en mind semmi sem írtam egyet

Semnatúra,

1944

Urmare: kaza engetés nem infocentrikus.

Kezdes:

Mit tudunk a laboreredes a laborozgal kapcsolataban?

Értelket

Az EMKE Kolozsvári druzenia felujdomosa Lehouz fozes nyugata menesult a fel-
nabachulas utani mivel az inrodista
partnak az erpense volt. A felnaba-
chulas utani a, dron Paranesuobray a
druzeniait befoglalta, majd kesobb a druze-
nia albalnagotjai bol alabulo novet-
kezeti kesese az dron Paranesuobray
a druzenia hulesait atafa a novetke-
zetnek azon jelenletemben. Mi a pu-
mania reszet biuevezkil a druzenia-
hoz ellenorvel es felolovel a druzenia
meneseket Hris Sandor volt druzenistat.
Kunittelol 1-2 honapra az dron Paranes-
uobray ybol lezarta a druzeniait mivel
a druzeniaval vissza etesei forkentel. Mint
az or folyamán (1945-46) az dron Paranes-
uobray elata a druzeniait adas veteli
mogydesei Hris Sandorval. A mogydesei
mogydese a primarim forkent elenis
szenetbesen rentretem.

A druzenia megkezte a mioldesit
Lanodrog neven majd kesobb Uudrog-
neven mioldet foraitt ezen az alla-
mositasig. Tudomasom neunt kesobb
Hris Sandor levolt esereve a druzeniafor

Semnatura,

256

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul DANCIU GH. IOSIF, născut la 10 Mai 1892 în com. Bicacea - Bihor, fiul lui GHEORGHE și ANA, cu ultimul domiciliu în Arad Str. A. Frantz Nr. 6.-

26 Februarie 1953, Făgăraș

Interogatoriul a început la ora 11,25

" s'a terminat la "

Intrebare:

Ai cunoscut un polițist cu numele de BURA MIRON?

Răspuns:

Il cunosc pe BURA MIRON din anul 1920-1921 când l-am avut subaltern, agent de poliție cl. III în Poliția din Baia Sprie.- Cred că era originar din fostul jūd. Turda, cunoștea puțin și limba maghiară.- În poliție a intrat din armată, avea gradul de Plut. în rezervă din armata austroungară, a făcut războiul prim mondial de unde avea răni grave.- În timpul cât a funcționat ca polițist în Baia Sprie a ajuns până la gradul de comisar ajutor, în care calitate a și condus aceia unitate de poliție.-

Intrebare:

În ce localități a funcționat BURA MIRON ca polițist, în ce probleme a lucrat și ce informatori a avut?

Răspuns:

Eu nu știu în ce localități a mai funcționat în afară de Baia Sprie.- În Baia Sprie timp cât eu era șeful acelui polițist BURA MIRON îndeplinea funcția de agent în materie administrativă și judiciară.- Mai târziu a fost avansat comisar ajutor și în această calitate a avut și conducerea unității lucrând în toate problemele, iar după anul 1929 și în problemele de siguranță.- Nu cunosc niciun informator pe care să-l fi avut BURA MIRON.-

Intrebare:

Când ai văzut ultima dată pe BURA MIRON și unde este în prezent?

ss/Danciu G.Iosif.-

././.

257

Răspuns:

L-am văzut ultima dată între anii 1930-1932 în Satu Mare sau Baia Mare, iar mai târziu am auzit că a fost mutat într'o localitate din Muntenia.- Nu știu unde se află în prezent

După ce am cetit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

ss/ Danciu Iosif.-

lt. de Securitate.-

BN/3/ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestat Domeiu Sbe. Josif născut la 10 mai 1891
în com. Bicacu - Bihor fiul lui Theodor și Ana,
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în Arad str. A. Frantz Nr. 6

26 Februarie 1953

Orașul Făgăraș

Interogatoriul a început la ora 11 și 25 min.
„ s'a terminat la „ _____ și _____ „

Intrebare: Ai cunoscut con partizat cu numele
de Bura Miron?

Răspuns: Il cunosce pe Bura Miron din anul
1920-1921 când l-am avut sublocotenent, agent de po-
litie cl. III în poliția din Orașul Arad. Acesta
era originar din fostul județ Turda cunoscând
putin și limba maghiară. În poliție a intrat
din oamănă, avea gradul de Plt. în rezervă
din oamănă din școala ungară, a făcut războiul
peș în monșial de un an și ceva răni grave.

În timpul cât a funcționat ca polițist în Or-
șul Arad a ajuns până la gradul de ca-
mis de ajutor, în vârstă de 32 ani și cunos-
cea unitatea de poliție.

Intrebare: În ce localități a funcționat
Bura Miron ca polițist, în ce probleme a
lucrat și ce informații a avut?

Răspuns: Eu nu știu în ce localități a mai

Semnătura,
Domeiu Josif

259

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul DOBRE MARIA, funcționară la muzeul de Artă R.P.R. născută la Mărășești Reg. Bârlad la 25 Februarie 1921, fiica lui VASILE și KIRA, domiciliată în București Str. Pictor Luchian Nr. 7.-

Joi 5 Martie 1953, București
Interogatoriul a început la ora 10,10
" s'a terminat la "

Intrebare:

Cunoașteți o persoană cu numele de IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Da îl cunosc pe IACOB ALEXANDRU fost Ministru Adjunct la Ministerul de Finanțe din anul 1946 când eu am mers la Cluj însoțind pe TEODARI GEORGESCU în calitate de șef al cabinetului său.- Atunci am dormit în locuința lor.-

L-am revăzut în anul 1949 la București și după aceea ne-am revăzut de câteva ori, când ne-am făcut vizite reciproce în familie și două ori am fost împreună cu soțul meu și el cu soția lui la Predeal la vila Ministerului de Finanțe.- La Predeal a mers și ALEXANDRU NISTOR, iar în casa lor am mai văzut pe fostul soț al MAGDEI IACOB anume KLEIN și cu soția lui. Deasemeni am mai văzut pe VAIDA VASILE.-

Menționez că pe lângă cei arătați mai sus când am fost la Predeal a mers și BALAZ EGON cu soția și KLEIN ANDREI cu soția.-

Intrebare:

Ce servicii v'a făcut IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

M₁-a dat informații despre soțul ficei soțului meu NICOLAE DOBRE, anume NICOLAE NICULESCU care era student la I.S.E.P. unde IACOB ALEXANDRU era profesor.- Deasemeni a intervenit personal și apoi prin Dl. Ministru MALINSCHI ca să se aranjeze unele nemulțumiri ale surorilor mele în legătură cu încadrarea lor în funcțiuni.-

... ss/Maria Dobre.-

260
Una din surori era în resortul d-lui MAJENSCHI, iar alta era în resortul lui IACOB ALEXANDRU, ambele în Floești.-

Am făcut de două ori cu el plimbări cu mașina la șosea fără știrea soțului meu, când am discutat despre situația surorilor mele și despre excluderea soțului meu NICOLAE DOBRE din Partid.-

După ce a fost scos din Ministerul de Finanțe am mers la locuința lor și atunci mi-a dat un ceas să i-l vând pe care după ce a fost arestat IACOB ALEXANDRU i l-am restituit soției lui prin soția lui NISTOR ALEXANDRU, cu care sunt în relații de vizite și în prezent.- Soția lui NISTOR l-a dat familiei KIEIN ANDREI să i-l înmâneze.-

Intrebare:

Cine conducea mașina când ai făcut plimbările cu IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

A fost condusă de el și am fost numai eu - și el în mașină.-

Intrebare:

Pe unde v'ați plimbat?

Răspuns:

Am fost pe șosea până la Băneasa la Aeroport, chiar mai departe și înapoi.- Alte relații n'am mai avut cu familia IACOB.-

Am mai fost în vizită cu familia lui NISTOR ALEXANDRU însă totul s'a redus la vizite reciproce.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine, susțin și semnez.-

ss/Maria Dobre.-

Lt. de Securitate

Enoiu Gheorghe.-

BN/2/ex.

26

Proces-Verbal de interogator

~~Madona~~ ~~Arestat~~ Madona Robre Maria funcționară la Muzeul de
 Artă L.R. născută în horoscesti Reg. Bălți pe 25.11.1921 fiind
(Data de stare civilă, ultimă domiciliu)
 din Vasilă și Kira domiciliată în trou. Str. Nicolai Luchian
 Nr. 7

Joi 5 martie 1953
 Orașul București

Interogatoriul a început la ora 10 și 10 min.
 „ s'a terminat la „ și „

Intrebare: Cunoaște o persoană cu numele de Drăb
Alexandru ?

Răspuns: Da îl cunosc pe Drăb Alexandru fost
ministru Adjunct la Min. de Tranz. din anul 1946
 când eu eram neres la Cluj însoțind pe Teohari Georgescu
 în călătoria sa ocazională de seful cabinetului său.
 atunci am dormit în locuința lor.

Î-am revăzut în anul 1949 la București și
 după aceea ne-am revăzut de câteva ori, când
 ne-am făcut vizite reciproce în familie și
 uneori am fost împreună cu soțul meu și
 el în orice loc la Podul de Vale din Tr. de Trinitate.

La Podul de Vale a murit și Alexandru datorită
 în care lor am mai vizitat pe fostul soț al lui
locul amare Klara și cu soția lui Harmanu
am mai vizitat pe Valde Voile.

Într-o dată se pe lângă ai soții mei și
când am fost la Podul de Vale a murit și Belos

Semnătura,

M. Robre

Urmare: Iqon cu sora si Kleen Andri cu sora.

Interlocut Ce servicii s-a facut Ionab Alexandru ?

Raspuns: Mi-a dat informatii despre situatia facii
salutarii mele in vreme de pace, cum ca Nicolae Niculescu
care era student la ISEP unde Ionab Bl. era
profesor, posesivii a intervenit personal
si prin st. lumina deplina ca sa se
amplifice unele nemulțămiri ale surorilor
mele in organizarea sa in vremea lor in functii.
Una din surori era in resortul st. Kaluschi
iar alta era in resortul lui Ionab Bl. outelle
in Placeti.

Am facut de dactil si ca el plembat in
revoluția din 1947 si ca el plembat in
scut cu securitate despre situatia surorilor
mele si despre exclusivitatea salutarii mele Nicolae
Botea din Placeti.

Dupa ce a fost scos din lume detinute cum
mers la locuinta lor si atunci mi-a dat un
pas si id omni pe care dupa ce a fost ordonat
Ionab Alexandru i-l-am restituit st. lui
prin sora lui Nistor Alexandru care este
in relatie de dragoste si in prezent. Sora
lui Nistor l-a dat familiei Kleen Andri
si i-l inuoreze.

Interlocut Cine contacta surorile lui si sunt
plembate la Ionab Bl. ?

Raspuns: A fost amos de el si cum sunt surorile
eu si el in revoluție.

Interlocut Ce unde v-ati plembat ?

Raspuns: Am fost pe scara prox. la Bonora

Semnatura,

A. Ibr

Urmare: la Ocrajort, chiar mai departe si in apoi.
Alte relatii nu am mai avut cu familia (nele).
Am mai fost in vizite la familia lui Nestor Al.
si or - totul o sa sechis la vizite reciproce -

Dupa ce am citit prezentul proces verbal
de nitragatorie amhot cu movent si am
constatat ca - corectunde cu cele declonate
de mine asupra si omneey

Et de seccitubel M. Zolre



Semnătura,

283

DECLARAȚIE

Subsemnatul DORA IULIU, născut în anul 1897 Octombrie 27, în orașul Baia Sprie, fiul lui STEFAN și DUKRET TEREZIA, profesie frizer, domiciliat în Baia Sprie, membru în Sindicat, armata satisfăcută, declar următoarele la cele întrebate ;

Cunosc pe numitul BURA MIRON din anul 1920 de când a venit la Baia Sprie ca vardist secret. El a venit aici în perioada când au fost unele mișcări ilegale.

Mai târziu a devenit subcomisar.

Stiu că a fost un mare șperțar egoist, îi plăcea să bea și mai ales dacă primea gratuit.

El avea legături cu toți comercianții din oraș, dela care primea mită.

Când a fost în Baia Sprie la PARAS ARMIN după ce a murit PARAS .

Văduva PARAS ARMIN a avut 3 băieți și o fată, cari n'au fost cu domiciliu în Baia Sprie ci numai câteodată venea în vizită și IACOB ALEXANDRU, venea acasă în timpul vacanței școlare.

Legături mai strânse între BURA și mama lui IACOB ALEX, n'am constatat, în primul rând ea a fost ca proprietară de locuință și copii au fost tineri în acea perioadă.

Cu BURA am fost în bune relații și umblam împreună la băutură și la cărți.

Stiu că în Baia Sprie cât a fost a făcut mai multe arestări între comuniști ca pe PODELENSCHI IGNATI și KRUPES ANTAL.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau și semnez nesilit de nimeni- după ce a fost citită în fața mea.

Baia Sprie
4 Iunie 1953

ss.DORA IULIU

4 Iunie 1963

Scrisoare în fața instanței

28



Declarație

Subnumele Dora Iuliu nascut în anul 1894. oct 27. în vasul Baia Sprie - fiul lui - Stefan și Ducret Ferezia profesor juridic - dom Baia Sprie membru în Divizia L. armate satisfăcut de tar venimtoare la cele în trebale. -

Luare pe numele Dora Iuliu din anul 1920. de când a venit la Baia Sprie ca marșist secret. El a venit aici în perioada când au fost unele munciri ilegale - mai târziu a devenit subcomisar.

Știu că a fost un mare sportar - eguist, și plăcea să bea și mai ales să primească parat.

El avea legături cu toți comercianții din vas, de la care primea mită.

La a fost în Baia Sprie. plecat la Doros Arușu după ce a murit Perose.
Dora Iuliu

1.
Vid. Porox Arminu a avut ²⁶⁵ 3 băci
și o fată, cari n-au fost cu domniei lui - în
Baia Sprie și murari căta vdati vnecon
Jurizita și Iacob Alexandru n-avea acasă
în timpul vacanței școlare.

Lopătari mai străuse între Pura
și mama lui Iacob Alexandru, n-avea
constatat în primul rând. ea a fost ea
proprietară de locuință și copii au fost
țineri în acea perioadă.

La Pura au fost în bune prietene
și nu s-lau împreună la băutura și la cântec.

Itu că în Baia Sprie încă a fost a fost mai
multe arestări între corași ca pe Debeluș și Sprie
și Șteps Kutal.

aceste în vde declarate pe care a dau și
seuere ne putut de simțeni după ce s fost citite în
po te una.

Baia Sprie la 4 June 1973 -

Dana Sprie

Államvédelmi Hatóság.

VI/4 Osztály
102-1504/1953



266

Szigoruan titkos "H"

Tárgy: Fazekas József vallomása
sa Jakab Sándorról.

F e l j e g y z é s

Budapest, 1953. február 24.

F a z e k a s József
Micske 1905
anyja: Takács Terézia
Könnnyüipari Min.osztályvezető.
lakik: VI.Benczur u.39/b.

Jakab Sándort /:Jákob Alexandru:/ 1934 tavaszán ismertem meg, amikor a Szovjetunióból visszatérve Kolozsváron bekapcsolódtam újra a mozgalomba, mint a tartományi bizottság tagja.

Jakab illegális neve ebben az időben "Ottó" volt. Ő is tagja volt a tartományi titkárságnak. A titkárság tagjai voltak még ebben az időben rajtunk kívül Breiner Béláné és Rangec József, aki "Mihály" illegális néven szerepelt és egyben a titkárság vezetője volt.

1934-35 nyaráig dolgoztunk így együtt Jakabbal. Később amikor Brassó székhellyel megalakult a területi bizottság, én odakerültem. Amíg Jakabbal az említett időszakban együtt dolgoztam, több hiányosságra figyeltem. A mozgalomban résztvevő elvtársakat aszerint ítélte meg, hogy kinek mennyi iskolája volt. Hajlamos volt arra, hogy leértékelje a többiek képességeit. Modorában és magatartásában voltak polgári vonások.

Felesége ebben az időben mint tehnikai vonalon dolgozó aktivista ugyancsak Kolozsváron dolgozott. Jakab a feleségével később megszakította a kapcsolatot, illetve elvált tőle. Munkakörénél fogva kapcsolata volt pénzügyi vonalon a Dermata cipőgyár Farkas Mózes nevű tőkés igazgatójának lányával, aki a mozgalomban, mint rendes havi anyagi támogató szerepelt. Én később tudtam meg, hogy Jakab ennek a gyárosnak a lányát feleségül vette.



268

gyárigazgató lányát vette feleségül, sőt egy nagyobb házat is kapott ajándékba. Ebben a házban volt azután a felszabadulás után a pártszálló.

A bizottság munkája során csak az 1941-ben lebukott elvtársak ügyét tárgyaltuk, így ez alkalommal sem tudtam meg, hogy Jakab a lebukások idején, vagy azt követően hol tartózkodott.

Szükségesnek tartom még megjegyezni, hogy 1945-ben összeírtam és jellemeztem az erdélyi lebukások résztvevői közül számos elvtársat és ezt a feljegyzést 1950 nyarán átadtam Budapesten a román Párt küldötteinek. Nem emlékszem határozottan, hogy ebben Jakab Sándorról volt e szó.

Jakab Sándorról mást előadni nem tudok.

Gerekes József

269

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestat FILIP AMEROLIN, născut la 20 Aprilie 1912, în comuna Calveasa Regiunea Sibiu, fiul lui Dumitru și Sofia, fost polițist, domiciliat în Orăștie str. Gh. Doja nr. 39.-

13 Mai 1952, București.

Interogatoriul a început la ora 11,00
" s'a terminat " 12,30.

Intrebare:

Ce polițiști cunoști d-ta care au funcționat în Satu Mare până în 1940?

Răspuns:

Dintre polițiștii care au funcționat în Satu Mare înainte de anul 1940, cunosc pe următorii: PAUSAN GAVRIIA, COSMA MATEI și GLIUC MIHAI.-

Pe GLIUC MIHAI l-am cunoscut în Satu Mare în timpul cât am funcționat acolo în 1947, iar pe ceilalți doi PAUSAN și COSMA i-am cunoscut la închisoarea Târșor. Totodată țin să mai arăt că în 1947, pe când funcționam la Satu Mare am aflat că înainte de anul 1940, ar fi funcționat în Satu Mare un comisar cu numele de FILIP care a avut o comportare urâtă.-

Intrebare:

De unde știi că acel comisar FILIP a avut o comportare urâtă, așa cum te-ai exprimat?

Răspuns:

Despre aceasta am aflat dela o membră de partid din Satu Mare anume WEIS care auzind că în Satu Mare funcționează un comisar cu numele de FILIP a venit să mă recunoască crezând că este vorba de fostul comisar FILIP care activase în acel oraș până în 1940.-

Intrebare:

Despre ceilalți polițiști mai ai cunoștință că au funcționat în Satu Mare înainte de 1940?

Răspuns:

Nu știu sigur dar cred că a mai funcționat la Satu Mare comisarul PINTEA FRANCISC, comisarul BERTI CORNEL. Cred că PINTEA FRANCISC a lucrat în Satu Mare deoarece este originar de

ss. Filip Ambrosie

270
acolo și cu care am lucrat și eu în 1947, iar cu BERTI cred
că am vorbit personal.-

Intrebare:

Unde se găsește acum acel comisar FILIP?

Răspuns:

Nu știu pentru că nu l-am cunoscut și nici nu am mai
auzit de el.-

Acest proces verbal de interogatoriu după ce l-am
citit cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întru-
totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez propriu,
nesilit de nimeni.-

ss. Filip Ambrozie

LT. MAJOR DE SECURITATE

Anghel Mircea

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Filip Anuleșie, născut la 20 Aprilie
 1912, în Com. Călbotoșoașii din Iași, fiul lui Iftimie
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
 și Sofia, fost politician, domiciliat în Crâștea
 nr. 10, Str. Șosei 39 - 13 lei 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 11 și min.
 „ s'a terminat la „ 12 și 30 „

Intrebare: Ce politicieni cunoști în acele
 funcționat în loturile până în 1940 -
 răspuns: Dintru politicieni care au funcționat
 în loturile cunoșc pe și de anul
 1940 cunoșc pe următorii: Person Gavruta
Cosma Costeș și Florin Leșcu -
 Pe Florin Leșcu l-am cunoscut în
 loturile în timpul cât am funcționat
 acolo în 1947 iar pe ceilalți doi Person
 și Cosma i-am cunoscut la închisoarea
Târbol - Totodată și mai arăt
 că în 1947 pe când funcționam în loturile
 mele am aflat că mai multe de anul 1940
 ar fi funcționat în loturile mele în comisar
 cu unmele de Filip Cos a avut o
 comportare urtă -

Intrebare: Se poate să vă se
 cădă în Filip a avut o comportare

Încălitura,

272

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestat FILIP AMBROZIE, născut la 20 Aprilie 1912, în comuna Calvasa Regiunea Sibiu, fiul lui Dumitru și Sofia, fost polițist, căsătorit, fost domiciliat în Căminul str. Gh. Doja nr. 39.-

15 Mai 1952, București.

Interogatoriul a început la ora 17,30

" s'a terminat " 19,00

Intrebare:

Când ai intrat în poliție și cu ce grad?

Răspuns:

În poliție am intrat în Noembrie 1941, în calitate de comisar ajutor, la Chestura din Alba Iulia.-

Intrebare:

Numai în Alba Iulia ai lucrat?

Răspuns:

În Alba Iulia mi-am început activitatea continuând să lucrez la Sebeș Alba unde am lucrat timp de trei luni ca detașat. De la Sebeș Alba am fost transferat la Poliția Deva această transferare având loc la 1 Ianuarie 1943.-

În 1944 am fost mutat de la Deva la Comisariatul de Poliție Sulina, unde am lucrat circa o lună. La sfârșitul lunii Sept. 1944 am plecat într'un concediu de 12 zile la Deva în interese familiale de unde am fost concentrat la Divizionul 8 Tururi Munte Codlea-Brașov.-

Aci am făcut o concentrare de două luni după care m'am prezentat la Chestura Poliției Oradea care se găsea la Arad în așteptarea plecării la Oradea, însă eu nu am mai plecat la Oradea deoarece am fost comprimat cu primul lot și pe aceeași dată din nou încadrat la Deva.-

La Deva am funcționat până la 1 Aprilie 1947, când am fost avansat și transferat la Poliția Satu-Mare, unde am funcționat circa o lună după care am fost detașat la Comisariatul de frontieră Petea unde am funcționat până în Oct. 1947, când am fost adus din nou la Satu Mare unde am mai funcționat până la data de 20 Martie 1948 când am fost îndepărtat din poliție.-

ss. Filip Ambrozie

213

Intrebare:

In ce probleme ai lucrat in politie?

Raspuns:

In problema maghiara ereditate germana, puţin secte religioase şi problema evreiască.-

Intrebare:

Arată ce ai lucrat in problema evreiască?

Raspuns:

Am rezolvat corespondenţa în legătură cu evreii din jud. Hunsdoara în anii 1943-1944.-

Intrebare:

In ce consta aceasta corespondenţă?

Raspuns:

Toate actele care se refereau la evreii din Hunsdoara.-

Intrebare:

Explică ce înseamnă toate actele care se refereau la evreii?

Raspuns:

Corespondenţa care venea dela diferite autorităţi în legătură cu evreii din judeţ.-

Intrebare:

Arată la ce se refereau de obicei aceste corespondenţe?

Raspuns:

Relaţii ce se cereau de diferite autorităţi în legătură cu evreii de pildă - dacă cel în cauză este sau nu cunoscut de siguranţă.-

Intrebare:

In problema comunistă şi muncitorească nu ai lucrat niciodată?

Raspuns:

Nu, niciodată.-

Acest proces verbal de interogatoriu după ce l-am citit cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde intrutotul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.-

ss. Filip Ambrozie

LT. MAJOR DE SECURITATE

Anghel Mircea

Cm/5 em.

274

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Filip D. Anu nașcut la 20
 Aprilie 1913, în Com. Colbace, Reg. Sibiu, Județ
 Buzău & Sofia, fost polițist, căsătorit, fost
 domiciliat în Crăstie Str. Șt. Hoșo 29
 Sibiu 1952
 Orașul București

Interogatoriul a început la ora 17³⁰ și 20 min.
 „ s'a terminat la „ 19 și „

Intrebare : Când a intrat în politică și ce a făcut ?

Răspuns : În politică am intrat în
 Noembrie 1941 în calitate de Comisar
 Șter. La Clujina din Alba Iulia -

Intrebare : În vremea Alba Iulia ai
 lucrat ?

Răspuns : În Alba Iulia am început
 activitatea. Continuând să lucrez la
 Școala Alba unde am lucrat timp de
 trei luni colaborat - De la Școala Alba
 am fost transferat la Politia Debr
 pentru conferență până la 1 Ian. 1943
 În 1944 am fost mutat de la Debr la
 Comisarariat de politică publică unde
 am lucrat ca șef de birou - La sfârșitul
 lunii Sept. 1944 am plecat în țară conștient
 de rolul de Debr în înțeles comun

Îscălitura,
 Filip

Urmare: de unde am fost concentrat la
diviziunea 8 tuncur din into Cablo Brașov.

Aici am făcut o concentrare de două luni
lungi care mi-am reperțat Chestura
Politica Oradea - care se găsea la
Hraid în esteparea pleșii la Oradea -
în to am un an mai pleșat la Or-
adea deoarece am fost comprimat cu
primul lot și pe alții lot din
anon în cablot la Beba -

La Beba am fost odat până la iunie
1947, când am fost ordonat să
mă mut la politica Satu Mare, unde
am fost odat cîres o lună după
care am fost detinat ca Comisar
tural de frontiera Pitea unde am fost
odat până în Oct 1947. - Când
am fost ordonat din nou la Satu Mare
unde am mai fost odat până la
Iulie de 20 martie 1948 când am
fost în depozitat din Pitea. -

Intrebare: In ce probleme ai lucrat in
politica?

Răspuns: In problema maghiarilor creștini
germanici, putina secte religioase și
problema evreică -

Intrebare: Hote ce ai lucrat in
problema evreică?

Răspuns: Am refăcut coreșpondența
in legătura cu evreii din județul
Humneștii în anii 1943-1944

Intrebare: In ce calitate ai lucrat?

Iscăltura

L. Filip

Urmare: Corepondente -)

275

Răspuns: Toate actele care se referen la evrei din Hunedoara;

Intrebare: Explică ce înseamnă toate actele care se referen la evrei?

Răspuns: Corepondente care vizează de diferent autoritate în legătura cu evrei din județ -

Intrebare: Iată la ce se referă aceste corepondente?

Răspuns: Relativ ce se țineau ceren de diferent autoritate în leg. a evrei de pildă dovezi că în conșo și sau un cunoașt de figure etc. -

Intrebare: Nu pot să văd cum să nu ne ținem un și lucrul acesta!

Răspuns: Nu înțeleg -

Acest P. V. de interogatori după ce l-am căut eu înțeleg că eu am constat că corepondențele întru totul cu cele declarate de mine, sau și în și felurile pe care se vorbit de mine și



Mă simt
Stănescu

Strict Secret

276

ll

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul PARKAS EUGEN, născut în com. Cisteliuc Reg. Cluj, la 20 Oct. 1912, de profesie farmacist, domiciliat în Str. Paul Erlich Nr. 2.-

24 Februarie 1953, Cluj

Interogatoriul a început la ora 8,30

" s'a terminat la " 12,20.-

Intrebare:

Cunoașteți o persoană cu numele de IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Da cunosc.-

Intrebare:

Cu ce ocazie ați cunoscut-o?

Răspuns:

Pe IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut în anul 1945 când am fost încadrat ca funcționar la firma "Sanodrog" și apoi "Unidrog".-

Intrebare:

Ce afaceri a făcut IACOB ALEXANDRU în cadrul firmei "Sanodrog" și apoi "Unidrog"?

Răspuns:

Chiar dela înființarea firmei "Sanodrog" sa făcut o afacere. Firma avea nevoie de bani pentru a putea funcționa; astfel s'a făcut un împrumut dela familia IACOB.- Pentru a lua acest împrumut s'a hotărât să se facă inventarul, iar apoi să se stabilească suma pe care să o aducă în cadrul firmei.- Sa făcut inventarul și s'a stabilit să se aducă o anumită sumă de bani care apoi urma să reprezinte partea familiei IACOB în cadrul firmei.- Bani s'AU ADUS însă cu o întârziere de câteva săptămâni astfel că ei nu mai valorau atât cât a fost stabilit inițial (la data inventarului) fiindcă era inflație.- In concluzie ei au adus o sumă mai mică de bani, fiindcă între timp banii se devalorizaseră, iar procentul stabilit ca parte a familiei IACOB în cadrul acestei firme nu s'a modificat.-

Tot pe cale de intervenții s'a obținut un împrumut dela Bancă deși Banca în acel timp avea dispoziții să nu acorde împrumuturi firmelor comerciale decât celor care produc ceva.-

ss/Farcaș Eugen.-

///

Acest împrumut l-au obținut frații IACOB - spunând că e firma Partidului când în realitate firma era dirijată de ei.-

O altă afacere făcută de către IACOB ALEXANDRU a fost aceea cu procurarea medicamentelor dela bursa neagră.-

Astfel cunosc un caz în care întreprinderea "Unidrog" a trimis un delegat la București care să procure medicamente dela bursa neagră.- Delegatul se numește BARNA FRANCISC și în prezent se găsește la București la firma "Chimimport".- Acest delegat a fost prins de către organele miliției economice în gara Cluj pe când se întorcea dela București cu medicamentele procurate dela bursa neagră și a fost arestat.- IACOB ALEXANDRU a intervenit prin Partid ca el să fie pus în libertate printr'un fals, și anume: să se schimbe motivul arestării din "arestat pentru trafic de medicamente la bursa neagră" în "furt de medicamente".- Astfel el a fost pus în libertate prin faptul că s'a comunicat Miliției economice că întreprinderea îl iartă pentru acest furt.- Astfel în cazierul numitului BARNO FRANCISC se găsește că a fost arestat pentru furt când el în realitate nu a furat nimic ci a fost trimis să procure medicamente dela bursa neagră.-

O altă afacere era aceea de a calcula beneficiul brut asupra chimicalelor și rogușilor cu un procent exagerat ajungând câte odată până la 60% - 80%.-

Prin anul 1947- 1948 a sosit la firma "Unidrog" o cantitate mare de medicamente (penicilină) nu știu de unde au sosit însă ele nu au venit din locurile obișnuite de unde procura firma medicamente.- Deasemeni nu cunosc nici cum s'au plătit aceste medicamente.-

În general această firmă și frații IACOB s'a folosit în afacerile lor de numele Partidului cu ajutorul căruia intimida populația cu scopul de a le reuși lor afacerile.-

Cu ocazia unui interogatoriu la care am fost supus de către tov. KELETI care în prezent se află la Procuratura de Stat, am aflat că figuram și eu pe lista acelor (împreună cu alți salariați ai firmei "Unidrog") care au preschimbat valută străină cu ocazia stabilizării din 1947: Declar că eu nu am avut niciodată valută străină și am impresia că nici ceilalți trecuți pe listă dela "Unidrog" nu au avut valută străină.- Bănuiesc că sau folosit de această mașinație (de a -și preschimba valută pe numele altora) pe IACOB ALEXANDRU, IACOB ANDREI sau HIRS ALEXANDRU, care e plecat în Palestina, deoarece numai ei puteau avea valută străină și totodată să cunoască și numele funcționarilor "Unidrogului".-

ss/Parkas Eugen.

După ce am cetit prezentul proces verbal de interoga-
toriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că este întocmai cu cele
declarate de mine, susțin și semnez.-

ss/Farkas Eugen.-

Slt. de Securitate

Pop Virgil.-

279

Proces-Verbal de interogator

Arestat: Marton Farias Supru născut în com. Cristelnic
reg. Cluj la 20 Oct 1912 de profesie funcționar
domiciliat în str. Paul Bruck nr. 2 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

24 februarie 1953

Orașul Cluj

Interogatoriul a început la ora 18 și 30 min.
" s'a terminat la " 19 și 11 "

Intrebare: Cunoașteți o persoană cu numele
de Gorb Alexandru?

Răspuns: Da știi.

Intrebare: Cu ce mesie a-ti cunoscut-o?

Răspuns: Pe Gorb Alexandru l-am cunoscut
în anul 1945 când am fost încadrat
ca funcționar la firma „Sanodrag” și
apoi „Unidrag”.

Intrebare: Ce afaceri a făcut Gorb
Alexandru în cadrul firmei „Sanodrag”
și apoi „Unidrag”?

Răspuns: Chiar de la înființarea firmei
„Sanodrag” se făcuse un afaceri. Firma
punea meserie de bani pentru a putea
funcționa astfel se făcuse un
împrumut de la familia Gorb. Pentru
a lua acest împrumut se puteră
să se facă împrumutul iar apoi să

Semnătura, *Farias Supru*

Urmare: se stabilesc suma pe care se o
aduce in cadrul firmei. ~~Se~~ Se facut
inventarul si s-a stabilit sa se aduca
o anumita suma de bani care apoi
urmeaza sa reprezinte partea publicii
Local in cadrul firmei. Bani care
adus in se o intarziere de cativa
saptamanii astfel ca ei nu mai
valora atat cat se pot stabilit
initial (la data inventarului) fiindca
era inflatie. In esecul lui ei au
adus o suma mai mica de bani,
fiindca in timpul banilor devalorizati,
iar procentul stabilit ca parte a
publicii Local in cadrul acestei firme
nu se modifica.

Tot pe cale de interventii se obtinut
un împrumut dela banca de la Banca
in acel timp exista dispozitie sa nu
acorde împrumuturi firmelor comerciale
decit celor care producea, sunt
împrumut l-au obtinut prin Hotel
spunand ca e firma Hotelului cond
un realitate firma era dirijata de
ei.

Alta ipocrie facuta de catre Local
Alexandru a fost aceea pe primum
medicinului dela jurca magra.

Hotel punere un caz in care
intre prinderea, "Unidrag" a trimis un
delegat la Guvernul care sa procure

Semnatura,

gabriel

Urmare: medicamentul dela bursa magra. 2-80

Delapatul pe numele Barua Francisc
măi prezent pe găteschi la guvernul
la firma „Chimimport”. Acest delaput
a fost prins de către organele militare
economiie în gara Cluj pe când se
interesea dela guvernul în medicamentul
procurat dela bursa magra și a fost
arrestat. Localitatea a intervenit
prin faptul ca el să fie pus în
libertate printr-un fals, în anume:
să se schimbe materialul arătării din
„arrestat pentru trafic de medicament ca
bursa magra” în „fapt de medicament”.
Köfel el se fost pus în libertate prin
faptul că sa comunicat militărei econo-
miie că sintermidenca el iertă pentru
acel fapt. Köfel în corierul numitului
Barua Francisc a căutat că a fost arestat
pentru fapt iertă el în libertate nu
sa jurat nimic și a fost trimis să procure
medicamentul dela bursa magra.

Alta sfoare era peei de la celele
beneficiul brut asupra chimicilor și
dozurilor pe un prezent uagerat apungind
pate redeta până la 60-80.

În anul 1944-1949 a venit la firma
„Quidrog” o societate nouă de medicament
(privatizată) nu știu de unde au venit
și să de nu știu venit din locurile
obținute de unde procura firma medicament.

Semnătura, *Jardos Rufe*

Urmare: Dessemenii nu punon pusi pusi 194
platit acesti medicamente.

In general acesti firme si frati Carl
se folosau in afacerile lor de numele
Institutului sau apurau parvina viti onida
populatia nu numai de a le pusi
lor afacerile.

Cu scaria unui citengatului la care au
fost repus de catre tar. Heliti care nu prezint
pe alta la procuratura de Dnt sau aflat co
figura si cu pe lista melora (impunuta
cu alti peleriali ai sinusi, Unidrog⁴)
care au prezintat valute stoina
cu ocazia stabilizarii din 1947. Deilor
ca eu nu am avut nici valute stoina
stoina si am impusa sa nu scitati
trecuti pe lista dela Unidrog nu au
avut valute stoina. Bismarck sa sau
folosit de aceasta masura (de pe si
preschimba valute pe numele altora)
pe tarul Alexandru Nicolache si
Nico Alexandru care e plecat in Belgia
divore numeri si putuau avea valute
stoina si titlata sa punu si numele
functionarilor, Unidrogului.

Dupa ce am putut prezintat puse scit
de procuraturii curant cu curant si am
constatat ca este intocuit cu ceh deilor
de unine putu si puse

Unidrog
St. de Unidrog
7

Semnatura,

Carl Dupa

28

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Martorul FAGARAS IOSIF, conferențiar la Institutul de Științe din Cluj, născut la 28 Decembrie 1912 în Turda, fiul lui GHEZA și GHIZELA, cu ultimul domiciliu în Cluj Str. Puskin No.1.

Azi 8 Iunie 1953- Cluj
Interogatoriul a început la ora 17.
" s'a terminat la ora 23,30.

Intrebare ;

Unde ai locuit Dta în anii 1940-1944?

Răspuns;

In anii 1940-1944 am locuit în Cluj Str. 30 Decembrie No.2.

Intrebare ;

Cu ce te-ai ocupat?

Răspuns;

Am practicat avocatura.

Intrebare ;

In ce procese importante ai fost apărător ?

Răspuns;

Am fost apărător în mai multe procese civile, penale, inclusiv Politice ?

Intrebare ;

Cine erau acuzați în aceste procese politice ?

Răspuns;

Îmi aduc aminte că au fost două procese mari ale comunistilor din Ardealul de Nord. Stiu că unul a fost în Martie 1943 în care a figurat cca.170 acuzați și al doilea a avut loc în Septembrie 1943 în care au fost vreo 110 acuzați după cum îmi aduc eu aminte.

Intrebare ;

Cine au fost apărători în procesul comunistilor arestați în anul 1941 la Someșeni?

Răspuns;

Stiu că au fost următorii apărători, DEMETER IOAN, nu știu unde se află în prezent, SARY STEFAN, domiciliază în Cluj Str.Mica, BRUGAVITZKY IOSIF, domiciliază în Cluj și lucrează la fabrica de perii, SZENEZI TIBERIU, domiciliază în Cluj, GYENGYE LADISLAU, nu știu unde se află în prezent, BOROTZI NICOLAE, domiciliază în Cluj, POSTAI GHEZA, nu știu unde se află în prezent, BOROTZI FRANCISC domiciliază în Cluj și BOANCIU ADALBERT fugit în America. Acești apărători știu că apărat comuniștii arestați în 1941 și judecași la 13 Martie 1943, proces care a durat cca.trei săptămâni.

Intrebare ;

Cine erau acuzați în acest Proces ?

Răspuns;

Stiu că era acuzați în acest proces următorii comuniști BAICANI NICOLAE, domiciliat în Cluj, FÜLÖP SUZANA, domiciliază în Cluj și lucrează ca resp.la cadre la Aprozar, KERESZTES ZOIFAN, domiciliază în Cluj, KLEIN domiciliază în com.Ceul Silvaniei-Cluj, FAZEGAS IOAN, domiciliază în Cluj, BALAUER ATILA, locuște în Cluj, FEREC MAYER VASILE, decedat pe front și mulți alții al cărui nume nu mi-l amintesc momentan.

Intrebare ;

Din cine erau format completul de judecată în acest proces ?

Răspuns;

Stiu că era format din ZOLON ANDREI, condamnat la 12 ani, SEBES GAVRIL, fugit, KIROI ANDREI fugit, BOICAR ANDREI, domiciliat în Cluj Str.Racoți și Procurorul FIACEG, se află arestat în Cehoslovacia.

Intrebare ;

Ați arătat mai sus că în proces a figurat și numitul FEREC MAYER VASILE. Ce discuții ați avut cu acesta cu privire la persoanele care erau arestate?

Răspuns;

Nu-mi amintesc concret ce anume am discutat cu FEREC MAYER VASILE în legătură cu procesele acuzate în procesul din anul 1943 decât atât că mi-a spus despre comuniști acuzați că au fost rău maltratați la poliția hortistă la Someșeni.

Intrebare ;

Dar cu privire la persoanele care erau în libertate și aveau legături cu cei arestați.

Răspuns:

Nu-mi amintesc să fi discutat cu FEREC MAYER VASILE ceva despre comuniști liberi nearestați și aveau legături cu comuniști acuzați. Eu am avut relații apropiate cu FEREC MAYER VASILE și chiar a lucrat și în biroul meu în anul 1940-1941, cca. 2-3 luni. Imi amintesc că am discutat cu DEMETER IOAN că IOSZA BELA nu este arestat iar ulterior tot dela DEMETER am auzit că IOSZA BELA a fost prins și asasinat de poliția hortistă.

Intrebare :

Dar despre IACOB ALEXANDRU (OTTE) ce anume ai discutat?

Răspuns:

Nu-mi aduc aminte să fi discutat cu cineva despre IACOB ALEXANDRU (OTTO) înainte de eliberarea Ardealului.

Intrebare :

Ancheta cunoaște că în timpul dezbaterii procesului pe coridorul Tribunalului din Cluj, FEREC MAYER VASILE v'a spus că în urmă cu câteva zile a văzut pe IACOB ALEXANDRU intrând în poliția hortistă din Cluj Str. Kosut însoțit de un agent. Acum vă amintiți o astfel de convorbire ?

Răspuns:

Stiu că am stat de vorbă cu FEREC MAYER VASILE în timpul procesului cât și cu alți acuzați care am fost liberi. Imi aduc aminte că mi-a comunicat, de față fiind și avocatul DEMETER IOAN, că se va mări numărul acuzațiilor fiindcă s'au mai făcut încă arestări. Nu mi aduc aminte că FEREC MAYER VASILE când a spus acest lucru s'a referit la faptul că IACOB ALEX, a fost arestat s'au la văzut la poliția hortistă.

Intrebare :

Arestatul DEMETER IOAN, cu privire la aceasta declară... " Am discutat cu FEREC MAYER VASILE că a văzut pe IACOB ALEX. la Siguranță, de față fiind și av. FAGARAS IOSIF și av. SARY STEFAN, pe coridorul Trib. din Cluj înainte de începerea ședinței de dezbateri a procesului comuniștilor ".

Acum vă amintiți?

Răspuns:

Nu-mi aduc aminte de o asemenea convorbire .

Intrebare :

Cum apărea IACOB ALEXANDRU în proces ?

Răspuns;

Eu nu-mi aduc aminte de numele lui IACOB ALEXANDRU întrucât au fost în total șasesute de comuniști arestați și el nu a fost legat de acuzații apărăți de mine.

Intrebare ;

Dar completul de judecată nu a amintit numele lui IACOB ALEXANDRU în dezbaterile procesului?

Răspuns;

Nu-mi aduc aminte special de numele lui IACOB ALEXANDRU să fi fost amintit atât de completul de judecată în dezbaterile procesului, cât și de comuniști acuzați.

Intrebare ;

Dar din dosarele studiate de Dta ca apărător nu ai văzut figurând în acest dosar și numele lui IACOB ALEXANDRU?

Răspuns;

Dosarul acuzațiilor nu l-am studiat, decât după ce am protestat, atât eu cât și DEMETER IOAN abia mi-a dat voie să-l studiez cca. o oră și asta în fața președintelui ZOLAN ANDREI. Eu am studiat numai ~~partea~~ referitoare la acuzații apărăți de mine întrucât dosarul avea cca 1000 pagini și cu această ocazie nu am dat de numele lui IACOB ALEXANDRU. Pe IACOB ALEX. l-am cunoscut în anul 1945 după eliberarea Ardealului, până atunci nu am auzit de el.

Intrebare ;

Ce știi despre activitatea lui IACOB ALEXANDRU după 1945?

Răspuns;

Stiu că IACOB ALEXANDRU a avut o atitudine dușmănoasă de dispreț față de muncitori și chiar față de foști acuzați comuniști. Eu fiind activist la Consiliul Județean Sindical am fost delegat la fabrica " Ravag" să particip la o ședință. Acolo muncitorii au ridicat problema că IACOB ALEXANDRU duce o viață burgheză și nu se interesează de situația muncitorilor care era foarte grea din cauza inflației și exploatării. Stiu că avea relații și sprijinea pe foștii proprietari ai fabricii " Dermata" (nu-mi amintesc momentan numele acestora) și din dispoziția lui IACOB , fabrica " Dermata" a fost dată înapoi fostului proprietar deoarece acesta fabrică era sub conducerea Consiliului Județean sindical. Acelaș lucru s'a făcut și cu firma / Curtea de Fier" sau " Continental". IACOB ALEX. a introdus pe frații săi la firma " Sanodrag/care a format o

285

bază de profit pentru familia IACOB ALEXANDRU.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.

Anchetator
LT. DE SECURITATE,

ss. FAGARAS IOSIF

Gh. Diță,

3 ex./E.M.

Urmare: Intrebare: Cine au fost aparatori in
procesul comunistilor arestatii in anul 1941
la Someneni?

Raspuns: Stiu ca au fost urmatoari
aparatori: Sometu Ioan, nu stiu unde
se afla in prezent, Sary Stefan, denunciat
in bluj si: Mica, Bragavitoky Jozsef, denunciat
in bluj si lucreaza la Fabrica de perii,
Szenezi Simeriu, denunciat in bluj,
Szenyge Lachlan, nu stiu unde se afla in
prezent, Saratz Nicolae, denunciat in
bluj, Portai Gheza, nu stiu unde se afla
in prezent, Saratz Francisc denunciat
in bluj si Ioanin Holobert fugit in punga.
Acum aparatori stiu ca a apard comunistii
arestati in 1941 si judecati la 13 Martie 1943,
proces care a durat cca trei saptamani.

Intrebare: Cine erau arestatii in acest proces?

Raspuns: Stiu ca era arestatii in acest
proces urmatoari comunisti: Bolcani Nicolae,
denunciat in bluj, Fülöp Suzana, denunciat
in bluj si lucreaza ca asf. de calce la Agrezoar,
Keresztes Zoltan, denunciat in bluj, Klain
denunciat in com. bene. si lucreaza in bluj,
Fozzas Ioan, denunciat in bluj,
Bolauer Pila, locuitor in bluj, Ferec
Mayer Vorile, decedat pe front, si multi
alti al caror nume nu mi-l amintesc momentan.

Intrebare: Din cine erau formati completul
de judecata in acest proces?

Raspuns: Stiu ca era presedintele Bolan Andrii condusese
la R. avii, Seheri Gavril, fugit, Kirai Andrii fugit, Bocian

2

Urmare: Anchetă, documentat în bluj. Nu Răcaș și
Procurorul Păcer, se afla arestat în becherușia.

Intrebare: 4. te arătat mai sus că în proces
a figurat și muntele Ferec Mayer Vorile. Ce discuții
ai avut cu acesta cu privire la persoanele
care erau arestate?

Răspuns: Nu-mi amintesc concret ce
am spus sau discutat cu Ferec Mayer Vorile
în legătură cu persoanele acuzate în procesul
din anul 1943 decât atât că mi-a spus
despre comunistii acuzati, că au putut căm
maltratati la Paltina înaintea la Sauerem.

Intrebare: dar cu privire la persoanele care
erau în libertate și aveau legături cu cei
arestați?

Răspuns: Nu-mi amintesc să fi discutat
cu Ferec Mayer Vorile ceva despre comunistii
liberi neamțati și aveau legături cu comunistii
acuzati. Eu am avut relat. sporadice cu
Ferec Mayer Vorile și chiar a ^{spăciat} documentat și
în biroul meu în anul 1940-1941. ca 2-3 luni.

Mi-amintesc că am discutat cu secretarul
Ioan că Iosza Bela mi este arestat iar
ulterior tot de la secretar am auzit că
Iosza Bela a putut prins și oșornot de Paltina înaintea.

Intrebare: dar despre Jacob Flixander
(Otto), ce am spus și discutat?

Răspuns: Nu-mi aduc aminte să fi discutat
cu cineva despre Jacob Flix. (Otto) în vint de
chiluară achiolului.

Intrebare: Anchetă cu scopul că în timpul
dechotării procesului pe coridorul Sibiului din

Semnătura

F. G.

Urmas: blej, Ferec Mayer Vorile via spus ca in urma
cu cativa zile a vazut pe Jacob Alex intrand
la Politia Hartata din blej st: Konut inotit de
un agent. Acum va amintiti o cut fel de conversie.

Raspuns: Stiu ca am stat de vorba cu
Ferec Mayer Vorile in timpul procesului cat
si cu alti acuzati care au put liberi. Mi
aduc aminte ca mi-a comunicat, de pta
fiind si avocatul semeter Ioan, ca ce va mari
numarul acuzatilor jindca sau mai sunt
inca aretari. Nu mi aduc aminte ca
Ferec Mayer Vorile cand a spus acest lucru
sa spusit la faptul ca Jacob Alex a fost
arestat sau la vazut la Politia Hartata.

Intrebare: Arestatul semeter Ioan, ce
privire la aceasta declarã;... " Am discutat cu
Ferec Mayer Vorile ca a vazut pe Jacob
Alexandru la vizuanta, de pta fiind si
av. Tagares Ion, si av. Sary. Stefan, pe
coridorul Srib din blej inainte de inceperea
volintei de dezbatere a procesului comunistii."
Acum va amintiti?

Raspuns: Nu mi aduc aminte de o
esenenta conversiei.

Intrebare: Cum aparea Jacob Alexandru
in proces?

Raspuns: Eu nu mi aduc aminte de
numele lui Jacob Alex. intrucãl au put
in Total sunt sute de comunisti aretati
si el nu a put legat de arestat, aparat
de mine.

Intebare: Dar Comitetul de judecata nu

Semnatura
Fyly

Urmas: a avut numele lui Jacob Alex. in dezbaterea Procentului?

Raspuns: Nu mi aduc aminte special de numele lui Jacob Alex si si pot aminti atat de complet de judecata in dezbaterea procentului, cat si de comunisti acuzati.

Intrebare: Dar din dosarele studiate de D-ta ca aparator nu ai vazut figurand in acest dosar si numele lui Jacob Alex?

Raspuns: Dosarele acuzatiilor nu le-am studiat decat dupa ce am patit atat eu cat si demiter sau sora mea det voie pol studien cea o ora mara cu pta presedintelui Zolan Sudei. Eu am studiat numai partile referitoare la acuzati aparate de mine intrucat dosarul ora era 1000 pagini si cu aceste scize nu am dat de numele lui Jacob Alex. Pe Jacob Alex. l-am cunoscut in anul 1945 dupa eliberarea Sighetului, pana atunci nu am avut de el.

Intrebare: Ce sti despre activitatea lui Jacob Alex dupa 1945?

Raspuns: Stiu ca Jacob Alex a avut o atitudine dumnezeie de dignitate pta de muncitori, in chior pta de pta acuzati comunisti. Eu fiind activist la Comitetul Proletar Sindical am put delegat la Fabrica "Kavag" sa participe la o sedinta. Acolo muncitori au ridicat problema ca Jacob Alex. duce o viata burgheza si nu se intereseaza de situatia muncitorilor

Signatura
Fyly

Urmare: erau parte gura din cauza inflectiei
 si expectari. - Stim ca avea relatii si simpatia
 pe parti proprietari ai placii „Ferмата” (in
 anumite momente unele cetera), si din dispoziția
 lui Jacob Feluca „Ferмата” a putut data in
 folosul Proprietar deoarece aceasta placă era sub
 conducerea lui in timpul practicii juridice. - Acest
 lucru nu poate si cu firma „Lentes de fier”
 sau „Lentimentale”. - Jacob Alex a intrat
 pe partii aici la firma „Lentes de fier” care
 a primit a baza de profit pentru
 familia Jacob Alex.

Supra ce am este prezentul proces
 verbal de interogatoriu euvaie cu euvaie
 si am constatat ca corespunde in totul
 cu cele declarate de mine, il sustin
 si acum.

Anchetator
 St. de sinceritate


[Handwritten signature]

289

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Martorul PEKETE GHEORGHE, născut la 15 Mai 1911 în com. Carța de Jos- Cehul Silvaniei, fiul lui MAXIM și LAURA, profesor universitar, domiciliat în Cluj Str. Horca No.92.

3 Septembrie 1953- Cluj

Interogatoriul a început la ora.....
" s'a terminat la ora

Intrebare ;

Când ați cunoscut pe IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns;

Pe IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut în anul 1935, în timp ce am fost chemat în armată la Carei Mari, la Reg.88 infanterie, unde la fel a fost chemat și el ca soldat T.R.

Intrebare ;

Cum a scăpat IACOB ALEXANDRU din armată?

Răspuns;

Prin anii 1933-1935 soldați de origine maghiară și evrei, nu au fost instruiți, ci după un timp relativ scurt au fost lăsați la vatră iar în livretul militar pe care l-au primit era menționat " neinstruit ". Astfel și IACOB ALEXANDRU, fiind evreu după câte știu nu a stat în armată ci o dată cu mine, după aproximativ 2 săptămâni a fost eliberat.

Am mai fost concentrat cu el în anul 1940 luna Ianuarie, s'a prezentat la unitate cu o întârziere de aproximativ 10 zile, fără să fi avut vre-o consecință. Mie și celorlalți prieteni ne-a spus că ordinul de chemare i-a fost adresat la vechiul domiciliu și numai după zece zile a fost găsit. În anul 1944 Reg.88 Inf.de care aparțineam s'a transformat în Reg.7 Grăniceri, tot la Carei Mari.

Intrebare ;

Cine era în anturajul lui IACOB ALEXANDRU, în timpul cât a fost militar.

•//•

Răspuns;

În anturajul lui eram eu și WEISS ADALBERT, judecător, presupun că domiciliază în Carei Mari, nu-mi amintesc să fi avut și alte persoane în anturaj, în acest timp.

Întrebare ;

Când l-ai revăzut pe IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns;

După concentrarea din 1940, l-am întâlnit de două ori în Cluj, în restaurantul Vegetarian de pe Str.Kosuth, cred că în anii 1941-1942.

Întrebare ;

Dacă a mai fost concentrat IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns;

Nu știu să mai fi fost concentrat . Cu mine nu a fost.

Întrebare ;

În ce localitate își avea sediul Reg.7 Grăniceri în anul 1940, când ați fost concentrat ?

Răspuns;

Regimentul își avea sediul în Carei Mari, însă noi după 2 săptămâni am fost concentrați în com.Cereușa, la 10-15 Km.

Întrebare ;

Cine a mai fost concentrat atunci cu Dvs.?

Răspuns;

Pe lângă WEISS ADALBERT, judecător în Carei Mari, la aceeași companie, a mai fost concentrat atunci și cantonat în aceeași comună și numitul GRUNFELD, în prezent funcționar la Alimentara Cluj sau baza de textile, însă la altă companie. De alte persoane nu-mi amintesc.

Întrebare ;

Cât timp ați fost concentrați?

Răspuns;

Am fost concentrați 4 săptămâni.

Întrebare ;

Cu ce se ocupa IACOB ALEXANDRU, în timp cât a fost concentrat ?

Răspuns;

Nu a avut nre-o ocupație specială. În acest timp compania a stat în cantonament și mai rar ieșeam la câmp pentru instrucție sau făceam marșuri. Când se făcea instrucție, vre-o

6 persoane care erau de origine evrei și maghiari, stăteau de o parte, deoarece nu aveau arme. Eram folosiți pentru a căra lăzile de muniție sau ranite.

Intrebare ;

Cum a fost lăsat la vatră IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns;

Noi am fost concentrați pentru 30 zile, după care am fost desconcentrați.

Intrebare ;

Cine v'au fost comandanții ?

Răspuns;

Comandantul Regimentului a fost Col.BUDA, comandant de companie aveam pe un Cpt. a cărui nume nu mi-l amintesc precis, parcă ar fi CONSTANTINESCU. Comandantul plutonului era Slt.CHIRIAȘ, învățător din Moldovaș se poate chiar din Iași, era Slt.de rezervă.

Intrebare ;

În timpul concentrării în ce relații ai fost cu IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns;

În tot timpul am fost împreună cu cel. La Carei Mari eram în același dormitor cu el. În com.Cereușa am fost cantonați în aceeași casă. În general relațiile dintre noi au fost bune, dar uneori era îngâmfat și față de mine. În ce privește soldații de rând avea o comportare nesocială față de aceștia, tot timpul îngâmfat și ironic, bătându-și joc de unii care nu aveau o pregătire culturală.

Intrebare ;

Unde ați văzut pe TRAIAN CERBU ?

Răspuns;

În timp ce ne reîntorceam dela Carei Mari, fiind lăsați la vatră, într'o gară cred că Oradja, unde trenul făcea cruce cu trenul care venea dela Cluj, ne-am întâlnit cu TRAIAN CERBU, trenurile au ajuns unul lângă altul și în felul acesta l-am observat. Cu ocazia aceasta am stat de vorbă cu el aproximativ 15 minute.

Pe TRAIAN CERBU îl cunoșteam de mult din Cluj și știam că activează în mișcarea muncitorească, mi-a părut curios felul prietenesc cu care a discutat cu TRAIAN CERBU. La Cluj eu de miciliam la BENKO ILEAN, care deasemeni activa în mișcarea

292

muncitorească și îl cunoștea pe IACOB ALEXANDRU, din discuțiile avute cu ea ulterior am dedus că și el activează în mișcarea muncitorească, în ciuda faptului că eu l-am cunoscut la Carei Mari, cu o atitudine potrivică linie pe care o urma mișcarea muncitorească.

Intrebare :

Cine mai era de față când v'ați întâlnit cu TRAIAN CERBU.

Răspuns:

Nu mai era nimeni de față?

Intrebare :

Ce știți despre purtarea lui IACOB ALEXANDRU, până la 23 August 1944 a?

Răspuns:

Din discuțiile avute cu HAIM TIBERIU și ZADOR ARCADIE prin anii 1947-1948, când toți funcționam la Cooperativa Victoria din Cluj, am aflat că IACOB ALEXANDRU în timp ce era urmărit de autoritățile fasciste maghiare, a cerut sprijin material de la Tov.HEIM și ZADOR ARCADIE, găzduire, însă el a avut o purtare foarte interesantă și i-a pus pe cei de mai sus în primejdie, astfel într-o zi a intrat în prăvălia plină cu public a lui HEIM, pentru a-i cere o sumă destul de mare de bani, fără ca el să se ferească pentru a nu fi văzut.

Deși știa că în casa unde locuiește ZADOR, la etaj locuiește comandantul militar sau a poliției, a cerut să fie găzduit, lucru pe care ZADOR l-a acceptat. IACOB ALEXANDRU, fără nici-o sînchisesală ieșea pe terasă de multe ori fără teamă de a fi observat, deoarece de la etaj se vedea foarte bine pe terasă.

Totodată la o ședință de partid a tovarășe de la Baia Mare, fiind vorba despre trădările deviatorilor, la discuții a arătat că a fost găzduit IACOB ALEXANDRU, la Baia Mare și la domiciliul ei, însă a avut o comportare curioasă care o punea în primejdie, deoarece frecventa cinematograful.

Mi-a mai vorbit despre asemenea comportări a lui IACOB ALEXANDRU și numitul TAR CAROL, comandant militar la Gherla însă nu-mi amintesc precis ce anume.

Intrebare :

Ce știți despre activitatea criminală a lui IACOB ALEX. după 23 August 1944 ?

Răspuns:

În 1945-1947 am lucrat în avocatură împreună cu Dr. HERMAN LUDOVIC, în acest timp am fost însărcinat de partid în diferite probleme economice pentru rezolvare.

Am făcut un contract de asociere între IACOB ANDREI și VAIDA ALEXANDRU, în legătură cu o prăvălie de medicamente și chimicale. Am fost informat că IACOB ANDREI, fratele lui IACOB ALEXANDRU, activează în interesul unei organizații democratice. După devierea de dreapta am aflat dela Dr. HERMAN LUDOVIC, că IACOB ANDREI, a lucrat în interesul personal a lui IACOB ALEXANDRU, nu știu dacă integral sau numai parțial.

Tot din spusele Tov. HERMAN, am aflat că soția lui IACOB ALEXANDRU, fiica unuia din foștii proprietari ai uzinei Dermata, a ridicat sume importante atât pentru ea personal cât și pentru sora ei din Franța, care dealtfel a fost în Cluj în anul 1945-1946. Tratativatele în vederea ridicării sumelor de bani au fost duse de către IACOB ALEXANDRU.

În anul 1947, după stabilizarea monetară IACOB ALEXANDRU a vândut un turism Cooperăției Muncitorești "Victoria", cu o sumă ce întrecea cu mult valoarea reală a mașinei. Acest lucru a putut să-l facă dătorită poziției lui și a atitudinii conducerii de atunci a Cooperativei, care ulterior a și fost schimbată și arestată pentru nereguli și fraude.

Noua conducere a Cooperativei în anul 1948, revizuiind principalele acte ale vechii conduceri s'a sesizat de această vânzare, cerând în scris lui IACOB ALEXANDRU reducerea prețului de vânzare, deoarece o parte a prețului nu a fost achitată. IACOB ALEXANDRU nu a răspuns la această scrisoare, formulată chiar de mine. Cu ocazia unei deplasări ale mele la București, împreună cu directotul de atunci a Cooperativei Tov. HIDA TIBERIU, ne-am prezentat și la IACOB în scopul rezolvării unor probleme cu caracter financiar, cu această ocazie ne-a făcut reproșuri în privința tonului aspru al scrisorii.

A declarat că în caz dacă schimbăm scrisoarea printr'o altă scrisoare formulată prin alt ton ne iartă de rest.

În anul 1947 sau 1946, s'aprezentat în biroul meu, împreună cu o persoană cu aspect boeresc și au tratat în fața mea cumpărarea unei livezi din Cluj, urmând ca eu să constat situația dela cartea financiară. Nu-mi amintesc despre mărimea terenului, dar din discuțiile purtate am dedus că este

294

vorba despre un obiect pretios , iar IACOB ALEXANDRU, ținea mult pentru a obține această livadă. După cunoștințele mele nu s'a făcut cumpărarea, din motive pe care nu le cunosc.

Tot în această perioadă soția lui IACOB A. împreună cu fratele lui IACOB ALEXANDRU, au purtat tratative cu un proprietar de casă. Casa urma să fie cumpărată pentru fratele său dar finanțată de el. Nici această vânzare nu a intervenit. Peste un timp carecarea fratele lui IACOB ALEXANDRU, m'a anunțat că a cumpărat o altă casă familiară în Cluj, urmând să fac contractul deși nu mi-a spus că banii provin dela fratele său, din antecedentele nu am putut deduce altceva decât că banii prăvin dela IACOB ALEXANDRU.

În anul 1945 sau 1946, mă aflam pe un culoar la P.M.R. Reg.Cluj, așteptând pe cineva, la un moment dat s'a deschis o ușă pe care a ieșit IACOB ALEXANDRU și s'a adresat unui tov. pe limba română spunându-i, să-i trimită un porc întrucât mâine sosește " VASILE LUCA ", cred că acel tov. a fost responsabilul abatorului sau a unei fabrici de mezeluri, în ori ce caz acesta a rămas surprins de această cerere și a spus cu mirare " , vai un porc? " IACOB a repetate cererea pe care probabil Tovarășul respectiv a acceptat-o.

Din informații la IACOB ALEXANDRU, mereu invitați musafiri cu care petrecea și făcea mese luxoase în timpul inflației, folosind mari cantități de fructe rare în timp de iarnă.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întocmai cu cele declarate de mine susțin și semnez propriu.

ss.FEKETE GHEORGHE

Anchetator
E.L. DE SECURITATE,

ss. indescifrabil

295

Proces-Verbal de interogatoriu

MARTOR: Fekete Gheorghe, născut la 15 Iulie 1911, com.
Carta de Jos - Căminul Silvanici, fiul lui Maxim și Laura,
(Data de stare civilă, ultimul domiciliu)
prof. Universitar, dom. Căminul Silvanici, Horea, Nr. 92

3 Sept. 1953

Orașul Căminul Silvanici

Interogatoriul a început la ora _____ și min. _____
s'a terminat „ „ „ „

Intrebare: Cum s'ar cunoscut pe Takab Alexandru?

RASPUNS:

Pe Takab Alexandru l-am cunoscut în anul 1935, în timp ce am fost chemat în armată la Carci Mărie, la Reg. 88 infanterie, unde la fel a fost chemat și el ca soldat T. C.

INTREBARE:

Cum a reșapat Takab Alexandru, din armată?

RASPUNS:

În anii 1933 - 1935, soldații de origine maghiară și corei, nu au fost instruiți, ci au primit un ^{tip} relativ scut au fost bazați la noi iar în livretul militar pe care l-au primit era menționat „rebuștruit”. Astfel și Takab Alexandru, fiind corei după toate știu nu a stat în armată ci o dată

Iscałitura,
Fekete Gheorghe

Urmare: Eu mine, după aproximativ 2 săptămâni
mai am fost eliberat.

Am mai fost concentrat, eu și în anul
1940 luna Ianuarie. Sa prezentat la unitate
cu o interzicere de aproximativ 10 zile, fără
sa fi avut ne-o consecință. Mie și celor-
lalti printr-un ne-a spus ca ordinea de
chemare i-a fost adusă la vecinul do-
miliu și numai după aceea s-a putut
găsi. În anul 1944. rep. PP Suf. de care apar-
țineau sa transformat în Rep. 7 Graivici,
tot la Carai Mari.

INTREBARE:

Cine era în auturajul lui Takab Alexan-
dru, în timpul cel a fost militar?

RASPUNS:

În auturajul lui erau eu și Weiss
Adalbert, judecator, presupun, ca domiciliu-
fa în Carai Mari, nu am amintire să fi
avut și alte persoane în auturaj, în acest
timp.

INTREBARE:

Când l-ai reparat pe Takab Alexan-
dru?

RĂSPUNS:

După concentrarea din 1940, l-am
intalnit de 2 ori, în Cluj, în restaurantul
Vegetarian, de pe st. Koruth, cea sa în
anii 1941-1942.

INTREBARE:

Data a mai fost concentrat Takab
Alexandru?

Urmare: RASPUNS:

Nu stiu sa mai fi fost concentrat.
Cu mine nu a fost.

INTREBARE:

In ce localitate in zona sudic. Reg.
7 Grăniceri, in anul 1940, cum ati fost con-
centrat ?

RASPUNS:

Regimentul in zona sudic. de
Cărei Mare, insa noi dupa 2 săptămâni
am fost cantonati in com. Cornea, la
10-15 km.

INTREBARE:

Cine a mai fost concentrat atunci
in S. br. ?

RASPUNS:

Pe lângă mine fost Weiss Adalbert, judecator
in Cărei Mare, la aceeași companie, am mai fost
concentrat atunci și cantonat in aceeași
comuna și numitul Guindfeld, un prost
funcționar la fabricatura Clej sau beza
de Textile, insa la alta companie. De alte
persoane nu mi amintesc.

INTREBARE:

Cat timp ati fost concentrati ?

RASPUNS:

Am fost concentrati 4 săptămâni.

INTREBARE:

Ca se se ocupa Jakob Alexanaru, in
timp cat a fost concentrat ?

RASPUNS:

Nu a avut ne-o preocupare spec.

Jelvet Kelly
Semnatura

Urmare: ala. In acest timp compania a stat
in cantonament si mai rar ieseau la
cump pentru instructie sau faceam man-
suri. Cind se facia instructie, me-o 6
persoane care erau de origine locala si
maghiar, stăteam cu-o preste, divora-
re nu veneau omne eram folositi pentru
a cara lapile de minie sau sauite.

INTREBARE:

Cum a fost lasat la vatra Sakab
Alexandru?

RASPUNS:

Noi am fost concentrati pentru
30 zile, dupa care am fost desconcentrati.

INTREBARE:

Cine va a fost comandantul?

RASPUNS:

Comandantul Regimentului a
fost Col. Buda, comandant de companie
aveam pe un Capitan, a ramas numai un
mi-l amintesc precis, parca ar fi Costea-
tiurescu. Comandantul plutonului era
sublocotenentul Chiriac, invatator din
Iulova, se poate chiar din tara, era alt
de rezervă.

INTREBARE:

In timpul concentrării si de ulstii
ati fost cu Sakab Alexandru?

RASPUNS:

In tot timpul am fost împreuna
cu el. La Camilieri, eram in acelasi domiciliu
cu el. In nou. Cerceta am fost cu-

Ștefan Chiriac
Semnatura

Unuare: tonati in pcuras, casa. In general relatia la diutu noi au fost bune, dar uneori era ingrozit si fata de mine. In liceu prieste soldatii de buna avea o comportare nesocia la fata de acestia, tot timpul ingrozit si ironic, batandu-ni jos de mine sau au avea o pregatire culturala.

INTREBARE:

Unde ati vazut pe TRAIAN CERBU ?

RASPUNS:

In timp ce ne reatorceam dela Caru liari, fiind lasati la vatra, intr-o gara era ca Oradea, unde trenul facea cruce cu trenul care venea de la Cluj, ne-am intalnit cu TRAIAN CERBU, trenurile au ajuns unul langa altul si in felul acesta l-am observat. Cu ocazia aceasta am stat de vorba cu el aproximativ 10'. Pe Traian Cerbu, il cunoasteam dinmult din Cluj si stiam ca activeaza in miscarea muncitoreasca, mi-a parut curios felul prietenos cu care a discutat cu Traian Cerbu. La Cluj eu domiciliam la Beako Ileanu, care deasemenea, activa in miscarea muncitoreasca si il cunoastea pe Takab Alexandru, din discutile surse cu el ulterior am scos ca si el activeaza in miscarea muncitoreasca, in vintul faptului ca eu l-am cunoscut la Caru liari, cu o abitudine potrivita liceii pe care o urma miscarea muncitorea.

[Signature]
Semnatura

Urmare: INTREBARE:

Cine mai era de fata rsund
v'ati int'abuit cu TRAIAN CERBU?

RASPUNS:

Nu mai era nimeni de fata.

INTREBARE:

Ce stiti despre purtarea lui
Sakob Alexandru, pusa la 23 Aug. 1944?

RASPUNS:

Si discutati amu cu Hera
Iberiu si Zador Meadie, prin anii 1942-1944,
rsund toti functionau in cooperativa
Victoriei Cluj, am aflat ca Sakob Alexan-
dru in timp ce el era urmandu totu-
tate facisti maghiare, a cerut sprijin mate-
rial de la Traian si Zador Meadie, ga-
de, insa el a avut o purtare foarte
interesanta si i-a pus pe cei de mai sus
in prigoana, astfel int'o zi a intrat la
in prigoana plina cu public o lui Hera,
putu sa-i ceru o suma destul de mare
de bani, fara ca el sa se fereasca pentru
ca nu si vajut.

Desi stia ca in casa unde locuiesc
Zador, la etaj locuie rsundentul
militar sau a politici, a cerut pe sa
fie gazduit, lucru pe care Zador l-a
acceptat. Sakob Alexandru, fara nici
o sinduseala iesea pe terasa de multe
ori fara teama de a fi observat, deoarece
pele etaj se vedea foarte bine pe terasa.

Intocmai la o sedinta de partid a la
Sakob Alexandru

Signature

208

Urmare: cauzele dela Moia Mare, fiind vorba despre
 traditiile denotandu-le, la discutia a caritate
 sa a fost gasit Sakab Alexandru, la Moia
 si la domiciliul ei, insa a avut o compo-
 zare surioasa care a purtat in principiu,
 urmasii precumta cinematograful.

Elia mai vorbit despre asemenea com-
 portari a lui Sakab Alexandru, si numitul
 TAR CAROL, comandant militar la
 Ghisla, insa nu mi amintesc precis re-
 amene.

INTREBARE:

Ce stiti despre activitatea crimi-
 nala a lui Sakab Alexandru, dupa
 23 Aug. 1944?

RASPUNS:

In 1945-1949 am lucrat in avaturile
 impuneam ca Sr. Herman Ludovic, in acest timp
 am fost incarcat de partid in diferite pro-
 bleme economice pentru rezolvare.

Am facut un contract de asociere
 intre Sakab Andrei si Valda Alexandru, in
 legatura cu a practicilor de medicamente si
 chimicale. Am fost informat ca Sakab Andrei
 fratele lui Sakab Alexandru, activeaza in late-
 reul unei organizatii democratice. Dupa
 pierderea de drepturi am plecat dela Sr. Herman
 Ludovic, ca Sakab Andrei, a lucrat in iute-
 sul personal a lui Sakab Alexandru, un stiu
 daca integreze sau numai partial.

Tot din spurele Sr. Herman, am aflat
 ca sotia lui Sakab Alexandru, fiica unui
Semnaturo

Urmare: din fosti proprietari ai uzinei de marcat,
a ridicat sume importante atat pentru
ca personal este in prezent. Sora ei din
Franta, care de altfel a fost in Cley, in
anul 1945-1946. Tratatiale in vederea ridi-
cării sumelor de bani au fost duse pe calea
Takab Alexandru.

In anul 1947, dupa stabilizarea mone-
tara Takab Alexandru, a vandut in turism
cooperativei muncitoresti, "Victoria", cu
o suma de netreaca cu mult valoare
reala a masinei. Acest lucru a put
sa-l faca datorita profitului lui si a ali-
tudinii conducerii de atunci a cooperati-
vei, sau ulterior a si fost schimbat
si prestata pentru neleguiri si fraude.
Noua conducere a cooperativei in
anul 1948, revizuirea principalei acti
ale vechi conduceri sa desijat aceasta
vanzare, cerand in scris lui Takab Alex.
reducerea pretului de vanzare, deoarece
a parte a pretului nu a fost actiunea.
Takab Alexandru, nu a raspuns la cer-
ta scrisoare, formulata eliber de mine.
Cu ocazia unei deplasari ale mele
la Bucuresti, impreuna cu directorul
de atunci a cooperativei Tor. Hilda
Tiberiu, ne-am prezentat si la Takab
in scopul rezolvării unor probleme cu
caracter financiar, cu aceasta oca-
zie ne-a facut reprosurii in privinta
tenului aspru al scrisorii.

Genea Gheorghe
Semnatura.

299

Urmare: In anul 1945 sau 1946, mica aflam
 pe un culoar la P. M. A. Rep. Cluj, asti-
 ptand pe cineva, la un moment dat
 sa deschis o use pe care a iesit Jakob
 Alex, si sa adresat unii tov. pe limba
 rombuna spunandu-i, sa i trimita un
 parca intrucat maine mergea fos
 "Habile Luca", cred ca acel tov. a fost
 responsabilul abatorului sau a unei
 fabrici de mieluri, in cui se cap
 acesta a ramas surprins de accepte
 cerere, si a spus cu mirare "vai, un
 parca?", Jakob a repetat cererea
 pe care probabil tovarasil respectiv
 a acceptat-o.

Din informatii la Jakob Alex, merge
 invitati musafiri, cu care petureau
 facea mese luxase, in timpul in flata,
 folosind mari cantitati de fucile rare
 in timpul de Torna.

Dupa ce au citit prezentul proces
 verbal de interogatoriu surdit cu su-
 vriet si au constat ca corespunde in
 toamna cu cele declarate de mine sus-
 tinu si demne propriu.

fiuete darty

Arhetator.

Sub. de la


Urmare: A declarat ca in caz de achim-
bani si/sau a punde si/sau a scrisore
formulata pui alt loc nu iarta de
rest.

In anul 1942 sau 1946, sa prezentat
in biroul meu, impreuna cu o perso-
na cu aspect boeresc, au tratat in
fata mea cumpararea unei livazi, din
Cly; urmand sa se constata situatia
dela cartea funciara. Nu mi amintea
despre marimea terenului, dar din
discutiile purtate am auzit ca este
vorba despre un obiect pretios, iar Sakab
Alexandru, tinea mult pentru a obtine ace-
sta livada. Dupa circumstantele mele
nu sa facut cumpararea, din motive
pe care nu le amintesc.

Tot in aceasta perioada sotia lui
Sakab A. impreuna cu fratele lui
Sakab Alexandru, au purtat tratative
cu un proprietar de casa. Casa
urmasa sa se cumpara pentru fra-
tele sau dar finantata de el. Sotia
aceasta sursare nu a intervenit. Peste
un timp sursare fratele lui Sakab
Alexandru, mia amintea ca sa cum-
parat o alta casa familiala in Cly,
urmand sa se contracte, desi nu
mi a spus ca bani provin dela fratele
sau, din antecedentele nu am put
deduce altceva decat ca bani pro-
vin dela Sakab Alex.

febru 1948
Semnatura

300

Proces-Verbal de interogatoriu

~~Arta~~ Marturul Fakete Gheorghe, nascut la 15 mai 1911, in com. Carta de Jos, ^(data de stare civila, ultimul domiciliu) fiul lui Maxim si Laura, prof. universitar, dom. Cley str. Heriu 92

26 Sept. 1953

Orasul Cley:

Interogatoriul a inceput la ora 9 si min. 35
s'a terminat la 9 35

Intrebare: Tot la interogatoriul din 3 Sept. 1953 ati declarat ca v-ati intalnit cu Takab Alexandru intr-un restaurant pe str. Kosuth, declarati in continuare cunoasteti cu precizie la recarta intalnirea?

RASPUNS:

Takab Alex., la restaurantul Vegetarian de pe str. Kosuth, l-am cunoscut numai, iar cu frecventam acest restaurant rarori. Astfel la intalnirea intru noi s-au avut loc prin anul 1940, dupa ce ne-am reunitors cele doua trupe, putea sa fie in primavara sechii seura de fata in fata lui sotie Kalman Fleaua.

Cu ocazia acelei intalniri imi amintesc ca am luat masa impreuna, nu-mi amintesc discutii ce au avut loc.

Iscaitura, *[Signature]*

Urmare: Ma mirat faptul ca Takab Alex,
serveste regulat masa la acel restau-
rant impreuna cu sotia lui, deoarece
acest restaurant era foarte sump.

Dupa ce am citit prezentul proces
verbal de interogatoriu urduut sa evolut
si am constatat ca raspunde la toate
in declaratiile sale sustine si sau-
mez.

Leone Glig

Autentizat
del



Iscaitura,

301

Proces-Verbal de interogatoriu

~~Arrestat~~ Martorul Fekete Gheorghe, născut la 15 Mai 1911
în com. Carta de Jos, fiul lui Maxim și Laura, de
(Data de stare civilă, ultimul domiciliu)
Profesiune, prof. universitar, ultimul loc. Cluj, Fl.
Horda Nr 92.

26 Sept 1953

Orașul Cluj

Interogatoriul a început la ora 8 și min.¹⁰
s'a terminat la 9

Intrebare: La interogatoriu din 3 Sept 1953,
ati declarat ca Takab Alex, a fost găzduit
de o tovarăse la Baia Mare, aratati în con-
tinuare în ce perioada și cum se nu-
mește tovarăsa respectivă?

ARSPUNS:

Mă pot preciza timpul când Takab
Alex, a fost găzduit la Baia Mare, în timp
ce era urmant, în ori ce caz aceasta sa se
treacă înainte de 23 August 1944.

Mă ciace privesc numele tovarăsei
care l-a găzduit nu-l știu, însă decla-
ratia ei se poate afla la comitetul
orașenesc P.M.R. Cluj, declaratia fiind
făcută cu ocazia unei sedințe a activu-
lui la care sa preluorat scrisura in-
chită, aproximativ în luna April - Mai
1953. Sedința a fost condusă de Iv. Morosini

Iscălitura

Fekete G

Urmare: Berger.

INTREBARE:

Ce amănunte mai puteți da în legătură cu acest caz?

RĂSPUNS:

După cum a declarat Totu de la Baia Mare, în vederea activității de partid, Totu Alexandru, era împreună cu soția sa la Baia Mare, respectiv cu Kalman Fleiner, în prezent lucrând la Universitatea Politehnice.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cursant cu cuvânt și am constatat că corespunde în termeni de cele declarate de mine înștiințându-mă.

Geneviu Stăniș

Apochelator:

Stăniș Geneviu



Iscălitura,

lu dos nr. 3029

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul FULOP ACATIU, de profesie substituit de notar public, în prezent pensionar, născut la 5 Iunie 1887 în Uioara Raionul Aiud, fiul lui IOSEF și MARIA, cu ultimul domiciliu în Cluj Str. Flaturilor Nr. 15.-

Vineri 24 Octombrie 1952, București
Interogatoriul a început la ora 21,
" s'a terminat la " 22,45.-

Intrebare:

Când ai fost d-ta arestat?

Răspuns:

Am fost arestat la Cluj la 17 Aprilie 1951.-

Intrebare:

Pentru ce ai fost d-ta arestat?

Răspuns:

Am fost arestat pentru ca să execut pedeapsa de un an închisoare pentru fals în acte publice.-

Intrebare:

În ce a constat falsul în acte publice făcut de D-ta?

Răspuns:

În toamna anului 1948 s'a prezentat la mine soția ofițerului de Securitate WEISS ERNEST, care mi-a spus că fratele soțului ei, HUGO, care fugise din țară în anul 1947 luna Dec. a scris din Paris și-i roagă să le procure un act în care să se dovedească că a fost agricultor sau morticultor în R.P.R. Ea a venit la mine încă din Luna Iulie 1948 cu acest caz.- Eu am ezitat dar ea mi-a spus că am mai ajutat pe HUGO și în timpul persecuției din partea autorităților hortiste, deoarece era evreu, deasemeni mi-a spus că acest act îi trebuie lui HUGO WEISS ca să poată obține viza de plecare din Paris în Canada unde merge să facă propagandă pentru P.C.R.-

Eu știam că actul cerut de ea nu se poate elibera legal deoarece HUGO nu fusese niciodată agricultor sau morticultor ci fusese comerciant.

ss/Fulop Acațiu.-

///.

303

Când a venit la mine soția lui WEIS ERNEST mi-a arătat și o scrisoare venită de la HUGO WEIS în care scria ca să vină la mine și să-mi ceară să-i falsific certificatul respectiv.-

Până la urmă am acceptat și am făcut unul ca și original, dar n'am avut sigil și am mers la un tipograf patron din Str. Molotov, care în prezent cred că se află la Cluj sau a plecat în Palestina, și am pus ștampila, fără ca aceasta să poată observa.- Eu am spus și lui soția lui WEIS HUGO despre faptul că n'am ștampilă și ea mi-a dat 5000 lei să plătesc celui care îmi va aplica ștampila pe acest act și i-am oprit eu.

Actul odată confecționat l-am predat ei și împreună cu o scrisoare scrisă de ea și câteva rânduri scrise de bărbatul ei într'o scrisoare recomandată le-a pus la poștă.-

La poștă acest act a fost descoperit și am fost chemat la Miliție, cercetat și trimis în judecată.-

Intrebare:

Cu WEIS S ERNEST ai vorbit vreodată despre acest act?

Răspuns:

Nu am vorbit niciodată cu el ci numai cu soția lui.-

Intrebare:

D-ta ai primit vreo scrisoare de la HUGO WEIS?

Răspuns:

Nu am primit niciodată.-

Intrebare:

La tribunal ai declarat în alt fel, pentru ce, deasemeni la Miliție?

Răspuns:

La Miliție anchetatorul mi-a spus că n'am voie să pomenesc numele lui WEISS sau al soției lui, toată cercetarea a fost influențată de WEIS ERNEST și astfel că procesul meu s'a judecat fără ca să fie și ei citați.-

După ce am cetit prezentul proces verbal de interogatori cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întru totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez propriu.-

ss/Filop Acațiu

Lt. de Securitate

Enoiu Gheorghe.-

BN/5/ex.

3011

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat pe Filap Anelie de propria substatul de unora publice
in prezent pensionar, nascut la 5 Iunie 1887 in localitatea Racomul scud
fiul lui Ionel si Maria in ultimul domiciliu in Cluj Str. Flautului nr. 11
(Date de stare civila, ultimul domiciliu)

Vineri 24 Octombrie 1952

Oraşul Bucuresti

Interogatorul a inceput la ora 11 si 10 minute

s'a terminat la "12 si 45"

Intrebare: Cand ai fost arestat? ~~la 17 Aprilie 1951~~
Raspuns: Am fost arestat la Cluj la 17 Aprilie
1951.

Intrebare: Pentru ce ai fost arestat?

Raspuns: Am fost arestat pentru ca mi s-a prezentat
petrazon de sur sau inchiisoare pentru fals in
acta publice.

Intrebare: In ce a constet falsul in acta publice
pe care te diti?

Raspuns: In toamna anului 1948 s-a prezentat
la mine o persoana numita de securitate Weiss Ernest,
care mi-a spus ca fratele sotului ei, Hugo, care
fugise din tara in anul 1947 luna decembrie, a sosit
in Paris si i s-a raspuns ca el are un teren in
si se dandese sa a fost agricultor sau
horticultor in R.D.A. Ea a venit la mine in
decembrie 1948 cu o scrisoare. Eu am ezitat
dar ea mi-a spus ca are mari ajutati pe Hugo

Semnatura.

[Handwritten signature]

Urmare: si in timpul persecutiei din partea autoritatilor
hoiziste, darca era coreu, deslușeni mi-a spus
ca un act in trebur lui Hug Weiss ca sa plate-
plate vine de plecom din Paris in casa sa
unde merge sa faca propaganda pentru P.C.R.

Am scris sa actul este de la un se parte
alibera legel darca Hugo nu fusese niciodata
agricultor sau horticultor si fusese comerciant.

Cand a venit la mine s'nta lui Weiss Ernest
mi-a dat si o scrisoare venita de la Hugo Weiss
in care scria ca si s'nta la mine si mi-a dat
si-i folosie autentificatul respectiv.

Daia la mine am acceptat si am facut
scutul ca si original. Dar nu am avut sigil si
am scris la un tipograf patrou dai in delator
care in prezent cand ca se afla la Cluj sau
a plecat in Galatina si am pus stampile
foni ca asta si parte abseura. In am spus
si lui s'nta lui Weiss Hugo despre faptul
ca nu am stampile si ca mi-a dat 500 lei
sa platesc scutul care s'nta in aplica
stampile pe act pe care i-am spus eu.

Actul abate inspectat l-am pedat si
si in prima cu o scrisoare s'nta de la si
cand r'nduie s'nta de barbatul cu inu 10
scrisoare recomandata le-a pus la parte.

La parte sunt act a fost recuperat si am
fost elușat la militie, auștat si l'nta si
judiciali.

Intrebare la Weiss Ernest in v'rbu modata
despre acest act?

R'nduie: Nu am v'rbu niciodata cu el

Sempătura,

Stănișcu

Urmare: si numele ce este a lui.

305

Juribon A. a ai prout vrs scuzon dela
Hug Weiss ?

Rospens, lui am prout niciodata.

Juribon la tribunal ai declarat in alt fel,
pentru ce, deocumeni la stulike ?

Rospens: la stulike anchetatorul mi-a spus
ca n'are val sa se prouese numele lui Weiss
sau al tatei lui inata unctona a fost influentata de
Weiss & nu stiu ce prouese meu. s'a judicat
fara ca eu fie si ei si tate.

Dupa ce am citit prezentul proces verbal
de interogatoriu prout cu urant si am constat
ca corespunde intrutal cu cele declarate de
mine, duster si duster papir.

Inchisator
si de curatitate


Sting 04/2

Semnatura,

✓ 3/10/6

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Martorul FULOP ACATIU, născut la 5 Iunie 1887 în Uioara, fiul lui IOSIF și MARIA, muncitor recalificat la "Victoria" (pensionar), cu ultimul domiciliu în Cluj Str. Aurel Popovici No.6.

7 Septembrie 1953- Cluj

Interogatoriul a început la ora

" s'a terminat la ora

Intrebare :

Dta si cerut să fii interogat în legătură cu declarația pe care ai dat-o la data de 1 Septembrie 1953.

Arată Dta în mod concret pentru ce ai cerut să fii interogat ?

Răspuns :

În interogatoriul din 1 Septembrie a.c. am fost întrebat - de câte ori am fost interogat și unde în legătură cu IACOB ALEX. în afară de C.C. al P.M.R. Eu am declarat că am fost interogat de 3 ori la București în Palatul Justiției a R.P.R.-ului - de organele Comitetului Central.

După ce am fost interogat la 1.IX.1953 m'am gândit foarte mult despre această problemă și părerea mea este că de două ori am fost interogat de un individ care este interesat de persoana lui IACOB ALEXANDRU și nici decum nu este din partea Comitetului Central.

Lucrurile s'au desfășurat astfel;

În anul 1952 luna Decembrie când mă găseam la Spitalul "Văcărești" din București s'a prezentat la mine un militar în uniformă și mi-a spus că el trebuie să mă conducă pe mine la Tov.Procuror General. Aceasta s'a întâmplat la data de 26 Decembrie 1952. Împreună cu militarul care a venit după mine am plecat până la Palatul Justiției.

.//.

307

Mi s'a părut suspect că militarul nu m'a condus pe mine la poarta principală ci la o poartă din dosul clădirii.

După ce am intrat el m'a condus la etajul II. Tiu să declar că nu la scara principală, ci la o scară îngustă care nu prea era folosită. De aici am sosit la un coridor principal unde s'au găsit mai multe persoane, de unde m'a condus la un birou, cred că la et.II și care avea geamuri spre stradă.

Lângă ușe se găsea un divan mai mic unde am ocupat loc și am așteptat singur cca.3- 4 minute, după care a intrat un individ bine îmbrăcat în haină civilă, de statură mijlocie, cu o etate de cca.50 ani, mai gras și purta ochelari negrii cu sticlă neagră. El m'a întrebat dacă eu sunt Dr.FULOP, după ce i-am răspuns că da, el a început să discute cu mine diferite probleme neinteresante.

Dintr'odată m'a întrebat dacă cunosc trecutul lui IACOB ALEXANDRU. Eu i-am răspuns categoric că nu, întrebându-pe el în ce calitate pune el întrebări mie. El nu mi-a răspuns nimic.

După discuția arătată mai sus el a început să-mi dovedească mie, cu exemple concrete că eu cunosc pe IACOB ALEXANDRU. El mi-a arătat că eu am întreținut legături apropiate și cu IOZSA BELA și că trebuie să cunosc pe IACOB. A vorbit mult și despre Procesul dela Someșeni după care mi-a pus o întrebare încuiătoare la care am fost forțat să-i recunosc că am cunoscut pe IACOB. Despre legăturile mele cu IACOB ALEXANDRU nu i-am vorbit nimic- deoarece mi-am luat angajamentul în fața C.C. P-M.R. că nu voi divulga nici-un cuvânt în legătură cu cele cunoscute de mine despre IACOB.

I-am menționat că într'adevăr cunosc pe IACOB ALEX. dar numai dela data de - luna Octomvrie 1944 - și că l-am cunoscut într'o pivniță unde am fost ascuns, să nu fiu prins de Gestapou.

In timpul discuției individul respectiv de mai multe ori m'a rugat să spun ce cunosc despre IACOB ALEXANDRU. Văzând că nu obține nici-un rezultat cu mine mi-a dat mâna și a plecat afară cam supărat. Eu am eșit singur din Palatul Justiției la aceeaș scară unde am intrat și am plecat înapoi la Spital.

././.

308

A doua oară am fost chemat la individul respectiv la data de 3 Ianuarie 1954, tot de un militar în împrejurările arătate mai sus.

Tot în camera respectivă am așteptat pe el câteva minute. Când a intrat mi-a dat mâna și m'a întrebat dacă m'am răzgândit sau nu și dacă stau la dispoziția lui. Eu i-am spus că nu m'am răzgândit și că susțin cele spuse la prima discuție.

Când a văzut că eu nu vreau să spun nimic a început să-mi ofere multe avantajii, funcții mari cu salariu frumos și așa mai departe. I-am arătat că eu nu am nevoie de nici-un fel de serviciu, posturi și așa mai departe.

A devenit nervos, pierzând și culcarea feței și încă odată a mai încercat să scoată ceva din mine prin constrângere. Mi-a arătat că băiatul și soția mea au o cerere de îndreptare depusă la Curtea de Casație și dacă eu vreau ca acest certificat să fie vizat favorabil atunci eu să-i dau informațiile cerute despre IACOB. Eu am refuzat categoric cu totul că am știut despre existența cererii de îndreptare.

Nici acum nu știu de unde a aflat cererea noastră și cum a ajuns în mâna individului despre care vorbesc. În orice caz el mi-a arătat în mod amănunțit despre ce probleme era vorba și a avut dreptate. A mai arătat că Consilierii Curții au avut păreri diferite și au avut contradicții cu asesorii. A cunoscut atât numele soției mele cât și al băiatului (FULOP ANA - FIULOP ACATIU).

Tiu să menționez că individul la care am fost chemat a mai încercat să scoată tot ce cunosc despre IACOB, înainte de a-mi arăta problema cu cererea, spunând că el este ; Procurorul țării și poate să facă servicii pentru mine. Tot atunci m'a amenințat spunând că el are posibilitate să facă și rău pentru mine. Cerererea a fost respinsă- încă în luna Ianuarie.

A treia oară am fost chemat în Palatul Justiției de un tovarăș unde am stat de vorbă cu o tovarășe dela C.C. P.M.R. Menționez că am stat de vorbă cu tovarășa într'o cameră mai mare decât cele menționate mai sus la Et. II sau III. Sunt convins că a fost din partea C.C. P.M.R. deoarece a venit cu un dosar în care au fost declarațiile mele anterioare, despre IACOB ALEXANDRU.

././.

Cu această tovarăşe am discutat în mod deschis despre toată problema lui IACOB, iar după aceea i-am dat o declaraţie în care am arătat că susţin declaraţiile anterioare.

Intrebare ;

Mai ai ceva de declarat Dta ?

Răspuns;

Eu recunosc persoana respectivă cu care am discutat de 2 ori numai în cazul dacă vorbesc cu el şi dacă o să poarte iarăş ochelari.

Mai ţiu să arăt în legătură cu IACOB ALEXANDRU- următoarele ;

În anul 1946, numitul STOESSEL mia cerut ca să anunţ pe IACOB despre unele probleme, dar nu-mi amintesc precis despre ce era vorba.

Eu nu am anunţat pe IACOB pentru faptul că am uitat.

După câteva luni de zile iarăş ne-am întâlnit cu STOESSEL în faţa sediului Reg. P.M.R. Atunci STOESSEL mi-a spus ca să nu mai urgentez problema cu IACOB deoarece totul este aranjat, ci au înţeles în felul următor; aurul rămâne la IACOB ALEXANDRU, iar în schimb IACOB va ajuta pe STOESSEL să plece în Palestina, așa cum s'a întâmplat în realitate.

STOESSEL a crezut că eu cunosc problema aurului şi mi-a arătat cele menţionate mai sus cu încredere.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi după ce am constatat că întru totul corespunde cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez propriu nesilit de nimeni.

SLT. DE SECURITATE
Anchetator Prim

ss. FULOP ACATIU

Nagy Iosif

3 ex./E.M.

210

Proces-Verbal de interogatoriu

Interogatul ~~Armand~~ ^{Armand} FULORA-ACATIU născut la 5 Iunie 1907 în Uioara, fiul
lui Ion și Maria, născut în localitatea "Victoria" (peninsular)
cu ultimul domiciliu în Cluj Str. Aurel Popovici Nr. 8.
(Data de stare civilă, ultimul domiciliu)

7 Septembrie 1953

Orașul Cluj

Interogatoriul a început la ora _____ și min.
" s'a terminat " "

Intrebare: Șta ai cerut să fi interogată în legătură
cu declarațiile pe care ai dat la data de 1. Septembrie
1953. Arată Șta în mod concret pentru ce ai ce-
rut să fi interogată?

Răspuns: În interogatoriul din 1. Septembrie a.c.
am fost interogată - de câte ori am fost interro-
gată și unde în legătură cu IACOB-ALEXANDRU
în afara de c.c. al. P. L. R. Eu am declarat
că am fost interogată de 3 ori la București în
Salatul Justiției al R.P.R.ului - de organele
comitetului Central.

După ce am fost interogată
la 1. IX. 1953 nu am gândit foarte mult despre
această problemă și părerea mea este
că de două ori am fost interogată de un
individ care este interesat de persoana lui
Iacob Alexandru și nici de cum nu este
în partea comitetului Central.

Armand

Iscălitura.

Umare: Lucrurile s-au desfășurat astfel.

În anul 1952 luna Decembrie când
ne găseam la fontalul "Văcărești" din București
s'a prezentat la mine un militar în
uniformă și mi-a spus că el trebuie să
conducă pe mine la tot. Putem veni.
Asta s'a întâmplat la data de 26. Decembrie
1952. După ce cu militarul care a
venit după mine am plecat până la
Palatul Justiției. Mi-a fost suspect că
militarul n'a condus pe mine la por-
ta principală ci la o parte din dosul
clădirii. După ce am intrat el mi'a
condus (aprox) la etajul II. Mi s'a declarat că
eu la scara principală, ci la o scară
cu uși care eu prea era flosilă.

De aici am sosit la un coridor princi-
pal unde s'au găsit mai multe peror-
ană, de unde mi'a condus la un birou,
cred că la etajul II și care avea geamuri
pe stradă.

Lângă ușa s'a găsit un birou
mai mic unde am ocupat loc și am
așteptat singur cca. 30 minute, după care
a intrat un individ bine îmbrăcat în haine
civilă, de statură mijlocie, cu o etate de
cca 50 ani, mai gras și purta ochelari
negri cu sticlă neagră. El mi'a între-
bat dacă eu sunt dr. Filip. După ce i-am
răspuns că da, el a început să discute
cu mine diferite probleme neinteresante.

Întrebată mi'a întrebat

Ștefan
Iscălitura,

Urmas: Dacă curtor trecutul lui IACOB ALEXAN-
DRU. Eu i-am răspuns categoric că nu,
întrebându-i pe el în ce calitate are
pune el întrebări mine. El nu mi-a răs-
pus nimic.

Supă discutia arătate mai
sus el a început să îndrepteze mine, cu
exemple concrete că eu curtor pe Iacob
Alexandru. El mi-a arătat că eu
am întretinut legături apropiate cu IOZSA
BELA și că trebuie să curtor pe Iacob. A
vorbit mult și despre Procesul de la Suresse
supă care mi-a pus o întrebare incuivitoare
la care am fost forțat să-i recunosc că
am curdent pe Iacob. Despre legătura
mele cu Iacob Alexandru eu i-am
vorbit nimic - deoarece am luat
angajamentul în fata C.C. P.L.R. că
nu voi divulga nimic nu am avut în
legătura cu cele curdute de mine
despre Iacob.

I-am menționat că în trade-
vii curtor pe Iacob Alexandru, dar
numai de la data de - luna Octombrie
1944 - și că l-am curdent într-o pișină
unde am fost acuzat, să nu fiu prieten de
Gestapo.

În timpul discuției individul res-
pectiv de mai multe ori mi-a spus
să spun ce curtor despre Iacob Alexandru.
Văzând că nu obține nimic un rezul-
tat eu mine mi-a dat mâna și a ple-

Trujillo

Signature

Urmare: cat afara in cam suprat. Eu am
ent singur in Palatul Justitiei la acea
scara unde am intrat si am plecat
napoi la spital.

A doua oara am fost chemat
la individul respectiv la data de 3 Ianuarie
1953, tot de un militar in impregnarea
avatale mai sus.

Tot in camera respectiva am
acceptat pe cateva minute. Cand a intrat
mi-a dat mana si mi-a intins dar
am rezandit sau nu si dar stau la
dispozitia lui. Eu i-am spus ca nu m-am
rezandit si ca sustin cele spuse la
prima discutie.

Cand a vazut ca eu nu
vrea sa spun nimic a incercat sa
ofera anumite avantaje, functii mai cu
salarii frumoase si asa mai departe. I-am
aratat ca eu nu am nevoie nici un
fel de serviciu, posturi si asa mai departe.

A revenit vorba pierzand si
cursarea folii si incandata a mai recreat
sa roata ceva din mine prin constrangere.
Mi-a aratat ca iniatul si stia mea
au o cerere de indreptare depusa la
Curtea de casatie si daca eu vreau ca acest
certificat sa fie vizat favorabil atunci
eu sa-l dau informatiile cerute despre
fapt. Eu am refuzat categoric cu
titul ca am stit despre existenta
cererii de indreptare.

Ilie Albu

Semnatura,

212

Urmas: Nici acum nu stiu de unde a
aflat cererea noastra si cum a ajuns in
mana individului despre care vorbesc. In vi
ce caz el mi-a aratat in mod amanuntit
despre ce problema era vorba si a avut dreptate.
Si mai arata ca comitii Curtii au avut
pareri diferite si au avut contradictii cu asessorii.
Si cunosc atat numele sotiei mele cat si
al Văcăbului (Filipina - Filip Acatu)

În să menționez că individul
la care am fost chemat a mai încercat
să știe tot ce cunosc despre Tache, ma-
rită și să-mi arate problema cu cererea,
spunând că el este. Procurorul tău și
poate să facă serviciu pentru mine. Făc
atunci și mi-a amănuntit spunând că
el are posibilitate să facă și vreau pentru
mine. Cererea a fost respinsă - încă
în luna Ianuarie.

A treia oară am fost chemat
în Palatul Justiției de un tovarăș unde am
stat de vorba cu o tovarășă Jela c.c.P.L.R.
Menționez că am stat de vorba cu tova-
rășă în această cauză mai mare decât
cele menționate mai sus la pt. II sau III.

Sunt convins că a fost din partea c.c.P.L.R.
deoarece a venit cu un doar în care
am fost declarată în mod anterioară
despre Tache Alexandru. Cu această tova-
rășă am discutat în mod detaliat despre
toate problema lui Tache și după aceea
i-am dat o declarație în care am am-

Stănișcu

Semnătura.

Urmare: tal ca sustin declaratiile autentice.

Intrebare: Hai sa ceva de declarat sa

Raspuns: Eu recunosc personala respecti-
va cu care am discutat de 1 ori numai
in cazul daca vorbesc cu el si daca a sa
poarta iara schelarii

Hai tu sa arat in legatura
cu Jacobo Alessandro - urmatoarele:

In anul 1946 munitul Stoenel
mi-a cerut ca sa amint pe Jacobo despre
multe probleme, dar nu mi permitre precis
despre ce era vorba.

Eu nu am amintat pe
Jacobo pentru faptul ca am uitat.

Dupa cativa luni de

zile iara se-am intalnit cu Stoenel
in fata sediului Rep. (R.P.) F. L. R. Minciu
Stoenel mi-a spus ca sa nu mai
urgentez problema cu Jacobo deoarece totul
este aranjat, si am inteles in felul urma-
tor: anul ramas la Jacobo Alessandro
iar in schimb Jacobo va ajuta pe Stoenel
sa plece in Palestina, asa cum sa intamp-
nal in realitate.

Stoenel a crezut ca eu cunosc
probleme arabe, arabului si mi-a aratat
cele mentiunate mai sus cu incredere.

Acest F. L. de T. a fost cutil de
mine curant cu odata si dupa ce am consta-
tat ca intin totul corespunde cu cele decla-
rate de mine, il propun si semnez prop-
rui nesilit de mine.

St. de Securitate
Anchelator priu



Semnatura,
[Handwritten signature]

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat al FVLOP-ACAJIU născut la 5 Iunie 1907 în
Oltenița, Reg. Cluj, fiul lui Mihail și Maria, de profesie funcționar
cu ultimul domiciliu în Cluj Ști. Aurel Popovici Nr. 8
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

16. Octombrie 1959

Orășul Cluj

Interogatoriul a început la ora 8 și min. 00
" s'a terminat " " 12 " " 00

Intrebare: Prin anchetei probleme, pentru care
ai cerut să fi anchetat?

Răspuns: Până în prezent am fost anchetat de
mai multe ori în legătură cu JACOB-ALEXANDRU,
și am fost interbat despre persoanele de care am
mai fost anchetat despre Jacob Alexandru.

Eu mă declar că în anul 1949-1950
la începutul anului 1950 am fost anchetat despre
Jacob Alexandru de către KELETI-ALEXANDRU.
El atunci avea gradul de Lt. colonel și
funcționa la Direcție Generală a Poliției din
București.

Tutălă și am fost aruncat la locu-
rile mea de detectivul PACTI ca să prezint
la birou lui Keleti din Ști. Audieri București
pentru faptul că urea și stea de verit' cu
mine. (Datele se țin în Cluj Ști. Audieri București)
Tot în aceeași împrejurare) nu am

Iscălitura,
[Signature]

Urmare: prezentat la Keleti, care mi-a aratat si
ste cine sunt eu si mi-a cerut sa nu vorbesc
cu nimeni despre cele discutate cu el. El mi-a
aratat o delegatie prin care a dovedit ca a
fost trimis de C.C. P.L.R.

In timp de doua zile am
fost interogat de el despre Jacob Alexandru
in unul foarte amănunțit. Tot atunci am
fost interogat si despre sora lui Jacob (Farkas
Lagdalena)

Cele declarate au fost valute la
masina de scris de mine, la masina lui
Keleti - dar numai un singur exemplar.
Am dat o declaratie despre Jacob pe baza
celor intrebate de Keleti. Tot in asa fel
am dat o declaratie si despre Farkas
Lagdalena. După ce am declarat cele intre-
bate de Keleti, am dat o declaratie din
bruma vrie in care am aratat activitatea
la in unul amănunțit. Am dat aceasta
declaratie deoarece intrebante puse de Keleti
nu au cuprins toate problemele.

Dupa o zi si luni am fost de-
clarat in Bucuresti si au verificat daca
eu am semnat sau nu declaratiile lu-
ate de Keleti si daca Keleti a scatat in
fata mea declaratiile.

Imi sa mentionez ca Keleti
era imbracat in uniforma de lupta
cu gradul de lt. colonel. A doua zi
dupa terminarea interogatoriului - seara
i-am condus pe Keleti prin la gara - cand

Urmare: el a plecat în București.

28/1

După ce am citit prezentul
P.V. de 9 cuvânt cu cuvânt și am constatat
că întru totul corespunde cu cele declarate
de mine, îl motivez și revinez propriu:

lt. de Securitate

Inchietator prin

N754-1051E



[Handwritten signature]

215

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

24 iunie 1954.

Orașul Cluj,

Interogatoriul a început la ora 10,40. Interogatoriul s-a terminat la ora 13.

YEu, Lt.de Securitate NAGY WILHEIM, am interogat în calitate de anchetator pe martora FRID HATO, născută la 12 noiembrie 1910, fiica lui CIGLER IOAN și PAL MARIA, com. Teaca Jud. Mureș, de cetățenie română, și naționalitate maghiară, fără partid, studii; 5 cl.primare-1922 Teaca, casnică, cu ultimul domiciliu în Cluj Str.Dobrogeanu Gherea No.21, căsătorită cu FRID SAMOILIA, în etate de 46 ani, funcționar- copii ANA de 13 ani și GHEORGHE de 8 ani, sunt elev.Părinții înainte de 23 august 1944 nu a avut nici-un fel de avere , în prezent o casă de locuit. Nu a participat în nici-un partid politic. A participat la alegeri.Nu am fost decorată. Nu am fost în străinătate. Nu am fost condamnată.

Intrebare; Cunoaște-ți o persoană cu numele de IACOB ALEXANDRU?

Răspuns; Da, cunosc o persoană cu numele de IACOB ALEXANDRU din 1944- septembrie .

Intrebare; Ce legături ați avut cu IACOB ALEXANDRU din septembrie 1944?

Răspuns; În septembrie 1944 a venit la mine IACOB ALEXANDRU și s-a interesat de soțul meu care în acel timp a fost deportat. Văzînd că eu mă uit la el cu neîncredere, el mi-a spus că și el a fost cu noi la o excursie prin 1938. Intr-adevăr atunci mi-am adus aminte de el. Atunci IACOB ALEX. mi-a spus că pe el la trimis la mine cineva care va veni seara zilei respective la mine în vizită. Intr-adevăr seara IACOB ALEXANDRU s-a reîntors împreună cu Dr.IOSEPOVICI REGHINA, pe care îl cunoșteam și cu care am fost în relații foarte bune. IOSIPOVICI REGHINA mi-a spus că scopul vizitei ei este de a mă ruga să-i dau o cheie dela o cameră a mea întrucît să nu circule în oraș în zadar pentru să nu fie descoperiți de autoritățile hertiste ci să meargă la ora fixată la întîlniri pe linia mișcări. Eu imediat i-am predat o cheie dela o cameră a mea, după care eu am plecat la țară

unde de fapt, locuiam în acel timp cu copilul meu și veneam rar în Cluj.

Înainte de plecarea mea eu l-am întrebat pe IACOB ALEX. dacă am nevoie de bijuterii pentru scopul mișcării, la răspunsul lui afirmativ eu i-am spus că voi preda lor unele bijuterii, însă întrucât eu mă grăbeam să plec la țară i-am fixat un loc unde voi pune bijuteriile respective pe care ei ziua următoare și au primit. Bijuteriile se compunea din câteva inele cu piatră de briliant și cercei tot cu pitere de briliant.

Întrebare; De unde ați avut Dvs. bijuteriile suszătate ?

Răspuns; Cumnata mea LEB OLGA, a lucrat timp de 18 sau 20 ani la STOSSEL IOSIF care a avut o prăvălie de bijuterie, iar în 1944 luna aprilie-mai, STOSSEL i-a predat cunodatei mele două casete de bijuterii cu scopul ca să le ascundă, iar după război să le restituie.

Cumnata mea aceste casete cu bijuterii a dus la noi și ne-a rugat ca să le ascundem, iar când vom fi eliberați aceste bijuterii nu vor fi restituite lui STOSSEL, ci vor fi predate Partidului Comunist.

Întrebare; Ce ați făcut cu aceste bijuterii?

Răspuns; Bijuteriile aduse de LEB OLGA, noi le-am ascuns în trei , lăcute special pentru acest scop. Iar în septembrie 1944 am scos din aceste bijuterii cele arătate mai sus și le-am predat lui IACOB ALEXANDRU fără să arăt de unde le am.

După eliberarea Clujului, fiul lui STOSSEL s-a reintors din deportare și s-a prezentat la mine pentru bijuteriile lăsate la mine în păstrare de către LEB OLGA. Eu i-am arătat că bijuteriile a fost ascunse de soțul meu și eu nu am cunoștința despre ei, așa că să aștepte până când soțul se va reintoarce din deportare. Văzînd însă că fiul lui STOSSEL cerea tot mai insistent restituirea bijuteriilor amenințîndu-mă și cu pușcărie m-am dus la IACOB ALEXANDRU la Partid și i-am spus la cunoștința existența bijuteriilor lui STOSSEL și am rugat-o să preia aceste bijuterii pentru partid. IACOB ALEXANDRU imediat a luat o mașină cu care am plecat la mama mea unde au fost ascunse aceste bijuterii. De la mama mea am luat cele trei în care au fost ascunse bijuteriile și le-am dus la sediul Partidului unde am deslăcut și am scos din ei bijuteriile. După ce bijuteriile au fost scoase IACOB ALEXANDRU, mi-a spus că față de STOSSEL să mențin aceeași poziție aici- ca eu nu știu unde sunt ascunse bijuteriile respective.

Tiu să menționez că după ce STOSSEL IOSIF s-a reintors din deportare a cerut și el restituirea bijuteriilor, însă între timp s-a reintors și soțul meu care a primit instrucțiuni de la IACOB ALEX. ca să spună lui STOSSEL că el a predat aceste bijuterii încă atunci înainte de a fi deportat lui IOSEPOVICI REGHINA și nu mai cunoaște nimic despre scarta bijuteriilor.

Intrebare; Cine a mai fost de față când IACOB ALEX. va preluat bijuteriile lui STOSSEL?

Răspuns; In acel timp nu a fost nimeni în afară de noi de față, însă când eu deja plecasem am auzit că IACOB ALEX. a spus lui POP MISU, activist în acel timp, ca să controleze respective, dacă nu cumva a mai rămas binjuterii acolo. POP MISU, în prezent este în București.

Intrebare; Ce bijuterii continea caselepe primite dela LEB OLGA?

Răspuns; Precis nu-mi aduc aminte de conținutul casetelor însă ltiu că a fost foarte multe lăncișoare de aur, casuri de diferite mărci, inele de aur cu pietre de brilliant, cercei, verighete, brățări, tabachere din aur și multe pietre de brilliant.

Intrebare; Dacă bijuteriile primite dela LEB OLGA, au fost complet predate lui IACOB ALEXANDRU?

Răspuns; In afară de un lăncișor de aur a fost bijuteriile complet așa cum am primit dela LEB OLGA, predate lui IACOB ALEXANDRU așa cum am arătat mai sus.

Intrebare; Cine mai are cunoștință despre faptul că bijuteriile sus arătate au fost predate lui IACOB ALEXANDRU,

Răspuns; Despre acest lucru are cunoștință soțul meu FRID SAMOLLA, IOSEPOVICI REGHINA, TOT IMRE, care in anul 1944 a locuit la mine și care a cunoscut istoricul bijuteriilor de la mine și care a avut aceeaș părere ca aceste bijuterii să fie predate partidului. In prezent susnumitul este în București, profesor la oarecare Facultate.

Intrebare; Ce mai cunoaște-ți Dvs. în legătură cu bijuteriile de mai sus ?

Răspuns; După ce am predat bijuteriile lui IACOB ALEX. nu mai am nici o cunoștință despre soarta lor.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvint cu cuvint și am constatat că întocmai corespunde cu cele declarate de mine susțin și semnez.

Anchetator,

ss.FRID KATO

Lt.Nagy Wilhelm

1 ex./E.M.

Proces-Verbal de Interogatoriu

24 Iunie 1954 Orașul Cluj
Interogatoriul a început la ora 10 și 40 minute. Interogatoriul s'a terminat la ora 13 și minute.

Eu: Lt de securitate Dragă Vilhel
am interogat în calitate de anchetator pe următorul

1. Numele Fiol
2. Prenumele Kato
3. Anul, luna și ziua nașterii 12 Noembrie 1910
4. Numele părinților Cigler Ioan și Pal Maria
5. Locul nașterii Com. Teaca județul Mureș
6. Cetățenia Română
7. Naționalitatea Maghiar
8. Apartenența politică fără partid din ce an
9. Studii 5 clase primare 1922 Teaca
(când, unde și ce școală a absolvit)
10. Profesia Carniță
11. Ultimul loc de muncă și funcția

12. Ultimul domiciliu Cluj Str. Dobroyem Ghera 21.

13. Situația familială Casătorit cu Fiol Sarmoilă
(soția, copii, numele lor, vârsta lor, domiciliul și ocupația)

Su etate de 46 ani, funcționar. copii
Ana de 13 ani și Gheorghe de 8 ani
sunt elevi.

14. Originea socială Părinți tineri de 23 August
(averea părinților până la 23 August 1944 și în prezent)

1944 nu a avut nici un fel de avere în
prezent și casă de locuit.

15. Poziția socială

16. Activitatea politică până în 1947 Nu a activat în
(în ce partid politic a fost Participare în alegeri)

nici un partid politic. A participat
la alegeri.

Semnătura,

Fred Kato

17. Decorații, distincții și premii guvernamentale

Nu am fost
(înaltă de 21 August 1944)

18. În ce armată a făcut serviciu, grad, funcție

19. Dacă a fost prizonier

(unde și când)

20. Dacă a fost în străinătate, unde, când și în legătură cu ce

Nu a fost.

21. Dacă a fost judecat, când, din ce cauză, de cine și la ce pedepse a fost condamnat

Nu a fost

Intrebare:

cunoaste-ti o persoana cu numele de Iacob Alexandru?
Răspuns! *Da, cunosc o persoana cu numele de Iacob Alexandru din 1944 septembrie.*

Intrebare! *Ce legături a-ti avut cu Iacob Alexandru din septembrie 1944?*

Răspuns! *În septembrie 1944 a venit la mine Iacob Alexandru și s-a interesat de sotul meu care în acel timp a fost deportat. Văzând că eu mă uit la el cu neîncredere el mi-a spus că și el a fost cu noi la o excursie în iunie 1938. Într-adevăr atunci mi-am ordos scrisoarea de el. Atunci Iacob Alexandru mi-a spus că pe el a trimis la mine cineva*

Semnătura.

Friedl Hato

11

218

Urmas: care va veni seara zilei respectivei
la mine în vizită. Într-adevăr seara
Jacob Alexandru s-a reîntors înpreu-
mă ca Dr. Gusepovici Regina pe care
il cunoașteam și cu care am fost în
relații foarte bune. Gusepovici Regina
mă-a spus că scopul vizitei ei este
de a mă ruga, să-i dau o cheie
de la o camera a mea întucît să
nu circule în orași în jurul pentru
să nu fie descoperiți de autoritățile
hoștiste ei să meargă la ora fixată
la întâlnire pe linia misiunii. Eu im-
ediat i-am predat o cheie de la camera
să a mea, după care eu am plecat
la țara unde de fapt locuiesc în
acel timp cu ~~copii~~. copilul meu și
veneam rar în Chișinău.

Înainte de plecarea mea eu l-am
întrebat pe Jacob Alexandru dacă
am nevoie de bijutării pentru scopul
misiunii, la răspunsul lui afirma-
tiv eu i-am spus că voi presta lor
mele bijutării, tusa întucît eu mă
grăbeam să plec la țară i-am fixat
un loc unde voi pune bijutăriile
respective pe care ei jura următoarea
și au primit. Bijutăriile se compu-
neră din câteva mele cu pietre de
briliant și cercei tot cu pietre de briliant.
Întrebare: De unde ați avut două
bijutăriile susamintate?

Semnătura

Friedl Koto

Urmare: Raspuns: Cumnata mea Leb Olya a lucrat timp de 18 sau 20 ani la Hössel darif care a avut o prăvălie de bijuterii, iar în 1944 luna Aprilie dlui Hössel i-a predat cumnatei unele obiecte care te de bijuterii cu scopul ca să le ascundă iar după război să le restituie.

Cumnata mea aceste carate cu bijuterii a adus la noi și nea rugat ca să le ascundem iar când vom fi eliberați aceste bijuterii nu vor fi restituite lui Hössel ci vor fi puse date Partidului Comunist.

Intrebare: Ce a-ți făcut cu aceste bijuterii?

Raspuns: Bijuteriile duse de Leb Olya noi le-am ascuns în trei cutii mici făcute special pentru acest scop. Dar în septembrie 1944 am scos din aceste bijuterii cele arătate ~~de~~ ^{de} noi și le-am predat lui Jacob Alexander fără să aiăt de unde le-am.

După eliberarea Dejului fiul lui Hössel s-a întors din deportare și sa prezentat la mine pentru bijuteriile lăsate la mine în păstare de către Leb Olya. Eu i-am arătat că bijuteriile a fost ascunse de soțul meu și eu am avut cunoștința despre ei, așa că să aștepte până când soțul se va întoarce din deportare. Tăzind însă

Semnătura,

Friedrich

Urmas: ca fiul lui Stössel cerea tot mai
 insistent restituiră bijutiilor acce-
 munită de mână și cu pusecure
 m'au dus la Jacob Altaxodru la
 Partid și i-am adus la cunoștință
 existența bijutiilor lui Stössel și
 am refuzat să preia aceste bijutii
 pentru partid. Jacob Altaxodru
 imediat a luat o marșă cu
 care am plecat la marea mea
 unde am fost ascurse aceste biju-
 tii. De la marea mea am luat
 cele trei mături în care am fost
 ascurse bijutiile și le-am dus
 la sediul Partidului unde am
 desfăcut măturile și am scos
 din ei bijutiile. După ce biju-
 tiile au fost scuse Jacob Altaxo-
 dru mi-a spus că fata de Stössel
 să mențin aceeași poziție adică - că
 eu nu știu unde sunt ascurse
 bijutiile respective.

În să menționez că după ce Stössel
 Harif sa reîntors din deportare acerut
 și el restituiră bijutiilor, însă în
 timp sa reîntors și sotul meu care
 a primit instrucțiuni de la Jacob
 Altaxodru ca să spună lui Stössel
 că el a predat aceste bijutii în
 atunci invitate de a fi deportat
 lui Iarepovici Regina și un
 mori curdaste nimic despie soarta

Semnatura

Fred' Kato

Urmare: bijuteriilor.

Întrebare: Cine a mai fost de față
când Jacob Alexandru va proclama
bijuteriile lui Stăruel?

Răspuns: În acel timp nu a fost
nimic a face de noi de față, însă
când eu deja pleasem am auzit
că Jacob Alexandru a spus lui
Pop Mișu activist în acel timp, că
nu contine în matrițele respective
dacă nu cumva numai rămas biju-
tări în ei. Pop Mișu în prezent este
în București.

Întrebare: Ce bijuterii conțineau case-
tele primite de la (Lébb) Leb Olya?

Răspuns: Trebuie să-mi aduc aminte de
conținutul casetelor însă știu că a fost
foarte multe lucruri de aur, ceasuri
de diferite mărci, inele de aur cu pietre
de briliant, cercei, verighete, brățări, taba-
chere din aur și multe pietre de briliant.

Întrebare: Dacă bijuteriile primite de
la Leb Olya au fost complet preluate
lui Jacob Alexandru?

Răspuns: În afară de un lucruri de
aur a fost bijuteriile complet așa
cum am primit de la Leb Olya pre-
date lui Jacob Alexandru și sa cum
am vădit și mai sus.

Întrebare: Cine mai are cunoștință
despre faptul că bijuteriile sus amăn-
te au fost preluate lui Jacob Alexandru?

Semnătura

Friedrich

300

Urmare: Răspuns: Despre acest lucru are cunoștință solul meu Fiod Javvita, Goro-
povici Regina, tot mine care în anul
1944 m-am lăsat la mine și care am cunos-
cut istoricul bijuteriilor de la mine
și care m-au avut aceeași părere că
aceste bijuterii să fie predat parti-
dului. Prezent susmenitul este în
București, profesor la aceeași Facultate.
Murcheaie: Ce mai cunoșteați din
legătură cu bijuteriile de mai sus?
Răspuns: După ce am predat biju-
teriile lui Jacob Alexandru m-am mai
amintit o cunoștință despre acestea
lor.

După ce am citit prezentul proces
verbal de interogatoriu ce dădusem
credință și am constatat că în
toate mai corespunde cu cele de la
rădăcina de mine susțin și semnele.

Indicatul

de securitate



Friedrich

301

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

18 Iunie 1952, București
Interogatoriul a început la ora 12,45
" s'a terminat " 14,15

Eu, Lt. de Securitate ENOIU GHEORGHE, am interogat în calitate de anchetator prim pe martorul GROSSMAN FRIMA zisă COCA, născută la 18 Mai 1912 în București, cetățeană română de naționalitate evreică, sindicalistă din 1946, studii 4 clase primare în București, terminat în 1922, de profesie dactilografă, în prezent director adjunct la Ministerul Finanțelor, cu ultimul domiciliu în Tomas Masaryk Nr.24, divorțată, origina socială mic burgheză - părinții eu avut o casă de locuit în București cu două camere, decorată în 1949 cu Medalia Muncii, nu a fost în străinătate.-

Intrebare :

Ce servicii ai ocupat după 23 August 1944 ?

Răspuns :

În anul 1944, lucram la biroul de copiat acte IOST ABERMAN din București Str. Brezoianu Nr.24, acolo am lucrat din anul 1938 și până în anul 1946.-

În Februarie 1946, am lucrat ca secretară la arhitectul EUGEN BOTEZ din București, unde am lucrat până în August 1946, când m'am angajat ca secretară corespondentă la Dermata, unde am lucrat până în Iunie 1948 la naționalizare, când am fost transferată la Ministerul Industrii Direcția Pielăriei tot ca secretară, unde am stat până în Decembrie 1948, când am fost transferată la Centrala Pielăriei unde am stat până în Ianuarie 1952 tot ca secretară.-

În luna Ianuarie 1952, am fost numită în funcția de Director Adjunct în Direcția Administrativă din Ministerul de Finanțe de către fostul ministru adjunct IACOB ALEXANDRU :-

././.

sa/. GROSSMAN FRIMA

Intrebare :

Când ai cunoscut d-ta pe IACOB ALEXANDRU ?

302

Răspuns :

L-am cunoscut la DERMATA în anul 1946, când eu m'am angajat acolo.- El era coproprietar al fabricii DERMATA și venea pe la Centrala din București pe la Dir.General KLEIN ANDREI de pe atunci.-

Intrebare :

Care au fost relațiile d-tale cu IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns :

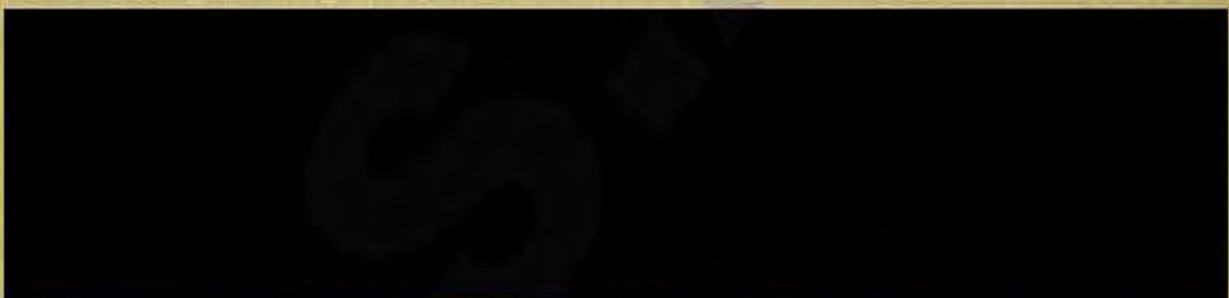
I-am predat câteva lecții de limba franceză prin anul 1947.-

Intrebare :

Dacă între d-ta și IACOB ALEXANDRU au mai existat și alte relații ?

Răspuns :

N'au mai existat.-



Intrebare :

Cum ai fost d-ta adusă în Ministerul de Finanțe și numită în funcția de director adjuncț ?

Răspuns :

Am fost adusă de IACOB ALEXANDRU și numită prin Cadre din ordinul lui.-

Intrebare :

Pe ce considerente se baza IACOB ALEXANDRU când te-au numit pe d-ta în funcția de director adjuncț ?

Răspuns :

El mă cunoștea din anul 1946-1948 când eu lucrasem la DERMATA, unde el era coproprietar și știa cum muncesc.- Înainte cu câțva timp de a fi numită, prin Noembrie sau Decembrie 1951 am fost chemată la telefon de el și mi-a spus dacă nu voesc să lucrez în Ministerul de Finanțe și mi-a spus să vii pe acolo și am mers la el.- IACOB ALEXANDRU a chemat pe directorul Cadrelor

ss/. GROSSMAN FRIMA

GHEJAN SAMOILA și i-a spus să-mi ia o autobiografie și după două luni de zile am fost transferată la Ministerul de Finanțe în funcția de Director Adjunct la Direcția Administrativă.- 323

Menționez că numitul KIBIN ANDREI, mi-a comunicat să merg la Ministerul de Finanțe, în ziua când m'am prezentat și mi-a spus că IACOB ALEXANDRU mi-a spus să facă aceasta.-

După ce am citit procesul-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întru totul cu cele declarate de mine, susțin și Semnez propriu, neclintit de nimeni.-

LT.DE SECURITATE,

ss/ GROSSMAN PRIMA

Enciu Gh.

SE/5 ex.

324

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Miercuri 18 Iunie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 12 și 45 minute. Interogatoriul s'a terminat la ora 14 și 15 minute.

Eu, Locotenent de securitate F NOIJA GHEORGHE
am interogat în calitate de martor

- (pe arestatul, reținutul, martorul)
1. Nume: Grossman
 2. Pronumele Ima, fiu Colu
 3. Anul, luna și ziua nașterii 18 mai 1912
 4. Locul nașterii București
 5. Cetățenia Română
 6. Naționalitatea evreie
 7. Apartenența politică Sindicalistă din ce an 1946
 8. Studii 4 clase primare în București în perioada 1921
când, unde și ce școală a absolvit.
 9. Profesia Doctorele
 10. Ultimul loc de muncă și funcția în prezent arestați alături de șef. Filialei
 11. Ultimul domiciliu Tomaz Hristov 42 B
 12. Situația familială Maritat

(soția, copii, numele lor, vârsta lor, domiciliul și ocupația)

13. Origina socială nu are bunuri datorate au avut
o casă de locuit în București în două camere
(averea părinților până la 23 August 1944 și în prezent)

14. Activitatea politică până în 1947

(în ce partide politice a fost. Participare în alegeri).

Îscălitura,
[Signature]

15. Decorații, distincții și premii guvernamentale la Dec. 1948 a fost
decorat cu Medalia Muncii
(înainte și după 23 August 1944)

16. În ce armată a făcut serviciu, grad, funcție _____

17. Dacă a fost prizonier _____
(unde și când)

18. Dacă a fost în străinătate, unde, când, și în legătură cu ce nu a fost

19. Dacă a participat în bande, în organizații contra-revoluționare _____

20. Dacă a fost judecat, când, din ce cauze, de cine și la ce pedepse a fost condamnat _____

Intrebare: La serviciu ai ocupat sta după 23 August
1944?

Răspuns: În anul 1934 lucram la biroul de
capitol al lui Iosif Heman din București. În
prezenta mea, odată am lucrat în
anul 1938 și până în anul 1946.

În februarie 1946 am lucrat ca secretar
la biroul lui Eugen Botof din București.
unde am lucrat până în August 1946,
scind m-am ocupat ca secretar cu
apendice la biroul unde am lucrat
până în June 1948 la naționalizarea
unde am fost transferat la birou.

Încălitura,
[Signature]

Urmare: Industria Dir. Belaruci la ³²⁵ la Securitate
unde am stat pana in Dec. 1948, cand
am fost transferat la Centrala Belaruci.
Unde am stat pana in Iunie 1952,
tot ca secretar.

In luna Iunie 1952 am fost numit
in functie de Director Adjunct din Dir.
Administrativa din Mica. Inainte de catre
fostul Ministru Adjunct Iosif Alexandru.

Intrebare: Cand ai ramas ste pe Iosif Alexandru?

Raspuns: L-am ramas la Securitate in anul
1946 cand eu m-am angajat acolo. El era
co-proprietar al fabricii de ciment si venea
pe la Centrala din Bucuresti pe la Dir. General
Alein hucsi se pe atunci.

Intrebare: Care au fost relatile tale cu
Iosif Alexandru?

Raspuns: I-am putut citi carti de la Mica
Frontiera prin anul 1947.

Intrebare: Dupa intoarea ta si Iosif Alexandru au
mai existat si alta relatie?

Raspuns: Nu au mai existat.

Intrebare: Cum ai fost ste abuzi in
Mica. Inainte si numit in functie de
Director Adjunct?

Raspuns: Am fost abuzat de Iosif Alexandru
si numit prin ordine din ordonul lui.

Intrebare: Plus se considera de boza

Urmare: Ioan Alexandru cand te-a sunat pe
sta in functie de Div. Adjunct 2

Raspuns: El m-a sunat din anul
1946-1948 cand eu lucram la Securitate
unde el era caprior si stia cum
muncesc. Inainte un catorva timp de a
pe vremea, prin noiembrie sau decembrie 1957
am fost chemata la telefon de el si
mi-a spus ca e un roscu sa lucrez
in birou de Securitate si mi-a spus sa
vin pe ocolosi saumers la el. Ioan Alexandru
a chemat pe Div. Colonelul Ileana Sovallu
si i-a spus sa-mi ia o autobiografie si
dupa doua luni de zile am fost transferata
la birou de Securitate in Functia de Div. Adjunct
la Div. Administrativa.

Intr-un caz si numarul Elena Andreea mi-a
comunicat si merge la birou de Securitate in
Lin cand eram prezentat si mi-a spus
sa vorbesc cu Alexandru si mi-a spus sa fac
aceasta.

Dupa ce am citit procesul verbal de
interrogatoriu privind pe suspect si am
constatat ca acușarea intru totul cu
cele declarate de mine sunt a sa sau
proprie neslita de mine.

Anchetator,







Observatie: Fiecare pagina a procesului verbal se iscălește de către areștat sau
martor, iar ultima pagina și de către anchetator,

386

Proces-Verbal de interogatoriu

arestat Martonul Grumberger Adalbert, născut la
22 Iunie 1913 în Nadudvar Ungaria, fiul lui Wilhelm și
Otilia, referent tehnic, domiciliu Cly și Horea Nr 5
(loc de stare civilă, ultimul domiciliu)

30 Septembrie 1953

Orasul

Cly

Interogatoriul a început la ora 11 și min.

s'a terminat 12 5

Intrebare: Sarai esti fost concentrat cu persoanele
1930-1941?

RĂSPUNS:

Am fost concentrat în 1940 la Careii Noi,
la Regimentul 7 Grăniceri, pe timp de 30 zile
din Iarnă până în Februarie. După 7 zile
3 batalioane au fost concentrate în comuna
Cherusea, unde am săpat tranșee, nu am
fost instruit, după 30 zile am fost eli-
berati, fiecare se elibera după împlinirea
acestui stagiu de 30 zile.

INTREBARE:

Cu cine ai mai fost concentrat?

RĂSPUNS:

Am fost concentrat cu Tor Marany Toz,
care lucra la U.T.A. Cly și Gan Nr 4,
el era la acta companiei. Cu Tor (Hercherics)
Jakatorics
după evocat, în prezent lucra la

Localitate
Grumberger

Urmare: functiomas la Alimentara Oradea, piata
1 Mai, Nr 9.

Alte persoane nu-mi amintesc cu care
am fost concentrat, dar cu unii mi-a aflat
si relatii mai apropiate. In debarcator am
fost 5 persoane, dar nu pot sa-mi reamini-
tesc pe niciunul.

INTREBARE:

Cu Felkete Gheorghe, cand ai fost con-
centrat?

RASPUNS:

Pe Felkete Gheorghe, il cunosc din Cluj,
insa nu stiu sa el sa fi fost concentrat
odata cu mine la Chereasa, cand l-am
cunoscut in 1946, fiindu-mi prezentat de
un prieten, nu mi-a spus sa el ma cu-
noaste sau sa mi-a fi refulat in timpul
concentrarii mele la Chereasa.

INTREBARE:

Da cu Takab Alexandra, ai fost con-
centrat?

RASPUNS:

Nu-mi amintesc sa fi fost concentrat
cu Takab Alexandra, l-am cunoscut
numai din pupite dupa anul 1944.

Dupa ce am citit prezentul proces verbal
de interogatoriu cuvant cu cuvant si am
constat ca corespund in totusi cu cele
declarate de mine sustin si scuz.

Decret
set



Iscaitura,
Spudberg

Obiect declarația lui Dr. HOMONAY HUGO.

327

PROCES VERBAL

19 Martie 1951, la Budapesta.-

Dr. HOMONAY HUGO

4.II.1915 - Budapesta.

Mama: HOMONAY ELLA

Tata: FREYER ALEXANDRU

căsătorit: (BERNARDI - HANGAY MARTA) 3 copii.

Budapesta II Sos. Verhelam nr. 18 A.

fost locotenent colonel

fără partid

nepedepsit.-

Sunt de origine socială burgheză, tatăl meu în timpul monarhiei a fost colonel. Am terminat liceul militar, iar în anul 1936 Școala Militară cu excepțional. Ca sublocotenent horticist am fost repartizat la artileria. În anul 1942 am ajuns la Școala de Război pe care în luna Martie 1949 am terminat-o cu succes, în gradul de căpitan de Stat Major. De la această dată am fost repartizat la Corpul IX din Cluj sub comanda lui BALNOKI VERES LUDOVIC, unde am făcut serviciu ca ofițer de Stat Major. La Cluj am îndeplinit serviciu până la 9 Oct. 1944 când am dezertat din armată. Despre cele dinaintea dezertării mele dau următoarea declarație:

În Cluj am stat la avocatul dr. WEISZ BELA (casa Uronia) până la începutul lunii Iulie 1944 când acesta împreună cu familia a fost ridicat și deportat de Gestapou. Atunci m'am mutat în str. Redak nr. 4, ca chivias principal. După deportarea lui WEISZ BELA administrarea bunurilor acestuia au rămas în sarcina av. dr. LORINCZ ADALBERT (str. Apponyi). Astfel l-am cunoscut pe LORINCZ și familia cu care m'am întâlnit de mai multe ori. În luna August 1944 în o ocazie am fost invitat la locuința lui LORINCZ pentru ca să discutăm și să stabilim probabilitatea prin care pe deportatul WEISZ l-am putea salva.-

Ca ocazie vizitei 2 săptămâni neoprocuați până atunci de mine au deschis ușă casei, dar văzându-mă în uniformă imediat s'au retras. Imediat am presupus că LORINCZ găzduiește 2 persoane. LORINCZ imediat m'a rugat ca despre aceste 2 persoane să nu vorbesc cu nimeni, această sunt comuși și se acordă la el. Presupun că LORINCZ a avut încredere în mine datorită faptului că eu deși eram ofițer de stat major horticist totuși l-am ajutat pe WEISZ BELA și familia

acestui. Mai târziu am aflat că cei doi gânduși de ~~de~~ soție
lui LORINCZ sunt JAKAB ANASTASIU și KISS ANNA.-

În acest timp pentru mine activitatea războiului și că Ungaria
vor intra în grupul sovietic a fost clară. Toate acestea au apăs-
tunt în mine intenția de a descoperi cu scopul de să-mi asigur vi-
torul. Legăturile mele cu soția lui LORINCZ și cu o ~~o~~ 2 com-
uniști gânduși de dânaș au făcut posibilă ca să-mi pregătesc tera-
nă pentru descoperire.- Pentru aceasta m'a invitat soția sa pe la cămă-
șitul lunei August 1944, cu ocazia unei vizite făcute la locuința
lui LORINCZ, în vacinătatea lui LORINCZ unde am fost prezentați JAKAB
ANASTASIU și KISS ANNA, la care nici atunci nu le știam numele.
În această discuție a mai fost prezent încă un LORINCZ cu soție.
Am un puțin momentul pentru a mă putea informa de situația de care
ne putem aștepta după intrarea Armatei Sovietice. JAKAB și tovară-
șii săi știau că sunt ofițeri de stat major și au la fel știau de ce
pre ei că sunt comuniști care trăiesc în ilegalitate. Toate acestea
au au produs o situație încordată, fiindcă eu la această dată, în mai
multe ori am arătat părerea mea contra războiului și contra război-
ului și despre această activitate sinceră a mea probabil soția lui
LORINCZ i-a cerut să se retragă și să se retragă. Am cu ocazia acestei disc-
uții am ridicat problema activității comunistilor și despre Uniunea
Sovietică întrebări despre care JAKAB m'a informat.-

În legătură cu soțul și soția lui LORINCZ este că LORINCZ ADÁ-
MÁR în vara anului 1944, în mai multe rânduri a fost la Căstăpoul
din Cluj, după câte știu pentru salvarea lui WILCOZ BALA și a fami-
liei acestuia.-

A doua întâlnire a mea cu JAKAB și tovarășii săi a avut
loc la locuința soției lui LORINCZ. Această întâlnire nu a fost
dinainte stabilită, ci soția lui LORINCZ m'a chemat la masă, unde am
fost prezentați JAKAB și colălalul. Cu această ocazie am discutat des-
pre problemele înaintate. În discuție JAKAB a vorbit despre
situația de atunci spunând că Ungaria are un singur drum pe care
poate să-l urmeze, adică de a se alina imediat din război în Federație
care este și de a lupta contra armatelor hitleriste. Am cu această
părere am fost de acord și am căutat să ajung la o înțelegere. Am în
acest timp m'am ocupat cu ideea de a descoperi și am fost hotărât că
stăb atunci cât și după război voi cere ajutorul și sprijinul lui
JAKAB.-

Cum pe la jumătatea zilei de 15 Sept. m'am reîntâlnit cu JAKAB
în str. Deal Francie în locuința unde cu ei se găsea și soția lui
LORINCZ.-

În acest timp sediul Corpului de Armată era în comuna Beblen. În timpul amănii am făcut o vizită la soția lui LĂINCOZ și acolo m'am întâlnit cu JAKAB și KIMIN. În urma conversațiilor noastre desnobite de ambele sovietici a venit vorba și de evadarea organismului Cluj. Cu toți am fost de acord ca în intereul organismului câți mai puțin să plece cu ocazia evadării. După de mine JAKAB și KIMIN au completat și stampilat diferite fișe de înscrisoare false. În acest timp JAKAB avea 4 fișe de înscrisoare pe diferite alte nume, după ce cu ocazia discuțiilor am arătat că și eu vreau să accept în Cluj înțierea trupelor sovietice, la propunerea lui JAKAB am primit și completat și eu pe numele de GABRIEL o fișă de înscrisoare. Am stat împreună aproximativ o jumătate de oră după care ne-am despărțit.-

Aproximativ în ziua de 30 sept. am fost la Cluj la Corpul de Armată. În acest timp cu JAKAB nu m'am mai întâlnit. Aproximativ în ziua de 2 sau 3 Oct. m'am mutat la Comandamentul din comuna Toșca.

În ziua de 6 aici am aflat că în urma situației încoordonate a războiului Ardealul va fi evacuat. În ziua de 8 când am fost trimis în comuna Beblen pentru măturărie m'am hotărât definitiv ca să desertez. Pentru aceasta cu mașina pe care o aveam în com. Beblen m-am dus direct la Cluj și în noaptea zilei de 9 l-am vizitat pe JAKAB în str. Deal Francisc. JAKAB, KIMIN și soția lui LĂINCOZ au fost bucurosi că am desertat. L-am întrebat dacă cu ocazia înțierii trupelor sovietice mi se va putea întâmpla ceva, iar după ce JAKAB m'a liniștit am hotărât că voi rămâne la Cluj.-

Cu mașina m'am dus până la locuința mea de unde l-am dat drumul. După aceasta în unificarea m'am refugiat la locuința din str. Deal Francisc de unde soția lui LĂINCOZ m'a condus la o altă locuință aproximativ unde se găsea o femeie mai în vârstă remarcată de mine. Aici am stat toată ziua și a doua zi în noaptea au intrat trupele sovietice și cele românești.-

În această zi m'am refugiat în locuința din str. Deal Francisc unde am găsit pe JAKAB, KIMIN și pe o femeie de JOSZIFOVICS RECHINA. Această femeie după câteva zile mai târziu a devenit a doua soție a lui KIMIN ANDRA, fiindcă pe ANTONIA MACDA vice directorul capităliet de la fabrica Deputați care a fost prima soție a lui KIMIN, mai târziu cu ea s'a căsătorit JAKAB ALBERT.-

Încă în ziua înțierii trupelor sovietice JAKAB m'a dus la Comandamentul Sovietic local unde a arătat că eu în Cluj am avut o comportare bună deci am fost ofițer hontat și i-a rugat să mă lase liber.-

280

mai târziu s-au mutat în str. Măgălica în oraș și tot în
aceiași clădire au mai locuit și JAKO, MIHAI, VASILE PAL, MARIANA
NEMES IONIU, VASILE MURTA, IAN, AȘTEAZĂ și IONEL IONELI SCANDIA.

După eliberarea orașului Cluj la 22 noiembrie 1944 s-a
făcut un grup de vizitor ai, la care s-a prins ca să
lucreze la tipografia "Măgălica" de sub conducerea lui MARIANA NEMES
și MARI MARIAN cu care să lucreze legătură. Acestea și înțelegerea prin
 mijlocul lui Ionel Ionel și cu corespondența săptămânii "Villago-
rag" și au scris în special articole în legătură cu orașul. Mai
târziu au scris și articole ocupării sale în "Măgălica" și
și înțelegerea.

Cu KAROL MARIANU în luna Feb. 1947, am vorbit pentru ultima
oară, când s-a ajuns la puterea guvernului provincial din Cluj, ca să
iau parte în înființarea noului oraș Democratice.

Alteia nu doresc să scriu. Convingerile mele con-
semnate în prezentul proces verbal, corespund adevărului și după
ce am citit-o înțelese.

ca. Klementine Hugu

Obiect: declarație ~~la~~ Dr. Homonnay Hugo

321

Procur. Verbal

19. Martie - 1944 la zădărnici

Dr. Homonnay Hugo

4-11-1925 - Budapesta

Mama: Homonnay Ella

Tata: Proyer Alexander

casătorit: F. Schardt - Homonnay Lada / 3 copii

Budapesta în Soseaua Vezhalom Nr. 18-a

foșt locotenent colonel

fără partid

nepedesit

Sunt de origine răsărită bugheră, tatăl meu în timpul monarhiei a fost colonel. Am terminat liceul militar, iar în anul 1936 sîcila militară cu excepțional. La sublocotenent Horstik am fost repartizat la artilerie. În anul 1942 am ajuns la Școala de Artilerie pe care în luna Martie 1949 am terminat-o cu succes, în gradul de locotenent de stat major. De la această dată am fost repartizat Corpul 13 din Blaj sub comanda lui Dolinski Veres Ludovic, unde am făcut serviciu la ofițer de stat major. La Blaj am îndeplinit serviciu pînă în luna 9-Oct. 1944 cînd am desertat din armată. După cele din urmă declarații mele din următoarea declarație:

- Am lăsat în Blaj am la avocatul Dr. Weiss Bela (care venise) pînă la începutul lunii Iulie 1944 cînd aceasta împreună cu familia, a fost ridicat și deportat de Gestapo. Atunci m-am mutat în Str. Radák Nr. 4 la chirie principal. După deportarea lui Weiss Bela administrator bunica acestuia m-a trimis în Soseaua avocatului Dr. Löszicz Adalbert (Str. Árpády) astfel că am locuit pe Löszicz și familia a care m-am îndelungat de mare vreme. În luna August 1944 în o ocazie am fost invitat la locuința lui Löszicz pentru a mi se da-tin și să stabilem probabilitatea prin care pe deportatul Weiss Bela putea să fi salvat.

4-4- Zina de 6 ani, am fost ~~scutit~~ scutit
cu o ~~nume~~ nume ~~ritual~~ ritual in locuinta de ~~carantina~~ carantina
si exonerat. 4- zina de 8 ani am fost ~~scutit~~ scutit in
Ban. Beth Com pt. ~~scutirea~~ scutirea m'au ~~scutit~~ scutit definitiv ca
sa ~~scutit~~ ~~desertez~~ desertez. Pentru ~~scutirea~~ scutirea in ~~scutirea~~ scutirea
m'au dus in Ban. Bathlem pt. ~~scutit~~ scutit la Blyz pt. in
~~scutirea~~ ~~scutirea~~ ~~scutirea~~ zina zina de 3 ani ~~scutit~~ scutit pe
Yakub Alexandru din str. Deal Francisc. Makel, Klein si
sotia sa L'evintsi au fost ~~scutit~~ scutit cu o ~~scutit~~ scutit. I-am
intrebat ~~scutit~~ scutit in ocazia ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit sovietice
mi se va ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit
Yakub ma ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit
Blyz -

- Cu ~~scutit~~ scutit m'au ~~scutit~~ scutit la ~~scutit~~ scutit mea de
unde s-au ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit. ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit in ~~scutit~~ scutit
scutit la ~~scutit~~ scutit de str. Deal Francisc de
unde sotia sa L'evintsi m'au ~~scutit~~ scutit la o ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit
opropiate, unde au ~~scutit~~ scutit o ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit in ~~scutit~~ scutit
de m'au. ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit
- zina am ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit

- In ~~scutit~~ scutit si m'au ~~scutit~~ scutit in ~~scutit~~ scutit de str. Deal
Francisc unde am ~~scutit~~ scutit pe Makel, Klein si pe o ~~scutit~~ scutit
de Yosajporics-Ragkine. ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit
~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit a ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit a lui Klein
Andor, ~~scutit~~ scutit pe ~~scutit~~ scutit Magda ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit
de la fabrica ~~scutit~~ scutit unde am ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit
mai ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit

- M'au ~~scutit~~ scutit in zina ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit
unde ~~scutit~~ scutit la ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit
unde ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit in Blyz am ~~scutit~~ scutit o ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit
fapt ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit
- Mai ~~scutit~~ scutit m'au ~~scutit~~ scutit in str. ~~scutit~~ scutit in ~~scutit~~ scutit
si ~~scutit~~ scutit in ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit ~~scutit~~ scutit

Tárgy: dr.Homonnay Hugó vallomása. 3311



J e g y z ő k ö n y v
Budapest, 1951. március hó 19-én.

dr.Homonnay Hugó
Budapest, 1915.II.4.
Anyja: Homonnay Ella.
Apja: Preyer Sándor
Nős: /Erhardt-Hangay Márta/, 3 gyermek
Bp.II.Vérhalom u.18/a.
volt honvéd alezredes
pártonkívüli,
büntetve nem volt

Polgári családból származom, apám a Monarchia idején ezredes volt. Elvégeztem a kőszegi katonaiskolát, majd 1936-ban a Ludovikát is jeles eredménnyel fejeztem be. Mint horthysta hadnagy a tüzérséghez nyertem beosztást. 1942-ben a Hadi Akadémiára kerültem és 1944. március végén azt is sikerrel elvégeztem, most már mint vezérkari százados. Ettől kezdve a kolozsvári IX.hadtestnél Dálnoki Veres Lajos parancsnoksága alatt a vezérkarnál teljesítettem szolgálatot. Kolozsváron teljesítettem szolgálatot 1944.október 9-ig, amikor megszöktem a hadseregből. Szökésem előzményeiről az alábbiakban teszek vallomást:

Kolozsváron dr.Weiss Béla ügyvédnél /Uránia ház/ laktam mindaddig, amíg Weiss Bélát és családját a Gestapo elhurcolta, 1944.július elején. Akkor költöztem Radák u.4.sz.alatti főbérleti lakásba. Weiss Béla elhurcolása során a család jogi képviselőjét dr.Lőrincz Albert ügyvéd /Apponyi utca/ látta el. Így ismertem meg Lőrinczékét, akikkel később többször találkoztam. 1944. augusztusában egy alkalommal -Lőrincz dr.hívasárafelkerestem őket, hogy megbeszéljük az elhurcolt Weiss család megmentésének esélyeit.

Homonnay Hugo



335

A látogatás során két előttem addig ismeretlen férfi nyitott be a szobába, majd amikor tisztí egyenruhában megláttak gyorsan visszahúzódtak. Rögtön sejtettem, hogy Lőrinczék két személyt rejtegetnek. Közvetlenül ezután Lőrinczné meg is kért, hogy a két személyről ne szóljak senkinek, mert ezek kommunisták és nála rejtőznek. Lőrinczné -feltételezésem szerint- megbízhatott bennem, miután látta, hogy horthysta vezérkari tiszt létemre segítettem dr. Weiss Bélán és családján. Később tudtam meg, hogy Lőrinczné által rejtegetett két személy Jakab Sándor és Klein Andor volt.

Ebben az időszakban, már számomra sem a háború kiméne-tele sem az nem volt kétséges, hogy Magyarországra a Szovjet Hadsereg fog bevonulni. Mindez megérlette bennem a szökés szándékát, hogy jövőmet így biztosítsam. Lőrincznével való kapcsolatomban és az általa rejtegetett két kommunista lehetővé tették, hogy szökésemhez a talajt előkészítsem. Erre alkalom adódott 1944. aug. vége felé, amikor egy ízben Lőrinczék szomszédjánál Lakatoséknál jártam és ugyanakkor jelen volt Jakab Sándor és Klein Andor is, akiket még akkor sem ismertem meg névszerint. E beszélgetéseknél jelen volt még egy Lakatos nevű férfi és felesége is. En felhasználtam az alkalmat, hogy a Szovjet Hadsereg bevonulása utáni várható helyzetről tájékozódjam. Jakab és társa tudták rólam, hogy vezérkari tiszt vagyok és én is tudtam róluk, hogy illegalitásban élő kommunisták. Mindez azonban nem okozott feszült helyzetet, mert egyrészt akkor én már többször kifejeztem németellenes és háborúellenes álláspontomat és e felfogásom őszinteségéről valószínűleg Lőrinczné is biztosította Jakabékat. E beszélgetés alkalmával a kommunista mozgalom és általában a szovjet rendszer viszonyairól beszéltünk, illetve Jakab tájékoztatott e kérdésekről. Lőrinczné férjével kapcsolatban előadom, hogy Lőrincz Albert több ízben járt 1944. nyarán a kolozsvári Gestapónál tudomásom szerint Weiss Béla és családja megmentése ügyében.

Második találkozásom Jakabbal és társával néhány nappalva történt Lőrinczné lakásán. E találkozás nem volt előre megbeszélve, hanem Lőrinczné hívott meg vacsorára és Jakabék is velünk étkeztek. Ekkor a már említett kérdésekről beszélgettünk. Jakab az akkori helyzetet úgy értékelte, hogy Magyarországnak csak egy utat szabad választania mégpedig a háborúból való azonnali kiugrást és a hitleri hadsereggel való szembe fordulást. Ezzel a nézettel én egyetértettem és azt igyekeztem kifejezésre juttatni. Ugyanis már ebben az időszakban foglalkoztam a szökés gondolatával és arra számítottam, hogy úgy ebben, mint a háború után Jakab segítségére fogok támaszkodni.

Legközelebb szeptember 15. körül találkoztam Jakabbal

Lőrincz Sándor



336

egy Deák Ferenc utcai lakásban, ahol akkor velük együtt Lőrinczné is ott tartózkodott. A közbenső időben Bethlen községben voltam, a hadtestparancsnokság akkori székhelyén. Az említett időben meglátogattam Lőrincznét és ott találtam Jakabot és Kleint is. A szovjet csapatok egyre nagyobb térhódítása következtében szóba került Kolozsvár kiürítésének kérdése is. Ebben a kérdésben egyhangúlag leszögeztük, hogy a városnak fontos érdeke, hogy minél többen elkerüljék a kiürítést. Jelenlétemben Jakab és Klein hamis bejelentőlapokat bélyegeztek és töltöttek ki. Jakabnak akkor már négy különböző névre szóló hamis bejelentőlapja volt. Miután a beszélgetés során kifejezésre juttattam azt a szándékomat, hogy én is Kolozsváron akarom bevárni a szovjet csapatokat, Jakab ajánlatára átvettem és kitöltöttem Gáspár névre egy hamis bejelentőt. Kb. félórát voltunk együtt, majd eltávoztam.

Kb. szept. 30-ig Kolozsváron voltam a hadtestparancsnoksággal. Ezalatt Jakabbal többször nem találkoztam. Kb. október 2, vagy 3. körül Teke községbe költöztem a parancsnoksággal. 6-án itt értesültem arról, hogy a hadihelyzet következtében Erdélyt kiürítik. 8-án amikor szálláscsinálásra Bethlen községbe küldtek, végleg elhatároztam magam a szökésre. Ezért a gépkocsival nem Bethlenbe, hanem egyenesen Kolozsvárra mentem és felkerestem 9-én a hajnali órákban Jakab Sándort a Deák Ferenc utcai lakáson. Jakab és Klein és a jelenlévő Lőrinczné örömmel vették tudomásul szökésemet. Megkérdeztem őket, hogy a szovjet csapatok bevonulása esetén történhet-e valami bántódásom, miután Jakab megnyugtatóan, elhatároztam, hogy Kolozsváron maradok.

Gépkocsival a lakásomra mentem és a gépkocsit elbocsájtottam. Ezután egyenruhában visszamentem a Deák Ferenc utcai lakásba, ahonnan Lőrinczné elkísért egy közeli lakásba, mely egy általam ismeretlen nevű idősebb asszonyé volt. Itt töltöttem egy egésznapot és másnap hajnalban Kolozsvárra bevonultak a szovjet és a román csapatok.

Még aznap visszamentem a Deák Ferenc utcai lakásba és ott találtam Jakabot, Kleint és egy Joszipovics Regina nevű nőt. Ez a nő később állítólag Klein Andor második felesége lett, míg Klein első feleségét Farkas Magdát, a Dermata gyár tőkésigazgatójának lányát Jakab Sándor vette később feleségül.

Még a bevonulás napján Jakab elvitt a helyi szovjet katonai parancsnokságra, ahol igazolta, hogy mint horthysta vk. tiszt Kolozsváron kedvező magatartást tanúsítottam és kérte, hogy hagyjanak szabadlábon.

S. Anunay Leep

337



A továbbiakban a Majális utcában laktam főbérleti lakásban és ugyanabban a házban lakott Jakab, Klein, Veres Pál, Jordáky, Nemes József, Vaskán Teofil, Simó, Szirmai, Jozzipovics Regina. Kolozsvár felszabadulása után 1-2 nappal Jakab megkérdezte, hogy vannak-e további terveim. Kérésre ajánlotta, hogy Balogh Edgár és Nagy István a Minerva nyomdában egy új lap kiadásán dolgoznak, őket keressem fel. Így is történt. 1944. okt. közepétől a "Világosság" c. lap munkatársa lettem és különösen katonai vonatkozású cikkeket írtam. A későbbiek során Jakabbal - az ő állandó elfoglaltsága miatt, csak futólag érintkeztem.

Jakab Sándorral 1945. februárban beszéltem utoljára, amikor a debreceni Ideiglenes Kormány felkért, hogy vegyek részt az új demokratikus hadosztályok felállításában. Azóta minden kapcsolatunk megszűnt.

Mást előadni nem kívánok. Fenti jegyzőkönyv vallomását az igazságnak megfelelően tartalmazza és azt elolvasása után h.h. aláírom.

.....
felvevő

Stenográfus
.....
gyanusított

Proces-Verbal de interogatoriu

~~Maximil~~ HEIM TIBERIU, născut la 10. Iulie 1908. în Hateg-Hunedoara, fiul lui Ioan și Ana, de profesie (Date de stare civilă, ultimul domiciliu) călău comerciant, dom. în Cluj Str. Gîrbovesca nr. 70.

33 Sept. 1953

Orașul Cluj

Interogatoriul a început la ora 16. și min. 15.
" s'a terminat " " " " "

Intrebare: Când ai cunoscut pe Jacob Alexandru, unde și cum. la cunoscut?

Răspuns: La m. cunoscut pe sur-surmitul în luna Mai sau Iunie anul 1944, când am fost chemat la locuința D-nei Rozmanu Grete, fiind de acolo, spunându-mi D-na Rozmanu, că mea să vorbească cu amice un tovarș, în același timp mi-la și prezentat, fiind de fapt și o tovară și și anume Jacobovici Regina.

În același timp mi-au adus la cunoștință, faptul, să adun bani și să ajut mîncarea ilegală a P.C.R. ului, care lucru am și acceptat. acest lucru mi-a cerut sur-mitul Jacob Alexandru.

Intrebare: De câte ori la i mai văzut pe Jacob Alexandru, în perioada anilor 1940-1944?

Alina

Urmas: Răspuns: Până în anul 1949 am
la-m sunscut, iar după ce la-m sunscut
adică la data arătată mai sus, ma m
întâlnit cu el de cea 8-9 ori, cu care ocazi
iam dat banii colectații.

Întrebare: Unde și în scop vă întâ-
lniți?

Răspuns: Ne-am întâlnit de două
ori la locuința D-nei Por nou Grete, Nr. Petela
str. unde i-a-m dat banii colectații de
mine, iar a treia oară când trebuia din
nou să ne întâlnim tot în același loc și
tot pentru ai da banii, el mi-a asteptat
data fixată și a venit la locul meu de
muncă, adică la prăvălia din Nr. ⁹⁴ Doja ~~102~~ 8
cu care ocazie mi-a dat un pachet mic,
conținând bijuterii, pentru a le vinde, spunându-
mi că mi-am ilegală are nevoie de
banii, care lucru eu am acceptat.

Întrebare: Când vă întâlniți
cu Jacob Alexandru, mai era și alt cineva
de față?

Răspuns: Nu a fost nimeni de
față la nici o întâlnire de a noastră.

Întrebare: D-ta i-ai dat banii lui
Jacob Alexandru?

Răspuns: I-am dat banii sumu-
mitului de două ori, iar a treia oară ma
i-a-m dat, și nici bijuteriile nu le-am
vândut, pe care le-a adus la mine, și
cu ocazia concertării mele, le-am dus
la locuința D-nei Por nou, printr-unul

Isălltura,
Hemjy

Urmare: în cer dacia vine Jacob Alexandru nr. 339
dea mapoi.

Întrebare: Ce mai cunoști despre
activitatea trădătoare a lui Jacob Alexandru
din perioada anilor 1940-1944.

Răspuns: Nu mai am cunoștințe
de nimic, numai cele declarate în prezentul
proces verbal.

Mentionez că până în anul 1944
nu am știut de el, și nici nu l-am cunoscut,
iar după plecarea mea la concentrație și
cau sunt toate legăturile, întâlnindu-l din
nou în anul 1945 la Județeană P.M.R. Cluj.

După ce am citit procesul verbal
de interogatoriu am vădit cu siguranță și am
constatat că corespunde întru totul cu cele
declaraște de mine susținer și puner pe papir.

Anchetator

la Secțiunea de Securitate



[Handwritten signature]

310

Proces-Verbal de interogator

Arestat de IORDAKI IORDAKI născut în anul 1913 septembrie 6 în Cluj
fiul lui Iordan și Ecaterina de profesie profesor universitar
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în Cluj, Strada nr. 11, nr. 2.

Decembrie 13 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 0 și 7 min.

„ s'a terminat la „ 6 și 10 „

Intrebare: La ce și în ce împrejurări l-a cunoscut pe IACOB ALEMANU?

Răspuns:

L-am cunoscut pe IACOB ALEMANU în anul 1938 la Satele Noare
cu ocazia unei conferințe pe care eu am ținut-o în cadrul P.S.D.
În acel timp el a activat în conducerea P.S.D. din Satele
Noare.

Intrebare:

De ce s-a spus că a avut de-a face cu el?

Răspuns:

Până în anul 1940 nu am avut nici un fel de legătură cu
IACOB ALEMANU deoarece el locuia în Satele Noare și eu în
Cluj, în anul 1940 el a venit la Cluj unde împreună
cu el am participat la seminările sindicatului metalurgic
După decretul dela Elena în 1940 și până în anul 1944
l-am văzut și l-am întâlnit o singură dată la cabinetul
medical al lui Cegeș Iordan la o pedicură.

Intrebare:

De cine a fost organizată această activitate și când a avut loc?

Semnătura

[Signature]

Urmare: Raspuns.

Comitetul a fost organizat de Grupul Independenti Nationali si a avut loc la Iunie 1944 la camp Intrebare.

Linea lui este parte la aceasta sedinta.

Raspuns.

A luat parte la sedinta Kovacs Imre alina parte F.I.N. din Budapesta, Jacob Alexander, Balogh Zoltan, Demeter Ioan, Nagy Iudorei autoseratul si inca doua persoane a caror nume nu mai stiu.

Intrebare.

La probleme sau discutat la aceasta sedinta?

Raspuns.

Si-au participat a dat un raport despre activitatea in deursa in diferitele organizatii de masca. Kovacs Imre era informat despre activitatea F.I.N. din Budapesta in vederea scrierii Vagariu din razele. Totodata a propus ineyua tratativelor cu "Partidul Proletar" pentru ca acesta sa intre in F.I.N.

Intrebare.

La raport a dat Jacob Alexander?

Raspuns.

Jacob Alexander a dat un raport despre activitatea "Partidului Proletar" in randurile muncitorilor din uzina Demeter si altele C.F.R.

De asemenea a vorbit despre munca dusca in randul intelectualilor maghiari.

Intrebare.

La legaturii au existat intre Jacob Alexander Kovacs Imre?

Raspuns.

Nu stiu ce legaturii au existat intre ei.

Semnatura,
Indreptat

Urmare: Intrebare.

Se legitimeaza ca sunt 2 cu Jacob Alexandru dupa anul 1944.

3/11

Răspuns.

Au activat împreună cu el în comitetul P.C.R. Cluj până în anul 1946 felurile date la con în am. fost exclus din partid.

Intrebare.

Se uneste asupra activitatii desfasurate de Jacob Alex. in aceia perioada!

Răspuns.

Stiu ca in aceasta perioada JACOB ALEXANDRU a scris o serie de elemente burgheze ca: HOMONADI HUBO fost ofiter in armata Karysta pe care la numit redactor la ziare "Lumina" din Cluj, la fel pe VENTEL IONIC fost profesor catolic la numit presedintele comitiei si a ocupa cu rezolvarea reformei agrare in judetul Cluj.

Retinând familia de responsabilit economice in comitetul Regional P.C.R. Cluj stiu ca JACOB ALEXANDRU a scris tot timpul comitetul particular si a incurajat grevile.

Intrebare.

Cum a incurajat JACOB ALEXANDRU grevile in aceia perioada!

Răspuns.

In familia pe care a delimitat n-a format un colectiv compus din elemente capitaliste din Cluj ca: SANTO NICOLAE fost directorul mica din Agires, BERDOLMENI EMIL fost presedinte al asociatiei fabricantilor din Ardeal, NAUMAN IONIC fost proprietar al intreprinderii "Cantecelala" din Cluj impreună cu acrtia au condus viata economica

Semnatura
[Signature]

Urmare: din Cluj s-a aflat ca auto garajul din Cluj este in
condus de fratii si de IACOB ERNEST in apropierea cooperativa
sindicalului muncitorilor cu marini si sumei intreprinderii
particulare care a platit transportul cu scop de
specula aducandu-se la cunoscinta lui IACOB ALEXANDRU
acest fapt si nu a luat nici o masura, la fel IACOB
ALEXANDRU in aceasta perioada sa incurat a scut de
bijectori dela comerciantul STROBEL in pregat in Iugoslavia
pe care impreuna cu o suma de dolari le-a trimis
in Suedia.

Intrebare.

Pe ce intermediu s-a trimis IACOB ALEXANDRU
bijectori si dolari in Suedia

Raspuns.

Nu stiu pe ce intermediu s-a trimis bijectori
si dolari in Suedia, toate aceste lucruri sunt in
afact dela BRUDER FRANCIS din Cluj.

Intrebare.

Cum a venit IACOB ALEXANDRU si in insusescia bijectori
si dolari pe care le-a trimis in Suedia

Raspuns.

Sub masca ca (trata) bijectori sunt trecute in
fondurile partidului, el a ridicat acestea dela
IULIUS RECHINA la care era fost jura in
postulare de comerciantul STROBEL cand acesta s-a
deportat in lagar in Germania sub regimul fascist.

Dupa ce am citit prezentul proces verbal
de interogatoriu cumont cu cumont si am constatat
ca corespondentul intrebii este cu cele declarate de
mine si nu merita si samuz ne fiind nici
de niciun fel.



Semnatura,
[Signature]

342 ✓

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
.....

Arestatul IORDAKI LUDOVIC, născut la 6 Septembrie 1913 în Cluj, fiul lui Sadone și Ecaterina de profesie profesor Universitar cu ultimul domiciliu în Cluj Str. Samuil Linca Nr. 2

5 Ianuarie 1953 București.

Interogatoriul a început la ora 0 și 00 min.

" s'a terminat la " 5 și 00 "

Intrebare:

Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

L-am cunoscut pe IACOB ALEXANDRU în anul 1938 la Sata Mare, cu ocazia unei conferințe pe care eu am ținut-o în cadrul P.S.D. În acel timp el e activat în conducerea P.S.D. din Sata Mare.

Intrebare:

De legături ai avut d-țe cu IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns:

Până în anul 1940 n'am avut nici un fel de legături cu IACOB ALEXANDRU deoarece el locuia în Sata Mare și eu la Cluj, în anul 1940 el a venit la Cluj unde împreună cu el am participat la seminarele sindicatului metalurgic.

După dictatul dela Viena și până în anul 1944 l-am văzut și l-am întâlnit o singură dată la cabinetul medical al lui OSOBER-LUDOVIC din Cluj la o consultație.

Intrebare:

De cine a fost organizată această consultație și când a avut loc?

Răspuns:

Consultația a fost organizată de "Frontul Independen-

..//..

ss. Loviană Ludovic,

denței Naționale" din Cluj și a avut în lunie

1944.

2/13

Intrebare:

Cine a luat parte la aceasta constatare ?

Raspuns:

La aceasta constatare a luat parte KOVACS IMRE din partea F.I.N. din Budapesta, IACOB ALEXANDRU, BALAZS EDGAR, DEMETER IOAN, CROBOR IUDOVIC, subsemnatul și încă două persoane a căror nume mi-l mai rețin.

Intrebare:

Ce probleme s-au discutat la aceasta constatare?

Raspuns:

Fiecare participant l'a informat pe KOVACS IMRE despre activitatea sa depusa in diferitele organizatii de masa, iar KOVACS IMRE ne-a informat despre activitatea F.I.N. Budapesta in vederea caieri Ungariei din rasbol.

Totodata a propus inceperea tratativelor cu "Partidului Ardelenesc" pentruca aceasta sa intre in F.I.N.

Intrebare:

Despre ce l' a informat IACOB ALEXANDRU pe KOVACS IMRE ?

Raspuns:

IACOB ALEXANDRU l'a afirmat pe KOVACS IMRE despre activitatea "Partidului Pacii" inrandurile muncitorilor dela uzina "Dermata" și atelierul C.F.R.

Intrebare:

Ca legaturi au existat intre IACOB ALEXANDRU și KOVACS IMRE ?

Raspuns:

Bunsti ca legaturi au existat intre ei ?

Intrebare:

Pe baza propunerii lui KOVACS IMRE cum au inceput tratativele cu "Partidul Ardelenesc" ?

Raspuns:

Tratativele cu președintele "Partidului Ardelenesc" Contele TELERHI BELA, au inceput in August 1944 cu ajutorul lui DEMETER, BELA.

Intrebare:

Din partea "Frontul Independenței Naționale" cine a luat legaturi cu TELERHI BELA in vederea tratativelor ?

Raspuns:

Din partea F.I.N. tratativele au fost incepute de KOVACS, KATONS HUGEN și subsemnatul, iar dela sferasitul lunii

///.

ss. Lovdahi Ladovic,

August tratativele au fost continuate de IACOB ALEXANDRU care a luat legatura personala cu Contele TELMI BSLA

Intrebare:

Care a fost scopul tratativelor intre P.I.N. si "Partidul Ardelenesc" ?

Raspuns:

Scopul tratativelor au fost intrarea "Partidului Ardelenesc" in "Frontul Independentei Nationale" iar dupa aceea inceperea tratativele de Armistițiia cu U.R.S.S.

Intrebare:

Care au fost rezultatele tratativelor duse cu Contele TELMI BSLA ?

Raspuns:

In urma tratativelor cu Contele TELMI BSLA "Caroul Ardelenesc" a intrat in P.I.N., au fost eliberati comunisti din inchisoare si a fost redactat in memoria catre guvernatorul NORTH in vederea incheierii armistițiului cu U.R.S.S.

Intrebare:

Care a fost rezultatul memoriului trimis la NORTH ?

Raspuns:

Memorial trimis de NORTH nu a avut nici un fel de rezultat pentru că între timp Clujul a fost eliberat.

Intrebare:

Ce legatari ai avut cu IACOB ALEXANDRU dupa eliberarea Clujului ?

Raspuns:

Am activat impreună cu el in comitetul P.C.R. Cluj până in anul 1946, cand am fost exclus din partid.

Intrebare:

Ce activitate a desfășurat IACOB ALEXANDRU in acea perioada ?

Raspuns:

Stiu ca IACOB ALEXANDRU in această perioada a sprijinit o serie de elemente reacționare ca; HOMONAI HOGO fost ofiter in armata hortista pe care la numit redactor al ziarului "Lumina" din Cluj, la fel pe VERHEL IOSIF profesor catolic ce s'a ocupat cu rezolvarea reformei agrare in județul Cluj.

deținea funcția de responsabil economic in comitetul regional P.C.R. Cluj stiu ca IACOB ALEXANDRU a sprijinit in tot timpul comerțul particular și a incurajat specula.

Intrebare:

Cum a incurajat IACOB ALEXANDRU specula in acea

././.

ss. Lovdahi Lidovic,

perioada?

Răspuns:

315
În funcția pe care o deținut-o și-a format un colectiv compus din elemente capitaliste din Cluj ca; SANTA NICOLAE fost directorul minei din Arghire, BOBROVSKY SMIL fost președintele al asociației fabricanților din Ardeal. KAWAN IOSIF fost proprietar al întreprinderii "Continental" din Cluj.

Împreună cu această a condus viața economică din Cluj, astfel ca antogerajul din Cluj care era condus de frații săi IACOB BRUNST în sprijinirea cooperativei sindicatului muncitoresc cu mașina, și numai întreprinderile particulare care au plătit transportul cu prag de speculă, aducându-se la cunoștință lui IACOB ALEXANDRU acest fapt el nu a luat nici o măsură, la fel IACOB ALEXANDRU în această perioadă și-a mnisit o serie de bijuterii de la comerciantul SPOZSEL în prezent în Israel pe care împreună cu o sumă de dolari le-a trimis în Elveția.

Întrebare:

Prin intermediul cui a trimis IACOB ALEXANDRU bijuteriile și dolarii în Elveția ?

Răspuns:

Su știa prin intermediul cui a trimis bijuteriile și dolarii în Elveția, toate acestea lucruri eu le-am aflat de la BRUNER FRANCISCO din Cluj.

Întrebare:

Cine a reușit (ca) IACOB ALEXANDRU ca să-și însușească bijuteriile și dolarii pe care le-a trimis în Elveția ?

Răspuns:

Submasca că bijuteriile au fost trecute în fondurile Fratidului el a ridicat acestea de la SOSEPOVIT RACHINA la care au fost depuse în păstrare de comerciantul SPOZSEL când acesta a fost depărtat în lagăr în germania sus regimul fascist.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde întru totul cu cele declarate de mine îl susțin și astăzi.

ss. Lovdahi Ludovic,

Lt. de Securitate,
Moldovan Iosif.

M.C.

3116

Proces-Verbal de interogator

Arestat al Lovdoki Ludovici născut la 6 Sept. 1913 în Chy, fiul lui Ludovic și Ecaterina de prof. prof-mat. în ult. dom. în Chy. (Data de stare civilă, ultimul domiciliu) Str. Saunei bucurești nr 2

J. Saunei 1953

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 0 și — min.

" s'a terminat la " 5 și — "

Intrebare: Când și în ce împrejurări s'ai cunoscut pe Iacob Alex?

Răspuns:

L'am cunoscut pe Iacob Alex în anul 1938 la Satu-Mare, în ocazia unei conferințe pe care eu am ținut-o în cadrul P.S.D. În acel timp el a activat în conducerea P.S.D. din Satu-Mare.

Intrebare:

Ce legături ai avut în Satu-Mare cu Iacob Alex?

Răspuns:

Însă în anul 1940 n'am avut nici un fel de legături cu Iacob Alex deoarece el locuia în Satu-Mare și eu la Chy, în anul 1940 el a venit la Chy unde împreună cu el am

Semnătura

[Signature]

Urmare: participat la seminarile Sudiica-
Luihi metalurgie. După decretul
de la Viena nr. până în anul 1944
s'am vorbit și s'au vizitat o
singură dată la cabinetul medi-
cal al lui Cságor Ludovik din Cluj,
la o conferință.

Intrebare:

De cine a fost organizată
această conferință și când a avut loc
Köprun?

Conferința a fost organizată
de "Frontul Independenței Național"
din Cluj și a avut loc în Iunie 1944.

Intrebare:

Cine a luat parte la această
conferință?

Köprun:

La această conferință
a luat parte Kovacs Jure din
partea "F.I.N." din Budapesta
Iacob Ilie Balogh Edor, Demeter
Ioan, Cságor Ludovik, subsemnatul
și încă două persoane a căror
nume mi l'ami rețin.

Intrebare:

Le probleme s'au discu-
tat la această conferință?

Köprun:

Fiecare participant l'a info-
mat pe Kovacs Jure despre activi-

Semnătura,

Fredelind

Urmare: Tates - sa depuna in diferitele
Organizatii de masa, in Kovacs
Sura ne-a informat despre activi-
tatea Tates, F. I. N. din Vadaposta in
vederea crizei impozitului din piboi.
Totodata a propus inceperea
tratatelor cu "Partidul Ardelen-
esc" pentru ca acestia sa intre
in "F. I. N."

Intrebare:

Despre ce s'a informat Jacob
Alex pe Kovacs Sura?

Raspuns:

Jacob Alex s'a informat pe
Kovacs Sura despre activitatea
"Partidului Săcii" in puncturile
muncitorilor de la urina "Sermate"
si atelierelor C. F. R.

Intrebare:

ce legaturi au existat intre
Jacob Alex si Kovacs Sura?

Raspuns:

In stia ce legaturi au exis-
tat intre ei.

Intrebare:

Pe baza propunerii lui Kovacs
Sura cum au inceput tratatele
cu "Partidul Ardelenesc"

Raspuns:

Tratatelor cu prevederile
"Partidului Ardelenesc" Contele Teleki

Urmare: Bebe, au inceput în August 1934
cu epistolarii Semetei Bebe.

Intrebare:

Si pentru "Frontul Independen-
tei Nationale" cine a fost legatur
'cu Tebehi Bebe in vederea trate-
tiului?

Raspuns:

Si pentru F.I.N. tratativele
au fost incepute de Kovacs Karoly
Eugen si subsemnatul, iar de la
sfirsitul lunii August tratativele
au fost continuate de Jacob Plec
care a fost legatur personal
cu Contele Tebehi Bebe.

Intrebare:

Care au fost seful tratativelor
intre "F.I.N." si "Partidul Ordelenesc"?

Raspuns:

Seful tratativelor au fost
intre "Partidului Ordelenesc" in "Frontul
Independentei Nationale" iar dupa
acea inceperea tratativele de
Orunistii cu U.R.S.S.

Intrebare:

Care au fost rezultatele
tratativelor dusat cu Contele Tebehi Bebe?

Raspuns:

In urma tratativelor cu
Contele Tebehi Bebe, "Partidul Ordelen-
esc" a intrat in "F.I.N.", au fost

Semnatura,

Frodilghadeli

Urmasare: eliberati. Comunisti din nichisova
si a fost redactat un memorandum
catre guvernul sovietic. Horta si
pederea nichisova Orizontului
cu U.R.S.S.

Intrebare:

Care a fost rezultatul
memorandului trimis la Horta?

Raspuns:

Memorandul trimis la Horta
nu a avut nici un fel de rezultat
pentru ca intre timp Chijul a fost
eliberat.

Intrebare:

Ce legaturi si sunt cu
Iacob Alex dupa eliberarea Chijului?

Raspuns:

Am avut impresia ca
el in comitetul P.C.R. Chij pana
in anul 1946, cand am fost exclus
din partid.

Intrebare:

Pe activitate a deservit
Iacob Alex in acea perioada?

Raspuns:

Stiu ca Iacob Alex in aceasta
perioada a sprijinit o serie de
elemente reactionare ca: HOMO-
NNAI HUGO fost ofiter in Armata
Hortista pe care la bun redac-
tor la ziarul "lumina" din Chij

Semnatura
Ferdinand

Urmare: la fel pe venerabil Sotij fost profesor catolic la unii prevedutele comisiei ce sa ocupa cu rolul noii reformei agrare in judetul Cluj

Detinand functia de responsabil economic in Comitetul regional S. C. R. - Cluj, stii ca Socob Alex a sprijinit in tot timpul comertul particular si a incurajat specula

Detalieri:

Cum a incurajat Socob Alex specula in aceia perioada?

Notiuni:

In functie pe care a detinut-o si-a format un colectiv compus din elemente capitaliste din Cluj ca: Sauto Niclasa fost directorul univelor din Arghires, Borsomany; Sutil fost prevedutele al asociatiei fabricantilor din Ordeal; Neuman Sotij fost proprietar al intreprinderii "Continentele" din Cluj. Inpreuna cu acestia a condus viata economica din Cluj, astfel ca autoprozajul din Cluj care era condus de fratele sau Socob Ernest in sprijinul cooperativa sindicatatului

Semnatura
Ferdinand

Urmare: Luceitovare lu masini, ci
lunnei nithepruiderile porten
care au platit transportul cu
preti de spreinta, aducandu-se
la lu nostiute lui Jacob Alex
acest fapt el lu a luat uici
o masura; la fel Jacob Alex
u aceste perioada si a uim-
nit o serie de bijuterii dele
comerciantul STÖSSER lu me-
rent lu Israel pe care uime-
na cu o suma de dolari
le-a transmis lu Elvetia.

Intrebare:

Pui intermediul cui a transmis
Jacob Alex bijuteriile si dolari
lu Elvetia?

Raspuns:

lu stii pui intermediul
cui a transmis bijuteriile si dolari
lu Elvetia; toate aceste lucruri
lu le-au aflat dele Procter
Francise din Chij.

Intrebare:

Cu a pensat (ca) Jacob
Alex ce sa si uime seese biju-
teriile si dolari pe care le-a
transmis lu Elvetia?

Raspuns:

Sub mesee ce bijuteriile
au fost treute lu fondurile

Semnatura,

Handwritten signature

Urmare: Potrivit lui, el a ridicat aceste
dele Josepovits Reghine la care
au fost depuse in prostare de
comerciantul STOSZEL cand
aceste a fost deportat in lagar
in Germania sub regimul fascist.

Apoi ce am avut prezentat
proces-verbul de interogatori
si am constatat ca corespunde
intru totul cu cele declarate
de mine in sustin si scusa

La de rec.

Josepovits


Moldovanu Iosif

Semnatura,

C 1521

[Handwritten signature]

*Indus dat
si Tot. St. Luoviu
pentru adducere
aplicatae
25.05.9.13.*

Bulfin 350

PROCES VERBAL DE INTERROGATORIU

Arrestatul IORDACHE LUDOVIC, profesor universitar, nascut la 6 Septembrie 1913, in Cluj, din parintii Ludovic si Neuberina, cu ultimul domiciliu in Cluj str. Samoilă Micu nr. 8.-

18 Mai 1952, Bucuragti.

Interogatoriul a inceput la ora 9,30
" s'a terminat " 14,30.

Intrebare:

De când cunosti G-ta pe IACOB ALEXANDRU și ce relații ai avut cu el?

Răspuns:

Il cunosc pe IACOB ALEXANDRU din anul 1938, cu ocazia unei conferințe ce am ținut-o la Satu Mare.- Această conferință am ținut-o în cadrul P.S.D. al cărui membru eram.- Deasemenea și IACOB ALEXANDRU în acel timp era membru în P.S.D. din Satu Mare și conducea gruparea de stânga din Partidul Social Democrat

Il cunosc mai bine începând din anul 1940 când IACOB ALEXANDRU s'a stabilit la Cluj.- În acest timp și activa în cadrul sindicatului metalurgicilor din Cluj dar în P.S.D. nu a mai activat.- Cu IACOB ALEXANDRU am avut relații politice.-

Intrebare:

Ce știi despre activitatea lui IACOB ALEXANDRU până la eliberarea Transilvaniei de către trupele sovietice?

Răspuns:

Stiu că IACOB ALEXANDRU nu era văcut bine de muncitori din cauză că avea o atitudine dușmănoasă față de ei, respingătoare.- IACOB ALEXANDRU nu ducea o politică de apărare a intereselor muncitorimii. El a dus o politică dușmănoasă de lichidare a Partidului.-

Din anul 1941 când marea parte a cadrelor de conducere ale Partidului au fost arestate și internate la Someșeni, IACOB ALEXANDRU rămânând conducătorul Partidului a încetat orice activitate, a rupt Partidul complet de muncitori și de sindicate și nu a mai dus nici o activitate politică.- Stiu că IACOB ALEXANDRU

ss. Iordache Ludovic

30

s dus o politică de susținere a burgheziei care îi susțineau cu bani.- De exemplu, fabricantul STERN WILHELM care avea o fabrică farmaceutică i-a dat de mai multe ori suma mari de bani.- La fel FARKAS MAGDA fiica proprietarului uzinelor "Der-mata" cu care s'a căsătorit după anul 1945, îl susține permanent cu bani.- În anul 1943 fiind asasinat de către poliția horthistă ICSZA BELA conducătorul Partidului Păcii din Ardealul de Nord, IACOB ALEXANDRU i-a luat locul.- În această calitate IACOB ALEXANDRU a rupt complet acest Partid de mișcarea muncitorească ținând legătura decât numai cu câțiva intelectuali și punând Partidul Păcii din Ardealul de Nord în slujba burgheziei.-

Întrebare:

Vorbește concret despre activitatea dușmănoasă a lui IACOB ALEXANDRU, de aprindere a burgheziei?

Răspuns:

În vara anului 1944, când trupele sovietice se apropiau de granițele Ungariei, burghezia din Ardealul de Nord, de teamă că își va pierde poziția ei economică și politică, a căutat printr'o manevră să ia legătura cu Partidul Păcii, respectiv IACOB ALEXANDRU care conducea acest Partid și sub masca că vrea să ducă tratative pentru încheierea unui armistițiu cu Uniunea Sovietică să-și asigure, prin colaborare cu Partidul Păcii, poziția ei, după ce Ardealul de Nord va fi eliberat de către armatele sovietice.- IACOB ALEXANDRU a fost de acord cu această manevră a burgheziei și a hotărât începerea tratativelor cu conducătorii Partidului burghez pro-fascist ardelenesc condus de PELEȘI BELA (conte).- Partidul Păcii este îndrumat de IACOB ALEXANDRU în direcția burgheziei, organizând o serie de convorbiri cu conducătorii lor respectiv PELEȘI BELA și alții, dând asigurări acestora că interesele lor vor fi apărate după intrarea trupelor sovietice.- Pentru ducerea tratativelor, IACOB ALEXANDRU a însărcinat pe COVACI CAPUNA EUGEN și pe mine.- Înainte de a începe tratativele cu PELEȘI BELA, IACOB ALEXANDRU ne-a trasat nouă o linie de felul cum trebuie să ducem tratativele.- În primul rând IACOB ALEXANDRU susținea asigurarea funcționării tuturor instituțiilor economice, culturale, sociale și religioase care au existat în acest timp cu

as. Ionache Iadovic

././.

conducătorii lor vechi.- În al doilea rând susținea acceptarea principiului menținerii integrității teritoriale a Ungariei naziste.- Aceste tratative au fost întrerupte pe la jumătatea lunii August 1944 de către TELSKI BSLA în urma faptului că conducătorul acestei comisii, respectiv COVACI CATUNA SUGLIN a pretins, contrariu celor susținute de IACOB ALEXANDRU, adică să lăsăm de o parte problema hotarelor, respectiv Ardealul de Nord și că armata maghiară condusă de generalul DAINONI VERES din Ardealul de Nord să întoarcă armele împotriva Germaniei.- După 23 August 1944, TELSKI BSLA prin DEMETER IOAN a cerut să reînceapă tratativele cu condiția ca să nu mai participe comisia veche care era formată din intelectuali progresiști, ci cu reprezentanții comuniști din ilegalitate.- IACOB ALEXANDRU a fost de acord să se reînceapă tratativele cât și cu înlăturarea vechii comisii așa după cum pretindea și TELSKI BSLA și cu ajutorul lui DEMETER IOAN intră în legătură directă cu contele TELSKI BSLA.- În aceste tratative IACOB ALEXANDRU accepta propunerile lui TELSKI BSLA care îi promitea sprrijinirea politicea de armistițiu printr'un memoriu și eliberarea deținuților politici.- În acelaș timp IACOB ALEXANDRU se obligă față de TELSKI BSLA că Partidul Făcii condus de IACOB va sprijini după eliberarea Ardealului de Nord apărarea intereselor burgheziei, menținerea integrității teritoriale a Ungariei și garantează libertatea personală a lui TELSKI și colaboratorii săi în cazul că ar fi arestați pentru activitatea lor dușmănoasă-fascistă. Menționez că în urma înțelegerii dintre TELSKI și IACOB s'a făcut un memoriu care a fost trimis guvernatorului HORRİ FĂRE să fie semnat nici de TELSKI și nici de IACOB ALEXANDRU, folosind în această manevră a lor oțiva scriitori fapt prin care efectul memoriului este redus la minimum.- După eliberarea Ardealului de Nord de către trupele sovietice, așa după cum s'a înțeles IACOB ALEXANDRU a intervenit la autorități și l-a scos din închisoare pe TELSKI BSLA, după care acesta fugе în străinătate scăpând pentru a fi tras la răspundere pentru activitatea lui dușmănoasă dusă în slujba fascismului.- Tot în acest timp IACOB ALEXANDRU a înfrânat activitatea muncitorilor care în mase mari s'au înscris în sindicate.- În vara anului 1944, numărul membrilor sindicaliști s'a ridicat dela 200 - 250 la aproximativ 3000. IACOB ALEXANDRU a subapreciat complet această forță și a împiedicat orice acțiune cu toate că muncitorii mai ales dela atelierela C.F.R. Cluj, Dermate

și fabrica de oțel au inițiat o serie de acțiuni de sabotare și lupta contra fascismului.- IACOB ALEXANDRU a fost categoric împotriva acțiunilor prin luptă și a redus activitatea Partidului Păcii la redactarea unui memoriu și la tratative cu consilierii TELSKI BELA.- Pentru a avea mai mult succes în planurile sale dușmănoase, de acord cu IACOB ALEXANDRU, TELSKI BELA, a intervenit cam pe la jumătatea lunii Septembrie și a eliberat din închisoare o serie de comuniști printre care erau SIMO IULIU, VERES IOSIF și VERES PAUL.- Aceștia au fost informați încă din închisoare de către IACOB ALEXANDRU prin DEMETER IOAN despre subiectul tratativelor dintre IACOB și TELSKI și despre condițiile puse de TELSKI cu care aceștia ca și IACOB ALEXANDRU erau de acord cu ele.- Imediat ce comuniștii au fost eliberați din închisoare, IACOB ALEXANDRU împreună cu SIMO IULIU, VERES IOSIF și VERES PAUL, au constituit un comitet intitulat: "Comitetul Partidului Comunist din Ardealul de Nord".- Acest partid nou înființat, condus de IACOB, la cererea lui TELSKI a reluat tratativele tot cu același scop urmând de TELSKI, adică: asigurarea intereselor burgheziei după eliberare.- Acest comitet nou format în frunte cu IACOB ALEXANDRU, totuși că a avut mai multe întâlniri cu TELSKI BELA până la eliberarea Ardealului de către trupele sovietice.- Nu știu concret ce s'a discutat cu ocazia acestor întâlniri.-

Întrebare:

Ce știți despre activitatea lui IACOB ALEXANDRU după eliberarea Transilvaniei de către trupele sovietice?

Răspuns:

După eliberarea Ardealului de Nord, IACOB ALEXANDRU dăla început încearcă o serie de manevre de a pune mâna pe conducerea Partidului.- În acest scop la început conlucrează numai cu elementele egite din închisoare despre care știe că în trecut au comis o serie de trădări cum este de exemplu VERES PAUL, SIMO IULIU, VERES IOSIF, GUZMAN ELISABETA, HOVONY ILONA și mulți alții care au avut o purtare trădătoare atât în fața poliției cât și a tribunalelor horticiste și se ferește de a recruta cadre muncitorești, în Partidul Comunist.- Astfel muncitorii nu sunt organizați deloc în Partidul Comunist în primele săptămâni după eliberare, IACOB ALEXANDRU disprețuește pe muncitori și din cauză că IACOB sabotează complet organizarea lor muncitorești chiar din marile fabrici ca Dermata, fabrica de oțel, Săra Fermea, etc. Incep să se orientare în direcția Partidului Social Democrat condus de o serie

351

de elemente dușmănoase ca LAKATOS STEFAN și NAGY GHEZA, în prezent conștienți pentru activitate dușmănoasă naționalistă, deși muncitorii acestor uzine erau cunoscuți că în trecut simpatizau cu Partidul Comunist.- În acest timp preocuparea principală a lui IACOB a fost stabilirea unui contact personal exclusiv cu unii membri ai Secretariatului P.C.R. din București și cu autoritățile locale.- IACOB ALEXANDRU reușește să stabilească legătura cu VASILE LUCA și ANA FAURER cu ocazia deplasării cele la București cam după trei săptămâni după eliberarea Ardealului de Nord, când în urma raportului său, ANA FAURER și VASILE LUCA dizolvă Comitetul Partidului Comunist din Ardealul de Nord și recunoaște doar pe IACOB ALEXANDRU ca singurul membru de partid și-l delegă pe IACOB și pe GORRECHER NICOLAE în conducerea comitetului regional P.C.R. din Ardealul de Nord și cu formarea secțiunii din Cluj.- În Noiembrie 1944 este completat acest comitet cu VESCAN TROFEL când începe lupta fracționistă între IACOB ALEXANDRU și VESCAN TROFEL, care amândoi urmăreau să conducă org. P.C.R. În această luptă fracționistă IACOB ALEXANDRU s'a rolesit la început, pentru a-l sprijini, de p serie de elemente care în trecut nu au făcut parte din Partidul Comunist, cum este TIMOFI, POP MIȘU, PABZCHI NICOLAE, subsemnatul și alții și pe care mai târziu îi înlătură și pe aceștia.-

IACOB ALEXANDRU fiind în fruntea F.G.R. regionale Cluj a pus organizația în serviciul burgheziei atât în domeniul politic cât și în domeniul economic.- Pentru realizarea acestui scop, introduce personal o serie de elemente dușmănoase burgheze în Partid și din elementele mari burgheze formează diferite comisii în cadrul Partidului și susține pe aceștia în diferite posturi de conducere a vieții economice și politice.- Paralel cu aceasta duce o activitate dușmănoasă față de acei muncitori care ie atitudinea față de activitatea lui îndreptată contra intereselor clasei muncitoare și la atitudine față de modul lui de viață burghez.- IACOB ALEXANDRU introduce familiarismul într'o măsură mare și cu ajutorul elementelor burgheze și familiariste organizează în stil mare comerțul de speculă și pune piedici serioase în calea dezvoltării cooperativelor muncitorești.- Sub masca că luptă împotriva "stângismului muncitorilor" care sub îndrumarea sindicatelor începând de la eliberarea Clujului au condus o serie de uzine părăsite de proprietari și de directori care au fugit în Occident, împreună

ca. Iordache Iulievic

355

cu trupele fasciste cu trupele fasciste, IACOB ALEXANDRU reintroduce în conducerea acestor uzine mai mulți capitaliști. - În această politică dușmănoasă a fost sprijinit și de VASILIA LUCA, care era multumit că Comitetul Regional din Cluj este tare din punct de vedere economic, posedând sume mari de bani. - Menționează că comitetul regional P.C.R. din Cluj, era finanțat de burghezia din Ardealul de Nord care o susținea și o sprijinea IACOB ALEXANDRU. -

IACOB ALEXANDRU prezenta aceste succese de organizare lui VASILIA LUCA, ca realizările lui personale și LUCA VASILIA care numai cu IACOB ALEXANDRU ținea legături strânse, era de acord cu politica dusă de IACOB ALEXANDRU și îi susținea în întregime. -

Intrebare:

Arată concret despre această activitate dușmănoasă dusă de IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

IACOB ALEXANDRU a introdus o serie de elemente în organizațiile de partid în cursul anilor 1945-1946. În organizația circumscripției I-a a introdus zeci de mari comercianți. În Comitetul Regional a introdus pe CORA VASILIA care avea o fabrică și a fost proprietar de autobuze. - În Comitetul Județean Cluj a vrut să coopteze pe av. dr. GARE STEFAN deși știa că este un intelectual burghez, catolic. - Secretarul lui IACOB, SCHWARTZ ERNEST a fost un mare sionist pe care I-a informat despre toate problemele economice în același timp când a refuzat să dea informații membrilor Comitetului Regional al Partidului de proveniența banilor și pe ce se cheltuiesc acești bani, etc. - Deasemeni și casierul lui IACOB ALEXANDRU (nu îi știu numele) a fost un vechi sionist. -

IACOB ALEXANDRU creează o comisie economică pe lângă comitetul regional de partid compusă din elemente burgheze, din care fac parte printre alții: BASSGRAENT ANDREI fostul președinte al Uniunii Industriștilor, SANTO NICOLAE fost director general la minele din Agnires", RENUMAN EUGEN proprietarul firmei internaționale "Continental" pentru comerțul fierului, LANG LUDWIG mare comerciant și ALBERT fost proprietar de fabrică de săpun și de comerț. - Această comisie în aparență a avut rolul de a studia problemele de organizare a economiei, în realitate însă această comisie a stabilit sursele de unde IACOB ALEXANDRU a realizat o serie de venituri. - IACOB ALEXANDRU împreună cu LEB ADALBERT a stabilit o anumită sumă pentru fiecare societate

industrială și comercială, pe care numai accezia a trebuit să o plătească lunar în mod regulat. - IACOB ALEXANDRU despre aceste suferințe nu a dat niciodată nimănui nici o șocă. - IACOB ALEXANDRU a menținut în întregime/posesiunea sa acțiunile fabricii "Dermata" și pentru a-și asigura interesele sale personale printr-o manevră a lui a numit ca director al uzinei "Dermata" pe ELBIE ANDREI fostul soț al soției sale FARKAS MAGDA fiica proprietarului Dermata. - Tot în acest timp a dat ordin ajutorului de primar DAN STEFAN de a da un brevet de comerț pe numele lui FARKAS MAGDA, soția lui, care în baza acestui brevet a deschis o prăvălie de ghete cea mai mare din Cluj. -

Totodată a dat ordin directorului uzinei "Dermata" ELBIE ANDREI ca să nu dea marfa, să vândă la alți prăvălii din Cluj decât prăvăliei condusă de soția lui, FARKAS MAGDA. - IACOB ALEXANDRU a înființat o mare întreprindere de transport auto cu camionul și l-a numit ca director pe fratele său IACOB ERNEST, care după puțin timp, din afacerile pe care le făcea la această întreprindere IACOB ERNEST și-a cumpărat o vilă pe str. Grigoresci din Cluj. - Deasemenea IACOB ALEXANDRU a mai înființat o mare întreprindere comercială de medicamente numită "Sanodrag" și a pus ca director pe celălalt frate al său IACOB ANDREI. - Dala această întreprindere comercială de medicamente, IACOB ALEXANDRU a avut multe profituri personale. - Spun acest lucru deoarece odată cu plecarea trupelor fasciste din Cluj au fugit o serie de mari comercianți. - În urma acestui lucru a rămas fără administrație un mare magazin de medicamente. - IACOB ALEXANDRU a luat stocul de medicamente și l-a valorificat prin firma "Sanodrag" condusă de fratele lui. - Aceste medicamente au fost vândute la preț negru de speculă și de unde IACOB ALEXANDRU a avut mari profituri personale. - IACOB ALEXANDRU a introdus ca director la uzinele "Erba" pe numitul LANG EUDOVIC, fost mare comerciant iar la Centrala Cooperativelor Muncitorești din Cluj a introdus tot ca director pe numitul BERGNER MAURICIU tot fost mare comerciant cu care IACOB ALEXANDRU era și bun prieten. Pe aceste elemente ca: LANG EUDOVIC, BERGNER MAURICIU, LEB ADAIBERT, ELBIE ANDREI și NEUMAN ALEXANDRU, toți foști burghezi și capitaliști, elemente dușmanoase clasei muncitoare, după ce IACOB ALEXANDRU a devenit ministru adjunct la Finanțe, i-a adus la București și i-a numit în funcții importante de stat, de mare răspundere. -

ss. Iordache Iudovic

Mai știu că IACOB ALEXANDRU în anul 1945 a introdus în Consiliul de Administrație al uzinei "Darmata" pe marele capitalist din București nume AFBACH în urma cărui fapt a creiat mari nemulțumiri în rândul muncitorilor făcând prin aceasta să scadă prestigiul Partidului.- În domeniul politic, imediat după eliberarea Clujului, IACOB ALEXANDRU a numit ca redactor la ziarul "Vilagoszag" pe numitul HOMONAY HUGO fost ofițer în Statul Major al Armatei Hortiațe și a introdus și numit cu nume de conducere a lucrărilor reformei agrare pe profesorul VINCZEI JOSIF, fost omul de încredere al lui TULSKI BÉLA.-

Întrebare:

Care a fost atitudinea lui IACOB ALEXANDRU față de organizațiile de masă din CLUJ?

Răspuns:

IACOB ALEXANDRU avea o atitudine dușmănoasă față de organizațiile de masă.- A avut o atitudine de dispreț mai ales față de U.F.M. și Frontul Plugarilor, introducând cu sprijinul lui VASILE LUCA o serie de elemente dușmănoase în conducerea U.F.M. Prin instrucțiunile dușmănoase date de IACOB a creiat o neînțelegere între aceste organizații, în urma cărora curentul naționalist s'a împărțit atât la U.F.M. cât și la Frontul Plugarilor, deoarece IACOB ALEXANDRU a dat dispoziție ca aceste organizații să organizeze adunări împreună și atunci când vorbea în fața maselor de membri, ori vorbea numai conducătorii U.F.M. ori numai de la Frontul Plugarilor și creia prin aceste nemulțumiri în rândurile naționalităților conlocuitoare.- Știu că a dat dispoziții contradictorii dintr'o zi la alta redactorului ziarului "Vilagoszag" care era în acel timp BALOGH EDGAR în urma cărui ziarul nu a mai avut nici o linie hotărâtă și apărea într'o zi cu un conținut naționalist burghez iar în altă zi cu un conținut stăpânist.-

În cursul anului 1945, IACOB ALEXANDRU a avut de mai multe ori învedereți cu KURKO GYARFAS la care a asistat și VASILE LUCA.- Nu știu ce au discutat cu acesta deoarece comitetul regional nu era informat de ceea ce discutau.- Știu că aceste învedereți aveau o lungă durată și se țineau în biroul lui IACOB. Convoca pe conducătorii Universității Maghiare din Cluj și la cășca o serie de instrucțiuni.- IACOB ALEXANDRU a luat sub conducerea lui perso-

ss. Iordache Ludovic

nală Universitatea Maghiară și nu a admis ca aceasta să fie condusă din punct de vedere politic de U.P.M. În acest timp la Universitatea Maghiară "Bolyai" era un curent puternic naționalist față de îndreptat contra U.P.M. IACOB ALEXANDRU a sprijinit și îndrumat activitatea naționalistă șovină dusă de o serie de elemente burgheze în Universitatea "Bolyai" contra U.P.M. - IACOB ALEX. a constituit o comisie compusă din CROGOR LUDVIC, VASOZEL IOSEF și DEMETER IOAN (elemente naționaliste dușmănoase) pentru acest scop, comisie care a avut și rolul de conducere a Universității și totodată a introdus pe MAGY GEZA și pe KILBANK BALA, elemente naționaliste burgheze și spioni, care au fost numiți în 1945-1946 ca secretarii Sectorului. - Această comisie a lucrat sub conducerea personală a lui IACOB și a primit ordin de la el ca să nu scoată din cadrele Universității pe elementele care făceau propagandă naționalistă și chiar a dispus ca o serie de elemente burgheze să fie readuse din Ungaria în cursul anilor 1945-1946. - Astfel că prin aceasta el a întărit curentul naționalist din Universitate. IACOB ALEXANDRU a jucat un dublu rol. - În aparență a vrut să arate că reprezintă linia Partidului, dar în fapt a subminat autoritatea U.P.M.-ului prin sprijinirea acțiunilor față de naționaliste duse de elementele burgheze împotriva U.P.M.-ului. Știu acest lucru deoarece și eu am căzut sub influența acestui curent naționalist. -

Întrebare:

Ați declarat tot despre activitatea dușmănoasă dusă de IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:

Imi mai amintesc următoarele fapte din activitatea dușmănoasă dusă de IACOB ALEXANDRU:

În primăvara anului 1945, când IACOB ALEXANDRU a fost scos ca secretar politic din organizația din Cluj de către delegații C.C. și a devenit conducătorul resortului economic la Comitetul Regional P.C.R. Cluj, prin diferite manevre a reușit să mențină sub conducerea lui directă dirijarea Prefecturii, Primăriei, Chesturei de Poliție și Siguranța cu care numai el a ținut legătura motivând că, cu conducătorii acestor instituții trebuie să discute o serie de probleme confidențiale, despre care nu poate să știe nici Biroul Organizației de Bază din Cluj. - Astfel el singur a ținut ședințe cu primarul TUDOR BUGNARTU, ajutorii de primar DEMETER IOAN și DAN STEFAN, prefectul VASILE FOGACSEANU, chestorul IOAN CIOCLU și șeful

359

Seful Siguranței PATRIGIU. Stiu că dintre aceștia l-a schimbat și trimis la munca de jos pe VASILE POAGĂRĂU, ION CIOCLU, TUDOR BUGHARIU și DAN ȘTEFAN, care era contra multor probleme puse în discuție și duse de IACOB ALEXANDRU.-

In acelaș timp PATRIGIU a fost un executor fidel al ordinelor primite de la IACOB.- IACOB ALEXANDRU a avut o atitudine disprețuitoare și brutală față de cadrele muncitorești. Pe C.F.R-istul IOAN CIOCIU care a fost numit chestorul Poliției din Cluj l-a scos din această funcție și l-a trimis la munca de jos în producție, fiindcă nu a acceptat să fie unscaltă a lui.- Pe C.F.R-istul BOJAN tot așa l-a persecutat multe luni iar cu activității în general a vorbit cu un ton cum vordea în trecut atâpanul cu sclavul său.- Cu ocazia verificărilor vechilor comuniști care au fost arestați în anul 1941, comisia condusă de VAIDA VASILE a lucrat exclusiv după directiva lui IACOB ALEXANDRU.- Tot în acest timp a răspândit știrea în rândul comuniștilor că JOSZA BÉLA nu a activat în ilegalitate și că el singur (IACOB ALEXANDRU) a condus toată activitatea Partidului Comunist și Partidului Măci între anii 1941-1944.- Menționez că IACOB ALEXANDRU în ilegalitate a avut mai multe locuințe.- In anii 1942-1944 IACOB ALEXANDRU a fost văzut de multe ori în străzile principale ale Clujului și deseori se plimba seara sau în cursul zilei.- Stiu că de două ori reușește să se mute din locuința sa ilegală cu o zi sau câteva ore înainte de a fi căutat și arestat de Siguranță.- Astfel se întâmpla în anul 1943, când este căutat la gazda sa din cartierul Grigorescu unde locuia sub numele unui profesor și în 1944 când locuiește în Palatul lui FARKAS MAGDA sub numele unui suedez.- La ambele locuri după ce pleacă de acolo este căutat de agenții Siguranței.-

In primăvara anului 1944, IACOB ALEXANDRU a avut o ședință împreună cu COVACI TERE, agent al Serviciului de Spionaj Englez în cabinetul medical al lui OSOGER LUDOVIC.- La această ședință au mai fost prezenți OSOGER LUDOVIC, DRISTER IOAN, MAGY ȘTEFAN, COVACI EUGEN și subsemnatul.-

Întrebare:

Ce s'a discutat la această ședință?

Răspuns:

La această ședință, IACOB ALEXANDRU a dat un raport informativ despre activitatea Partidului Măci.-

ss. Iordache Iudovic

360

Intrebare:

Vorbește concret ce cuprindea acest raport?

Răspuns:

În acest raport, IACOB ALEXANDRU l-a informat pe COVACI IMIRU despre legăturile Partidului Păcii cu diferite uzine în primul rând despre atelierul G.F.R. și uzina Dermata. Pe lângă acestea l-a informat despre legăturile Partidului Păcii cu intelectualii progresiști.- Deasemenea l-a mai informat și despre legăturile Partidului Păcii cu diferite elemente burgheze la care le-a trimis o serie de manifeste ale Partidului Păcii. L-a mai informat despre legăturile Partidului Păcii cu o serie de deputați din Partidul Ardelenesc cărora prin poștă le-a trimis manifeste Partidului Păcii.-

Intrebare:

Ce hotărâri s'au luat cu ocazia acestei ședințe?

Răspuns:

Cu ocazia acestei ședințe s'a hotărât ca să lărgim frontul "Independenței Naționale" cu o serie de elemente din rândul burgheziei dela diferite instituții culturale, economice și religioase și dela Partidul Ardelenesc.-

Intrebare:

S'a pus în practică această hotărâre?

Răspuns:

În urma acestei hotărâri s'au început tratativele cu TREBURI BĂLA, despre care am arătat mai sus.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez propriu.-

ss. Iordache Ludovic

ANCHETATOR:

LT. DE SECURITATE

Gh. Diță

361

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Ladache Ludovic, prof. Universitar, născut în
6 Septembrie 1913 în blaj din părinți Iudovic și Ecaterina
cu ultimul domiciliu în blaj nr. Savașca nr. 118
(Data de stare civilă, ultimul domiciliu)

Azi 18 Mai 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9 și min. 30

„ s'a terminat „ „ 14 „ „ 30

Intrebare: De când cunoști s-ta pe Iacob Alexandru și ce relații ai avut cu el?

Răspuns: Îl cunosc pe Iacob Alexandru din anul 1939 cu ocazia unei conferințe ce am ținut la satul mare. Această conferință am ținut în cadrul P.S.D. al cărui membru eram. De asemenea și Iacob Alexandru în acel timp era membru în P.S.D. din satul mare și conducea gruparea de stanga din Partidul Social Democrat. Îl cunosc mai bine începând din anul 1940 când Iacob Alexandru sa stabilit la blaj. În acest timp el activa în cadrul sindicatului metalurgicilor din blaj dar în P.S.D. nu a mai activat. Cu Iacob Alexandru am avut relații politice.

Intrebare: Ce ști despre activitatea lui Iacob Alexandru până la eliberarea Sărbătorii de către trupele sovietice?

Îscălitura
[Signature]

Urmas: Laspuus: Stiu ca Jacob Alexandru nu
era vazut bine de muncitori din cauza ca
avea o atitudine dumnezeieftie fata de ei, respingatoare.
Jacob Alexandru nu ducea o politica de
aparare a intereselor muncitorului. El a dus o
politica dumnezeieftie de lichidare a partidului.
In anul 1941 cand masura parte a cadrelor
de conducere ale partidului a fost arestat si
interzise la sovietii Jacob Alexandru renunzand
conducatorul partidului a inceput sa se activeze,
a rupt partidul complet de muncitori si
de sindicate si nu a mai dus nici o activitate
politica. - Stiu ca Jacob Alexandru a dus o
politica de sustinere a burgheziei care il sustinea
cu bani. - ca exemplu fabricantul Steru
Wilhelm care avea o fabrica farmaceutica ia
dat de mai multe ori sume mari de bani.
La fel Forcos Magdo pea proprietarii uzinelor
si servata, cu care sa casotant dupa anul 1945
il sustinea permanent cu bani. In anul 1945
fand orizont de cetera politica Hortita Iosca Bela
conducatorul partidului Pacii din nordul de Nord,
Jacob Alexandru ia luat locul. - In aceste
conditii Jacob Alexandru a rupt complet acest
partid de cetera, muncitorii muncitorii fiind
legatura decat unu cu cetera intelectualii.
si punand partidul Pacii din nordul de Nord
in stfula burgheziei.

Intrebare: Vretea concret despre activitatea
dumnezeieftie a lui Jacob Alexandru de sprijinire
a burgheziei?

Laspuus: In vara anului 1944 cand turgile

368

Urmare: fureției și agnoscția de granțele ungare, burghezii
din Ardealul de Nord de teamă că în va pierde
poziția ei economică și politică a cautat printr-o
manevră să ia legătura cu Partidul Pacii ungar,
Jacob Alexander care conducea acest partid, și sub
masca că urma să ducă tratative pentru încheierea
unui armistițiu cu Divizia Secretă 10-ii
angara, prin colaborare cu partidul paci, poziția
ei după ce Ardealul de Nord vor fi eliberat
de către armata sovietică. - Jacob Alexander
a fost de acord cu această manevră a burghezilor
și a hotărât începerea tratativelor cu conducătorii
partidului ungar prin fostul Adelașcă condus
de Seli K. Bela (cont), - Partidul Paci este îndrumat
de Jacob Alexander în direcția burgheză,
organizând o serie de convorbiri cu conducătorii
lor respectivi Seli K. Bela și alții, dând angurii
acestora că interesele lor vor fi apărate
după intrarea trupelor sovietice. - Pentru ducerea
tratativelor Jacob Alexander a încredințat pe
bavaci botina Eugen și pe mine. - înainte de a
începe tratativele cu Seli K. Bela, Jacob Alex
ma trasat noua o linie de șelul cu
tuturor să ducem tratativele. - În primul rând
Jacob Alexander susținea angurarea funcționării
tuturor institutelor economice, culturale,
sociale și religioase care au existat în acest
timp cu conducătorii lor vechi. În al doilea
rând susținea acceptarea principului menținerii
integrității teritoriale ale Ungariei. -
Astfel tratative au fost întinse pe la jumătatea
lunii August 1944 de către Seli K. Bela și urma

Semnatura
H. M. M.

ca conducatorul acunei comisii respectiv
 boavaci colona Eugen a jehus, conținem celor
 sustinute de Iacob Măruș, adică să braun deparat
 problema Hăstarelor respectiv problema de Nord
 și ca puncta Maghiarilor conștină de g. r. r. r.
 Salvați vers din Hăstarelor de Nord nu intarica
 triviale impotriva germaniei. - ziua 23 Aug 1944
 Selekți Bela prin secretar Iacob a cerut să
 reînnoiește tratativele cu condiția ca să
 nu mai participe comisia veche care era
 puncta din intabulati programi ei cu reprezentanti
 comunisti din ilegalitate. - Iacob Măruș a fost
 de acord să reînnoiește tratativele cât
 și cu intaburarea vechei comisii oia după cum
 putându-se în Selekți Bela, și cu ajutorul lui
 secretar Iacob într-o în legătura directă cu
 comitete Selekți Bela ducând el personal mai
 departe tratativele. - În aceste tratative Iacob
 Măruș accepta propunerile lui Selekți Bela
 care îi promitea sprijinul politice de aruncarea
 printr-un memorandum și eliberarea detinutilor politici.
 În același timp Iacob Măruș nu obliga pe
 de Selekți Bela că Partidul Pacii condus de Iacob
 va sprijini după eliberarea Hăstarelor de Nord
 apararea intereselor huzghezei, menținerea
 integrității teritoriale a Ungariei și garantarea
 libertatea personală a lui Selekți și colaboratorii
 săi în cazul că vor fi arestați pentru
 activitatea lor demagogică, fascista. Menționez
 că în urma intaburării între Selekți și Iacob
 se facut un memorandum care a fost trimis guvernului.
 Hăstă pre să se punat aici de Selekți și aici de

Semnatura
 Iacob Măruș

2
363

Urmare: Iacob Alex, planand in aceasta manevra
a lasa cativa scriitori fapt prin care efectul
memorandului este redus la minimum. dupa eliberarea
Sidiolului de Nord de catre trupele sovietice, asa
dupa cum sa vedeles, Iacob Alexandru a
interventat la autoritati si la scos din inchisoare
pe Selek Bela, dupa care acesta fugi in
străinatate scapand pentru a fi tras la
raspundere pentru activitatea lui desmanatoare
dusa in desfa facismului. Tot in acest
timp Iacob Alexandru a impinat activitatea
muncitorilor care in masa mai sau incus
in sindicate - In vara anului 1944 mii de
membrii sindicatilor sa ridice dela 200-250 la
aproximativ 3,000. - Iacob Alexandru a subiectat
caupect aceasta fapta si a impedit orice
actiune cu toate ca muncitori, mai ales
dela fabrica C.F.R. Cluj, organizata in fabrica
de Otel au intrist o reze de actiuni de
schitare si lupta contra facismului. - Iacob
Alexandru a fost categoric impotriva actiunilor
prin lupta si a redus activitatea Partidului
Paci la redactarea unui ziar si la
tratatative cu comitete Selek Bela. Partidul
a avea mai mult succes in planurile sale
dumnezeoase, de acord cu Iacob Alexandru,
Selek Bela a intervenit, cum pela punctele
lunii septembrie, si a eliberat din inchisoare
o serie de comunisti printre care era Sima
Julius, Hennis Ion si Veres Paul. Partidul
au put impinati inca din inchisoare de
catre Iacob Alexandru prin secretar Iosiu

Semnatura
Iosiu

Urmare: despre subiectul tratatelor dintre Jacob și Selekți și despre condițiile pure de Selekți cu care acesta ca și Jacob Alexandru nu de acord cu ele. Imediat ce comunistii au fost eliberați din închisoare, Jacob plus în prezența lui Sava Iuliu, Neves Ion și Veres Paul au constituit un comitet intitulat „Comitetul Partidului comunist din Moldova de Nord”. Acest partid nou înființat, condus de Jacob, la cererea lui Selekți a reluat tratativele tot cu același scop urmând de Selekți (adica) asigurarea intereselor burgheziei după eliberare. Acest comitet nou format în frunte cu Jacob Alexandru Steu ca a avut mai multe întâlniri cu Selekți până până la eliberarea moldavelor de către trupele sovietice. Nu știu concret ce se discuta cu acesta acestei întâlniri.

Intrebare: Ce ști despre activitatea lui Jacob Alexandru după eliberarea Brașovului de către trupele sovietice?

Răspuns: După eliberarea moldavelor de Nord Jacob Alexandru dela început încearcă a scrie de manevre de a pune mâna pe conducerea partidului. În acest scop la început convine numai cu elementele exite din închisoare după care și în că în trecut au comis o serie de trădări cum este de exemplu, Veres Paul, Sava Iuliu, Neves Ion, Gutzman Elvioleta, Hovany Flara și mulți alții care au avut o purtare trădătoare atât în pta politiei cât și a tribunalelor sovietice și puse de a recruta caohă comunisti.

Signature
Problema, 1952

1

264

Urmasii: in Partidul Comunist. Astfel muncitorii sunt organizati de la in Partidul Comunist in primele saptamani dupa eliberare, - Jacob Strosser disputeste pe muncitori, in din cauza ca Jacob solutiaza complet organizarea lor muncitori, chiar din marile fabrici ca seramata, fabrica de Otel etc, Fierrota, etc, incepe sa ia o orientare in directia Partidului Social Democrat candus de o serie de elemente dumnoare ca Sakatos Stefan si Nagy Szeza, in prezent condusii pentru activitate de organizare nationalista, desi muncitori acesti urme erau enuoranta ca in trecut impotiva cu Partidul Comunist - In acest timp procurarea principala a lui Jacob a put stabilita unui contact personal si exclusiv cu unii membri ai secretariatului P.C.R. din Bucuresti si cu autoritatile locale. - Jacob St. reuseste sa stabileasca legatura cu Vasile Luca si Ana Pauker cu acria deplasari sale la Bucuresti cum dupa trei saptamani dupa eliberarea Moldaviei de Nord, cand in urma raportului sau, Ana Pauker si Vasile Luca dizolva comitetul Partidului Comunist din județul de Nord si renumeste doar pe Jacob St. ca singurul membru de Partid si-l delega pe Jacob si pe Gorbunov Nicolae in conducerea comitetului Regional P.C.R. din județul de Nord si cu primara schimbi din blug. In Noiembrie 1944 este completat acest comitet cu Vescau Gheorghe cand incepe o lupta factionista intre Jacob St. si Vescau Gheorghe, care dumnoare urmareau sa conduca org. P.C.R. In aceasta lupta factionista Jacob St. sa plezit la inceput, pentru al

Semnatura
Gorbunov

Urmare: sprijini, de o serie de elemente care in trecut nu a facut parte din Partidul Comunist cum este Simoni, Pop. Mosu, Pasoghi Nicolae bisca, subsumate multi si pe care mai tarziu ii indyartatati si pe acestia. - Local Alexandru fiind in punctul P.C.R. regiunile bely si plus organizata in serviciul burghezii atat in domeniul politic cat si in domeniul economice. Pentru realizarea acestor scop, introduce personal o serie de elemente dusmanose burgheze in partid, d. si din elementele mari burgheze pentru a defera cursii in cadrul partidului si pentru pe acestia in diferite pozitii de conducere a uniti economice si politice. Paralel cu aceasta duce o activitate dusmanosa fata de ocaii muncitori care ia abitudine fata de activitatea lui ^{in complet} cantha intereselor clasei muncitoare si ia abitudine fata de modelul lui de vata burghez. - Local Alexandru introduce familiara in aceasta mare si cu ajutorul elementelor burgheze si partizani organizati in stil mare comunist de specula si pune pe degeti pensare in calca dezvoltarii cooperativei muncitoresti. Sub motto ca lupta impotriva "stangizmului muncitorilor" care sunt indurarea rudatilor incepand dela eliberarea clugului au condus o serie de uzine parasite de proprietari si de directori care au fugit in occident. in prima cu trupele foriste, Local Alexandru reintroduce in conducerea acestor uzine mai multi capitalisti. In aceasta politica

Sumatura
[Signature]

Urmas: dismisiunea a fost semnificativ si de Voile Luca care era multumit ca comitetul regional din Bluj este tare din punct de vedere economic posedand sume mari de bani. Mentionez ca comitetul regional P.C.R. din Bluj era puantol de burghezia din Holatul de Nord care a sustinea si a sprijina pe col. Alexandru. Pe col. Alexandru prezenta aceste necese de organizare lui Voile Luca ca realizarii lui personale si Luca Vasile care numai cu pe col. Alexandru punea legaturile strause, era de acord cu politica dusă de pe col. Alexandru si il sustine in intregime.

Intrebare: Avuta cauză despre aceste activități dismisiunea dusă de pe col. Alexandru?

Raspuns: Pe col. Alexandru a intrat a serie de elemente in organizatiile de partid in cursul anilor 1945-1946. In organizatiile circumscripției, au intrat zeci de mii de oameni. In comitetul regional a intrat pe baza Vasile care avea o fabrică si a fost proprietar de autoturaj. In comitetul juditean din Bluj a intrat ca cooptat pe avoc. s.r. Sary Stefan desi stea ca este un intelectual burghez catolic. Secretarul lui pe col., Schwartz Ernest a fost un mare siantist pe care la informat despre toate problemele economice in acelasi timp cand a refuzat sa dea informati membrilor comitetului regional al partidului de provenienta hanilor si pe ce se cheama sunt hani etc. De asemenea si consilier lui pe col. Alex. (nu ii stiu numele) a fost in vechi minist.

Semnatura
Frodelu Luca

Urmare: Iacob Alexandru creiaza o comuna economica pe langa comitetele regionale de partid cauzand din elemente lunghe de din care fac parte printre alti: Basbairmeni Iudiciu fostul presedinte al unionii Industriilor, Sautu Nicolae fost director general la uzinele din "Agibies...", Naiman Eugen proprietarul firmei internationale "Santimentale..." pentru convertirea fierului, Iancu Iudiciu mare comerciant in fel. Albut fost proprietar de fabrica de papier si de ciment. Aceste comunita in aparenta a avut rolul de a studia problemele de organizare a economiei, in realitate insa aceste comunita a stabilit sursele de unde Iacob Alex a realizat o serie de venturi locale impreuna cu fel Albut a stabilit o comunita sau pentru fiecare societate industrială si comercială, pe care sursele acestea a trebuit să potesca lua in mod regulat. Iacob Alexandru despu aceste surse nu a dat nici odata nimicului nici o socoteala. Iacob Alexandru a nescutinat in intregime in posesiunea sa actiunile firmei "Seramata" si pentru an ingura interesele sale personale pentru inamurarea a lui a numit ca director al "Seramata" pe Klau Iudiciu fostul sot al soției sale Farcos. Magda fiica proprietarului Seramata. Tot in ocazia pruz a dat ordii ajutorului de primar sau Stefan de a da un brevet de convert pe uzinele lui Farcos Magda, soția lui, care in baza acestui brevet a deschis o pruzie de ghetă cea mai mare din Cluj.

Semnatura
Iacob Alexandru

Umare: Tot odata a dat ordin directorului uzinei
 "Saramata" Klein Andrei ca sa nu dea marfa sa vanda
 la alta pravalie din Cluj decat pravaliei condusa
 de sotia lui Forcos Magda. Zocal Alexandru a
 infiintat o mare intreprindere de transport auto,
 cu bannioane si la unu ca director pe
 fratele sau Zocal Ernest care dupa putine timp
 din afacerile pe care le facea la aceasta intreprindere
 Zocal Ernest s-a imparat ovila pe strada
 Grigorescu din Cluj. Deosemena Zocal Alexandru
 a mai infiintat o mare intreprindere comerciala
 de medicamente numita "Samochag", si a
 pus ca director pe celalalt frate al sau
 Zocal Andrei. La aceasta intreprindere comerciala
 de medicamente Zocal Alexandru a avut
 multe profituri personale. Spun acest lucru
 deoarece odata cu plecarea trupelor fosciste din
 Cluj a fugit o serie de mari comercianti -
 In urma acestui lucru a ramas fara administratie
 un mare magazin de medicamente Zocal Alexandru
 a luat stocul de medicamente si la valorificat
 prin firma "Samochag" condusa de fratele lui.
 Aceste medicamente a fost vandute la pret negru
 de specula si de unde Zocal Alexandru a avut
 mai profituri personale. Zocal Alexandru a
 introdus ca director la uzinele "Echa" pe numitul
 Lang Ludovic fost mare comerciant iar la centrals
 cooperativele municipale din Cluj a introdus tot
 ca director pe numitul Bergner Mauriciu tot fost
 mare comerciant cu care Zocal Alexandru
 era si bun prieten. Pe aceste elemente ca: Lang
 Ludovic, Bergner Mauriciu, Seli Aldhat, Klein Andrei

Semnatura
 Zocal Alexandru

Urmare: prin aceasta neamul nostru in randurile notabile
 totuși conlocuțione. - Prin ce se det. obligati
 contradictori dintr-o zi la alta redactandul
 Ziareului „Baloghag” care era in acee timp
 Balogh Edghe in urma caruia ziareul nu a
 mai avut nici o linie botarita si agorea
 iutro zi cu un continut notabil burghez
 iar in alta zi cu un continut sangin.
 In cursul anului 1945. Facol. Hlt. a avut
 de mai multe ori intinerderi cu Kurka Zimofos
 la care a omitat si Vorile fuca. Au tin
 ce au discutot cu aceste desave comitetul
 regional nu era infumat de uare discutau.
 Prin ca aceste intinerderi avea o lungi durata
 si se finau in buoul lui Facol. In urma
 acestor intinerderi, Facol. Hlt. Ceturaca pe
 conducatori universitati maghiare din brij
 si le didea o serie de instructiuni. - Facol.
 Hlt. a luat sub conducerea lui personala
 Universitatea Maghiara si nu a admis ca aceste
 sa fie condusa din punct de vedere politic de
 U.P.M. In acest timp la Universitatea Maghiara
 „Balyocai” era un curent puternic notabil
 fatu indreptat contra U.P.M. Facol. Hlt. a
 sprijinit si indrumat activitatea notabilista
 asupra duna de o serie de elemente burgheze
 din universitatea „Balyocai” contra U.P.M. Facol.
 a constituit o comitei compusa din brijde
 fudovic, Ventel Zorif si semela facol. elemente
 notabiliste de inamice, pentru acest scop,
 comitei care a avut si rolul de conducere
 a universitati si tot odata a intinerdu

Semnatul
 [Signature]

Urmas: pe Nagy Istvan si pe Kelenes Peter, elemente
 nationaliste burgheze si spioni cari au fost
 numiti in 1945-1946 ca secretari rectoratului.
 Aceasta comuna a lucrat sub conducerea
 personala a lui Jacol. si a primit ordin
 de la el ca sa nu seaste din cadrul universitatii
 pe elementele care ducea propaganda nationalista,
 si chiar a dispus ca a serie de elemente
 burgheze sa fie reclusi din universitate
 in timpul anilor 1945-1946. Astfel ca prin
 aceasta el a intarit curentul nationalist
 din universitate. Jacol Alex a jucat un
 dublu rol. In aparutia a avut sa arate
 ca reprezinta linia partidului dar in
 fapt a subminat autoritatea U.P.M. ului prin
 semnificarea octinilor politice nationaliste duse
 de elementele burgheze impotriva U.P.M. Alina
 acest lucru deoarece si eu am cunoscut
 sub influenta acestui curent nationalist.

Intrebare: Ai declarat tot despre activitatea
 dismônara dusa de Jacol Alexandru?

Raspuns: Dupa mai amintesc unatoare
 fapte din activitatea dismônara dusa de
 Jacol Alexandru: In primavara anului 1945
 cand Jacol Alex. a fost scos ca secretar politic
 din organizatia din Cluj de catre delegatii C.C.
 si a devenit conducatorul resortului economic
 la comitetul regional P.C.R. Cluj, prin diferite
 manevre a reusit sa incalceze sub conducerea
 lui directa directia Prefecturii, Primariei
 chesturii de politie si Siguranta cu care numai
 el a tinut legatura motivand ca eu,

Semnatura
 Procheta Tunduc

388

Urmare: conducatori acestor instituti. Trebuie sa
 discuta a serie de probleme confidentiale.
 Despre care nu poate sa stie nici biroul
 organizatiei din Cluj. Astfel el singur a
 discutat rediinta cu Primarul Tudor Bugnariu,
 zpeten de primar semester Toseu si domn Stefan
 prefectul Vorile Pogaceanu, chestarul Toseu Cioclu
 si seful sigurantei Patriciu. Stiu ca dintre
 acestia la schimbata si trimisa munca de jos pe
 Vorile Pogaceanu, Toseu Cioclu, Tudor Bugnariu
 si domn Stefan care era contra multor
 probleme pure in discutii si duse de local Alex.
 In acei timp Patriciu a fost un executor
 fidel al ordinei primite de la local. Local
 Alexandru a avut o atitudine dispretitoare si brutala
 fata de cadrele muncitoresti. Pe C.F.R. istia. Toseu
 Cioclu care a fost numit chestarul Partiei din
 Cluj la nes din aceasta functie si la
 trimis la munca de jos in productie fiindca
 nu a acceptat sa fie unalta lui. Pe C.F.R. istia
 Bogdan tot oca la persecutat multe luni
 iar cu activisti in general a vorbit cu un
 ton cum vorbea in trecut stapinul cu
 sclavul sau. In ocazia verificarii
 Vechilor comunisti care au fost arestati in
 anul 1941 comisia condusa de Vasile
 Vorile a lucrat exclusiv dupa directiva
 lui local Alexandru. Tot in acest timp
 au raspandit stirea in randul comunistilor
 ca Jozsa Bela nu a activat in ilegalitate
 si ca el singuri (local Alex) a condus toate
 activitatea Partidului Comunist si Partidului Pacii

Semnatura
 [Signature]

Urmasor: intre anii 1941-1944. Mentionez ca Zocal Alexandru in ilegalitate a avut mai multe locuinte. In anii 1942-1944, Zocal Alex a fost vizitat de multe ori in strazile principale ale chizului si deseori pe strada parca sau in cursul zilei. Stiu ca de doua ori reusesc sa se munte din locuinta sa ilegala cu o zi sau cateva ore inainte de a fi cantat si arestat de Siguranta. Astfel se intampla in anul 1943 cand este cantat la garda sa din Cartierul Grigorescu unde lucra sub numele unui profesor si in 1944 cand locuiește in Palatul lui Foros Magda sub numele unui suedez. La ambele locuri deza ce pleaca de ocala este cantat de Agenti Sigurantei.

In primavara anului 1944 Zocal Alex a avut o sedinta in camera cu bovaci Iure, agent al serviciului de spionaj Englez in cabinetul medical al lui brăgăre Iulian. La aceasta sedinta au mai fost prezenti: brăgăre Iulian, Semeter Ioan, Naghi Stefan, bovaci Eugen si surleușanul.

Intrebare: Ce sa discutat la aceasta sedinta?

Raspuns: La aceasta sedinta, Zocal Alexandru a dat un raport informativ despre activitatea partidului Nazi.

Intrebare: Verbeste concret ce cuprindea acest raport?

Raspuns: In acest raport, Zocal Alexandru la inprinat pe bovaci Iure despre legaturile partidului Nazi cu diferite uzine in primul rând despre atehnic C.F.R. si uzinele seramice. Pe langa aceasta la inprinat despre legaturile

Demetriu
Frustruș

209

Urmare: Partidului Paci cu intelectuali Progresisti.
 Generele la unii impune si dupa legaturile
 Partidului Paci cu diferite elemente lunghe la care
 lea tinut a serie de manifeste ale Partidului
 Paci. Sa mai impune dupa legaturile
 Partidului Paci cu a serie de deputati
 din Partidul Moldavesc corara prin posta
 laa tinut manifeste Partidului Paci.

Intrebare: ce hotarari s-au luat cu
 ocazia acestei sedinte?

Raspuns: la ocazia acestei sedinte sa
 hotarat ca sa largim frontul „Independentei
 Moldavesti”, cu a serie de elemente din randul
 societatii de la diferite institutii culturale,
 educative si religioase si de la Partidul
 Moldavesc.

Intrebare: sa pus in practica aceasta hotarare?

Raspuns: In urma acestei hotarari
 s-au inceput hotararile cu Ielki Bela
 dupa care am aratat mai sus.

Suport ce am avut prezentul proces verbal
 de intrebatori cuvant cu cuvant si
 am constatat ca corespunde in totul
 cu cele declarate de mine, si sustin si
 semnerez propriu.

[Signature]



Subsemnatul Ion Aszody, domiciliat în Bucuresti, Str. Budai-Deleanu 2 tel. 34736 - redactor-șef al revistei "Flacăra" tel. 63639 - dir. adj. la Editura de Stat Didactică și Pedagogică tel. 57238 declar următoarele:

În luna Mai 1945 am fost trimis de C.C. al PCR la Cluj cu responsabilitatea presei pentru Ardealul de Nord. În această calitate am lucrat din Mai 1945 până în Aprilie 1947 când am fost rechemat la Bucuresti odată cu desființarea regionalelor de partid. În această epocă Regionala Cluj a PCR nu era bine organizată. Aici aparțineau aproape toate județele din Ardealul de Nord. În momentul sosirii mele secretarul Regionalei a fost tov. Vasile Vaida, iar din secretariat făcea parte și Alexandru Jakab. Secția de Educație Politică a fost condusă de Iuliu Simo. După ce am sosit am primit sarcina ca în afara muncii de resp. de presă să conduc și ziarul "Igazság", singurul organ de partid - pe atunci - în limba maghiară.

Condițiile erau proaste, Secția de Educație Politică nu era organizată și această lipsă se resfrângea asupra organizării și muncii presei. Cu toate că tov. Vaida mi-a spus că voi ține contact direct cu el, Alex. Jakab se amesteca în treburile presei, dădea instrucțiuni contradictorii, împiedicând dezvoltarea ziarelor. Îmi aduc aminte că într-o zi, puțin după sosirea mea, timp ce eram la tipografie a dat ordin ca sripa aceia unde se găsea redacția să fie evacuată în așa fel încât ~~numa~~ cele două redacții - Igazság și Lupta Ardealului - precum și aparatul regional de presă să fie înghesuite într-o singură cameră. Multe astfel de fapte m'au făcut să am dela început o atitudine critică față de Jakab și de aici colniri destul de dese și serioase. Am văzut atitudinea sa față de oameni, persecutând mulți dintre acestia care dintr'un motiv sau altul nu-i plăceau. Am mai văzut că acei oameni care erau acord să-l lingusească aveau o viață mai ușoară. Toate aceste lucruri, dese-le noastre conflicte m'au îndârjit. Am mai văzut că și-a plasat frații în posturi de conducere, amândoi incapabili. Unul ca șef al garajului de partid, altul ca conducător al unui comerț de articole farmaceutice, care - se pare - era o întreprindere a regionalei. Toate acestea și încă multe alte detalii de care nu-mi aduc perfect aminte acum, constatate de mine în scurt timp, m'au

convins că pentru a putea obține condiții bune de muncă va trebui să lupt. Si în primul rând împotriva lui Alex. Jakab. Pentru ce? Fiindcă el se amesteacă în toate treburile, dădea dispoziții pe care nu avea dreptul să le discute, organiza sau desorganiza munca sectoarelor de muncă nu după principiul necesităților muncii de partid, ci după criteriul dacă omul care conducea sectorul respectiv îi plăcea sau nu.

Având instrucțiuni precise din partea Secției Centrale de Educație Politică (tov. Chisinevski) cum să fie organizată presa, am stăruit în primul rând ca Secția respectivă a Regionalei să fie organizată. Nu am putut obține foarte mult timp. Numai după ce tov. Gh. Adorjan a venit la Cluj în 1946, a început o muncă mai organizată, mai sănătoasă. Dar și atunci, cu toate că cu venirea lui am avut un șef, Jakab se amesteca în treburile presei. Din păcate el avea o influență puternică asupra ~~unui~~ tovarășului Vasile Vaida. Despre acest lucru am să vorbesc și mai târziu.

La venirea mea, găsind situația despre care am vorbit, nu m'am orientat bine. Am strâns o serie de declarații de la oameni privind atitudinea în munca lui Jakab. Inșă despre aceste lucruri nu am vorbit tov. Vaida. Prinsind în muncă, am și uitat de ele. După ancheta făcută în vara anului 1945 de tov. Ion Vințe am primit o sancțiune de partid pentru această atitudine. O serie de alți oameni au fost sancționați, îndepărtați printre cari câțiva dușmani personali ai lui Jakab. El însă, după cât știu, a eșit cu basma curată. Nu cunosc detaliile anchetei. Procesul verbal a fost luat atunci de tovarășa Bejan, soția tov. Pavel Bejan. Nu știu, unde lucrează în momentul de față.

În 1946, la începutul anului unitatea SS (Serviciul Secret) de la Cluj a fost desființată. Unul din conducători, unul Weiss a venit la mine recomandându-mi pe Coloman Toth, un agent în serviciul lor, ca fost ziarist pentru eventuală angajare la ziar. Eu am stat de vorbă cu el, văzând că știe multe despre reacțiunea maghiară incubărită în diferite locuri, mi-a venit ideea înființării unui serviciu de informații. În aceia epocă pe teritoriul Ardealului de Nord, mai ales înaintea hotărârilor de la Paris privind problema, unde va aparține Ardealul? - mișunau agenții americani și englezi, ~~știau~~

fasciști maghiari ascunși, agenți ai reacțiunii din Ungaria de atunci (mici agrarieni, soc. dem. de dreapta etc) infiltrați sau rămași în aparatul de stat în învățământ superior, biserica catolică și cea unitară cu episcopii lor în frunte, maghiștii cari au prins teren mai ales în universitate, evreii repatriați din apus mai ales cei de care "Joint"-ul avea grijă etc.

Am putut constata că Siguranța dela Cluj lucra slab. Avea cadre vechi, ca și poliția, conducătorul ei, tov. Patriciu nu avea sprijin suficient - după părerea mea - nici nu posedă capacități suficiente. În consecință am propus tovarășului Vaida înființarea unui serviciu special de informații care ar putea să ne ajute mai ales pe linia depistării activității reacțiunii maghiare. L'am verificat cât am putut pe acest Coloman Toth, am obținut după multe discuții un buget lunar de 600.000 lei și serviciul a început să lucreze. În scurt timp au lucrat pentru noi 30-35 de oameni. Nici unul dintre ei nu știa pentru cine lucrează de fapt. Legătura cu Toth o țineam eu în afara sediului ziarului, rapoartele primite dela el transmiteam tovarășului Vaida. Eu nu am avut încredere în Jakab și în lipsa tov. Vaida am refuzat să-i predau aceste rapoarte. Au fost multe conflicte și pentru acest motiv și în general pentru existența serviciului. Jakab era împotriva, dar activitatea ^{serviciului} l'a deranja și pe tov. Patriciu. Sub influența lui Jakab, tov. Vaida avea perioade când intenționa să desființeze serviciul. Nu vreau să spun că toate informațiile furnizate de noi erau bune, că nu existau unele exagerări. Inșă totuși tocmai succesele serviciului au impus, la urma urzii, existența lui cu toate împotrivirile. De activitatea serviciului știau la Cluj : Vaida, Jakab, Patriciu. În tot timpul existenței sale serviciul destul de rudimentar organizat a avut de luptat cu dificultăți considerabile. Bani nu erau suficienți, nu am putut obține măcar o motocicletă pentru urmărirea mașinilor când era cazul. Toth și oamenii lui au lucrat în multe cazuri mai repede și mai precis decât cei dela Siguranță. Dau câteva exemple:

Teroristul Bondy zis "Marinarul" a scăpat și a fugit în Austria numai din cauza incapacității Siguranței care s'a încapăținat de a afirma că Bondy este la Cluj când noi am dovedit că a fugit de mult. În vara 1946

373

unele informații au ajuns la dușmani. Toth pe care l'am trimis la social-democrați, a aflat acest lucru. Or cine a putut transmite aceste date ? Nu ne-am putut explica nici acest lucru, nici alte insuccese ale noastre. Un caz caracteristic este și cazul Ungvári. Un reacționar notoriu, foarte șiret și vigilant, un dușman de moarte al nostru foarte periculos. Lucra dăm umbră cu multă precauție. Ne-au trebuit luni de zile până am ajuns la el. A avut legături cu cercurile reacționare din Ungaria însă nu a avut legături - se pare - americani. Sau nu avea încă legături. Toth care avea niște certificate confecționate de noi cumcă este corespondentul unor ziare americane, i-a propus : va face legătură cu Misiunea Americană din Bucharesti. Acest lucru s'a făcut prin SS, a venit la Cluj un ofițer "american", la convorbire în care Ungvári a declarat că este de acord să lucreze pentru americani, a asistat și Toth. Cu toate aceste date și multe altele Siguranța nu l'a arestat pe Ungvári. Serviciul a semnalat că va pleca la Debrețin pentru instrucțiuni. L'am lăsat să plece, numai la întoarcere într'un autobuz a fost recunoscut și arestat. ~~Cum~~ Am putut observa că acest caz Ungvári avea tendință să fie mușamalizat dela început. Siguranța nu avea date suficiente, nu cunoștea materialul. Interogatoriul acestui spion periculos s'a făcut în condiții proaste. Numai după ce am intervenit eu personal la tov. Patriciu a fost admis că Toth să formuleze o serie de întrebări și să asiste la interogatoriu. Însă nu așa simplu. Din camera vecină a pus întrebările printr'o - pălnie. Tot timpul cât a stat la închisoare, Ungvári a avut contact cu toți prietenii lui. Așa îmi aduc aminte că l'a vizitat și Lakatos, fruntașul social-democraților de dreapta. Și alții. Despre acest lucru șile mai multe în afară de Toth, Alexandru Keleti, pe atunci adjunctul lui Patriciu. După ce a fost condamnat la 5 ani închisoare, Ungvári a reușit să evadeze dela Gherla cu ajutorul unui gardian. Nu știu în ce măsură sunt cunoscute împrejurările în care a fost organizată această evadare, dar pot să afirm că Ungvári era centrul complotului împotriva regimului nostru, aveau legături multiple și că noi ne-am frământat destul pentru a explica unele insuccese ale noastre, fără rezultat.

Am aflat recent ~~amănunțit~~ cu ocazia unei convorbiri cu tov.

27/11

Ladislau Bányai, actualmente rectorul universității maghiare de la Cluj, că el a auzit o observație a lui V. Luca în legătură cu un referat de al meu - a fost vorba probabil de unul din rapoartele serviciului - care spunea: "Ce face Aszody pe grozavul, face pe Scherlock Holmes!" - Nu știu, care din rapoarte nu i-a plăcut lui V. Luca, dar știu că lui Jakab nu i-a plăcut toată activitatea noastră. Sunt convins că toate dificultățile veneau de la Cluj. Din cauza greșelilor mele de la început și tov. Vaida s'a purtat rău cu mine. Inșă această atitudine s'a schimbat atunci când eu l'am anunțat de vizita lui Markham la Ludovic Jordáky. În seara sosirii ziaristului imperialist s'a și dus la Jordáky. Noi am aflat imediat și am avut timp să-i comunic tov. Vaida tocmai când plecase din sediul. Bine înțeles, Jordáky nu anunțat partidul de această vizită și a ascuns și faptul că a făcut declarații. Dealtfel acest Jordáky cu toate atitudinea sa aparent devotată, cu toate activitatea sa publicistică și scriitoricească sunt convins că era un dușman. Odată, încă în 1945, la Uniunea Scriitorilor Maghiari din Cluj a avut loc o discuție în jurul unei lucrări a scriitorului reacționar Gheorghe Bözödi. Eu am crezut că Jordáky mă va susține, dar în cursul discuțiilor a avut o atitudine mai mult decât împăciuitoare luând apărarea lucrării și scriitorului. De atunci am văzut limpede că este un social-democrat cu mentalitatea respectivă, luptător pentru așa zisa "unitate maghiară".

Atitudinea tov. Vaida față de mine și de serviciul special s'a schimbat iar spre mai rău după o anumită perioadă. Eu nu cred să fi avut vreo altă cauză decât influența lui Jakab cu care eu am cantat să am cât se poate de puțin de a face și cazul articolului Patrașcanu.

În 1946 Patrașcanu a venit la Cluj. A convocat în sala prefecturii mai ales așa zisa "intelectualitatea românească". Noi am asistat la discursul lui care a avut mare succes la auditoriu. După la eșire am pus problema lui Andrei Pătrașcu care-l însoțea pe Patrașcanu, dacă linia discursului nu era sovina, naționalistă și ce părerea are: ~~panhădăhăh~~ nu este contrar liniei partidului? Pătrașcu s'a revoltat și mi-a respins afirma-

țiile. In seara aceea am fost chemat la secretariatul regional, unde tov. Vaida și Jakab mi-au predat textul discursului pentru a-l publica în ziarul "Igazság" în ungurește. Referindu-mă la ora întârziată am spus că a doua zi nu poate să apară. Mi-am dat seamă că reacțiunea maghiară se va folosi din plin de acest discurs naționalist, așteptător dacă va vedea lumina zilei în limba maghiară. Nu l'am publicat nici a treia zi mână așteptând "Scântea". In ziarul nostru central anumite părți ale discursului au fost tăiate și în primul rând acele pasagi unde Patrașcanu se referea la faptul că Ardealul numai după 1918, atunci când s'a întors la patria mamă a putut porni pe drumul democrației. Această situație m'a convins și mai mult că materialul așa de dăunător nu poate apărea în ungurește. In aceeași zi am fost chemat la secretariat unde Jakab m'a primit și mi-a spus că dacă discursul nu va apărea în numărul viitor, voi fi aspru sancționat. Eu am refuzat referindu-mă la Scântea și (o discuție aprigă am spus că voi chema Comitetul Central la telefon pentru a cere instrucțiuni. Jakab mi-a interzis să fac acest lucru permitând că va face el. In după masă aceleiași zi aflând că nu a fost cerută nici o legătură telefonică cu CC. iar tov. Adorjan lipsind de la Cluj, am chemat eu Bucuștăul și am găsit pe tov. Adorjan totmai la tov. Chisinevski care mi-a transmis prin tov. Adorjan să nu publicăm discursul delac. Când am transmis această dispoziție, dușmănia lui Jakab s'a întărit, dar și atitudinea tov. Vaida s'a schimbat față de mine.

Am văzut dela început că legăturile între V. Luca și Jakab sunt foarte strânse. Mi-era foarte ciudat să văd cum sosește Luca, îl caută pe Jakab și nu pe secretarul regionalei. Stă le el în casă cu toate că în ~~număr~~ clădirea din Str. Republicii 12 o garsonieră era totdeauna rezervată lui Luca. Atitudinea dușmănoasă a lui Jakab a ~~transmis-o~~ și lui Luca, cu toate că eu nu am avut de a face direct cu V. Luca niciodată, nu am primit sarcini dela el. Este adevărat că l'am așteptat ^{de} vreo două ori în fața casei să-l prind și să-i vorbesc despre atitudinea lui Jakab, despre dificultățile în care se sbate presa din cauza că Secția de Educație Politică nu este organizată, că nu s'a ținut până atunci - 1946 vara - nici o ședință cu presă etc. Despre acest lucru știe și tov. Pavel Dan (Dan). Aceste intervenții nu au avut nici un fel de rezultat pozitiv.

378

În ceea ce privește serviciul de informațiuni, el a funcționat până aproape de plecarea mea - primăvara 1947 - însă din ce în ce mai slab. A fost o perioadă când prin hotărîrea secretariatului regional, Toth a lucrat direct cu Patriciu, dar îmi dădea rapoarte și mie. Pe urmă Patriciu a interzis orice legătură cu mine și cu aceasta serviciul a încetat.

În primăvara 1947 văzând activitatea din ce în ce mai crescândă a reacțiunii catolice, Toth din propria sa inițiativă a redactat un raport de câteva zeci de pagini despre felul cum este organizată "Actio Catholica" și alte organizații ale reacțiunii clericale catolice. Am predat acest document secretariatului, așa cred că prin tov. Adorjân lui Jakab. După vreo zece zile a sosit la Cluj tov. Iosif Bogdan și mi-a transmis din partea tovarășii Chisinevski, să întocmim un referat despre organizațiile catolice și activitatea lor. I-am arătat că un astfel de raport există deus și cât de disperat sunt căci presupun că și celelalte rapoarte suferă întârzierii în transmitere sau - poate - nu sunt transmise deloc.

În legătură cu dificultățile întâmpinate de serviciul de inf. mai arăt că Toth a reușit să pună mîna pe un dosar foarte voluminos al lui Ungvári în care au fost strânse declarații, referate, "documente" oglindind "între propaganda imperialiștilor" prigoana ~~maghiară~~ de care suferă populația maghiară din România". Dosarul a stat la noi 24 ore, eu l'am arătat tov. Vaida și am cerut bani pentru a ține fotocopii după hîrțile mai importante. Nu am obținut acest lucru și a trebuit să restituim dosarul din care am fi putut afla: cine sunt implicați în complotul urzit de Ungvári, unde sunt agenții lui cu cine au legătură etc. Dosarul era foarte voluminos, noi am semnalat existența lui, siguranța nu a făcut nimic, Toth a trebuit să-l restituie căci l'a luat din mîinile lui Ungvári. Aceasta era, după mine, numai o etapă a mușamalizării cazului Ungvári.

A existat la Cluj în 1946 "Szövetkezeti Központ" (Centrala Cooperativelor) care era condusă de Ludovic György și Endre György și în slujba căreia stătea și Ungvári. Serviciul a aflat că într'o zi au dispărut din casa acestei organizații 3000 de dolari, nu-mi aduc exact aminte de sumă. Conducătorii

317

nu au căutat poliția, ci s'au adresat unui birou de detectivi particulari - Toth știe numele lor - pentru cercetări discrete. De aici am pornit noi în cercetarea cazului Ungvári. Bani au venit din Ungaria dela "Erdélyi Férfiak Szövetsége" (Uniunea Bărbaților din Ardeal) din acești bani își organiza munca Ungváry. În procesul Ungváry a fost foarte compris și Endre György. Cu toate acestea nu a fost condamnat, ci Kurko Gyárfás l'a protejat să ajungă într'un post de răspundere în aparatul de stat. Același lucru s'a întâmplat și cu Iosif Cserveny, alt terorist, fascist notoriu care rămânând în Ardeal au început să organizeze un "front al rezistenței maghiare". Kurko l'a luat aparatul UPM, numele lui a și apărut în ziarul UPM. "Világosság" mergând prin regiune, făcând declarații etc. După acest Cserveny au venit în iarna 1946 oamenii ~~unui~~ generalului Péter Gábor, s'au prezentat la mine, au aflat adresa lui și l'au luat peste granița. Încă în vara lui 1946 a venit la regionala Cluj un locotenent al Poliției Politice maghiare condusă de Péter Gábor, Juhász. Cu aprobarea tov. Vaida am pus la dispoziția lui toate dosarele serviciului în care - se pare - a găsit un material foarte folositor pentru el.

Revenind la cazul Ungváry : el avea legături la Budapesta cu Géza Teleki care conducea sau făcea parte din conducerea organizației "Magyar Testvéri Közösség" (Comunitatea Frățescă Maghiară). Rolul acestei organizații a fost demascat în procesul lui Dálnoki Nagy Lajos în Ungaria. Or la Cluj la un anumit moment dat, a fost dusă o campanie intensă pentru readucerea la Cluj al acestui Géza Teleki, fiul contelui Pál Teleki la o catedră a universității maghiare. Asta era pretextul. Serviciul a semnalat acest lucru. În fruntea campaniei stăteau : Kurko Gyárfás, vitéz Rajti, Pál Szász, Márton Áron, Alajos Boga și soc. democrații de dreapta : Lakatos și Pásztai.

În timpul congresului UPM, toamna 1946, au fost provocări serioase din partea dusmanilor. Serviciul a semnalat din timp că Ungvári a declinat lui Toth, care mergea acolo cu hârtiile sale de "ziarist american" : "Acolo va curge sânge... luați și aparat de filmat cu voi...". Despre desfășurarea acestui congres serviciul a întocmit un raport special pe care eu, în mod excepțional, am trimis și la București, direct tovarășului Chisinevski.

În 1946 venea cam des la Cluj un individ cu pasaport diplo-

378

matic maghiar : Dénes Tibor (Tibor este numele lui de familie). Așa cred că și el a apărut pe urmă în procesul Dálnoki Nagy Lajos. Acest Tibor făcea pe curierul. ~~Numai~~ Serviciul l'a atacat în plină zi, i'a furat servieta în care, din păcate în acel moment nu erau decât unele scrisori fără importanță. Insa am aflat că acest Tibor avea întâlnire după aceea cu Balogh Edgâr în cafenea New-York și s'a și dus la întâlnire. Ce au discutat, nu am aflat însă acest Tibor trata cu soc. democrației de dreapta, cu avocatul Lucian - a murit ~~retimp~~ - care a fost și agentul spionajului horthyst *și probabil și cu alți.*

Am mai interceptat o scrisoare a lui Balogh Edgâr adresată cuiva, numai știu cui, la Budapesta prin care îl proteja pe contele Bányfy prezentându-l ca pe un mare "rezistent" și cerând să-i se restituie o moșie și pământ carecare care se afla în Ungaria. Fata lui Bányfy se măritase tocmai atunci cu un ofițer american. Noi am interceptat scrisoarea printr'un om al serviciului - Hodis - care făcea contrabandă cu niște articole dentare. L'am rugat pe tov. Patriciu să-l lase să circule un timp, cu siguranță vom mai afla și altele. Hodis a fost însă arestat.

Serviciul a mai organizat o spargere în sediul organizației comuniste, în redacția ziarului "Patria". Tov. Patriciu știa de acest lucru, am găsit o serie de documente. Nu știu, unde au ajuns.

Serviciul a mai anunțat pe la sfârșitul lui 1946 sau începutul 1947 că comisarul Elekes din Oradea este omul lui Ungvári. Acest Elekes a ~~ajutat~~ ajutat ca trimișii lui Ungvári să treacă granița. Cum tov. Patriciu a considerat că noi "umflam" cazul Ungvári, nu a luat în serios nici acest raport. În legătură cu cele expuse mai sus se pun o serie întreagă de întrebări la care până acum nu am găsit răspunsul cuvenit.

Unde este acum acest Elekes ? Alexandru Keleti ar putea să știe, poate, mai mult despre el. Unde este acel document pe care Ungvári în prezența "ofițerului american", a scris cu mâna sa proprie, ce ajutor are nevoie, armament, bani, oameni, ~~mm~~ post de emisiune etc. Dece nu a fost întrebuințat acest document și pseudo-ofițerul în procesul Ungvári ? De ce au fost lăsați unii oameni ai lui Ungvári ca de ex. Zoltan Vajna să fugă după proces din țară ? Unde au fost ^(sau unde sunt) rapoartele serviciului ?

379

Referatul de față nu ~~amintesc~~ are o unitate destul de organizată, recunosc. Insa după șase ani mi-era și greu să-mi aduc aminte de acele evenimente în ordinea în care ~~amintesc~~ s'au succedat. Sper din toată inima că totuși am reușit să ajut Securitatea noastră în lupta ei cu dușmanul.

Prezentul referat l'am bătut personal la mașină - la mașina mea proprie - în două exemplare. Înaintez amândouă exemplare precum și indigoul întrebuințat.

1. Septembrie 1952.

Ion Aszody
Ion Aszody

Indigoul menționat mai sus, a fost distrus de noi prin ardere.



Urmare: Intrebare: Pe discutii ei vorbesc cu
HOMONOU HUGO, indata de eliberarea Pluralului de
catre Anuntata Socialistă

Răspuns: Deciziile sunt indata de eliberarea
Pluralului, am discutat cu HOMONOU HUGO, o rugă-
re dată în mijlocul lunii Iulie 1944, când
acesta a venit la locuința mea, fără a
avea cunoștința cu el de mai înainte.

Pe aceasta oricând discutările dintre
noi au fost indatarele. După ce se recomandă
dată munitul mi-a spus că el are informații
despre mine că am fost în contact cu ideile
de stănga și se dă să discute cu mine.

Profel mi-a spus că el cantă să mi
facă legătura cu oamenii de stănga în neputința
creierii mele rezistente împotriva elementelor
finalele elemente vor fi de război și deci
trebuie să fim pregătiți.

Subsemnatul finală mi s-a spus
și creșterea că este un agent provocator, astfel
că am avut foarte mari rezerve în ceea
ce privește discutarea problemelor politice
similabile și eu am un scop cu politică
și unii cu stănga și nu am cunoștințe
de nădărușe oamenilor de stănga.

Discuțiile noastre a spus că nu după
caz a plecat și nu mi-am mai întâlnit
intâmplător pe strada aceasta după o vreme
lunii de zile în care timpul subsemnatul
fiind în căușă eu fost plecat din
Ploiești

Și nu delecta că la reînnoirea

Urmas: I, am văzut ze stropo în societatea
oamenilor de stropo.

Mentianer faptul că după orientarea
scrită în HOMONOU HUGO, și înaintea parării
mele din ley în Concubin, am comisat un
teroroni de ai mei cele orientate cu un
unitat HOMONOU HUGO, și amia lui CATANA
ENE, notio lui CSOGÓ LUDOVIC, orecita
comuniore făcându- a pentru prezontie.

Intrebare: Cu cine amia și ai făcut lo-
gofură lui HOMONOU HUGO, înaintea de elre-
porea. Plugu și.

Răspuns: Destor că un și am făcut lego-
tura lui HOMONOU HUGO, cu mine și și
un am orientat depre și și a pentru cu
toate că orecita a înaintat să ofe de la
Intrebimotul eera, înso vădând că un
neputete a abendat problema.

Când am revenit din concubin după
caa. 2 luni de bile, I, am văzut deja
în auturul elementelor de stropo.

Intrebare: Pentru ce vrea HOMONOU HUGO
să ia logofură cu elemente din mîncore
muncitorească.

Răspuns: Motivul caeret pentru care
muntul HOMONOU, a înaintat să ia logofură
cu elemente din mîncore muncitorească
am comia înso din celare de el, am
afloț că intențione să creiere a rezistentă
infotiva mîntilor înso un a prezint în
ce fel orecita să creiere orecita rezistentă.

Intrebare: Cum și mabe ai făcut o'la

Semnătura.

Vlad Jovan

Urmas: legatura lui HOMONOU HUGO, cu Dr. CSOGOR LUDOVIC.

Raspuns: Declara ca subsemnatul nu i-au fost legaturii lui HOMONOU HUGO, cu Dr. CSOGOR LUDOVIC, si nici nu emise in ce in- prejurari sa emise accepta. Stim insa faptul ca dupa eliberarea au sosit a disem- tie cu Dr. CSOGOR sau cu sotia lui sau, sau soluc emiata precis, cand mi. sa semnat ca sa verificat situatia lui HOMONOU HUGO.

Intrebare: Care a fost activitatea lui HOMONOU HUGO, inainte de eliberarea Ande- olului.

Raspuns: In ceea ce priveste activitatea lui HOMONOU HUGO, inainte de eliberarea nu emise ce activitate a desfasurat, deoarece eu am fost in cursul lui la eliberarea inainte de 10 zile, in in aceasta perioada nu am sosit cu familia astfel ca nu am sosit disemti cu aceasta decizi putand, tota pe strada cand schimbarea putre noi miule emiata de statete.

Intrebare: Pe cine avea numitul HOMONOU legatura in acel timp.

Raspuns: După cum i mi soluc emiata HOMONOU, inainte de eliberarea a sosit legaturii cu elemente de stanga ca; COATONA ENE, CSOGO LUDOVIC, BOLOS EDGAR si cu alti, cu cari i-au vorbit in 7000 al pe strada in autoul lor, si cu alti de cari mi. mi soluc emiata mi ale.

Intrebare: Pentru ce HOMONOU HUGO, se

Semnatura
Henri Jancsi

Urmare: acestui detoament, ptin ca a refuzat
acest lucru.

Oupa eliberare dupa cum s-a amintit
a stat in Pley oca. 2 luni de zile, dupa care
a dispartit cu suma Poetul sume de suma.

Intrebare: Cu cine avea Pogotera
HOMONOV HUGO, in acest timp.

Raspuns: Oupa cum s-a amintit era
in permanenta in contactul elementelor si
familiilor de atitiga ea; BOLOG, DEMETER
si in special cu IACOB ALEXANDRU, la care se
vorbea ca a locuit un timp oarecare.

Intrebare: Cine l-a sustinut pe HOMONOV
HUGO, in timpul cat a stat la Pley.

Raspuns: Oupa cum suma cu oia accize
pe HOMONOV, in timpul cat a stat in Pley oia
suma de vedere material l-a sustinut a
casubino a lui suma sumi suma, iar
oia suma de vedere politica a fost sustinut
de contactul atat mai sus si in special
de suma IACOB ALEXANDRU, in a carei
contact era mai tot timpul.

Oupa ce au citit procesul verbal de
interrogatoriu au avut cu suma si au con-
statat ca conexpunole sunt totus cu docta-
notabile mele suma si suma.

Auctoritate
H. Pogotera locuinta

Elisaveta Jucos



Semnatura,

✓

383

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul IACOB ANDREI, funcționar (farmacist) născut la 17 Ianuarie 1916 în com. Asuașul de Sus Reg. Baia Mare, fiul lui FRANCISCO și ROZALIA, cu ultimul domiciliu în București Cal. Moșilor No. 113.

Joi 3 Septembrie 1953 - Buc.
Interogatoriul a început la ora 10.
" s'a terminat la ora 23,45.

Intrebare ;

Unde au locuit părinții Dtale în anii 1925-1930?

Răspuns;

Mama mea, tatăl nu mai trăia, a locuit în Baia Sprie.

Intrebare ;

Cine au fost chiriașii pe care i-ați avut în acel timp, 1925-1930?

Răspuns;

Îmi amintesc că mama mea a avut prin 1926 (?) un polițist cu chirie care funcționa la poliția din Baia Sprie, care se numea BURA SIMION.

Intrebare ;

Dta l-ai cunoscut ?

Răspuns;

Da, l-am cunoscut.

Intrebare ;

Dar fratele Dtale IACOB ALEXANDRU ?

Răspuns;

Nu-mi amintesc îmi este cu totul vag, este posibil să-l fi cunoscut el era mai mare cu trei ani mai mult ca mine.

Intrebare ;

După ce s'a mutat dela mama Dtale l-ai mai văzut ?

Răspuns;

Nu și nici n'am mai auzit nimic de el.

384

Intrebare ;

De când ai fost arestat prima dată?

Răspuns;

În anul 1941 luna Septembrie.

Intrebare ;

Mai înainte nu ai fost arestat ?

Răspuns;

Nu, n'am mai fost arestat niciodată și nici n'am fost invitat la poliție.

Intrebare ;

Dar fratele Dtale IACOB ERNESTIN când a fost arestat prima dată?

Răspuns;

El n'a fost arestat niciodată și nici n'a fost invitat la poliție.

Intrebare ;

Când a fost arestat fratele Dtale. IACOB ALEXANDEU prima dată?

Răspuns;

Fratele meu IACOB ALEXANDRU după câte îmi amintesc a fost arestat pentru prima dată în anul 1931-1932, eu pe atunci nu eram la Soncuța Mare ci eram la Baia Mare, la liceu și am aflat abia după ce a fost arestat despre arestarea lui.

Intrebare ;

Pentru ce a fost arestat ?

Răspuns;

A fost arestat în legătură cu arborarea unui steag roșu pe Școala primară din Soncuța Mare și pentru activitate comunistă. Cu acea ocazie au fost arestate câțiva tineri printre care și fratele meu fiind bănuți că ei ar fi fost autorii acelei acțiuni.

Intrebare ;

De cine a fost arestat?

Răspuns;

A fost arestat de jandarmerie de Plot. BLAGA ELISEI care a făcut și anchete.

Intrebare ;

În ce împrejurări a fost pus în libertate fratele Dtale ?

385

Răspuns:

Îmi amintesc că a făcut greva foamei, a fost dus apoi la Satu Mare din Soncuța Mare la Tribunal și de acolo a fost pus în libertate. Atunci știu că mama și merele la Satu Mare și a umblat pe la avocat sau la judecătorul de instrucție pentru el.

Întrebare:

Ce știi Dta despre activitatea fratelui D-tale IACOB ALEXANDRU din 1930 până în anul 1940 ?

Răspuns:

Știu că în acea perioadă el a locuit la Satu Mare și la Cluj. La Satu Mare a lucrat la fabrica PRINCEZ unde a intrat prin intermediul unui unchi al nostru, apoi s'a ocupat cu contabilitatea. La Cluj a lucrat la diferite firme ca, contabil. Am aflat de locurile unde a lucrat el la contabilitate după 1945.

Întrebare:

În acea perioadă de câte ori a fost căutat acasă de poliție ?

Răspuns:

Nu știu deocă a fost căutat.

Întrebare:

Ce știi Dta despre condamnarea lui în contumacie în acea perioadă?

Răspuns:

În anul 1936 (?) el a fost condamnat în lipsă, la câțiva ani însă nu știu cum s'a rezolvat acea situație că el nu a fost ascuns deloc în acea perioadă, eu și familia noastră îi știam adresa din Cluj el locuia pe Str. Grigorescul.

Întrebare:

După dictatul de la Viena din 1940 l-ai mai văzut?

Răspuns:

Da l-am văzut odată în vara anului 1940 la Soncuța Mare când el a venit acolo și a stat câteva zile după aceea l-am mai văzut în anul 1943 la Cluj când am fost acolo cu mama mea și ne-am întâlnit cu el.

Întrebare:

Până la arestarea D-tale din Septembrie 1941 a fost fratele D-tale IACOB ALEXANDRU căutat de contraspionajul maghiar?

Răspuns:

Da a fost căutat la Soncuța Mare de către jandarmerie de un plutonier despre care am aflat ulterior că avea legătură

386

cu contraspionajul dela Cluj, aceasta a fost in iarna anului 1940 sau inceputul anului 1941.

Intrebare ;

Cum l-a cãutat ?

Rãspuns;

S'a interesat la mine la farmacie unde lucram, a venit acolo și eu i-am spus cã locuște în Cluj și cã l-am vãzut ultima oarã când a venit acasã, adresa lui din Cluj o cunoștea. Deasemeni a mers la noi acasã și a luat fotografii de ale lui și a cãutat și scrisori însă n'a gãsit. Mama mea mi-a spus cã a luat o fotografie de a lui veche. Eu am fost arestat în luna Septembrie 1941 și nu mai știu dacã a mai fost cãutat.

Intrebare ;

Cum arãta plutonierul de jendarmi maghiari care s'a informat la Dta despre fratele Dtale IACOB ALEXANDRU ?

Rãspuns;

Era blond roșcat, subțirel de staturã obișnuitã, avea circa 30 ani.

Intrebare ;

Dupã ce ai fost arestat prin ce închisori ai fost?

Rãspuns;

Dupã ce am fost arestat în luna Septembrie 1941 am fost dus la Baia Mare la lagãrul de cercetãri și acolo am fost cercetat de agentul JUHAS și încă alte trei al cãror nume nu-l cunosc. Dupã terminarea cercetãrilor am fost trimis la Budapesta, în Octombrie 1941, iar în Noembrie 1941 am fost trimis la GORONY în lagãr de internare, iar în Decembrie 1941 am fost trimis acasã cu domiciliul forșat iar în Martie 1942 am fost trimis într'un detașament de muncã în Debreșin și alte tabere de muncã din Ungaria unde am stat pãnã în anul 1945.

Intrebare ;

La cercetãri ai fost întreat despre fratele Dtale IACOB ALEXANDRU ?

Rãspuns;

Nu am fost întreat nimic niciodatã.

Intrebare ;

Când l-ai vãzut Dta pe fratele Dtale IACOB ALEX. dupã anul 1941 ?

387

Răspuns;

L-am văzut întoamna anului 1943 la Cluj, era cred luna Octombrie când l-am întâlnit pe stradă eu împreună cu mama mea.

Intrebare ;

Cum ai aranjat acea întâlnire ?

Răspuns;

Eu ~~am~~ am fost adus la Cluj la procesul meu care s'a judecat atunci. Eu am mers singur, cu foaie de drum dată de la lagăr la Cluj atunci. In acea vreme erau in lagărul *haidu habha* și era acolo comandant Sublocot. SZOLOSZ și la plecarea mea din companie au știut și GREMER și încă unul tot mort și el, că eu plec singur la Cluj fără însoțitor.

Intrebare ;

Cum ai călătorit la Cluj?

Răspuns;

Imi amintesc că am mers singur și acolo am fost cazat într'o cazarmă pe Str. Armatei Roșii , unde mi s'a indicat de la Tribunal sau de la lagăr.

Intrebare ;

Cum ai luat legătura cu mama Diale ?

Răspuns;

Eu îi scrisesem dinainte să vină la Cluj, cred, și a venit și ea acolo și luase legătura cu avocatul DEMETER IOAN ca să mă apere pe mine în proces și chiar m'a apărat. In Cluj m'am întâlnit cu HOLBERG FISCHER, mai bine zis sora lui care a murit la Auschwitz care m'a anunțat că are cunoștință de locul unde este fratele meu și că el vrea să mă vadă. Eu m'am dus la rude unde locuia mama și am luat-o și pe mama și ne-am întâlnit cu fratele meu IACOB ALEXANDRU lângă uzina electrică și ne-am plimbat pe niște străzi pe lângă Someș.

Pe fratele meu îl anunțase să vină acolo HOLBERG (plecat în Israel).

Întâlnirea noastră a avut loc seara pe întuneric. El era schimbat ~~at~~ purta ochelari, mustață, pălărie de vânător verde, costum sport.

Intrebare ;

Ce ai discutat cu el atunci?

Răspuns;

I-am spus cine mă apăra (Dr. DEMETER ION) despre proces

Mama l-a spus că este îngrijorată despre el iar el i-a răspuns că n-o să se întâmple nimic ca el știe să se ascundă. I-a dat mamei bani și apoi ne-am despărțit.

N'am intrat cu el nicăeri și cu mama nu s'a mai întâlnit nicăeri în afară de acolo cu stihța mea.

După aceea eu nu l-am mai văzut pe el până în 1945. La proces am auzit de el că având numele de OTTO și că este fugit.

Intrebare ;

Pe BLAGA ELISEI l-a mai văzut , fratele D-tale după ce a fost arestat în anul 1933 ?

Răspuns ;

Da, am auzit că l-a văzut odată în timp ce trecea cu mașina pe o șosea spre Dej și l-a zărit pe BLAGA acolo însă nu a stat de vorbă cu el. De atunci nu l-a mai văzut. Eu n'am fost atunci la el.

După ce am citit procesul verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine susțin și semnez propriu nesilit de nimeni.

Ajutor șef de serviciu
LT. DE SECURITATE

ss. IACOB ANDREI

Gh. Inoiu

3 ex./E.M.

389

Proces-Verbal de interogatoriu

Arrestat hartorul Iacob Andrei funcționar (farmacist
născut la 17 Ianuarie 1916 în Com. Anajul de Sus
Reg. Baia Mare, fiul lui Francisc și Rozalia la
(D. de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu fiind în București Strada Ștefan 113
Joi 3 Septembrie 1953.

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 10 și min. 00
s'a terminat . . . 23 . . . 45

Intrebare: unde au locuit prietenii tăi în anii
1925-1930?

Răspuns: la casa mea, tatăl un mezinău,
a locuit în Baia Mare.

Intrebare: unde au fost cluziți pe care
i-ati avut în acel timp, 1925-1930?

Răspuns: Am avut în casa mea
a oarecui prieten 1926 și un politist cu chere
care funcționa la poliția din Baia Mare.
În Baia Mare și în București.

Intrebare: de ce l-ai cunoscut?

Răspuns: de ce l-ai cunoscut.

Intrebare: dar frațele tău local Alexandru?

Răspuns: Am avut în casa mea
tată de răz, este posibil să-l fi cunoscut
el cu mama mea în trei ani. Am
mult ca mine.

Intrebare: după ce s-a mutat de la

Iscașitura,

Jacob

Urmas: Insa nu stiu cum oia se facent
Substitut ca el nu a fost oscur delu
in acea perioada, dar si familia noastra
nu stiam adresa lui din Cluj el locuia
in Strada Groparilor.

Intrebare: Deupa dictatul dela Moscua din 1940
l-ai mai vazut?

Raspuns: Da l-am vazut adica in
ora dintr-un 1940 la Bucuresti bun cand el
a venit acolo si a stat catva zile la
sua l-am mai vazut in anul
1943 la Cluj cand a au fost acolo cu un
curs si pe-am intalnit cu el

Intrebare: Pana la intoarcerea dela din
Septembrie 1940 a fost pe la Statul
Alexandru venit de la Cluj, nu?

Raspuns: Da a fost venit la Bucuresti
hora de cate jandarmenie de un pluton
dupa care au aflat ulterior ca avea legatur
cu Comitetul de Cluj, reventa a
fost in luna august 1940 sau inceputul anului
1941.

Intrebare: Cum l-a cunoscut?

Raspuns: Ma interesat la mine la farmacia
unde lucram, a venit acolo si eu i-am spus
ca locuia in Cluj si ca l-am vazut alta
ora cand a venit acolo, adresa lui din Cluj
a cunoscuta, deosemeni a mers la noi acolo
si a luat fotografii de ale lui si de familie
si s-a dus in ora la gura, stiam nula
nu-mi spus ca a luat o fotografie de la lui

Semnatura,

Jacob

Origine: reche. Eu am fost arestat in luna Septembrie 1941 si nu mai stiu data a unui fost arestat.

Intrebari: Cum arata Plotonierul de jandari maghiari care o sa se paruse la Sta. Regim fratelui State locale Alexandru?

Prospus: Era blond roscat, subtirel de statura obiornita tota circa 30 ani

Intrebari: Dupa ce ai fost arestat prin ce inchisoare ai fost ?

Prospus: Dupa ce am fost arestat in luna Septembrie 1941 am fost dus la Baia Mare la lagarul de creati si acolo am fost arestat de agentul Juhos si inca alti trei de care nu am cunoscut.

Dupa terminarea creatiilor am fost trimis la Budapesta, iulie 1941, iar in Decembrie 1941 am fost trimis la Girony in lagar de creati, iar in Decembrie 1941 am fost trimis acasa la domiciliu. Intat 1942 am fost trimis intr-o unitate de munca la Debrecen si alte tabere de munca din Ungaria unde am stat pana in anul 1945.

Intrebari: Dupa arestare ai fost interogat de catre fratelui State locale Alexandru?

Prospus: Nu am fost interogat nicicand. Intrebari: Cand l-ai vazut sta pe fratelui State Alexandru dupa anul 1941?

Prospus: L-am vazut in Tomna anul 1943 la Cluj in luna Octombrie cand l-am intalnit pe strada cu un prieten.

Semnatura,
Jacob

Urmare: pe vremea mea

Intrebare: Cum ati observat acest maladiu

Raspuns: Acei stucaci care fost otus la Cluj la
procesul meu care s-a judecat atunci. Eu am
murs singur, cu foaie de dinu data dela logor
la Cluj atunci. De una vreme eram in lagorul

Hajduhatlak si un roto concubant subloc
Holosy si sa plecare mea sau inapoi
am stat si la unu (morte) si inca mult tar
si el, si un pic singur la Cluj fara sa a tita

Intrebare: Cum ai balatut la Cluj

Raspuns: Mui amuzat ca am mur singur
si Caciul care fost copiat intr-o copierie
pe St. Armatii Romii (ost malaru) unde mi s-a
putut dela tribunal sau dela logor.

Intrebare: Cum ai luat libertate la unu
dela l

Raspuns: Eu ii amoseam dinaintea si vana
la Cluj, cand, si a vunt si ea scolo si la
lytara pe armatul deuter la unu ce or
ma a pre pe mine sa proces si chiar ma
aport. In Cluj mi am dat alut ca Holburg
Hochel, mai bine fos stia, lud care a amut
la Anu schvitz care mi a amutat ca
ore circumstante de locul unde este fald
meu si si el vna or me vada. In m'au
des la' unde unde lonia mea si
am luat-o si pe mine, si se - am
ntalut cu fratele meu loant + mi
leugi a zina Electrica si se - am
faldut pe ni ste strazi pe lungi

Semnatura,

Jacob

Ultimare: Louise.

Pe prilec meu de omnitudo or vna ³⁹² de
Holberg (peut a total)

Intalarea noastra a avut loc sora
pe utrum. El era schimbat peste
decheloni, unu totu, palorii de obiecte
verde, costume sport.

Intrebari: Ce ai descoperit cu el aici?

Raspuns: I-am spus ca ma aprin
or. tinuta lui despre proces etc. Ma
i-a spus ca este ingrijitorul el in el
rospuns ca ma si se uitam la maie a el
ste si se asigura. I-a dat unu
si apoi ne-am despartit.

Maam intrat cu el nicieri si cu unu
nu s-a mai auzit de el nicieri si s-au despartit
cu stanta mea.

Dupa ceia cu ma l-au auzit
pe el pana in 1945.

La pauza am auzit de el ca
numele de Otto si ca se fugit.

Intrebari: De Blaga? Elu l-au mai vazut
stale dupa ce a fost arestat in anul 1935.

Raspuns: Da am auzit ca l-au vazut
in timp ce lucra cu unu pe o sora
si l-au vazut pe Blaga oca
stat de vorba cu el. De atunci
nu l-au mai vazut - Eu nu am
fost atata cu el.

Dupa ce am citit procesul verbal
de interogatori cu totul ca unu si
am statat la raspuns pe cele de
mai sus si am scris propria
scrisoare.

Agentul de serviciu

Mod. 13



Semnatura

Jacob Kuder